

N:o 11.

Ank. till Riksd. Kansli d. 30 Jan. 1871, kl. 1 e. m.

Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Riksdagen, angående landtförsvarets ordnande; Gifven Stockholms Slott den 26 Januari 1871.

Efter hos Kongl. Maj:t genom Chefen för Landtförsvars-departementet den 13 Oktober sistlidet år gjord framställning om behovet att utan dröjsmål bringa Rikets försvarsväsende till lands i ett mera tillfredsställande och för framtiden betryggande skick, än det för närvarande företer, fann Kongl. Maj:t godt åt bemälda departementschef uppdraga att utarbета fullständigt förslag till landtförsvarets ordnande, på följande grunder, nemligen:

"Svenska armén skall bestå af *stam*, innefattande befäl och trupp, samt af *bevärning*;"

"stammen skall utgöras af vår värfvade och indelta armé";

"den för sjöförsvaret obehöfliga del af båtsmanshållet öfverflyttas till landtförsvaret, för förstärkande af dess *stamtrupper*";

"Marin-regementet öfverföres till landtförsvaret, der det efter omständigheterna och efter fordringarne af den organisation, som kan blifva antagen, reduceras eller indrages, hvarigenom äfven bör beredas medel till bestridande af åtskilliga med reorganisationen af landtförsvaret förenade kostnader";

"beväringsinrättningen, grundad på allmän värnepligt utan rätt till lega eller friköpning, gifves en fastare organisation och större utveckling, hvarjemte manskapet meddelas en, så långt våra förhållanden och tillgångar medgifva, efter fordringarne på disciplin och krigsduglighet lämpad öfning";

"ur bevärningen danas befäl till förstärkning af infanteriets fasta *kadrer*";

Bih. till Riksd. Prot. 1871. 1 Saml. 1 Afd. 5 Häft.

"ått de särskilda vapenslagen gifves en, med fästadt afseende å så väl militära som ekonomiska förhållanden, lämplig organisation";

"Generalstaben omorganiseras i syfte att blifva en fristående korps";

"förutom de vanliga vapenöfningarne, böra för alla vapenslag gemensamma höst-fälttjenstöfningar hvart eller hvartannat år anordnas";

"organisationen af sjukvården och intendenturen samt försvaret af Gotland utvecklas på ett efter våra förhållanden lämpadt sätt";

"hvarjemte löneregleringen för indelta arméns befäl bör syfta derhän, att lönerna utgå i kontant och till lika belopp inom lika grader af armén".

Det af Chefen för Landtförsvars-departementet till följd häraf afgifna och uti bifogade underdåniga memorial innefattade förslag till landtförsvarets ordnande har Kongl. Maj:t i nådigt öfvervägande tagit; och vill Kongl. Maj:t, i öfverensstämmelse dermed, nu föreslå Riksdagen:

I afseende å *beväringssinrättningen och landstormen*:

Att bilagda, af Kongl. Maj:t för Dess del godkända förslag till Kungörelse, angående den allmänna värneplikten, måtte af Riksdagen antagas; viljande Kongl. Maj:t framdeles, när organisationsfrågan rörande värneplikten blifvit af Riksdagen afgjord, taga i öfvervägande de förändringar, som af berörda organisation kunna påkallas i Kongl. Förordningen den 9 Februari 1861, angående den allmänna beväringens mönstringar och möten.

Angående *Infanteriet*:

Att från båtsmanshållet må till landtförsvaret öfverflyttas:

4 Norrlands båtsmanskompanier	662 man.
2 Hallands dito	364 "
1 Westergötlands dito	87 "
1 Östergötlands dito	194 "
af 1:sta Bohusläns dito	100 "
„ Södra Möre härads dito	415 "
samt af Blekinge dito	500 "

tillhopa 2,322 man.

Att rust- och rotehållare för de öfverflyttade båtsmansnumren må komma i åtnjutande af enahanda frihet från deltagande i underhållet af soldatens beklädnad, som soldat- rotehållarne numera åtnjuta;

Att de i Axbergs, Hofsta, Kihls, Glanshammars och Ringkarleby socknar af Örebro län belägna 101 $\frac{7}{8}$ mantal, hvilka blifvit från dem förut,

mot frihet från ordinarie rotering, åliggande tjänstbarheter till Dylta svafvelbruk befriade, måtte få sig ålagdt att effektiv rotering utgöra, med rotechållarne medgifven rätt till fritt aftal med soldaten angående dennes löneförmåner;

Att ett regemente, under benämning: *Wester-Norrlands regemente*, må i Wester-Norrland bildas genom 550 båtsmansrotar af de fyra Norrlands-kompanier, hvilka föreslagits att till landförsvaret öfverflyttas, samt i öfrigt genom öfverflyttning från Helsinges regemente till det nya regementet af 450 rotar;

Att i Halland må bildas en korps, med benämning: *Hallands fältjägarekorps*, medelst till öfverflyttning från sjö- till landförsvaret föreslagna tvänne i Halland förlagda båtsmanskompanier om tillhopa 364 man, samt i öfrigt genom uppsättning af kontant aflönad stamtrupp 136 man;

Att ett regemente, under benämning: *Blekinge regemente*, må bildas genom öfverflyttande från Kalmare regemente af 85 inom Konga härad af Kronobergs län förlagda rotar, samt i öfrigt medelst från Södra Möre härads och Blekinge båtsmanskompanier till landförsvaret öfverflyttade 915 man;

Att en reglering af samtliga indelta infanteri-regementens och korpsers nummerstyrka och förläggningsområden, i syfte att hvarje regemente må erhålla en nummerstyrka af 1,000 och hvarje korps en nummerstyrka af 500 man, måtte ske, på sätt bilagan N:o 2 vid departementschefens memorial närmare utvisar;

Att 1,892 indelta nummer, inberäknadt de vid Norrbottens Fältjägarekorps redan vakanta 99, måtte, i mån af inträffad ledighet, få tillsvidare hållas otillsatta, mot vakansafgifter, som böra inlevereras till Arméförvaltningen, för att till indelta arméns aflönande, i öfverensstämmelse med nedan framställda förslag, användas;

Att, till kompletterande af Norrbottens, Westerbottens och Hallands fältjägarekorpsers samt Norra och Södra Skånska infanteri-regementenas nummerstyrka, en kontant aflönad truppstyrka af tillsammans 300 man må för kronans räkning uppsättas;

Att, i sammanhang med beslutet om de i föregående punkter framställda förslag till reglering af indelta infanteriet och dess nummerstyrka, må beviljas dels 33,000 riksdaler till det kontant aflönade manskapets aflöning, dels 50,974 riksdaler 80 öre till underhåll af samma manskaps beklädnads-, remtys-, utrednings- m. fl. persedlar; men då samma anslag icke till hela sitt belopp blifva under år 1872 behöfliga, hafva endast de för samma år beräknade summor, utgörande för manskapets aflöning 18,040 riksdaler och för materielens underhåll tillhopa

48,275 riksdaler 20 öre, blifvit i förslaget till reglering af utgifterna under riksstatsens fjerde hufvudtitel upptagna;

Att kompanibefälets antal vid hvarje stambataljon må bestämmas till 20 officerare och 20 underofficerare;

Att, på grund af hvad här nedan i fråga om aflöningsväsendet vid indelta armén förekommer om kompani- och squadrons-chefsbefattningars tillsättande endast genom kommendering, kompaniofficers-graderna hädanefter måtte utgöras af

kaptens,

löjtnants, 1:ste och 2:dre,

underlöjtnants,

och att benämningen 2:dre kapten således för framtiden må komma att upphöra;

Att de indelta regementen, hvilkas kompanibefäl redan består af 36 officerare, må hvartdera erhålla en tillökning af två kaptenar, två 2:dre löjtnanter och fyra sergeanter;

Att alla öfriga regementen må erhålla lika antal kompanibefäl inom de olika graderna, som de nämnda, och korpserna hälften af detta antal;

Att kompani-underofficerare vid regemente må bestå af 8 fanjunkare, 12 förste sergeanter, 12 andre sergeanter och 8 furirer, samt vid en korps hälften af detta antal;

Att, för hvarje stamkompani, korporalernas likasom vice korporalernas antal bestämmes till 9, och att af de förra trenne på hvarje kompani benämnas förste korporaler:

Att de korpser, som sakna pastor och väbel, blifva dermed försedda;

Att de nybildade Wester-Norrlands och Blekinge regementen samt Hallands fältjägarekorps må erhålla samma antal befäl inom hvarje grad, äfvensom samma antal civile tjänstemän, som öfriga indelta regementen och korpser;

Att befälsplatserna vid de nybildade korpserna, såsom ock de nya platserna vid öfriga regementen och korpser, må tillsättas 1872—1874, samt att, såsom följd häraf, hela den erforderliga tillökningssumman 630,290 riksdaler måtte af Riksdagen beviljas; varande endast det redan år 1872 behöfliga beloppet 208,910 riksdaler upptaget i förslaget till reglering af utgifterna under Riksstatsens fjerde hufvudtitel.

Hvad sedan angår *värfvade* infanteriet:

Att Wermlands fältjägare-regemente må förändras till en korps och, formerad på en bataljon af fyra kompanier med en sammanlagd nummerstyrka af 500 man, organiseras lika med de indelta korpserna;

- Att flottans Marin-regemente må från sjö- till landtförsvaret öfverflyttas och att i sammanhang dermed de för nämnda regemente nu utgående anslag, utgörande, enligt senast meddelade uppgift, tillhopa 248,228 R:dr 42 öre, må till statsverket indragas, mot det att Riksdagen i stället anvisar nödiga medel under fjerde hufvudtiteln, till bestridande af de kostnader, hvartill artilleriets förändrade organisation föranleder, enligt det förslag, som här nedan kommer att framställas;
- Att reduktionen af Wermlands fältjägare-regemente, äfvensom öfverflyttningen till landtförsvaret af Marin-regementet, må med 1872 års ingång taga sin början;
- Att befäl och underbefäl med vederlikar vid Wermlands fältjägare-regemente, hvilka, till följd af nu föreslagna reduktionsåtgärd, blifva öfvertaliga, må, så vidt de icke varda till andra regementen eller korpser transporterade, uppföras å allmänna indragningsstaten, med rättighet att, intilless de kunna blifva till andra allmänna befattningar förflyttade, en mot sina nu innehafvande aflöningsförmåner svarande pension uppbära; dock emot skyldighet att vid Fältjägarekorpsen tjenstgöra under de årliga vapenöfningarne, äfvensom att i händelse af mobilisering tjenstgöra hvarhelst sådant påkallas, intilless full pensionsålder är uppnådd, efter hvilken tid de endast underkastas tjenstgöring i likhet med dem af deras vederlikar, som erhållit afsked med fyllnadspension; och
- Att ofvannämnda bestämmelser må i tillämpliga delar äfven för Marin-regementets öfvertaliga personal, efter regementets öfverflyttning till landtförsvaret, lända till efterrättelse, med iakttagande att regementets befäl och underbefäl, som icke lämpligen torde kunna påräknas till tjenstgöring vid ett artilleri-regemente, i stället böra förpligtas tjenstgöra vid det infanteri-regemente, der sådan tjenstgöring kan påkallas.

Angående *Kavalleriet*:

- Att squadrons-officers-graderna hädanefter måtte utgöras af
ryttmästares,
löjtnants, 1:ste och 2:dre,
underlöjtnants,
och att benämningen 2:dre ryttmästare således för framtiden må komma att upphöra;
- Att officerarnes antal vid Jemtlands hästjägarekorps må ökas med en ryttmästare, en 2:dre löjtnant och en underlöjtnant;

- Att ett nummer vid hvardera squadronen af nyssnämnda korps må anslås till underhåll af 1:ste trumpetare;
- Att regements-stallmästare må af Kongl. Maj:t utnännas uppå chefens förslag, och tillförsäkras att efter 10 års tjenstgöring såsom ordinarie regements-stallmästare undfå löneförhöjning med 50 procent af den i stat uppförda egentliga lönen, samt att efter 15 års enahanda tjenstgöring erhålla ytterligare förhöjning med lika procent af samma lön, äfvensom att efter uppnådd pensionsålder undfå, derest han tillhör indelta arméen, 1,000 riksdaler, men, om han tillhör den värfvade, 1,500 riksdaler i årlig pension: — varande dock några medel till ofvanberörda löneförhöjningar icke i staten beräknade, utan kommer behovet deraf, i den mån det uppstår, att hos Riksdagen anmälas;
- Att regementspastor må anställas vid Husar-regementet Konung Carl XV;
- Att vid nämnda regemente äfven må anställas en regements-sadelmakare och en sadelbomsskärare;
- Att regimentstrumpetare- och stockmakare-beställningarne vid berörda husar-regemente må indragas;
- Att utaf de vid Lifgardet till häst och Husar-regementet Konung Carl XV å stat uppförde inalles 14 trumpetare med underofficers aflöning 4 vid det förra och 6 vid det senare regimentet må till trumpetare i nummer, samt 4 vid det förra regimentet till ryttare i nummer förändras;
- Att en ryttmästare och två löjtnanter på hvarje bataljon och en löjtnant vid Jemtlands hästjägare-korps må ega rättighet att, efter minst 10 års tjenstgöring vid vapnet, ingå på half sold, i enlighet med de grunder, här nedan för öfverflyttning till half sold föreslås, med skyldighet att på egen häst tjenstgöra under de årliga befäls- och regementsmötena, eller då mobilisering af armén eller större delen deraf eger rum;
- Att vid hvarje squadron må årligen, bland det afgående manskapet, utses två man, hvilka förbinda sig att, mot en årlig lön, qvarstå uti rullorna i fem år, med tjenstgöringsskyldighet endast under krigstid, eller då Kongl. Maj:t finner nödigt mobilisera armén eller delar deraf;
- Att årliga lönen för dessa reserv-kavallerister måtte bestämmas till 15 riksdaler per man; och
- Att, i sammanhang med beslutet om sjelfva organisationen, äfven måtte beviljas den därför erforderliga årliga anslagssumma, att i mån af behof utgå, och hvilken anslagssumma efter organisationens genomförande utgör 31,600 riksdaler: varande det, enligt gjord beräkning, för år 1872 behöfliga beloppet, 8,910 riksdaler, upptaget i förslaget till reglering af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel.

Angående *Artilleriet*:

- Att den artilleristyrka, som afses att åtfölja den aktiva armén och som måste vara färdig att genast vid krigs utbrott uttrycka, må, genom uppsättning af fem nya batterier, hvartdera med sex kanoner, uppbringas till 180 kanoner;
- Att ett reserv-artilleri om 54 kanoner, ämnadt att ersätta inträffande förluster, må bildas;
- Att, utöfver redan befintliga inalles fem fästnings-kompanier, ett sjette sådant kompani må uppsättas, för att å Waxholms fästning förläggas;
- Att de tre artilleri-regementena må hvartdera organiseras på tio fältbatterier om sex kanoner, samt Svea och Göta artilleri-regementen derjemte erhålla hvartdera tre fästningskompanier;
- Att antalet kaptener vid hvarje fältbatteri må bestämmas till två;
- Att af artilleriets fältbatterier, 30 till antalet, två skola organiseras såsom fot-artilleri, men de öfriga såsom åkande artilleri;
- Att reserv-artilleriet, tillhopa 9 batterier, må fördelas till lika antal på hvarje artilleri-regemente;
- Att följande tillökning af befäl och trupp må å stat uppföras:

Vid *Svea Artilleri-regemente*:

Öfverste-löjtnant	1.
Kaptener	3, deraf 1 med äldre kaptens lön.
Löjtnanter	9.
Styckjunkare	9.
Sergeanter	14.
Batteritrumpetare	4.
1:ste konstaplar	10.
2:dre d:o	20.
Afdelningstrumpetare	2.
Artillerister	141;
hvarjemte 5 kaptener i regementet må uppföras till yngre kaptens lön.	

Vid *Göta Artilleri-regemente*:

Öfverste-löjtnant	1.
Kaptener	2, deraf 1 med äldre kaptens lön.
Löjtnanter	9.
Styckjunkare	8.
Sergeanter	15.

Batteritruumpetare	4.
1:ste konstaplar	13.
2:dre d:o	19.
Afdelningstruumpetare	9.
Artillerister	188;

hvarjemte 5 kaptener i regementet må tilldelas yngre kaptens lön.

Vid Wendes Artilleri-regemente:

Öfverste-löjtnant	1.
Major	1.
Kaptener	9, deraf 3 med äldre kaptens lön.
Löjtnanter	10.
Underlöjtnant	1.
Styckjunkare	10.
Sergeanter	12.
Batteritruumpetare	6.
1:ste konstaplar	16.
2:dre d:o	26.
Afdelningstruumpetare	14.
Artillerister	228;

hvarjemte 2 kaptener i regementet må uppföras till yngre kaptens lön.

Att deremot följande beställningar må kunna indragas:

Vid Svea Artilleri-regemente:

Major	1.
Underlöjtnanter	3.
Stabstruumpetare	2.

Vid Göta Artilleri-regemente:

Major	1.
Underlöjtnanter	3.
Stabstruumpetare	2.

Vid Wendes Artilleri-regemente:

Stabstruumpetare	1.
----------------------------	----

Att de nuvarande tygstatskompanierna må såsom sådana upphöra och deras nuvarande personal jemte Marin-regementets beräknas såsom tillgång vid de nya batteriernas uppsättning;

Att 3 kaptener, 6 löjtnanter och 3 styckjunkare vid hvarje artilleri-regemente må kunna på half sold öfverflyttas enligt de grunder, som här nedan skola framställas;

- Att vid de tre artilleri-regementena må årligen bland konstaplar, trumpetare och artillerister, som uttjent sin kapitulation, utses tillsammans 84 man, hvilka förbinda sig att mot en årlig lön qvarstå i rullorna i 6 år, med tjenstgöringsskyldighet endast under krigstid, eller då Kongl. Maj:t finner nödigt uppbåda en eller flera beväringsskasser eller delar deraf;
- Att årliga lönen för detta reserv-manskap må bestämmas till 20 riksdaler för 1:ste konstapel och 15 riksdaler för 2:dre konstapel, afdelnings-trumpetare och artillerist;
- Att hvarje åkande batteri må erhålla 20 och hvarje fotbatteri 10 hästar, hvarigenom ej allenast antalet af artilleriets nuvarande egna hästar kommer att ökas med 208, utan äfven, och till följd jemväl af de ridande batteriernas föreslagna förändring till åkande, den legning af hästar, som nu årligen eger rum för batteriernas i Landskrona exercis, icke mera blifver behöflig; samt
- Att, i sammanhang med beslutet om artilleriets organisation, måtte beviljas de för densammas genomförande erforderliga medel, utgörande: för personal och hästar årligen 473,278 R:dr 92 öre, att i mån af behof utgå, och för materiel 1,102,743 R:dr; — varande i förslaget till reglering af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel upptaget dels den för år 1872 belöpande kostnaden för personal och hästar, dels ock hela den för materielen beräknade kostnadssumma

Angående *Ingeniör-väsendet*.

- Att ett värfvadtt kompani, benämndt "Fältsignal-kompaniet", och bestående af 4 officerare, 4 underofficerare och 120 man korporaler, spel, handtverkare och soldater, må uppsättas, samt att kompaniet erhåller 10 egna hästar;
- Att likaledes genom värfning må uppsättas en bataljon sappörer af 360 man korporaler, spel, handtverkare och soldater jemte erforderligt befäl;
- Att befälspersonalen vid Fortifikationsstaben och ingenjörtrupperna må förökas med:

för *Fältsignal-kompaniet*:

- 1 Kapten af första klass,
- 1 Löjtnant af första klass,

- 1 Löjtnant af andra klass,
- 1 Underlöjtnant,
- 1 Fanjunkare,
- 2 Sergeanter af första klass och
- 1 Sergeant af andra klass;

för *Sappör-bataljonen*:

- 1 Major,
- 3 Kaptener af första klass,
- 1 Kapten af andra klass,
- 3 Löjtnanter af första klass,
- 4 Löjtnanter af andra klass,
- 3 Underlöjtnanter,
- 3 Fanjunkare,
- 4 Sergeanter af första klass och
- 6 Sergeanter af andra klass;

för *Fortifikationsstabens och Pontonier-bataljonen*:

- 3 Kaptener af första klass,
- 1 Löjtnant af första klass,
- 1 Löjtnant af andra klass,
- 2 Fanjunkare,
- 3 Sergeanter af första klass och
- 6 Sergeanter af andra klass;

Att Civilstaten må *förökas* med:

- 1 Auditör vid Pontonier-bataljonen, tillika Sekreterare vid Fortifikationen,
- 1 Auditör vid Sappör-bataljonen, tillika Fästningsauditör å Carlsborg,
- 1 Kassör och Förrådsförvaltare, med lön i första klass samt
- 1 Regementspastor;

Att deremot af Fortifikationens nuvarande civilpersonal må indragas:
Sekreteraren och Kanslisten,

- 1 Förrådsförvaltare af andra klass, samt
vid nuvarande innehafvarens afgang eller förflyttning
till annan befattning inom Fortifikationen,

Regementsskrifvaren, hvarefter regementsskrifvaregöromålen kunna af auditören vid Pontonier-bataljonen öfvertagas;

- Att lönerna för här upptagna nya beställningar må inom de olika grader utgå i enlighet med den föreslagna normalstaten för värfvade armén;
- Att vid hvarje af ingenjör-truppers kompanier må årligen bland det afgående manskapet utses två man, hvilka förbinda sig att mot en årlig lön qvarstå i rullorna under fem år, med tjenstgöringsskyldighet endast under krigstid, eller då Kongl. Maj:t finner nödigt mobilisera armén eller delar deraf;
- Att årliga lönen för detta reserv-manskap må bestämmas till 15 riksdaler per man;
- Att Pontonier-bataljonen må erhålla 20 egna hästar;
- Att, för Sappör-bataljonen, anslaget till ingenjörtruppers praktiska öfningar må med 3,000 Riksdaler förhöjas;
- Att här föreslagna organisation må, för fältsignal-kompaniet, taga sin början redan under år 1871 samt för öfrigt vidare fortgå under åren 1872—1877; samt
- Att, i sammanhang med beslutet om fortifikationstruppers organisation, äfven måtte beviljas de därför erforderliga medel, nemligen för personal och hästar årligen, att i mån af behof utgå, och, efter organisationens genomförande, uppgående till 259,758 Riksdaler 7 öre, samt för krigsbrygge-ekipagera, fältsignalmaterielen och kasernbyggnaden 200,000 riksdaler: — varande i förslaget till reglering af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel upptaget, ej allenast de för personal och hästar under åren 1871 och 1872 erforderliga belopp af tillhoppa 133,847 riksdaler 10 öre, utan ock hela den för krigsbryggematerielen, fältsignalmaterielen och kasernbyggnaden beräknade summa af 200,000 riksdaler.

Angående *Halfsoldsbefäl*.

- Att vid Kavalleriet och Artilleriet på stat anställd officer eller under-officer må, efter minst tio års tjenstgöring, kunna af Kongl. Maj:t, på derom gjord anmälan, förflyttas på halfsold;
- Att halfsoldsbefäl i allmänhet under fredstid fritages från annan tjenstgöring än de årliga befäls-, regements- och beväringmötena vid indelta kavalleriet och motsvarande öfningar vid det värfvade kavalleriet äfvensom artilleriet, men deremot i krigstid, samt när

- Kongl. Maj:t finner godt uppbåda större eller mindre del af beväringen, vara underkastad samma tjenstgöring som det ordinarie befälet;
- Att på half sold ställd officer bibehåller tur och befodringsrätt vid regemente eller korps;
- Att halfsoldsbefäl, efter uppnådd pensionsålder, vid afskedstagandet erhåller den för graden bestämda pension ur Arméns pensionskassa, så vida stadgade inbetalningar till nämnda kassa egt rum, eller, om pensionsväsendet annorlunda ordnas, den pension, som i sammanhang dermed kan komma att bestämmas; och
- Att aflöningen för till half sold öfverflyttadt befäl må bestämmas:
 för Kapten eller Ryttmästare — 800 riksdaler lön och 200 riksdaler tjenstgöringspenningar,
 „ Löjtnant — 350 riksdaler lön och 150 riksdaler tjenstgöringspenningar,
 „ Styckjunkare — 300 riksdaler lön och 100 riksdaler tjenstgöringspenningar;
 dock att tjenstgöringspenningar icke må utgå till dem, som af en eller annan anledning icke bevista föreskrifna vapenöfningar.

Angående Civil-staten.

- Att regementsskrifvare- och auditörs-tjensterna vid hvarje regemente och korps må, i mån af inträffande ledigheter, förenas till en tjenst under benämning: *Auditör*, dock med Kongl. Maj:t förbehållen rätt att i afseende å dessa tjenstebefattningar vidtaga de förändrade anordningar, hvartill det förslag till nytt Fältförvaltnings-reglemente, som från den för utarbetande af sådant förslag nedsatta komité är att förvänta, möjligen kan komma att föranleda;
- Att mönsterskrifvare-befattningarne, i mån af nuvarande innehafvares afgång, helt och hållet indragas; samt
- Att bataljonspredikants-beställningar, der sådana finnas, jemväl må i samma ordning indragas.

Angående Generalitetet och General-staben.

- Att Generalitetet må på stat utgöras af 3 Armé-korps-chefer, 1 Chef för Generalstaben, 1 General-Fälttygmästare, 1 Inspektör för Kavalleriet och 1 Chef för Fortifikationen, samt att för hvar och en af dessa sju generals-personer lönen bestämmas till 9,000 riksdaler, med rättighet tillika för dem att vid embetsresor erhålla för sjelfva resekostnaden godtgörelse enligt gällande författningar;

- Att Generalstabens officerspersonal må, förutom Chefen, bestå af 1 Öfverste, 2 Öfverste-löjtnanter, 10 Majorer, 16 Kaptener och 10 Löjtnanter;
- Att Topografiska korpsen må helt och hållet uppgå uti och förenas med Generalstabens;
- Att Generalstabens officerspersonal må, förutom Chefen, bestå af 1 Öfverste, 2 Öfverste-löjtnanter, 10 Majorer, 16 Kaptener och 10 Löjtnanter;
- Att för de geodetiska arbetena en Professor må finnas vid Generalstabens anställd; samt
- Att Generalstabens aflönings- och öfriga utgiftsstat må bestämmas i enlighet med bil. N:o 13 vid departementschefens memorial: — varande förslaget om Generalitetet, med afseende å dess samband med det om Generalstabens, här framställt endast under förutsättning och vilkor af jemväl det senares antagande — samt
- Att, då för denna organisation i sin helhet erfordras, utöfver redan befintliga anslag, ytterligare ett belopp af 97,570 Riksdaler årligen, detta måtte beviljas, att i mån af behof utgå: — varande till organisationens påbörjande redan år 1872, uti förslaget till reglering af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel, häraf äskadt en summa af 15,000 riksdaler.

Angående Krigsbildningen.

a) Vapenöfningarne.

- Att, hvad angår indelta kavalleriet, följande årliga vapenöfningar för det samma må bestämmas, nemligen:
- Befälsmöte* i 20 dagar med allt befäl, volontärer och trumpetare, samt dessutom ryttare till det antal, att nummerstyrkan uppgår till 12 man per squadron;
- Exercissquadron*, på sätt hittills egt rum, i 90 dagar med 60 man per bataljon, hvarvid manskap och hästar få efter behof ombytas och i afseende hvarå för öfrigt bör såsom regel antagas, att rekryt och remont skola inställas till tvänne på hvarandra följande exercissquadroner; samt
- Regementsmöte* i 26 dagar;
- in- och uttryckningsdagarne öfver allt oberäknade;
- Att, beträffande beväringsmanskapet, hvarje klass af de till infanteriet hörande värnepliktige må inkallas:
- första året* till 42 dagars rekrytmöte;
- andra året* till 20 dagars möte, dels för rekrytbildningens fullbordande, dels ock för samöfning med stammen; samt

tredje året likaledes till 20 dagars möte under fullkomligt införlifvande med stammen;

kommande dessa begge senare års möten, till följd af förberörda med desamma afsedda ändamål, att utgöras antingen å regementets mötesplats, eller med hela eller någon del af styrkan annorstädes, dit regementet kan kallas till öfning;

Att värnepliktig af specialvapnen må inkallas:

första året, om han tillhör artilleriet eller fortifikationen, till 52 dagars öfning och, om han tillhör kavalleriet, till 60 dagars; samt

andra året till 30 dagars öfning; och

Att, i sammanhang med beslutet om förestående förslag rörande indelta arméns och allmänna beväringens vapenöfningar, äfven måtte beviljas de derför erforderliga, i departementschefens memorial angifna årliga anslagssummor, att i mån af behof utgå: — varande de för år 1872 nödiga belopp, utgörande för stammen 206,824 R:dr 90 öre och för beväringen 725,825 R:dr 10 öre, i hvilken sistnämnda summa äfven inbegripes hvad för underhåll af manskapets materiel erfordras, upptagna i förslaget till reglering af utgifterna under riksstatens fjerde hufvudtitel.

b) Skolorna.

Att nedannämnde, vid *Krigsskolan* med löner på stat enligt fullmakter anställde lärare och tjenstemän måtte, i mån som de blifva för skolan obehöfliche och från sina befattningar afgå, få öfverflyttas på allmänna indragningsstaten, till åtnjutande under sin öfriga lifstid af mot innehafvande löner svarande pensioner med nedanstående belopp, nemligen:

Läraren i svenska språket, logik och ämnesskrifning	
med	R:dr 3,000,
Läraren i historia och geografi med	„ 3,000,
Läraren i synthetisk och analytisk matematik med	„ 3,000,
Läraren i tyska språket med	„ 1,800,
Förste läraren i ridning med	„ 825,
samt nuvarande t. f. kamereraren med	„ 2,000,

de två sistnämnde endast, så framt de ej kunna, vid skolans förestående förändrade organisation, derstädes erhålla fortfarande anställning; och

Att följande lärare åter måtte jemväl tilldelas pension å allmänna indragningsstaten, dock endast med halfva beloppet af innehafvande löner, nemligen:

Begge lärarne i franska språket, hvardera med 750 R:dr, tillhoppa R:dr 1,500: —
 samt andre läraren i matematik och mekanik med „ 600: —
 utgörande dessa och de i nästförestående punkt föreslagna pensioner ett sammanlagdt belopp af 15,725 R:dr.

Angående *Intendentur-väsendet*.

- Att vid hvarje regemente eller korps af indelta armén må anställas en tjensteman, benämnd *Regements-intendent*, hvilken skall åligga att handhafva de till intendenturen vid samma regemente eller korps hörande göromål;
- Att dessutom vid hvarje indelt infanteri-regemente eller korps anställas en förrådsförvaltare och en vaktmästare, men vid de indelta kavalleri-regementena endast en vaktmästare; och
- Att aflöningen för denna personal, på sätt i afseende å de vid indelta armén nu anställde regements-kommissarier och vaktmästare eger rum, må utgå af vapenöfningsanslaget samt af Kongl. Maj:t, uppå Arméförvaltningens förslag, till beloppet bestämmas.

Angående *Trosshästars anskaffning*.

- Att hvarje kommun inom riket, såväl stads- som lands-, må förklaras skyldig att, mot kontant ersättning från statsverket, vid inträffande krig genast anskaffa och på ort inom länet, som af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, i enlighet med requisition af vederbörande befäl, utsättes, tillhandahålla det antal hästar, för hvilket kommunen kan få sig ålagdt ansvara;
- Att grunden för beräkandet af det antal hästar, hvarje kommun har att tillhandahålla, skall utgöras af taxeringsvärdet för inom kommunen befintlig fast egendom;
- Att en mönstringsgill häst tillhandahålles för hvarje fullt 200,000-tal af kommunens sammanlagda fastighetstaxeringsvärde;
- Att kommun, hvars fastighets-taxeringsvärde öfverstiger ett eller flera jemna 200,000-tal, skall, derest öfverskottet utgör mer än 100,000, jemväl för sådant öfverskott aflemna en häst; hvaremot, om det öfverskjutande beloppet icke uppgår till mer än 100,000 R:dr, kommunen är från tillhandahållande af häst för detta belopp fri;
- Att kommun, der sammanlagda fastighets-taxeringsvärdet öfverstiger 100,000 R:dr, skall, äfven om nämnda värde icke uppgår till fullt 200,000 R:dr, likväl aflemna en häst; men att kommun, hvars taxeringsvärde

- icke uppgår till mer än 100,000 R:dr, skall från skyldigheten att tillhandahålla häst vara helt och hållet befriad;
- Att häst, för att vara mönstergill, skall vara kraftig och hålla minst 4 fot 6 tum bakom sadeln samt vara försedd med grimma, täcke af ylle, ryktдон, en särskild omgång hästskor samt foder för tre dygn;
- Att längder öfver det hästantal, som på sådant sätt kan inom vederbörande regementens och korpser förläggingsområden påräknas, upprättas fögderivis och genom landshöfdinge-embetena tillställas vederbörande regements- och korpser- chefer, samt hvart tionde år förnyas;
- Att hästarne skola sist tre månader efter deras aflemnande vederbörande kommuner med kontant af statsverket ersättas efter det pris, som vid markegångssättning inom hvarje distrikt blifvit bestämdt;
- Att mera än en sådan uppsättning af hästar icke må under samma krig kunna någon kommun åläggas;
- Att statsverket till de mottagna hästarne har full eganderätt; och
- Att, om genom sådan hästleverans förlust skulle någon kommun tillskyndas, derigenom att de levererade hästarne betingat högre pris än markegångstaxan för sådan häst bestämmer, denna förlust skall, i likhet med hvarje annan kommunens gemensamma utgift, mellan kommunens alla skattskyldige, efter den inom kommunen gällande beskattningsgrund, fördelas.

Angående *Extra Roteringen*.

- Att den extra rotering nu underkastade jorden, som har sig ålagdt att vid utbrott af krig uppsätta och utrusta manskap, i stället skall till staten erlägga ett mot detta deras roteringsåliggande svarande, vid markegångssättning till siffran bestämdt belopp, såvidt den icke förbundit sig att vid sådant tillfälle prestera trosshäst.

Angående *Sjukvården*.

- Att alla indelta infanteri-regementen må erhålla ytterligare en 2:dre bataljonsläkare;
- Att alla indelta infanteri-korpsen må erhålla hvardera en 1:ste bataljonsläkare;
- Att Wester-Norrlands och Blekinge regementen samt Hallands fältjägarekorps må erhålla lika antal läkare, som för öfriga indelta regementen och korpsen är föreslaget;
- Att hvartdera Gardes-infanteri-regementet må erhålla ytterligare en 2:dre bataljonsläkare;

- Att, i sammanhang med Wermlands fältjägare-regementes förändrade organisation, dervarande andra bataljonsläkare-beställning må uppflyttas till förste bataljonsläkare-befattning;
- Att Svea, Göta och Wendes artilleri-regementen må ytterligare erhålla hvartdera en andre bataljonsläkare;
- Att, i sammanhang med förändrad organisation af ingenjör-trupperna, Pontonierbataljonen måtte förses med en regementsläkare och en andre bataljonsläkare;
- Att vid den till uppsättning föreslagna Sappörbataljonen må anställas en förste bataljonsläkare;
- Att extra fältläkarekorpsen må ökas till ett antal af 80, hvilka benämnas reservläkare i fältläkarekorpsen;
- Att dessa reservläkare indelas i tre klasser, af hvilka den första utgör 20 och de begge öfriga hvardera 30;
- Att för fältläkarekorpsen må anställas en särskild chef, hvilken, under benämning af "generalfältläkare", utses af Kongl. Maj:t, uppå chefens för Landtförsvars-departementet föredragning, samt eger säte och stämma, såväl i Sundhets-kollegium som i Arméförvaltningen, då ärendena beröra sådana frågor, som stå i sammanhang med den militära helso- och sjukvården;
- Att såsom tjenstemän i generalfältläkarens expedition må anställas en sekreterare, som tillika är kamererare; en uppbördsman för fältläkarekontoret, hvilken dock torde böra blott på förordnande anställas; en reservläkare såsom adjutant och en vaktmästare;
- Att löner och arvoden må inom de särskilda graderna bestämmas i enlighet med de belopp, som bil. N:o 15 vid departementschefens memorial upptager; och
- Att de i nyss omförmälda bilaga, såsom tillgångar för läkarevården vid armén, upptagna särskilda medelsbelopp, tillhopa utgörande 167,998 Riksdaler 24 öre må sammanföras och under särskild rubrik: *Fältläkarekorpsen* i Riksstaten under fjerde hufvudtiteln uppföras, samt att det till fyllnad i aflöningsstatens slutsumma ytterligare erforderliga belopp 63,901 Riksdaler 76 öre må af Riksdagen beviljas, hvaraf dock, enär genomförandet af fältläkarekorpsens organisation torde kunna och böra fördelas på en tidrymd af fyra år, eller åren 1872—1875, endast 15,000 Riksdaler erfordras för år 1872, och hvilket belopp blifvit upptaget i förslaget till reglering af utgifterna under Riksstatens fjerde hufvudtitel: — kommande i händelse af bifall till hvad nu föreslagits, det under åttonde hufvudtiteln uppförda anslag för Sundhets-kollegium och Medicinal-staten att minskas med

9,650 Riksdaler, samt för öfrigt beträffande arméns reservläkare iakttagas, att desse under fredstid må kunna, der tjenstgöringen vid armén det medgifver, få af Sundhets-kollegium, efter samråd med general-fältläkaren, för den civila sjukvården disponeras, helst pensionärerne och stipendiaterne för närvarande äro jemväl för den civila sjukvården att påräkna.

Angående löneregleringen:

A) Indelta armén.

- Att normalstat för indelta armén, i enlighet med de vid departementschefens memorial fogade bilagorna N:is 16 och 17, måtte af Riksdagen godkännas;
- Att för tiden från 1872 års början och intilldess annorlunda varder i nåder förordnad, Arméförvaltningen må öfvertaga och ombesörja vården och fördelningen af samtliga för aflöning åt indelta arméns befäl, underbefäl och öfriga tjenstemän afsedda tillgångar, hvilka för sådant ändamål, med undantag endast hvad angår afkastningen af bostadsboställen, så vidt de af indelningshafvare disponeras, skola för nämnda år och framgent till Arméförvaltningen ingå och under benämning "allmän löningsfond för befäl med vederlikar vid indelta armén" utgöra en för nämnda del af armén gemensam aflönings-tillgång;
- Att så väl arrendemedel af de för allmänna löningsfonden utarrenderade boställen och ersättningsmedel för mistad boställsjord, som ock vakansafgifter af de till aflöning eller för löneregleringens befrämjande anslagna nummer, hvilka samtliga medel fortfarande böra af regements-skrifvarne eller, i den mån deras tjenester komma att med auditörsbefattningarne förenas, af de blifvande auditörerne uppbäras, skola för år 1872 och framgent så tidigt möjligen ske kan, i den mån de inflyta, men senast inom Mars månads utgång året näst efter det, för hvilket de äro beräknade, genom vederbörande Regements- och Korpschefsembeten till Arméförvaltningen inlevereras;
- Att Arméförvaltningen, med ledning af normalstaten och i öfrigt af de uppgifter, som kunna finnas behöfliga och hvilka Arméförvaltningen eger från vederbörande regementen och korps infordra, skall upprätta och Kongl. Maj:ts pröfning underställa förslag till öfvergångsstat, att gälla till efterrättelse vid löneutdelningen, intilldess tillgångarne vunnit sådan tillväxt, att de medgifva 5 procents förhöjning för dem, som å ny stat inträddt;

Att, så snart aflöningstillgångarne medgifva nyssnämnda förhöjning, förnyad öfvergångsstat skall, på sätt ofvan sagdt är, upprättas och fastställas;

Att vid uppgörandet af förslag till öfvergångsstat skall iakttagas:

- a) att alla med boställen försedde löntagare, så länge de uti innehafvande tjänst qvarstå, bibehålla sina boställen och erhålla derjemte ett kontant belopp, motsvarande medeltalet af den kontanta lön, som under senast förflutna fem år för tjensten uppburits;
- b) att löntagare, som innehar indelning på gammal, före 1833 års löne-reglering gällande stat, eger, så länge han i beställningen qvarstår, att tillgodonjuta de enligt berörda stat honom tillförsäkrade förmåner;
- c) att alla före den 8 April 1862 utnämnde, med kontant lön försedde löntagare undfå, så länge de bibehålla innehafvande tjänst, ett kontant aflöningsbelopp, motsvarande medeltalet af uppburen lön under nästförflutna fem år;
- d) att alla efter den 8 April 1862 utnämnde, med kontant lön försedde löntagare, äfvensom de, hvilka år 1871 efter löneregleringens fastställande utnämnas till beställning, hvarmed boställe varit förenadt, inträda från och med år 1872 på ny stat, med rättighet för sistnämnde löntagare att, för tiden intilldess deras inträde på nya staten vidtager, tillgodonjuta ersättning för den förlorade boställsafkastningen;
- e) att värdet å den, till fyllnad i korporalernas aflöning och såsom ersättning för afskrifna räntor af mjöl- och sågqvarnar, anslagna oindelta spanmål beräknas enligt årets fastställda medelmarkegångspris, med bibehållen rätt för de före den 12 April 1853 antagne korporaler att uppbära sin spanmål jemte forsellönersättning efter årsmarkegångspris;
- f) att för fältmusikanterers aflönande och musikens underhåll vid infanteriet beräknas 3,000 Riksdaler per bataljon, och att för anskaffning af musikalier och musikinstrumenter m. m. vid kavalleriet afses ett belopp af 150 Riksdaler för hvarje squadron; samt
- g) att någon minskning icke må ega rum i de hittills utgående löner för korporaler eller för de före löneregleringens fastställande antagne fältmusikanter;

Att Arméförvaltningen under löpande aflöningsåret qvartaliter till hvarje regemente eller korps skall utbetala deras andel af de kontanta medel, Förvaltningen under årets lopp för aflöningen disponerar, i hvilket afseende det bör åligga vederbörande chefsembeten att årligen före December månads utgång meddela Arméförvaltningen uppgift å de kontanta lönebelopp, som enligt nästföregående punkt litt. a) och c) tillkomma de löntagare, hvilka ej på en ny stat ingått;

Att afdrag å lönen för icke bevestade vapenöfningar må för hvar och en, som kommit i åtnjutande af full lön enligt normalstat, ske till följande belopp för år, nemligen:

för regementschef med	Riksdaler 300: —
„ korpschef och öfrige regementsofficerare . . .	250: —
„ kaptener och ryttmästare	200: —
„ löjtnanter	150: —
„ underlöjtnanter	100: —
„ fanjunkare	50: —
„ öfriga underofficerare	30: —

Att besparingar, uppkomna så väl genom afdrag å lön för icke bevestade vapenöfningar, som genom tillfälliga vakanser, må till den gemensamma löningsfonden ingå;

Att, så framt, sedan aflöningen blifvit i öfverensstämmelse med ofvanstående grunder utbetald, någon behållning å löningsfondens medelstillgång för aflöningsåret skulle förefinnas, densamma må reserveras och för löningsfondens räkning å depositionsräkning i Riksbanken insättas, samt att på samma sätt må förfaras med möjligen inflytande rester å arrendemedel eller vakansafgifter, intilldess medlen behöfva för aflöningsens bestridande användas;

Att med boställe försedd löntagare skall ega, vid förflyttning eller afgång, tillgodonjuta tjenste- och fardagsår enligt lag, med skyldighet att derunder afstå boställsräntan, hvilken af regementets eller korpsens uppbördsman uppbäres och med de öfriga aflöningsmedlen till Arméförvaltningen insändes;

Att hvarje af indelningshafvare afträdt boställe skall för tiden från fardagsårets utgång för allmänna löningsfondens räkning af vederbörande boställsdirektion utarrenderas på 20 år, och arrendemedlen jemte den öfriga uppbörden till Arméförvaltningen ingå;

Att på Kongl. Maj:ts pröfning må ankomma, huruvida inöd boställe försedd löntagare må medgifvas att, om han sådant önskar, med frånträdande af sitt boställe, redan innan han från sin innehafvande beställning förflyttas, få på ny stat ingå;

Att inqvarteringspenningar för saknadt karaktershus å innehafvande boställe må af löntagare, som sådana hittills uppburit, fortfarande åtnjutas, dock ej för längre tid, än han i nuvarande tjenst kvarstår;

Att allmänna löningsfonden skall redovisas af Arméförvaltningen i dess hufvudbok öfver 4:de hufvudtiteln och öfriga för landtförsvaret afsedda anslag, under iakttagande att fondens medel insättas å särskild för dem öpnad bankoräkning;

Att de medel, som till följd af Kongl. Brefvet den 28 Januari 1862 och Krigskollegii derpå grundade Cirkulär den 25 Februari samma år förvaltas af vissa boställsdirektioner vid indelta armén, må under dessa direktioners förvaltning förblifva;

Att från och med år 1873 eller året näst efter det, hvarunder det nya aflönings sättet kommer att tillämpas, ett mot de indelta räntorna och kronotionden svarande belopp af omkring 800,000 R:dr årligen må i Januari månad af Statskontoret tillhandahållas Arméförvaltningen, för att till aflöningsens bestridande för föregående året användas; samt

Att Staten måtte från och med år 1872 öfvertaga den på arméns befäl nu hvilande skyldigheten att bestrida amorteringen af arméns ackordsskuld, dock endast i den mån samma befäl på ny stat inträder, för hvilket ändamål ett extra anslag af 50,000 R:dr blifvit för nämnda år af Riksdagen äskadt:

Och fästes vid förslaget om aflöningsväsendets reglerande, i öfverensstämmelse med nu framlagda grunder, af Kongl. Maj:t det uttryckliga villkor: dels att samtliga uti departementschefens memorial beräknade tillgångar blifva för aflönningen disponibla, dels att det ofvan framställda förslaget om tillhandahållandet i Januari månad året efter aflöningsåret af ett mot räntor och kronotionde svarande belopp varder af Riksdagen bifallet; dels ock slutligen att amorteringen af arméns ackordsskuld för framtiden varder på det här ofvan ifrågakända sätt ordnad.

B) Värfvade armén.

a) *Passevolansväsendet.*

Att de, rörande rekrytering och remontering samt anskaffning och underhåll af beklädnads- med flera persedlar, vid värfvade armén nu gällande passevolans-kontrakt, äfvensom reglementet angående rekrytering, beklädnad m. m. vid Pontonier-bataljonen, för hvilka kontrakt och reglemente finnas stadgade olika uppsägningstider af 3, 6 eller 9 månader, må i behörig ordning uppsägas, så att de med 1872 års utgång upphöra att vara gällande, dock att uppsägningen af kontraktet med Svea artilleri-regemente må blifva beroende af fortgången af det byggnadsarbete för nämnda regementes behof, hvarom Kongl. Maj:t, i sammanhang med förslaget till reglering af utgifterna under Riksstatsens fjerde hufvudtitel, hos Riksdagen gjort framställning;

att, i den mån passevolansen sålunda kommer att upphöra, ej mindre rekrytering och remontering, än ock nyanskaffning och underhåll af manskapets beklädnads-, remtygs- och personella utrednings- m. fl. persedlar, äfvensom öfriga hit hörande förvaltningsärenden, som nu af särskilda redan befintliga direkttioner eller passevolantörer utöfvas, må för framtiden besörjas direkte för kronans räkning, samt att nyssberörda förvaltningsbestyr och ärenden vid hvarje regemente och korps må uppdragas åt en under Arméförvaltningens öfverinseende ställd förvaltningsdirektion, i enlighet med de föreskrifter, som af Kongl. Maj:t varda meddelade;

Att, i den mån passevolansen kommer att upphöra, följande anslagsbelopp må blifva att tillgå, nemligen:

till inlösande af materiel från passevolantörerna vid samtliga värfvade regementen och kårer, utom Wermlands fältjägare-regemente, ett förslagsvis beräknadt belopp, för en gång, af 375,000 Riksdaler.

till permitteringens befrämjande, årligen:

vid Svea lif-garde	R:dr 1,000: —
„ Andra lif-gardet	„ 1,000: —
„ Svea artilleri-regemente, jeinte detachementet i Hernösand	„ 3,000: —
„ Göta artilleri-regemente	„ 3,000: —
„ Wendes d:o	„ 1,000: —
„ Pontonier-bataljonen	„ 800: —

att, efter vederbörande förvaltningsdirektioners pröfning och enligt de närmare bestämmelser, som varda af Kongl. Maj:t meddelade, användas såsom bidrag till permitterade soldaters uppehälle under vintermånaderna, der dylikt understöd för permitteringens upprätthållande finnes oundgängligen nödigt; samt

för hvarje värfvad regemente och korps ett belopp årligen, motsvarande 1 R:dr per man af regementets och korpsens nummerstyrka, att användas till gratifikationer åt värfvare och rekapitulanter vid värfvade armén.

b) Löneväsendet.

att aflöningen till värfvade arméns befäl och underbefäl samt vederlikar må, för tiden från 1873 års början, i den mån passevolansen derstädes

kommer att upphöra, utgå i öfverensstämmelse med det förslag till normalstat, som bil. N:o 18 vid departements-chefens memorial innehåller;

Att såsom följd häraf den af ifrågavarande befäl och underbefäl med vederlikar hittills åtnjutna inqvarteringsförmån samt de af underbefälet uppburna beklädnadspenningar, i mån som den nya staten vinner tillämpning, icke vidare må komma löntagarne till godo;

Att det tillkomna nya beälet må, under tiden intilldess den nya staten kan komma att vid de regementen och korpser, hvartill samma befäl hör, vinna tillämpning, ega uppbära aflöning till de belopp, som för motsvarande beställningar enligt nu gällande stater utgå;

Att de från Stockholms stad till en del regementen utgående inqvarterings- och servis-medel, äfvensom dylika medel, der sådana utgå från öfriga städer, hvarest garnison af värfvade armén är förlagd, må fortfarande utgöras, men, i samma mån som den nya normalstaten vinner tillämpning, till statsverket ingå, intilldess öfverenskommelse om aflösning af berörda åliggande kan med vederbörande städer varda träffad; samt

Att tjänstgöringspenningarne må beräknas endast för nio månader om året, eller Januari—Mars samt Juli—December, med undantag endast för de vid fortifikations-trupperna tjänstgörande officerare, hvilka, när de hela året äro i tjensteutöfning, böra få tillgodonjuta tjänstgöringspenningar för årets alla tolf månader.

Angående Försvarsväsendet å Gotland.

I afseende å försvarsväsendet på Gotland har Departements-chefen uti sitt underdåniga memorial jemväl framlagt förslag; men då innevånarne på Gotland hittills alltid lemnats tillfälle att yttra sig rörande väckta förslag till ändringar i de angående krigstjenstskyldigheten derstädes särskildt gällande bestämmelser. och en dylik förmån äfven i förevarande fall ansetts böra dem medgifvas, har Kongl. Maj:t förordnat, att nämnda förslag skall innevånarne på Gotland delgifvas, med förståndigande att angående den deri för dem ifrågasatta ökade tjänstgöring med underdånigt yttrande inkomma.

Kongl. Maj:t, som redan i nådiga Propositionen angående Stats-verkets tillstånd och behof fästat Riksdagens uppmärksamhet på dels de *hjelpmedel*, hvilka erfordras, för så vidt landets försvarskrafter skola kunna bringas till

sin rätta användning, dels de *kostnader*, hvilka dermed äro förknippade och hvartill särskilda medel böra anvisas, vill slutligen föreslå Riksdagen, att de medel, som i berörda hänseende komma att beviljas, må ställas till Kongl. Maj:ts disposition, med rättighet för Kongl. Maj:t att, der behållning å en utgiftstitel förekommer, använda densamma till fyllande af möjligen uppstående brist å en annan.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. Nåd och ynnest städse välbevågen.

CARL.

R. ABELIN.

Underdånigt Memorial.

Sedan Eders Kongl. Maj:t uti Stats-Rådet den 13 sistlidne Oktober, i anledning af min då gjorda underdåniga framställning om behovet att utan dröjsmål bringa vårt försvarsväsende till lands i ett mera tillfredsställande och för framtiden betryggande skick, än det för närvarande

företer, tackts meddela mig nådig befallning att på vissa jemväl angifna grunder utarbete ett fullständigt förslag till landtförsvarets ordnande, får jag ett sådant förslag härmed till Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning anmäla.

Enär emellertid de af Eders Kongl. Maj:ts bestämda grunder icke afvika från dem, på hvilka jag byggt mitt i underdånigt memorial af den 31 December 1868 till Statsråds-protokollet för samma dag afgifna förslag, och då de skäl, jag för mina deri uttryckta åsikter anført, fortfarande ega full giltighet, har jag ansett mig här böra endast för de fall, der någon afvikelse från mina förra framställningar eger rum, angifva de skäl, som kunna dertill föranleda.

I fråga om styrkan af de stridskrafter, som äro af nöden för att kunna med hopp om framgång möta en anfallande fiende, anser jag mig fortfarande böra utgå från samma antagande, som i mitt nyssnämnda förslag blifvit angifvet och närmare belyst, och jag håller således äfven nu före att vår armé lämpligen bör organiseras så, att den under freden endast eger en mindre, ständigt underhållen och öfvad styrka, men vid försättandet på krigsfot må kunna svälla ut, inom den mindre eller större styrka som af förhållandena påkallas, ända till den omfattning, som jag i nyssnämnda memorial betecknat med den »större krigsfoten», och att derjemte, för arméns vidmakthållande i fulltaligt skick, tillräckligt antal ersättningstrupper bör finnas att tillgå, äfvensom att för ortförsvaret särskilda stridskrafter böra vara organiserade.

För erhållande af det för nyssberörda ändamål erforderliga antal stridsmän anser jag ock fortfarande någon annan utväg icke finnas, än den allmänna värneplikten, enligt hvilken hvarje vapenför svensk man göres skyldig att deltaga i landets försvar. Grundsatsen härom kan ock finna sin fulla och rätta tillämpning i vår nuvarande beväringssinrättning, om den utsträcker till ett större antal åldersklasser och underkastas nödiga bestämmelser, ej allenast i afseende å de värnepligtiges skyldighet till tjänstgöring i aktiva armén, utan ock beträffande ortförsvaret.

Den sålunda, enligt nyssnämnda grundsats, hvarje svensk man åliggande krigstjenstskyldighet bör nemligen fullgöras dels i *linien*, innefattande fältarmén med dess rekryter och ersättningstrupper, dels ock i *landstormen*, utgörande de för ortförsvaret afsedda trupper.

Den utväg jag i memorialet af den 31 December 1868 angifvit såsom den med afseende å våra förhållanden och tillgångar lämpligaste, för att åt våra försvarskrafter gifva erforderlig fasthet och disciplinarisk stadga, den nemligen att i möjligaste måtto till ett gemensamt helt sammansmälta stam och beväring, denna utväg synes mig nu, i betraktande

af angelägenheten att med tillbörlig skyndsamhet kunna på ett tillfredsställande sätt ordna vårt försvar, vara den enda möjliga.

Såsom anordningar af mycken vikt med afseende å stammens lämplighet för sina ändamål har jag i nyssnämnda memorial ifrågasatt, att rekryteringen måtte besörjas af befälet och kostnaden därför af staten bestridas samt att för manskapets ålder i tjensten måtte bestämmas en gräns, inom hvilken den mognade mannens egenskaper kunna antagas vara förenade med den rörlighet, som krigstjensten nu, mer än förr, hos soldaten tager i anspråk. Den stora vikt jag fäster vid dessa anordningar borde visserligen mana mig att nu förnya mina förslag i denna riktning; men då dessa frågor ega nära sammanhang med en reglering af soldatens löneförmåner och en sådan reglering i den af Eders Kongl. Maj:t gillade syftning af Riksdagen befunnits oantaglig samt Eders Kongl. Maj:ts till 1869 års Riksdag afgifna nådiga proposition i förstnämnda båda punkter icke heller rönt Riksdagens bifall, anser jag mig icke nu böra åter upptaga dessa förslag i ändamål att bringa desamma under Riksdagens pröfning, helst jag hyser förhoppning, att genom den tidigare pensionering, hvartill Wadstena krigsmanshuskassa numera lemnar tillgång, och genom noggrannare bestämmelser i afseende å villkoren för rekryts antagande i krigstjenst, de hufvudsakliga ändamål, som med nämnda förslag åsyftades, skola kunna uppnås på administrativ väg och utan någon förändring i rothållarens och soldatens inbördes förhållanden.

En annan fråga, som jag i nämnda underdåniga memorial gjort till föremål för utredning och hvilken på organisationen har ett icke oväsentligt inflytande, är den om de afsutna rusthållsregementenas förvandling till roteradt infanteri, för att såmedelst kunna bestämma öfver den så viktiga regleringen af regementenas förläggningsområden. Enär emellertid Riksdagen, som gillat grundsatsen om dessa regementens och corpsers förvandling till roteradt infanteri, hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anhållit, att rusthållarne vid de afsutna regementena och corpserna må erbjudas förlängning till 1873 års slut af nu gällande vakanskontrakt och Eders Kongl. Maj:t till denna anhållan lemnat nådigt bifall, torde jag icke böra redan nu påyrka frågans upptagande till afgörande, hvar emot jag önskade kunna bygga på den förutsättning, att den ifrågasatta förändringen må gå i den riktning, att regementenas och corpsernas nummerstyrka må blifva oförminskad och att rusthållarne, såsom äfven billigt synes, bibehållas vid i och för rustningens upprätthållande åtnjutna räntor, mot erläggande likväl af en lämplig afgäld, motsvarande tungan af det besvär, som de ursprungligen haft sig ålagt utgöra, men hvarifrån

de genom regementenas och corpsernas ofvannämnda förvandling skulle blifva för alltid befriade.

Då i öfrigt de modifikationer i mina förra förslag, jag finner mig föranlåten i det följande föreslå, mindre afse de allmänna grunderna, än vissa detaljer af organisationen, torde det tillåtas mig, att å behöriga ställen anföra motiver för sådana modifikationer; och utbedjer jag mig alltså, att nu få öfvergå till framställningen af sjelfva förslaget och att dervid få göra början med frågan om organisationen af

Beväringsinrättningen.

De skäl, som i mitt underdåniga memorial af den 31 December 1868 anförts för nödvändigheten af våra försvarskrafters ökande, och den vikt, som i samma memorial fästats vid en omsorgsfull utveckling af beväringsinrättningen, såsom den källa, hvarur de ökade försvarskrafterna måste hemtas, och den institution, hvarpå bevarandet af vår sjelfständighet hufvudsakligen måste hvila, hafva genom de stora tilldragelser, som under den senaste tiden i vår verldsdel timat, endast vunnit i styrka och sanning. De olägenheter jag påvisat af de i vår nuvarande beväringsslag förekommande, mot rättvisa och billighet stridande och med våra egna sanna fördelar oförenliga bestämmelser, angående friköp och lega; den vikt jag framhållit af ökade öfningar och en sådan beväringens organisation, att snabb mobilisering möjliggöres, hafva ock genom samma tilldragelser erhållit ännu större betydelse och göra alltså förändrade bestämmelser och anordningar härutinnan än mer oafvisliga.

I afseende å hvad jag i ofvanberörda memorial i öfrigt anført, beträffande dels tiden för inträde i värneplikten, dels vissa samhällsmedlemmars befrielse från nämnda pligts fullgörande, dels strängare bestämmelser för approbation till inträde i det aktiva försvaret, dels ock billigheten deraf, att de, som af en eller annan anledning blifvit antingen från beväringssplikten helt och hållet eller ock endast från fredsöfningarne befriade, icke derigenom må vara frikallade från hvarje förpligtelse att deltaga i bördan af landets försvar, har jag icke funnit skäl till någon förändring.

Deremot och beträffande det i nämnda memorial förekommande förslag, att öfningstiden för de värnepligtige utan undantag skulle bestämmas till sammanlagdt 60 dagar, hvilket förslag kunnat framställas endast under förutsättning att det otillräckliga i berörda öfningstid skulle ersättas genom förberedande öfningar i hemorten, har jag, i anseende till de med anordnandet af sådana förberedande öfningar förknippade prak-

tiska svårigheter och med hänsyn derjemte till nutidens fordringar på större militärisk utveckling och strängare disciplin, funnit mig nödsakad att, med frångående af förslaget om de förberedande öfningarne, i stället påyrka längre ordinarie öfningstid å sjelfva mötesplatsen. Då jag likväl härvid har till pligt att tillse, att öfningarne å ena sidan icke till omfånget utsträckas utöfver det mått af uppoffringar landet kan utan allt för kännbara olägenheter bära och, å andra sidan, komma att medföra en så vidt möjligt tillfredsställande krigsduglighet, har jag ansett mig icke böra utsträcka förslaget om de värnepligtiges öfningar längre, än att de vid infanteriet, artilleriet och ingenjörtrupperna komma att upptaga sammanlagdt 82 dagar samt vid kavalleriet 90 dagar, motsvarande, hvad infanteriet beträffar, den ungefärliga tid, hvarpå i lyckligaste händelse rekryten kan tillägna sig erforderliga insigter och färdigheter för att såsom soldat godkännas, och, hvad specialvapnen angår, den tid, som skulle göra det möjligt för en del af de sålunda utbildade värnepligtige att genast intaga plats i stamtruppens led och för de öfriga att utan särdeles stor ytterligare beredelsetid fylla afgangens derinom.

Härigenom skulle de värnepligtige vid kavalleriet komma att för inhemtande af sin krigsbildning få vidkännas något tyngre börda än de vid öfriga vapen anställde, men denna skiljaktighet torde fullt uppvägas derigenom att de värnepligtige, tillhörande kavalleriet, få fullgöra sina öfningar under loppet af tvänne år och derjemte, på sätt jag ämnar föreslå, befrias från de målskjutningsöfningar inom kommunerna, dem jag anser värnepligtige af andra vapen böra vara underkastade.

Förutom ifrågavarande för krigsbildningen erforderliga ordinarie öfningar, hvilka böra på de två till tre första åren af värnepligtstiden fördelas och på stamregementenas mötesplatser eller annorstädes gemensamt med stamregementena försiggå, anser jag nemligen af stor vikt, att der efter särskilda målskjutningsöfningar för de värnepligtige under befälets tillsyn såsom obligatoriska fortgå och hvarje år återkomma under hela den tid de värnepligtige i linien qvarstå; börande dessa öfningar årligen utgöras under högst 2:ne dagar af alla infanteriet, artilleriet och ingenjörtrupperna tillhörande värnepligtige.

Såsom ett villkor för sådana målskjutningsöfningars tillvägabringande, utan att de värnepligtige derigenom blifva betungade med allt för långa och tidsödande marscher eller kostsamma resor, anser jag nödigt att skottbanor så allmänt som möjligt och så vidt ske kan, åtminstone inom glest befolkade orter, en inom hvarje kommun anläggas. För sådant ändamål och på det staten icke måtte behöfva att vidkännas allt för dryga utgifter i detta hänseende torde landstingen böra uppmanas att,

der särskilda kostnader för skottbanors inrättande ifrågakomme, helt och hållet vidkännas desamma eller åtminstone till dem lemna bidrag. Visserligen kan häremot invändas, det hittills gjorda försök att från landstingen erhålla bidrag till anläggning af skottbanor för stamkompaniernas och de frivilliga skarpskytteföreningarnes gemensamma räkning, rönt föga framgång på de flesta håll, men då det icke heller kan bestridas, att ett motsatt förhållande på ett och annat ställe egt rum, torde det kunna antagas, att dessa enstaka exempel i förening med den senaste tidens stora politiska händelser skola väcka ett liffigare deltagande och större villighet till uppoffringar för denna viktiga angelägenhet, än hittills varit förhållandet. Under denna förutsättning har jag åtminstone för närvarande trott mig icke böra ifrågasätta särskildt anslag för tillvägabriningande af andra skottbanor, än de för indelta armén och de frivilliga skarpskytteföreningarnes gemensamma behof inom hvarje kompani nödvändiga.

I enlighet med hvad jag sålunda i underdånighet anført och med åberopande i öfrigt af hvad oftaberörda memorial af den 31 December 1868 innehåller, får jag såsom grunder för den värnepligt, hvilken bör hvarje svensk man åligga, i underdånighet föreslå:

1:o. Att hvarje svensk man skall vara skyldig att, från och med året näst efter det, då han fyllt 20 år, till och med det, då han uppnått 40 års ålder såsom värnepliktig deltaga dels i *linien* dels ock i *landstormen*, dock att från dessa skyldigheter må frikallas:

A. helt och hållet

- a) de, som äro i krigstjänst vid armén eller sjövapnet anställda;
- b) lotsåldermän och lotsar;
- c) de, som till följd af lyte, sjukdom eller kroppslig svaghet äro till krigstjänst oförmögne eller alldeles oduglige;
- d) ende sonen af gamla och örkeslösa föräldrar, så länge dessa äro med sonen sammanboende och af hans arbete för sitt uppehälle beroende;

B. endast hvad angår vapentjänst i krig

de, hvilka vid uppstånds utfärdande innehafva anställning såsom:

- a) fyrmästare, fyrvaktare eller fyrbiträde;
- b) mästare eller underbefäl, gesäller eller timmermän med aflöning å Artilleriets fyrverkare-, tyg- och bevarings- samt sjövapnets timmermans-, maskinist- och handtverksstater;

c) gevärsfaktoriernas, ammunitionsfabrikernas och krutbruks arbetare, så vidt de finnas derstädes behöflige;

d) vid svafvelbruk skattskrifne och i svafvelberedningen inlärdas arbetare, till antal af högst fem vid hvarje bruk;

allt så länge dylik anställning fortfar; hvarförutan jemväl andre personer, med afseende å rikets sannskyldiga nytta och behof, kunna af Kongl. Maj:t, på derom för tillfället gjord underdånig framställning, undantagas från krigstjensten;

2:o. Att värneplikten fullgöres under de 7 första åren i linien och sedermera i landstormen;

3:o. Att Infanteriets 7 åldersklasser tillhöra linien sålunda, att 1:a klassen utgör dess rekrytklass, 2:a och 3:dje klasserna arméns ersättningstrupper, 4:de och 5:te klasserna dess första uppbåd samt 6:te och 7:de klasserna dess andra uppbåd, och att af specialvapnens klasser uti linien de två första utgöra rekrytklasserna samt de fem öfriga dessa vapens förstärkningsklasser;

4:o. Att landet må indelas i bevaringsområden, ett till hvarje infanteriregemente och corps, hvilket område, så vidt möjligt, bör sammanfalla med regementets eller corpsens förläggingsområde; dock att, der så lämpligt pröfvas, äfven för specialvapnen må kunna utses särskilda bevaringsområden å sådana orter, der infanteri ej finnes förlagdt och att hvarje regementes eller corps' bevaringsområde må mellan dess kompanier fördelas;

5:o. Att bevaringsmanskapet delas på alla vapen och att det till specialvapnen erforderliga antalet utses inom därför bestämda kretsar, företrädesvis bland dem, som dertill frivilligt sig anmäla;

6:o. Att bevaringsmanskapet undergår hittills öfliga approbations- och kassationsmönstringar, hvarvid det approberade manskapet tilldelas visst regemente eller viss corps samt inskrifves på det kompani eller tilldelas det specialvapen, med hvars stamtrupp det skall införlifvas; och att vid dessa mönstringar jemväl öfverföring från linien till landstormen må ega rum;

7:o. Att bevaringsungling, som vid mönstringstillfälle befinnes lida af sjukdom eller svaghet af tillfällig art, ställes på ett års förbättring, och att den, som vid mönstring icke uppnått en längd af 5,4 fot, men är frisk och färdig, må ställas på ett års tillväxt; varande den antingen på förbättring eller tillväxt ställd skyldig att vid nästföljande års mönstring sig ånyo inställa, hvarvid, allt efter omständigheterna, antingen approbation, kassation eller inskrifning

i egenskap af trainsoldat vid vederbörande regemente eller corps skall ega rum;

8:o. Att, efter skedd inskrifning, värnepliktig, så länge han tillhör linien, skall, såväl under all tjänstgöring i densamma samt under marscher till och från mötesplatserna, som ock i fråga om åtlydnad af de uppbåd, hvarigenom han till tjänstgöring inkallas, vara underkastad krigslagarne;

9:o. Att beväringsskyldig, som under hela sin tjänstetid skall förblifva vid det vid inmönstringen bestämda vapen, må, hvad de å Infanteriet inmönstrade beträffar, alltid tillhöra det kompani, inom hvars beväringssområde han är bosatt, och hvad de specialvapnen tillhörande angår, alltid det regemente eller den corps, hvarå inmönstringen skett, äfvensom värfvad soldat, hvilken lemnat tjensten före beväringssålderns slut, skall, så länge han innehar sådan ålder, vara skyldig att i händelse af mobilisering tjänstgöra vid samma regemente eller corps, som han tillföre tillhört; dock att, till följd af förändrad vistelseort, öfverföring från ett till annat regemente eller corps kan, efter derom gjord ansökan, ega rum;

10:o. Att, med afseende å kompanichefs åliggande att föra rullor öfver och redovisa allt inom hans kompani boende beväringssmanskap, såväl det infanteriet tillhörande som det å specialvapnen inskrifna, hvarje värnepliktig, så länge han tillhör linien, skall, ej allenast då han inom kompaniets beväringssområde flyttar från en till annan ort, utan ock då flyttningen sker till annat kompanis område, anmäla förhållandet till närmast boende kompaniet tillhörande befäl; börande det i senare fallet tillika åligga sådan värnepliktig, att, inom fjorton dagar efter inflyttningen, på enahanda sätt till det nya kompaniets befäl härom göra anmälan;

11:o. Att alla kallelser till möten eller uppbrott af liniens manskap ske genom vederbörande militärbefäl, antingen medelst order eller medelst kungörelse, hvilken senare, då den i kyrkan uppläses två gånger och den sista gången minst fjorton dagar före inställedagen vid kompaniets samlingsplats, eger med order lika bindande kraft;

12:o. Att beväringssmanskapet under militärbefälets ledning föres från samlingsplatserna till bestämmelseorten och åter;

13:o. Att frihet från vapenöfning i fredstid medgifves:

a) åt alla i egenskap af trainsoldater å regementen och corpser inskrifna;

b) åt

b) åt det till rikets handelsflotta hörande sjöfolk, som å sjömanshusen eller i magistraternas rullor är inskrifvet, sjökaptener och styrmän, hvilka aflagt de för befälhafvare eller styrmän å svenskt handelsfartyg föreskrifna kunskapsprof, samt maskinister å ångfartyg, tillhörande enskilda personer eller bolag, med skyldighet likväl för samtliga i denna punkt nämnde personer att under krig tjenstgöra å flottan eller skärgårdsartilleriet från och med året näst efter fyllda 20 år, till och med det år, då 35 års ålder uppnås.

14:o. Att, med undantag af de i 1:sta punkten under A. mom. d och under B. angifna, alla från värnepligten i mer eller mindre mån befriade må indelas i två kategorier, innefattande den första dem, som från värnepligtens fullgörande blifvit helt och hållet befriade, och den andra dem, som blifvit från vapenöfning i fredstid frikallade;

15:o. Att alla till dessa två kategorier hörande skola erlægga en så kallad värneskatt, hvilken betalas af de till första kategorien hörande i 7 år och af dem, som tillhöra andra kategorien, i 3 år;

16:o. Att denna värneskatt skall för båda kategorierna utgå med minst 3 riksdaler, och för en hvar som erlägger bevillning enligt 2:dra art. till hälften af dess belopp, dock icke under 3 riksdaler, (hvertill jag nu ansett minimibeloppet kunna bestämmas med afseende å den ifrågasatta tillökningen i beväringssmanskapets öfningstid);

17:o. Att denna skatt debiteras och uppbäres af statens uppbördsmän i enlighet med hvad för öfriga ordinarie skatter är föreskrifvet;

18:o. Att nedsättning i eller fullständig befrielse ifrån värneskatten må, till följd af ömmande omständigheter såsom stor fattigdom, svårare lyte eller sjukdom, efter anmälan af vederbörande bevillningsberedning kunna af taxeringskomitén medgifvas.

Då det är af vikt att beväringsskyldig, sedan han till krigstjenst blifvit uppbådad, må vara pliktig tjenstgöra till krigets slut, äfven om han under loppet af detsamma skulle ur beväringssåldern utträda, får jag föreslå:

19:o. Att beväringsskyldig, sedan han till krigstjenst blifvit uppbådad, må vara skyldig tjenstgöra till krigets slut.

Enär den nyligen verkställda ombildningen af Eders Kongl. Maj:ts flotta medgifver, att en del af båtsmanskompanierna må kunna till landförsvaret öfverflyttas, och då ej andra värnepligtige, än de i § 2 af nu gällande beväringsslag omnämnda, för sjöförsvaret påräknas, torde deraf få anses följa, att till armén bör öfverföras, ej mindre det beväringssmanskap, som inom de till öfverflyttning afsedda båtsmanskompaniers för-

läggningsområden äro boende, än äfven det öfriga sjöbeväringsskicket, hvadan jag i underdånighet föreslår:

20:o. Att allt beväringsskicket, endast med det undantag som nu gällande beväringsslag i 2 § stadgar, må tilldelas armén och med densamma införlifvas och öfvas.

Då värneplikten hädanefter bör utan legnings- eller friköpsrätt af hvar och en personligen fullgöras, kan med allt skäl förutsättas, att ur de värnepligtiges leder skall kunna till en del fyllas det behof af befäl, som vid en allmännare mobilisering måste uppstå. Det allmännas liksom de värnepligtiges fördel bjuder äfven att understödja en institution i denna riktning. Det blir alltså af vikt att tillse att åt sådana ynglingar, hvilkas håg och egenskaper göra dem lämpliga att såsom befäl tjenstgöra, lemnas tillfälle till en sådan teoretisk och praktisk undervisning, att de må blifva för det med dem afsedda ändamålet användbara; men då härvid icke lämpligen kan ifrågakomma att gifva dem den mångsidigare utbildning, som erfordras för befälet vid specialvapnen, torde förslaget om bildande af dylikt befäl, det jag i memorialet den 31 December 1868 benämnet reservbefäl, endast ega tillämplighet på infanteriet.

I nyssnämnda memorial har jag ifrågasatt, att yngling, som önskar fullgöra sin värnepligt i egenskap af reservbefäl, borde i regel fullgöra kompetensfordringarne under loppet af tre år; att början härmed skulle göras redan två år före inträdet i värnepliktsåldern; samt att sålunda öfvad befälsaspirant sedermera, på det staten redan under freden måtte kunna draga någon fördel af kostnaderna för hans befälsuppföstran och på det reservbefälet jemväl, genom att undervisa och handleda truppen, måtte blifva i tillfälle att utveckla och stadga praktisk erfarenhet dervid, borde i egenskap af befäl tjenstgöra under de med hans åldersklass återstående tvänne års möten.

Då det emellertid å ena sidan är af vikt, att redan med första året af den nya beväringsslagens tillämpning kunna bereda tillfälle för dertill villige ynglingar att välja denna väg för fullgörande af sin värnepligt, och då å andra sidan åter alla med institutionens ändamål förenliga lättnader i villkoren för vinnande af inträde vid reservbefälet böra medgifvas, har jag funnit mig nu böra i dessa hänseenden modifiera det tidigare förslaget. Sålunda anser jag det böra tillåtas, att ynglingarne ännu det år, då beväringssåldern inträder, må kunna anmäla sin önskan att tjenstgöra såsom reservbefäl; att de må samma år undergå ej allenast rekrytinöte utan äfven befälsskola; samt att de, efter året derpå fullgjordt regementsmöte eller motsvarande öfningar, må vinna kompetens att så-

som reservbefäl anställas; börande det likväl vara tillåtet att redan före inträdet i beväringens ålder, efter gjord anmälan och befunnen lämplighet, vinna anställning såsom reservbefälsaspirant och genomgå de kurser och öfningar, som för kompetens till reservbefäl erfordras. Rekryt- och regementsmöte synas mig böra i regel fullgöras vid det regemente eller corps, hvarest aspiranten vunnit anställning, hvaremot befälsskolan bör, beroende af derom gjord ansökan och utrymme, genomgås antingen vid gardesregementena i Stockholm eller vid den å Carlsborg inrättade befälsskola.

Man torde väl föreställa sig, att äfven dessa fordringar på förberedande öfningar hos det blifvande reservbefälet befinnas så betungande, att någon nämnvärd tillgång på dylikt befäl icke skall kunna på frivillighetens väg beredas, och att således en betänklig lucka i organisationsplanen härigenom är att befara. På förhand är det naturligtvis omöjligt att med fullkomlig visshet gendrifva en dylik förutsättning; men jag tillåter mig dock antyda några skäl, hvarföre jag icke kan dela densamma. Rekryt- och regementsmötena, som reservbefälsaspiranten har att genomgå, motsvaras till tiden af de tvenne första årens beväringens möten för den allmänna beväringen, och det tillskott i öfningstid, som derutöfver belastar befälsaspiranten, uppkommer således hufvudsakligen endast vid genomgåendet af befälsskolan. Då nu befälsaspiranten under alla dessa öfningar, enligt förslaget, skulle ega att uppbära dagtraktamente lika med underofficer och slitningsersättning för underhållande af egen mundering, samt jemväl sedan för tjänstgöringen såsom reservbefäl tillgodonjuta lika godtgörelse med hans vederlikar inom armén, torde dessa ekonomiska fördelar, som skydda emot egna utgifter i och för värnepligtens fullgörande, af det öfvervägande antalet beväringens ynglingar ingalunda underskattas. Bland dem deremot, för hvilka den ekonomiska fördelen saknar betydelse, lär åter företrädet att tjänstgöra såsom befäl icke minst värderas. Enligt min öfvertygelse torde således vara att motse större svårigheter vid urvalet bland öfvertaliga befälsaspiranter, än vid fyllande af det erforderliga antalet; hvarföre jag vågar anse den antydd föreställningen sakna skäl för sig. Det må ock anmärkas att annan utväg, än den nu ifrågavarande, svårigen torde gifvas att, utan statsverkets alltför kännbara betnngande, fylla den stora befälsbrist, som redan vid beväringens ökade öfningar och ännu mera vid en större mobilisering uppstode; och om erfarenheten skulle, såsom ju är möjligt, jäfva min förutsättning, torde ytterligare uppmuntringar för vinnande af nödigt reservbefäl stå att finna dels i tillförsäkran af vissa företräden till anställning vid sådana statsbestyr, der vana vid militärisk punktlighet och takt kan ega särskildt värde, dels ock, i den mån militäröfningarne vid våra läro-

verk hinna utvecklas, genom motsvarande eftergifter i anspråken på reservbefälsaspiranternes förberedande öfningar. Till sådana föreskrifters meddelande anser jag likväl tiden ännu icke vara inne.

På grund af det anförda och med åberopande af hvad jag i memorialet af den 31 December 1868 i öfrigt anført får jag föreslå:

21:o) att, till fyllande af befälsbristen vid Infanteriet, måtte bildas reservbefäl af ynglingar ur beväringen, och att följande dervid må lända till efter rättelse:

att för kompetens till genomgående af de öfningar, som för bildande af reservbefäl blifva bestämda, erfordras ett mått af skolbildning, motsvarande för *reservofficer* hvad nu är eller framdeles blifver föreskrifvet såsom villkor för inträde vid krigsskolan, och för *reservunderofficer* hvad nu är eller framdeles blifver stadgadt för anställning såsom underofficer på stat;

att yngling, som önskar fullgöra sin värnepligt i egenskap af reservbefäl, må, efter derom, sednast samma år han inträder i beväringensåldern, hos vederbörande regements- eller corps-chef gjord ansökan och efter pröfning af hans lämplighet och kompetens, kommanderas till genomgående af 42 dagars rekrytskola tillsammans med stammens rekryter, en befälsskola på 75 till 90 dagar, samt ett regementsmöte eller deremot svarande öfningar med stammen på 20 dagar;

att han under dessa öfningar skall vara underkastad krigslagarne samt åtnjuta underofficers aflöning jemte beklädnadsbidrag;

att han efter sålunda genomgångna öfningar, må kunna, antingen på regements- eller corpschefens förslag, af chefen för Landtförsvarsdepartementet utnämnas till reservofficer, eller ock af regements- eller corpschefen utnämnas till reservunderofficer;

att han må vara skyldig, att uti den befälsgrad, hvartill han blifvit befördrad, tjenstgöra under återstående vapenöfningar med den åldersklass af beväringen, hvilken han tillhör; och att han äfven sedermera må, efter egen ansökan, och, om han dertill befinnes lämplig, kunna användas såsom befäl vid beväringsmanskapets vapenöfningar, så länge han i värnepligtsåldern qvarstår;

att han qvarstår i rullorna och redovisas såsom reservbefäl intilldess han med sin åldersklass öfverföres till landstormen, der han intager den plats — icke understigande hans grad såsom reservbefäl — som af vederbörande bestämmes;

att han under all tjänstgöring i linien skall åtnjuta samma aflöning och samma förmåner samt vara samma skyldigheter underkastad, som hans vederlikar bland det ordinarie befälet;

att han, så länge han tillhör linien, skall, i händelse af fältarméns mobilisering, vara skyldig att vid densamma inträda, för den tjänstgöring som kan varda honom anbefalld;

att han må kunna befordras i fredstid till och med kaptenegraden, men under krigstid äfven till högre grader; samt

att reservunderofficer, som under fred önskar vinna anställning på stat, skall för sådant ändamål undergå fullständig pröfning, lika med dem, hvilka från krigsskolan utexamineras till officersanställning, hvaremot under krigstid detta vilkor för befordran till tjänst på stat kan eftergifvas.

Enär såsom följd af föregående förslag angående bildande af reservbefäl den nuvarande elitinrättningen synes öfverflödigt, får jag föreslå:

22:o) att den nuvarande beväringselitinrättningen måtte upphöra.

På grund af hvad jag rörande för värnepligtige erforderlig öfnings-tid här ofvan yttrat och ämnar att längre fram i fråga om krigsbildningen vidare utveckla, får jag föreslå:

23:o) att värnepliktig det år inträde i beväringsåldern eger rum må inkallas, om han tillhör Infanteriet, till 42 dagars öfning, om han tillhör Artilleriet och Ingeniörtrupperna, till 52 dagars öfning och, om han tillhör Kavalleriet, till 60 dagars öfning; samt

att värnepliktig vid Infanteriet må inkallas de derpå följande två åren till 20 dagars öfning hvarterda året och vid specialvapnen året näst efter det då inträde i beväringsåldern egt rum till 30 dagars öfning; samt

24:o) att de värnepligtige vid Infanteriet, Artilleriet och Ingeniörtrupperna må, så länge de i linien qvarstå, under de år de icke äro till ordinarie öfningar sammandragne, kunna årligen under högst tvenne dagar inkallas till särskilda målskjutningsöfningar vid skottbanor inom orten.

Landstormen.

Redan i underdåniga memorialet af den 31 December 1868 har jag framhållit vigten och behovet deraf, att, förutom fältarmén och dess ersättningstrupper, särskilda för ortförsvaret afsedda stridskrafter finnas att tillgå; och har jag för dessa stridskrafter föreslagit benämningen *landstorm*,

hvilken benämning äfven nu, på sätt ofvan framställda förslag rörande beväringssinrättningen visar, blifvit bibehållen.

Liksom emellertid en fast organisation, hvarigenom hastig mobilisering möjliggöres, är oeftergifligt vilkor för att fältarmén skall kunna uppfylla sitt ändamål, så är det ock för ortförsvaret af vikt, att de stridskrafter, som dertill afses, äro så organiserade, att de må kunna utan dröjsmål med ordnad styrka uppträda. För detta ändamål blir det af nöden, att de på förhand äro fördelade i taktiska enheter och att dessa blifva med tillräckligt, och, så vidt möjligt, erfaret befäl försedda.

I memorialet af 1868 voro landstormens samtliga åldersklasser underkastade samma organisation och åligganden. Detta hade sin grund så väl i det färre antal åldersklasser, af hvilka landstormen, enligt samma förslag, skulle bestå, som i den uppfattning, hvilken då ännu gjorde sig gällande, att de landstormen närmast varande 3:ne åldersklasser af allmänna beväringen kunde anses såsom arméns krigsreserv tillräckliga.

Då nu åter, enligt föreliggande förslag, sistnämnda 3:ne åldersklasser ansetts böra hänföras till landstormen och, efter sista tidens krigserfarenhet, svårigen kunna antagas fylla behovet af en tillräckligt stark krigsreserv, har jag funnit mig manad att genom en annan anordning söka fylla detta angelägna behof och i sådant hänseende trott mig böra föreslå, att äfven landstormen, likasom den egentliga fältarmén, fördelas i 2:ne uppbåd, af hvilka det första, i afseende å så väl färdighållning före kriget som tjenstgöringsskyldighet under detsamma, borde åläggas större förpligtelser än det 2:dra uppbådet, hvilket skulle omfatta de äldsta åldersklasserna inom landstormen och först vid yttersta fara vara skyldigt att träda under vapen.

Landstormens 1:sta uppbåd, hvilket, såsom afsedt att utgöra krigsreserv och att äfven kunna sjelfständigt uppträda, måste i sig innefatta alla vapenslag, hvart för sig i taktiska enheter organiseradt, synes mig, för att, å ena sidan, kunna uppfylla sitt ändamål och, å andra, ej göra det 2:dra uppbådet för sin bestämmelse otillräckligt, böra upptaga de fem yngsta klasserna inom landstormen, eller värnepliktige från och med 28:de till och med 32:dra året. Detta uppbåd skall hafva till åliggande ej allenast att, der alla för fältarmén afsedda ersättningstrupper blifvit anlitade, fylla afgången inom densamma, så länge den opererar inom landets egna gränser, utan ock att utgöra garnison inom våra fästningar eller på annat sätt deltaga i försvaret, hvarhelst inom landet sådant kan påfordras. I detta uppbåd skola ingå endast de värnepliktige, som blifvit i vapen öfvade eller såsom trainmanskap inskrifne, eller med andra ord endast de, som efter uttjent tid i linien blifvit till landstormen öfver-

förde. I afseende å specialvapnen inom detta landstormens första uppbåd möta visserligen stora svårigheter att deråt gifva en fullt praktisk organisation; men egnad, såsom den är, att i högst väsendtlig mån förstärka försvaret och att för detsamma tillgodogöra den utbildning, som värnepligtige af specialvapnen sig tillegnat, och hvilken, denna anordning förutan, skulle, efter af dem fullgjord tjenstgöring i linien, gå förlorad, anser jag att åt berörda anordnings förverkligande bör egnas all möjlig omsorg. Största hindret för ernående af ett praktiskt resultat härutinnan ligger tvifvelsutän i svårigheten att kunna förse dessa vapenslag med tillräckligt antal kunnigt befäl, men omöjligt torde det dock icke vara att till den relativt ringa styrka, som af ifrågavarande vapenslag inom landstormens 1:sta uppbåd förekommer, finna det erforderliga befälet bland de officerare, underofficerare och manskap, som tillföre varit i aktiv tjenst vid specialvapnen anställda. Då nemligen värnepligtslagen bör komma att stadga, det alla inom en viss ålder skola tillhöra särskilda klasser af nationalförsvaret, blifver häraf en följd, att äfven f. d. militärer böra vara underkastade samma lagbud, dock att de icke må kunna förpligtas att tjenstgöra i lägre grad än den de sednast i militärtjenst tillhört, men ock ega skyldighet att i denna eller högre grad tjenstgöra inom de olika kategorier af försvaret, hvilka de enligt sin ålder tillhöra. Derjemte anser jag hvarje med fyllnadspension afskedad militär, under den tid han är tjenstgöringsskyldighet underkastad, vara pliktig att mottaga befäl inom landstormen, hvarhelst sådant honom anvisas, dock äfven i detta fall ej i lägre grad än den han inom armén sednast innehaft.

Då jag sålunda, enligt hvad nu anförts, för landtstormens 1:sta uppbåd ifrågasätter jemförelsevis stora förpligtelser, hvilkas fullgörande det blir af vikt att kunna med bestämdhet påräkna, är det äfven nödigt, att sådana åtgärder vidtagas, att krigsstyrelsen må ega visshet om uppbådets styrka och om förhållandet med dess sammansättning. I sådant hänseende och för utöfvande af nödig kontroll, bör det åligga hvarje kompanichef, att öfver sitt kompani ej allenast föra fullständig rulla, grundad på mantalsskrifningsförrättarens uppgifter, utan äfven afgifva förslag till vederbörande bataljonschef, hvilken derefter, på grund af kompaniuppgifterna, sammanfattar och till Landtförsvars-departementet insänder förslag öfver bataljonen. Härförutan anser jag nödigt, att med landstormens 1:sta uppbåd årligen hållas mönstringar, hvilka de värnepligtige icke må kunna utan laga påföljd försumma; och böra dessa mönstringar anställas bataljons- eller kompanivis, allt efter lokala förhållandens föranledande.

Landstormens 2:dra uppbåd åter bör omfatta de åtta äldsta klasserna, eller de värnepligtige från och med 33:dje året, samt i öfrigt alla inom

värnepligtsåldern, hvilka icke tillhöra linien eller landstormens 1:sta uppbåd eller äro för försvaret på annat sätt tagna i anspråk. Detta 2:dra uppbåd afses för det närmare ortförsvaret och dess tjenstgöring bör vara begränsad inom ett trängre område, icke sträckande sig utom vederbörande landstormsområden. Att för 2:dra uppbådet stadga samma slags kontroller, som för det 1:sta blifvit här ofvan ifrågakämda, torde vara mindre lämpligt och synes mig icke heller af behof påkalladt. En sådan anordning, att t. ex. vissa socknars manskap tilldelas vissa bestämda kompanier och bataljoner, och att mönstringar må, då förhållandena dertill föranleda, af Kongl. Maj:t kunna påbjudas, bör här göra tillfyllest.

Landstormens styrka kan endast approximativt beräknas. Utgående från den i organisationsplanen angifna grund för de värnepligtiges fördelning på de olika vapenslagen och med beräkning af den afgang inom de särskilda ålderklasserna, som erfarenheten ådagalagt, kan man antaga att styrkan af landstormen kommer att utgöra:

inom 1:sta uppbådet	62,000.
» 2:dra »	82,000.

eller tillsammans 144,000 man.

Huru fördelningen af dessa på de särskilda länen kommer att utfalla, framgår af bil. N:o 1, som äfven angifver organisationen af de särskilda vapenslagen inom 1:sta uppbådet.

För intetdera af landstorms-uppbåden anser jag några obligatoriska vapenöfningar böra under vanliga förhållanden stadgas, enär sådant skulle medföra dryga kostnader, hvilka med afseende å de upppoffringar, som än viktigare anordningar för försvaret taga i anspråk, möjligen skulle blifva allt för kännbara. För att likväl under freden möjliggöra öfningar, der de värnepligtige frivilligt önska att företaga sådana, men förnämligast för att, i händelse af behof, kunna utan dröjsmål mobilisera landstormen, är det af vikt att å någon centralt belägen ort inom hvarje landstormsområde hafva upplagdt ett för styrkan af derinom varande landstormsafdelningar tillräckligt antal gevär med erforderlig utredning af fullgod beskaffenhet, i den mån sådana effekter kunna anskaffas; börande äfven å de orter, inom hvilka värnepligtige för specialvapnen utses, vapen och utredning för 1:sta uppbådets behof finnas att tillgå.

Härvid anser jag böra fästa uppmärksamhet å angelägenheten deraf, att tillfälle till den så viktiga skjutfärdighetens utveckling beredes hela den svenska manliga befolkningen, och synes mig detta utan svårighet kunna åstadkommas vid de banor, hvilka man bör hoppas komma att så allmänt som möjligt inom de särskilda orterna anläggas. Det intresse för målskjutningsöfningar, som de frivilliga skarpskytteföreningarne

redan

redan framkallat och hvilket, der dessa föreningar kunna komma att upphöra, skall af de ur dem tvifvelsutan uppväxande skjutgillen ytterligare befrämjas, ger anledning hoppas, att landstormens män icke skola uraktlåta att med denna del af krigsbildningen göra sig fullt förtrogna.

I afseende å landstormsuppbådens skyldighet att träda under vapen, anser jag en sådan skyldighet böra inträda för 1:sta uppbådet redan då krigsfara hotar, men för 2:dra uppbådet först sedan krig utbrutit, och i båda fallen efter det Kongl. Maj:t i Stats-Rådet derom fattat beslut.

Det 1:sta uppbådet, hvars öfningar kunna blifva ganska omfattande och hvars tjänstgöringsskyldighet är mera obegränsad, bör vid all laglikmätigt påbjuden tjänstgöring, med undantag endast af den, som blir en följd af de årligen återkommande mönstringarne, ej allenast underhållas på statens bekostnad, utan äfven, derest ej kläder jemväl på enahanda sätt tillhandahållas, undfå viss slitningsersättning för begagnandet af egna sådana, hvilka då böra bestå af en enkel, för alla lika dräkt, så anordnad, att den föga skiljer sig från den borgerliga. Huru fördelaktigt det än vore, om hela landstormen försåges med en dylik för alla lika dräkt, och huru tydliga fingervisningar i detta hänseende de stora tilldragelserna under innevarande år än gifvit oss, synes mig dock några bestämda föreskrifter härutinnan icke nu böra meddelas.

Hvad åter 2:dra landstormsuppbådet angår, så anser jag detsamma, äfven då det är till tjänstgöring uppkalladt, böra på egen bekostnad förse sig med både kläder och föda.

I anledning af hvad sålunda rörande landstormen anförts, får jag föreslå:

att alla vapenföra män inom värnepligtsåldern, så vidt de icke tillhöra linien, må förklaras utgöra en landstorm;

att landstormen må indelas i två uppbåd, det 1:sta och det 2:dra; samt

att följande bestämmelser dervid må fastställas nemligen:

a) *gemensamt för bägge uppbåden:*

att hvarje län, i förhållande till dess vidsträckthet, må utgöra ett eller flera landstormsområden;

att landstormen endast af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, efter Konungens i Stats-Rådet derom fattade beslut, må kunna till tjänstgöring uppbådas;

att landstormen, uppbådad, skall vara krigslagarne underkastad;

att staten under krig tillhandahåller gevär åt dem, som icke sjelfva ega sådana, äfvensom ammunition;

att högsta ortsmyndigheten öfver länets landstorm skall tillkomma Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, intilldess landstormen varder till tjenstgöring uppbådad, och träder under militärbefäl;

att landstormen skall organiseras på kompanier och bataljoner;

att bataljonsstaben skall bestå af bataljonschef och två adjutanter (1 regements- och 1 bataljonsadjutant);

att kompanibefälet skall utgöras af en kompanichef och tre plutonchefer, samt för hvar 25:te man, en afdelningschef;

att till befäl skall företrädesvis förordnas officerare, som qvarstå i armén, äfvensom sådana värnepligtige, hvilka i egenskap af reservbefäl fullgjort sin värnepligt uti linien, dock att af dessa senare ingen må tvingas att tjenstgöra utom det uppbåd, hvilket han genom sin ålder tillhör, samt slutligen med fyllnadspension afskedade militärer, hvilka, såsom vilkor för fyllnadspensionens åtnjutande, skola vid afskedet förpligta sig att, så länge de äro tjenstgöringsskyldighet underkastade, mottaga befäl, icke understigande deras grad inom landstormen, hvarhelst sådant kan dem anvisas;

att landstormens medlemmar skola hafva skyldighet att sig vid påbudna mönstringar inställa, vid vite för en hvar som sådant utan laga skäl försummar; och

att landstormens män skola hafva samma rätt till krigsbelöning för visad mandom och tapperhet, samt samma rätt till pension för svår blesstyr, som för armén är eller kan varda stadgad.

b) för 1:sta uppbådet:

att detsamma skall utgöras af de fem yngsta åldersklasserna af dem, hvilka efter uttjent beväringstid i linien blifvit till landstormen öfverförda, och således i sig upptaga endast de värnepligtige af 8:e—12:e åldersklasserna;

att 1:a uppbådet skall vid hotande krigsfara kunna till större eller mindre del till tjenstgöring uppkallas;

att detta uppbåd inom landstormsområdena må indelas i bataljoner af 500 till 800 mans styrka, hvilka bataljoner inom sig delas i fyra kompanier af så lika styrka som möjligt;

att bataljonschef förordnas af Kongl. Maj:t, men kompani- och plutonchefer af chefen för Landtförsvars-departementet;

att afdelningschefer utses af kompanichefen;

att 1:a uppbådet, sedan krig utbrutit, skall vara skyldigt ej allenast att, der ersättningstrupperna redan utgått, fylla afgangen inom fältarmén, så länge kriget föres inom egna gränser, utan ock

att i särskilda corpser uppträda, hvarhelst inom landet sådant kan erfordras; och

att detta uppbåd, uppkalladt till tjenstgöring, skall vara berättigadt till underhåll på statens bekostnad, men hafva skyldighet att, derest mundering icke af Kronan tillhandahålles, dermed sjelf sig förse emot slitningsersättning i förhållande till munderingens värde; samt

c) för 2:dra uppbådet:

att detta uppbåd skall hafva tjenstgöringsskyldighet endast inom landstormsområdet, samt, då det till tjenstgöring uppkallas, vara förbundet att förse sig med kläder och föda utan någon ersättning därför från statens sida;

att bataljonschefer på Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes förslag förordnas af Kongl. Maj:t;

att kompani- och plutonchefer förordnas af bataljonschefen och afdelningschefer af kompanicheferne;

att de klasser af linien eller delar af dem, hvilka icke äro till armén inkallade, utgå med 2:dra uppbådet inom sin ort och vid sådant tillfälle ega med nämnda uppbåd lika förpligtelser;

att hvarje sockens manskap skall bilda ett eller flera kompanier eller utgöra del af samma kompani;

att kompaniernas styrka må kunna vexla emellan 100 och 250 man; samt

att en eller flera socknars manskap om 500 till 800 man må bilda en bataljon.

I fråga om tillämpningen af de bestämmelser rörande allmänna värnepligten, hvilka här blifvit ifrågasatta, anser jag såväl fäderneslandets säkerhet som rätt och billighet kräfva, att dessa bestämmelser genast efter den nya värnepligtslagens trädande i kraft vinna tillämpning på alla inom värnepligtsåldern varande svenske män, så att en hvar mellan 20—40 års ålder införes i rullorna öfver den klass af beväring eller landstorm, hvartill han, enligt sin åldersklass hörer, dock att beväringsskyldig, hvilken redan, enligt hittills gällande stadganden, blifvit i vapen öfvad, icke med undantag af de för hans åldersklass påbudne målskjutningar, må, såvida krigsfara ej hotar, underkastas vidare vapenöfningar i fredstid, än berörda stadganden föreskrifva; äfvensom de beväringsskyldige, hvilka genom erlagd afgift förvärfvat befrielse från vapenöfning i fred, må, med nyssnämnda undantag, njuta sådan befrielse till godo.

Infanteriet.

Enligt hvad jag tillförene inför Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anført, synes mig Infanteriets organisation i sina grunddrag böra förblifva oförändrad.

Hvad först beträffar *indelta* infanteriets organisation, så förefinnes dock deri en högst väsendtlig brist, å hvilken jag jemväl tillförene fästet Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet. Denna brist består i saknaden af stamtrupp uti åtskilliga vidsträckta delar af landet, såsom Wester-Norrland, Halland och södra delen af Kalmar län. För afhjelpande af denna brist har jag i underdåniga memorialet af den 31 December 1869 föreslagit att bilda uti Wester-Norrland ett regemente och uti såväl Halland som Södra Möre en corps af stamtrupper, dels förmedelst öfverflyttande till landtförsvaret af de i dessa orter förlagda båtsmanskompanier, dels förmedelst öfverföring af nödigt antal nummer från redan befintliga stamregementen, dels ock slutligen, till någon mindre del, genom uppsättning af ett antal kontant aflönadt manskap.

Sedan emellertid Chefen för Sjöförsvars-departementet förklarat sig anse, att i stället för tillförene till öfverflyttning ifrågasatta 490 båtsmansnummer från Södra Möre härad, endast 415 äro att derifrån påräkna, men att deremot 500 man af de i Blekinge förlagda båtsmanskompanier, såsom varande för sjöförsvaret obehöflige, ytterligare kunna till landtförsvaret öfverföras, synes mig ett lämpligt tillfälle erbjuda sig att, i stället för den corps, som tillförene varit ifrågasatt att bildas inom Södra Möre, såsom stamtrupp för den i denna ort och i Blekinge befintliga talrika beväring upprätta ett regemente. Genom denna anordning, som närmare öfverensstämmer med och kompletterar det system, som utgör hufvuddraget i vår arméorganisation, vinnes ock den fördelen, att Marinregementet, hvilket nu är att betrakta såsom stamtrupp för Blekinge läns beväring, göres härför öfverflödigt, och sålunda kan för andra viktiga ändamål till landtförsvarets ordnande afses.

Jemte de till uppsättning föreslagna Wester-Norrlands regemente och Hallands Fältjägare-corps, kan och bör på detta sätt ett Blekinge regemente utan särdeles stor uppoffring uppsättas och bildas.

Lämpligheten af att sålunda från sjöförsvaret till landtförsvaret öfverflytta de för det förra obehöfliga båtsmansnummer, hvarigenom de för organisationen af det sednare enligt plan erforderliga nya regementen och corpser utan synnerligt dröjsmål och utan känbara kostnader kunna erhållas, har för öfrigt, sedan denna fråga vid afgifvande af proposition rörande statsverkets tillstånd och behof till nästförlidne Riksdag var före-

mål för Eders Kongl. Maj:ts pröfning, vunnit ökadt stöd i den utredning rörande båtsmanshållet i sin helhet, som af dertill genom Eders Kongl. Maj:ts nådiga bref den 4 December 1868 förordnade komiterade numera blifvit utarbetad och i deras till Eders Kongl. Maj:t den 10 dennes ingifna betänkande återfinnes. Det framgår af denna utredning, hurusom båtsmans rustning och båtsmans rotering står på samma grund, som motsvarande delar af indelningsverket för soldathållet, samt att likheten dem emellan äfven sträcker sig till sättet för karlens underhåll, uti hvilket inom samma ort ingå ungefär samma natura-prestationer för en båtsman, som för en soldat. Komiterade hafva väl fästat uppmärksamheten derpå, att rust- och rotehållare i allmänhet erhålla en båtsman för billigare pris än en soldat, samt att således kostnaden för den sednares underhåll skulle vara något högre än för den förres. Enär likväl en sådan skiljaktighet i kostnad till förmån för båtsmanshållet icke öfverallt lär förekomma, samt anledningen till densamma, der den verkligen eger rum, alltså torde vara att söka mindre i sjelfva institutionen än i särskilda lokala förhållanden, helst grunderna för rustning och rotering äro hufvudsakligen lika, vare sig att de omfatta soldat- eller båtsmanshållet, lærer den anmärkta skiljaktigheten icke utgöra något hinder för den ifrågakämda öfverflyttningen; och då för öfrigt de båtsmansrotar, som blifva till landtförsvaret öfverflyttade, äfven böra få tillgodonjuta de lindringar i roteringsbesväret, som under sednare åren kommit soldat-rotehållare till godo, i det att en del kostnader blifvit af statsverket öfvertagna, torde härigenom icke allenast ofvanberörda skiljaktighet i kostnad försvinna, utan till och med en minskning i roteringskostnad till följd af öfverflyttningen uppstå.

Då således, enligt hvad härutaf framgår, några våldsamma rubbningar i nuvarande förhållanden icke för båtsmans-, rust- och rotehållare vore att befara, och då äfven ändamålet med en bättre befälstillsyn samt större duglighet hos karlen, som bemälda komiterade afsedt med den af dem gjorda framställan om ett talrikare ständigt befäl samt förändrade åldersbestämmelser vid rekrytering, med än större visshet skulle vinnas genom båtsmännens införlifvande med armén, så har jag trott mig finna, att af den utredning, komiterade framlagt och till hvilken jag vågar i underdånighet hänvisa, anledning gifvits att antaga, det ifrågavarande, ur militärisk synpunkt högst viktiga åtgärd, att till landtförsvaret öfverflytta de för sjöförsvaret öfverflödiga båtsmansnummer, icke möter något hinder i båtsmanshållets nuvarande inrättning, eller i de förslag komiterade derom framställt, utan att densamma tvärtom, i den riktning komiterade åsyftat, torde vara egnad att utan rust- och rotehållares betungande leda till för-

bättring i sjelfva denna institution, i truppens sociala ställning och i dess tjensteduglighet.

Då en organisation i denna riktning, så fort ske kan, bör bringas till verkställighet, synes mig lämpligt, att öfverflyttningen till de regementen och corpser, till hvilka dessa nummer genom sin förläggning naturligen höra, utan dröjsmål eger rum och att truppen, så långt ske kan, göres för sin bestämmelse användbar. Der, hvarest, genom denna öfverflyttning, nummerstyrkan vid regemente eller corps öfverstiger det blifvande högsta talet, bör densamma reduceras till denna siffra, i den mån afgang eger rum och rotarna finnas benägna att på erläggande af vakansafgift ingå, utan afseende derpå, om afgången inträffar bland nummer, som tillhöra soldathållet eller det fordna båtsmanshållet.

Indelta infanteriets stambataljoner, hvilka för det närvarande utgöra ett antal af..... 43

skulle genom bildande af ett regemente i Wester-Norrland och ett i Blekinge samt af en corps i Halland, komma att ökas med..... 5

och således uppgå till 48.

Vigten af en reglering af regementenas och corpsernas nummerstyrka och förläggningsområden har jag tillförene inför Eders Kongl. Maj:t sökt utveckla, hvarjemte jag i mitt underdåniga memorial af den 31 December 1869 framhållit nödvändigheten deraf, att i och för underlättande af en utaf behovet högt påkallad reglering af löneväsendet vid indelta armén inskränka arméns nummerstyrka så långt sådant utan åsidosättande af nödig fasthet i organisationen kan låta sig göra.

Med iakttagande häraf och i enlighet med hvad i nyssberörda memorial anförts anser jag nummerstyrkan per bataljon icke böra bestämmas lägre än till 500 man; men, enär vid Norrbottens och Westerbottens Fältjägare-corpser en sådan styrka ej kan uppnås ensamt genom anlitande af de inom corpsernas områden befintliga indelta nummer, samt äfven vid de Skånska intanteri-regementena förefinnes en brist i den erforderliga nummerstyrkan, torde den behöfliga fyllnaden, utgörande:

vid Norrbottens Fältjägare-corps.....	116 man
» Westerbottens D:o	27 »
» Norra Skånska infanteri-regementet	18 »
» Södra D:o d:o	3 »

eller tillhopa 164 man

böra, på sätt i ofvanberörda memorial jemväl föreslagits, anskaffas genom kontant aflönadt manskap. Härvid torde böra erinras, att, då nu gällande kontrakt med 99 vakanta rotar vid Norrbottens Fältjägare-corps år 1897

tilländalöper, nämnde 99 nummer kunna uppsättas, hvarigenom en motsvarande minskning i kontant aflönade nummer kan vid nämnda tid åväga-bringas.

Samma utväg, som sålunda här är ifrågasatt, torde äfven böra anlitas för uppnående af den bestämda nummerstyrkan af 500 man vid Hallands Fäljägare-corps, emedan de tvänne båtsmans-kompanier, hvilka äro i Halland förlagde, och af hvilka den nya corpsen till hufvudsaklig del skulle bildas, endast räkna 364 man. Den behöfliga fyllnaden af 136 man torde alltså böra genom uppsättning af kontant aflönadt manskap anskaffas.

Med afseende å de särskilda ändamål, hvartill den sålunda till 500 man per bataljon reglerade *effektiva* nummerstyrkan borde anslås, finner jag ej skäl för handen till annan förändring i den af mig i memorialet af den 31 December 1868 angifna plan, än den, att de till *Volontärer* afsedda nummer, hvilka i berörda plan beräknades till 1 per kompani, hädanefter bestämmas till 4 för hvarje kompani. Genom denna anordning afser jag vinna fördelarne af att bereda militärisk utbildning åt ett ökadt antal befälsämnen; att binda en del ynglingar med redan vunnen skolbildning vid sjelfva ledet af de fasta kadrerna; samt att åt mindre bemedlade, med fallenhet för yrket utrustade ynglingar förskaffa understöd för fortsättande, intill dess officersanställning vunnits, af deras militära bana.

I likhet med hvad i memorialet den 31 December 1868 yttrats, anser jag fortfarande nödigt, att, för jemnande och kompletterande af regementenas nummerstyrka, ej allenast de till stadsvakt i Göteborg nu anslagne 44 rotar i Säfvedahls härad tagas i anspråk, utan äfven de så kallade frisocknarne i Örebro län underkastas effektiv rotering. Frisocknarnes skyldighet härtill är obestriddig, men då det icke torde kunna förnekas, att uppsättande af torp, der sådana ej redan finnas, förorsakar en ganska känbar utgift, torde billigheten bjuda, att rotehållarne lemnas frihet att aflöna soldaten vare sig kontant, eller genom jord och bostad.

Indelta infanteriets nummerstyrka, som för närvarande utgör... 23,176 skulle således komma att ökas med båtsmansnummer till ett antal af 2,322
 ny rotering i Örebro län..... 50
 Götheborgs stadsvaktskompani 44
 kontant aflönadt manskap tillhoppa 300

och sålunda utgöra 25,892.

Då emellertid stambataljonerna, hvilkas antal, enligt hvad ofvan är anfördt, skulle utgöra 48, och hvardera erhålla en nummerstyrka af 500, blott taga i anspråk 24,000 återstår ett antal af 1,892 nummer, hvilka kunna ställas på vakans, för att, i öfverensstämmelse med hvad förut är antydt, användas till underlättande af nedan framställda förslag, rörande reglering af indelta arméns löneväsande.

På grund af hvad här nu blifvit anfördt, och efter särskild öfverläggning med Chefen för Sjöförsvars-departementet, i hvad rörer frågan om öfverflyttning af en del af båtsmanshållet till landtförsvaret, får jag i underdånighet hemställa:

att från båtsmanshållet må till landtförsvaret öfverflyttas:		
4 Norrlands båtsmanskompanier		662 man,
2 Hallands d:o		364 »
1 Westergötlands d:o		87 »
1 Östergötlands d:o		194 »
af 1:sta Bohusläns d:o		100 »
Södra Møre härads		415 »
samt af Blekinge		500 »

Tillhopa 2,322 man;

att rust- och rotehållare för de öfverflyttade båtsmansnumren må komma i åtnjutande af enahanda frihet från deltagande i underhållet af soldatens beklädnad, som soldatrotehållarne numera åtnjuta;

att de i Axbergs, Hofsta, Kihls, Glanshammars och Ringkarleby socknar af Örebro län belägne 101½ mantal, hvilka blifvit från dem förut, mot frihet från ordinarie rotering, åliggande tjänstbarheter till Dylta svafvelbruk befriade, måtte få sig ålagdt att effektiv rotering utgöra, med rotehållarne medgifven rätt till fritt aftal med soldaten angående dennes löneförmåner;

att ett regemente, under benämning: *Wester-Norrlands regemente*, må i Wester-Norrland bildas genom 550 båtsmansrotar af de fyra Norrlands kompanier, hvilka föreslagits att till landtförsvaret öfverflyttas, samt i öfrigt genom öfverflyttning från Helsinges regemente till det nya regementet af 450 rotar;

att i Halland må bildas en corps med benämning: *Hallands Fältjägarcorps*, medelst till öfverflyttning från sjö- till landtförsvaret föreslagna tvänne, i Halland förlagda, båtsmanskompanier om tillhopa 364 man, samt i öfrigt genom uppsättning af kontant aflönad stamtrupp 136 man;

att ett regemente under benämning *Blekinge Regemente* må bildas genom öfverflyttande från Kalmare regemente af 85 inom Konga härad af Kronobergs län förlagde rotar, samt i öfrigt medelst från Södra Møre härads och Blekinge båtsmanskompanier till landtförsvaret öfverflyttade 915 man;

att en reglering af samtliga indelta infanteriregementens och corpsers nummerstyrka och förläggningsområde i syfte att hvarje regemente måtte erhålla en nummerstyrka af 1,000 och hvarje corps en nummerstyrka af 500 man, måtte ske på sätt bilagan *Nº 2* närmare utvisar;

att 1,892 indelta nummer, inberäknadt de vid Norrbottens Fältjägarecorps redan vakanta 99, måtte, i mån af inträffad ledighet, få tillsvidare hålla otillsatta, mot vakansafgifter, som böra inlevereras till Arméförvaltningen, för att till indelta arméns aflönande i öfverensstämmelse med nedan framställda förslag användas;

att, till kompletterande af Norrbottens, Westerbottens och Hallands Fältjägarecorpsers samt Norra och Södra Skånska infanteriregementenas nummerstyrka, en kontant aflönad truppstyrka af tillsammans 300 man må för Kronans räkning uppsättas och för sådant ändamål Eders Kongl. Maj:t må af Riksdagen äska ett anslag af 33,000 R:dr, att under särskildt titel »kontant aflönadt manskap vid indelta armén» i Riksstaten uppföras;

Utöfver detta aflöningsanslag, skulle visserligen vid första uppsättningen erfordras ett särskildt anslag för legningskostnads bestridande; men, enär uppsättningen af ifrågavarande manskap endast småningom torde komma att ega rum, bör en sådan kostnad genom besparing på aflöningsanslaget kunna bestridas.

Hvad åter angår dels aflöningskostnaden för nyssnämnda manskap, dels ock kostnaden för beklädnads-, rentygs-, utrednings- m. fl. persedlar för den tillökade styrkan vid infanteriet, så torde första uppsättningen af nyssnämnda persedlar kunna bestridas af de hos Beklädnadsdirektionerna innestående behållningar, hvaremot särskildt anslag erfordras så väl för årliga underhållet af samma persedlar som ock till aflöning åt ofvanberörda manskap; och kommer, efter organisationens fullbordande, beloppet af de behöfliga anslagen att utgöra, för det kontant aflönade manskapet 33,000 R:dr och för materielen 50,974 R:dr 80 öre. Jag hemställer således,

det Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder föreslå Riksdagen att, i sammanhang med beslutet om de i föregående punkter framställda förslag till reglering af indelta infanteriet och dess nummerstyrka, äfven bevilja ofvanstående anslagssummor; hvarjemte och enär samma anslag icke till hela sitt belopp blifva under år 1872 behöfliga, de för

samma år beräknade summor, utgörande för manskapets aflöning 18,040 R:dr och för materielens underhåll tillhopa 48,275 R:dr 20 öre, torde få upptagas i det förslag till reglering af utgifterna under Riksstatsens Fjerde Hufvudtitel, som kommer att för den snart sammanträdande Riksdagen framläggas.

Redan tillföre har jag i underdånighet fäst Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet å det ytterst menliga inflytande å vår armés stridbarhet och användbarhet, som orsakas af det otillräckliga antal befäl, hvarmed den är försedd, och uti underdåniga memorialen den 31 December 1868 och 1869 har jag ej allenast framhållit det ökade behovet af befäl, de förhållanden som framkalla detta, utan äfven föreslagit de åtgärder, hvilka synt mig åtminstone till hufvudsaklig del leda till behovets afhjelpande; och får jag, på grund af hvad dervid blifvit anfördt, hemställa:

att kompanibefälets antal vid hvarje stambataljon må bestämmas till 20 Officerare och 20 Underofficerare;

att, på grund af hvad här nedan vid behandlingen af frågan om aflöningsväsendet vid indelta armén förekommer om Kompani- och Sqvadrons-chefsbefattningars tillsättande endast genom kommendering, Kompani-officersgraderna hädanefter måtte utgöras af:

Kaptens,

Löjtnants { 1:ste och
2:dre,

Underlöjtnants,

samt att benämningen andre Kapten således för framtiden må komma att upphöra;

att de indelta regementen, hvilkas kompanibefäl redan består af 36 Officerare, må hvardera erhålla en tillökning af 2:ne Kaptener, 2:ne Andre Löjtnanter och 4 Sergeanter;

att alla öfriga regementen måtte erhålla lika antal kompanibefäl inom de olika graderna, som de nämnde, och corpserna hälften af detta antal;

att Kompani-underofficerare vid regemente må bestå af 8 Fanjunkare, 12 Förste Sergeanter, 12 Andre Sergeanter och 8 Furirer samt vid en corps hälften af detta antal;

att, för hvarje stamkompani, Korporalernas liksom vice Korporalernas antal bestämmes till 9 och att af de förre trenne på hvarje kompani benämnas Förste Korporaler;

att de corpser som sakna Pastor och Väbel blifva dermed försedda; och

att de nybildade Wester-Norrlands och Blekinge regementen samt Hallands Fältjägare-corps må erhålla samma antal befäl inom

hvarje grad, äfvensom samma antal civile tjenstemän, som öfrige indelta regementen och corpser.

Då det är af vikt att de regementen och corpser, som till uppsättning blifva ifrågasatta och hvilka, om förslaget härutinnan kommer till utförande, blifva nästan samtidigt till hela sin nummerstyrka kompletterade, så snart som möjligt förses med fulltaligt befäl, anser jag nödigt, att största delen af de fasta befälsplatserna vid dessa corpser blifva under loppet af de 2:ne första åren tillsatta, hvilket tvifvelsutan äfven, hvad åtminstone Officers- och Underofficersplatserna beträffar, utan svårighet låter sig göra. Vid tillsättande af föreslagna nya platser vid öfriga regementen och corpser torde tiden ej behöfva lika knappt tillmätas. Likväl synes mig nödigt att vice Korporalerna eller den, med afseende å deras tjenstgöringsskyldighet, i aflöningsförmåner mest vanlottade graden, böra, redan första året af organisationens tillämpning, till erhållande af fast lön uppföras, helst saknaden af löner för denna befälsklass hittills medfört väsendtliga svårigheter att till vice Korporaler erhålla fullt lämplige personer. Vid uppsättning af det öfriga nya befälet bör likväl tagas hänsyn dertill, att detsamma må blifva kompletteradt till den tid då samöfning af tvänne klasser beväring med stammen enligt organisationsplanen skulle första gången komma att ega rum, eller till 1874 års regementsmöte.

Enligt uppgjord beräkning uppgår kostnaden för befälets kompletterande i enlighet med ofvan framställda förslag, för

år 1872 till.....	208,910
» 1873 »	401,610
» 1874 och allt framgent till	630,290 (bil. N:o 3).

Såsom följd häraf får jag föreslå:

att befälsplatserna vid de nybildade corpserna, såsom ock de nya platserna vid öfriga regementen och corpser, må tillsättas åren 1872—1874 och att såsom följd häraf hela den erforderliga tillökningssumman 630,290 R:dr må af Riksdagen begäras, men endast det redan år 1872 behöfliga beloppet 208,910 R:dr upptagas i propositionen om Statsverkets tillstånd och behof för nämnda år.

Hvad sedan angår *värfvade* infanteriet har jag i memorialet den 31 December 1868 i afseende å de båda Gardesregementena föreslagit en förminskning af hvardera regementet till en bataljon. Genomförande af detta förslag anser jag mig nu ej böra ifrågasätta, dels emedan det vilkor jag dervid fästade, nemligen inkommenderande turvis till hufvudstaden af indelta trupper till en styrka af ett regemente eller tvänne corpser, i anseende till de dermed förbundne kostnader svårigen skulle kunna uppfyllas, dels ock emedan jag nu, för underlättande af en reglering af indelta befälets löner, ansetti mig böra ifrågasätta en sådan minskning i de äldre

stamregementenas styrka, att någon ytterligare, genom Gardesregementenas reduktion, icke bör ifrågakomma, hvarförutan det skulle synas mig mindre välbetänkt, att under en tid af politisk oro, sådan som den närvarande, förminska en väl öfvad stamtrupp och, med afseende å vapnets behof, redan i sig sjelft otillräckliga kadrer, hvadan jag ock anser att någon förändring i afseende å Lifgardesregementena icke nu bör ifrågakomma.

Vidkommande åter Wermlands Fältjägare-regemente, så ega de skäl, som, för detsammas reduktion i förenämnda underdåniga memorial uttalats, fortfarande giltighet, hvadan förminskning af regementets nummerstyrka till 500 man och i sammanhang dermed dess formering på en corps af fyra kompanier torde böra ega rum.

Hvad angår den i berörda underdåniga memorial ifrågasatta och här ofvan antydda öfverflyttning af flottans Marinregemente från sjö- till landtförsvaret, så torde en sådan åtgärd, oaktadt det förslag jag nyss framställt om ett indelt stamregementes bildande i ändamål att i sig upptaga äfven Blekinge beväring, icke destomindre vara af behofvet påkallad; men då jag i nämnda memorial tillåtit mig föreslå, att regementet efter öfverflyttningen måtte reduceras till en corps med bibehållande af dess egenskap utaf infanteri, finner jag mig nu af omständigheterna manad påyrka dess förvandling till artilleri, så mycket heldre som behofvet af ökad fältartilleri härigenom skulle kunna med jemförelsevis ringa kostnad och med största möjliga skyndsamhet tillgodoses; och torde jag vid behandling af artilleriets organisation få närmare utveckla mitt förslag i detta hänseende.

Jag får sålunda, och efter öfverläggning med Chefen för Sjöförsvars-Departementet i hvad angår Marinregementets öfverflyttning, nu i underdånighet hemställa:

att Wermlands Fältjägare-regemente må förändras till en corps och, formerad på en bataljon af fyra kompanier med en sammanlagd nummerstyrka af 500 man, organiseras lika med de indelta corpserna;

att Flottans Marinregemente må från sjö- till landtförsvaret öfverflyttas, och att, i sammanhang dermed, de för nämnda regemente nu utgående anslag, utgörande, enligt senast meddelade uppgift, tillhopa R:dr 248,228: 42 må till statsverket indragas, mot det att Riksdagen i stället anvisar nödiga medel under fjerde hufvudtiteln till bestridande af de kostnader, hvartill artilleriets förändrade organisation föranleder, enligt det förslag, som här nedan kommer att framställas;

att reduktionen af Wermlands Fältjägare-regemente äfvensom öfverflyttningen till landtförsvaret af Marinregementet måtte med 1872 års ingång taga sin början;

att befäl och underbefäl med vederlikar vid Wermlands Fältjägare-regemente, hvilka, till följd af nu föreslagna reduktionsåtgärd, blifva

öfvertaliga, må, så vidt de icke varda till andra regementen eller corps transporterade, uppföras å allmänna indragningsstaten, med rättighet att, intilldess de kunna blifva till andra allmänna befattningar förflyttade, en mot sina nu innehafvande aflöningsförmåner svarande pension uppbära. dock emot skyldighet att vid Fältjägarecorpsen tjenstgöra under de årliga vapenöfningarne, äfvensom att i händelse af mobilisering tjenstgöra hvarhelst sådant påkallas, intilldess full pensionsålder är uppnådd, efter-hvilken tid de endast underkastas tjenstgöring i likhet med dem af deras vederlikar, som erhållit afsked med fyllnadspension; och

att ofvannämnda bestämmelser må i tillämpliga delar äfven för Marin-regementets öfvertaliga personal efter regementets öfverflyttning till landförsvaret lända till efterrättelse, med iakttagande att regementets befäl och underbefäl, som icke lämpligen torde kunna påräknas till tjenstgöring vid ett artilleriregemente, i stället bör förpligtas tjenstgöra vid det infanteriregemente, der sådan tjenstgöring kan påkallas.

Då, såsom ofvan är nämnt, indelta infanteriets bataljoner komme att uppgå till ett antal af 48, och värfvade infanteriets nuvarande 6 bataljoner, genom Wermlands Fältjägare-regementes reduktion, nedsättas till 5, skulle infanteri-stambataljonernes sammanlagda antal komma att utgöra..... 53, hvilka, om min ofvan uttryckta åsigt angående åliggande för f. d. värfvade soldater att intill 28 års ålder, i händelse af uppbåd, vara skyldige inställa sig vid det regemente eller corps hvar och en tillförene tillhört, vinner tillämpning, hvarigenom tvifvelsutän de båda Gardes-regementenas stambataljoner vid mobilisering skulle komma att uppgå till 500 man hvardera, sammanlagda representera en nummerstyrka af 26,500 man.

För fyllande af den befälsbrist, som, sedan det fasta befälet blifvit, på sätt ofvan är föreslaget, kompletteradt, inom arméns olika vapen kvarstår, har jag i memorialet af den 31 December 1868 ifrågasatt inrättandet af halfsoldsbefäl och, hvad infanteriet beträffar, äfven af reservbefäl. Då emellertid bristen af befäl inom infanteriet, så snart det fasta befälet blifvit på nyss föreslaget sätt kompletteradt, antagligen bör kunna fyllas genom reservbefäl, torde förslaget om upprättande inom detta vapen af så kalladt halfsoldsbefäl så mycket heldre kunna öfvergifvas, som, i betraktande af befälets tjenstgöringsskyldighet inom indelta armén eller hufvudstyrkan af vårt infanteri, institutionen torde komma att sakna en mot ändamålet svarande praktisk betydelse.

Inom kavalleriet och artilleriet åter, der, på tillförene angifna skäl, reservbefäl ej kan upprättas, vore skapande af halfsoldsbefäl en lämplig anordning att utan alltför stora kostnader åstadkomma en behöflig tillökning af befälet.

De ökade kostnader, hvartill genöfverförande af infanteriets organisation på nu föreslaget sätt kommer att föranleda, utgöra enligt gjorda beräkningar:

Under år 1872	R:dr 247,525: 20.
För år 1873	» 457,884: 80.
» » 1874 och sedermera årligen efter organisatio- nens fullbordande	» 689,849: 80.

Kavalleriet.

I mitt underdåniga memorial den 31 December 1868 har jag framställt behöfligheten af en förökning af kavalleriet, dervid jag, i afsigt att undvika de stora kostnader, hvartill kavalleriets förstärkande medelst värfvad trupp skulle leda, sökt vinna målet genom tillgodoseende af inom indelta kavalleriet redan befintliga tillgångar, och föreslog jag i sådant afseende att de till musikens underhåll, hingsthållning, hästläkare och underofficerare anslagne och indragne nummer skulle med ryttare besättas.

Indelta kavalleriets underofficerare, hvilka äro å nummerhästar beridna, skulle emellertid, i följd af den föreslagna åtgärden, kommit att sjelfva anskaffa och underhålla häst och hästutredningspersedlar, och de derigenom ledigblifna numren med ryttare till kavalleriets förstärkande förses och en tillökning i kavalleriets styrka derigenom beredas; men huru önskvärd en uppsättning af dessa och öfriga dertill föreslagna nummer än vore, nödgas jag likväl frångå förslaget derom, dels och hufvudsakligast på grund af den svårighet, som för underofficerarne otvifvelaktigt skulle uppstå att med de lönebelopp jag ansett mig kunna för dem ifrågasätta, tillfyllestgörande besörja remontering och underhåll af häst, dels äfven till följd deraf, att jag, såsom jag redan i fråga om indelta arméens löneroglering närmare kommer att utveckla, finner mig nödsakad inskränka denna reglering inom redan befintliga eller till aflöning nu anvisade tillgångar. I dessa tillgångar ingå nemligen vakansafgifterna ej allenast från de till underofficerarne anslagne nummer, utan äfven de till hästläkare anslagne och till musikens underhåll indragne, och då samtliga dessa afgifter således måste såsom tillgång för lönerogleringen beräknas och till den gemensamma löningsfonden ingå, kunna nämnde nummer följaktligen icke heller med ryttare besättas, med mindre löningsfonden erhöles ersättning för det belopp, hvartill afgifterna från desamma uppgå, hvilket jag åter icke ansett mig för närvarande böra ifrågasätta. Af kavalleriets anslagne och indragne nummer kunna således, för dess tillökning, blott de till hingsthållning använda 59 numren tagas i anspråk, men, om äfven det mål, som med dessa nummers användande till hingsthållning varit afsedt, hittills icke i synnerlig mån vunnits, lär dock kavalleriets förökande med blott 59 man knappast medföra så stort gagn, att derigenom uppväges olägenheten deraf, att ifrågavarande nummer måste för sitt nuvarande ändamål undvaras, hvarföre ej heller dessa nummers besättande med ryttare torde böra nu ifrågakomma.

Då således kavalleriets förstärkning på det sätt, jag tillförene ifrågasatt, synes mig af här anförda skäl nu icke böra åvägabringas, samt kavalleriets förökande medelst värfvad trupp tager i anspråk kostnader, för hvilka jag måste skygga tillbaka, samt då de åtgärder, hvilka jag är sinnad föreslå i fråga om vapenöfning af det kavalleriet tilldelade beväringssmanskap, tillförsäkra kavalleriet en jemförelsevis stor reserv, så pass öfvad att den, efter någon tids repetition af tidigare öfningar, kan till dess förstärkande användas, anser jag mig nu icke böra ifrågasätta någon tillökning af nummerstyrkan, hvaremot jag, af de skäl här ofvan rörande infanteriet anförts, anser nödigt att, till beredande af erforderlig tillgång å befälsämnen, 2 tjenstbara Volontärer per squadron må kunna antagas och, vid de indelta regementena och corpserna, tilldelas hvardera en nummerlön.

I öfverensstämmelse härmed och i öfrigt på skäl, som återfinnas i mitt underdåniga memorial den 31 December 1868, får jag föreslå:

att squadronsofficersgraderna må utgöras af: *Ryttmästares*, *Löjtnants* (1:ste; 2:dre) och *Underlöjtnants* samt att benämningen 2:dre *Ryttmästare* således för framtiden må komma att upphöra;

att officerarnes antal vid Jemtlands Hästjägarecorps må ökas med en *Ryttmästare*, en andre *Löjtnant* och en *Underlöjtnant*;

att ett nummer vid hvardera squadronen af Jemtlands Hästjägarecorps må anslås till underhåll af förste Trumpetare;

att Regements-stallmästare må af Kongl. Maj:t utnämnas, uppå chefens förslag, och tillförsäkras att efter 10 års tjenstgöring såsom ordinarie Regements-stallmästare undfå löneförhöjning med 50 procent af den i stat uppförda egentliga lönen, samt att efter 15 års enahanda tjenstgöring erhålla ytterligare förhöjning med lika procent af samma lön; äfvensom att efter uppnådd pensionsålder undfå, derest han tillhör indelta arméen, 1,000 R:dr, men, om han tillhör den värfvade, 1,500 R:dr i årlig pension; varande dock några medel till ofvanberörda löneförhöjningar icke i staten beräknade, utan torde sådana framdeles i mån af behof böra hos Riksdagen begäras;

att Regementspastor måtte anställas vid Husar-regementet Konung Carl XV;

att vid nämnda regemente äfven må anställas en Regements-sadelmakare och en Sadelboms-skärare;

att Regements-trumpetare- och Stockmakare-beställningarne vid berörda Husar-regemente må indragas;

att utaf de vid Lifgardet till häst och Husar-regementet Konung Carl XV å stat uppförda inalles 14 Trumpetare med Underofficers aflöning, 4 vid det förra och 6 vid det sednare regementet må till Trumpetare i nummer, samt 4 vid det förra regementet till ryttare i nummer förändras;

att en *Ryttmästare* och två *Löjtnanter* på hvarje bataljon och en *Löjtnant* vid Jemtlands Hästjägarecorps må ega rättighet att, efter minst tio års

tjenstgöring vid vapnet, ingå på half sold, i enlighet med de grunder jag nedan för öfverflyttning till half sold föreslår, med skyldighet att på egen häst tjänstgöra under de årliga befäls- och regements-mötena, eller då mobilisering af armén eller större del deraf eger rum;

att vid hvarje sqvadron måtte årligen, bland det afgående manskapet, utses tvenne man, hvilka förbinda sig att mot en årlig lön qvarstå i rullorna i fem år, med tjenstgöringsskyldighet endast under krigstid, eller då Kongl. Maj:t finner nödigt mobilisera armén eller delar deraf; och

att årliga lönen för dessa reservkavallerister måtte bestämmas till 15 R:dr per man.

De ökade kostnader, hvartill ifrågavarande förändringar i kavalleriets organisation föranleda, utgöra:

för år 1872	8,910 R:dr
och efter organisationens genomförande åren 1876 och fram-	
gent årligen	31,600 R:dr

på sätt bilagan *N* 5 visar; och får jag i anledning häraf underdånigst hemställa: det Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder föreslå Riksdagen, att, i sammanhang med beslutet om sjelfva organisationen, äfven bevilja den därför erforderliga årliga anslagssumma, att i mån af behof utgå, och hvilken anslagssumma efter organisationens genomförande utgör 31,600 R:dr, lärande det enligt gjord beräkning för 1872 behöfliga beloppet, 8,910 R:dr, få i propositionen om Statsverkets tillstånd och behof för nämnda år på behöriga ställen upptagas.

Artilleriet.

Ett af hufvudvilkoren för att en krigshär skall kunna, under nutidens krigföringssätt, påräkna framgång i striden, är att den eger ett talrikt och väl öfvadt artilleri, och behofvet af detta vapen gör sig mera gällande i samma mån som den öfriga armén saknar öfning och erfarenhet. Ett artilleri, som skall kunna motsvara sitt ändamål, låter sig dock ej skyndsamt uppsättas; anskaffningen af den erforderliga materielen fordrar tid, och anspråket på dess rätta användande måste blifva beroende icke allenast af den bildning man kunnat förskaffa befälet, utan äfven af den öfning som kommit truppen till del, hvaraf följer, att detta vapen måste vara redan i fredstid så organiseradt, att det må, efter en jemförelsevis kort förberedelse, kunna uttrycka. Betydliga medelbelopp tagas sålunda i anspråk för detta vapens uppsättning och underhåll, men de uppoftningar, som dermed äro förenade kunna också otvifvelaktigt hänföras till de vigtigaste utgifter för ett lands försvarsväsende. Det förslag, som finnes intaget uti mitt underdåniga anförande till Statsrådsprotokollet den 31 December

cember 1868, afsåg, beträffande artilleriet, att åt detta vapen gifva en organisation, som kunde anses närmare, än den nuvarande, motsvara behöfvat vid en möjligen skeende mobilisering, och derigenom underlätta öfvergången från freds- till krigsfot. Med afseende å de icke obetydliga kostnader, som redan detta förslag medförde, ansåg jag mig ej då böra ifrågasätta en tillökning af det egentliga fältartilleriets styrka, som alltså bibehölls vid det nuvarande kanon-antalet, eller 150 kanoner, hvilket efter en beräkningsgrund af 2½ kanoner för hvarje tusende man, antogs vara tillräckligt för en infanteristyrka af 56,000 man. Men då, med ett sådant förhållande mellan artilleriet och de öfriga vapnen, artilleristyrkan blef den minsta möjliga som då kunde ifrågasättas, samt mindre än hvad numera inom andra arméer eger rum, har jag, i anledning häraf och i betraktande af den stora betydelse artillerivapnet under det nu pågående kriget tillvunnit sig, ansett mig icke kunna underlåta att såsom ett oafvisligt behof framhålla fältartilleriets ökande till en styrka, som mera motsvarar nutidens fordringar, och får jag alltså i underdånighet föreslå:

att den artilleristyrka, som afses att åtfölja den aktiva armén och som måste vara färdig att genast vid krigs utbrott utrycka mätte, genom uppsättning af fem nya batterier, hvartdera å sex kanoner, uppbringas till 180 kanoner; samt

att ett reservartilleri om 54 kanoner, ämnadt att ersätta inträffande förluster, mätte bildas.

När de uti Stockholms skärgård nu under byggnad varande befästningar blifva fullbordade, påkalla deras bestyckning ett så stort antal pjäser, att till dessas behöriga betjenande under krigstid kommer att erfordras befäl och trupp till vida större antal, än det hvar till de å Waxholm nu förlagda kompanier, äfven endast såsom stam betraktade, kunna lemna tillgång, och får jag på grund häraf föreslå:

att utöfver redan befintliga inalles fem fästningskompanier ett sjettesådan kompani mätte uppsättas, för att å nämnda fästning förläggas.

De grunder för artilleriets organisation, som blifvit framställda uti mitt förra förslag, anser jag fortfarande böra hufvudsakligen tillämpas, och har jag endast att deruti föreslå följande förändringar:

att de tre Artilleri-regementena må hvartdera organiseras på tio fältbatterier å sex kanoner, samt Svea och Göta Artilleri-regementen derjemte erhålla hvartdera tre fästningskompanier;

att med afseende å den befintliga tillgången af materiel, förhållandet mellan den större och de mindre kalibrarne något förändras och tills vidare må bestämmas enligt en proportion, som 2:3, hvilket äfven öfverensstämmer med de åsigter, som under nu pågående krig blifvit omfattade;

att, i enlighet härmed, utaf de för fält-artilleriet föreslagna 30 batterier,

12 må erhålla.....	3'', ²⁴	kanoner,
16 » »	2'', ⁵⁸	» och
2 » »	2'', ²⁵	»

att de tvänne 2'',²⁵ batterierna måtte, i likhet med de öfriga fältbatterierna, hvartdera tilldelas tvänne kaptener.

Då jag nu, i den förläggning af batterierna jag går att föreslå, icke ifrågasätter någon förändring i förut afgifna förslag rörande de båda batterierna uti Norrland, anser jag mig likväl böra fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet på nödvändigheten deraf att dessa batterier förflyttas till annan för ett fiendtligt anfall mindre blottställd plats än Hernösand, och har jag trott att de borde lämpligast förläggas till den depot för Norrland, om hvars anordnande jag här nedan går att göra underdånig framställning. Intilldess emellertid platsen för denna depot blifver bestämd, anser jag artilleriets fältbatterier böra förläggas på sätt som följer och hvarom jag nu i underdånighet hemställer nemligen:

4 batterier i Carlskrona, 6 i Christianstad, 8 i Göteborg, 2 å Carlsborg, 8 i Stockholm och 2 i Hernösand.

Artilleriet skulle sålunda komma att utgöras af:

A. Fältartilleriet.

Svea Artilleri-regemente.

4 st. 3'', ²⁴ batterier i Stockholm.
4 st. 2'', ⁵⁸ d:o i d:o
2 st. 2'', ²⁵ d:o i Hernösand.

10 batterier.

Göta Artilleri-regemente.

4 st. 3'', ²⁴ batterier i Göteborg.
4 st. 2'', ⁵⁸ d:o i d:o
2 st. d:o d:o å Carlsborg.

10 batterier.

Wendes Artilleri-regemente.

2 st. 3'', ²⁴ batterier i Christianstad.
2 st. d:o d:o i Carlskrona.
4 st. 2'', ⁵⁸ d:o i Christianstad.
2 st. d:o d:o i Carlskrona.

10 batterier.

Tillsammans 30 batterier, utaf hvilka de tvänne i Hernösand förlagda organiseras såsom fot-, och alla de ofrige såsom åkande.

B. Reservartilleriet.

3 st. 3'',²⁴ fotbatterier.

6 st. 2'',⁵⁸ åkande batterier.

Tillsammans 9 batterier, fördelade till lika antal på hvardera af de trenne regimentena.

C. Fästningsartilleriet.

Svea Artilleri-regemente.

3 kompanier å Waxholm.

Gotla Artilleri-regemente.

2 kompanier å Carlsborg.

1 kompani å Carlsten.

Tillsammans 6 kompanier.

En jemförelse mellan den här föreslagna och den nuvarande organisationen visar, enligt Bilagan N:o 6, en brist uti personal af: 3 Öfverstelöjtnanter, 14 Kaptener, 28 Löjtnanter, 27 Styckjunkare, 41 Sergeant, 14 Batteritruumpetare, 39 förste Konstaplar, 65 andre Konstaplar, 25 Afdelningstruupmetare, 557 Stannartillerister, 53 Handtverkare, 6 Läkare, 36 Hästläkare, 48 Hofsmeder samt 39 Redogörare.

En del af denna personal blifver dock, på sätt åberopade bilaga jemväl utvisar, först behöflig vid en skeende mobilisering, och dess tillsättande i fredstid kan alltså icke ifrågasättas, helst det är att antaga att åtminstone vissa af dessa beställningar kunna utan synnerlig svårighet vid krigs utbrott kompletteras.

Den personal, som jag anser ovilkorligen böra redan i fredstid tillsättas, finnes särskildt upptagen i Bilagan N:o 7, som äfven utvisar dess fördelning på regimentena.

Genom förändringen af organisationen uppstår deremot ett öfverskott af: 1 Major, 5 Underlöjtnanter och 5 Divisionstruupmetare. (Bil. N:o 6).

I öfverensstämmelse härmed får jag i underdånighet föreslå,

att följande tillökning af befäl och trupp måtte blifva upptagen att å stat uppföras:

vid *Svea Artilleri-regemente.*

Öfverstelöjtnant	1.
Kaptener	3, hvaraf 1 med äldre Kaptens lön.
Löjtnanter	9.

Styckjunkare	9.
Sergeanter	14.
Batteritrumpetare	4.
Förste Konstaplar	10.
Andre Konstaplar	20.
Afdelningstrumpetare	2.
Artillerister	141.

hvarjemte 5 Kaptener i regementet torde få uppföras till yngre Kaptens lön;

vid Göta Artilleri-regemente.

Öfverstelöjtnant	1.
Kaptener	2, hvaraf 1 med äldre Kaptens lön.
Löjtnanter	9.
Styckjunkare	8.
Sergeanter	15.
Batteritrumpetare	4.
Förste Konstaplar	13.
Andre Konstaplar	19.
Afdelningstrumpetare	9.
Artillerister	188.

hvarjemte 5 Kaptener i regementet torde få tilldelas yngre Kaptens lön;

vid Wendes Artilleri-regemente.

Öfverstelöjtnant	1.
Major	1.
Kaptener	9, hvaraf 3 med äldre Kaptens lön.
Löjtnanter	10.
Underlöjtnant	1.
Styckjunkare	10.
Sergeanter	12.
Batteritrumpetare	6.
Förste Konstaplar	16.
Andre Konstaplar	26.
Afdelningstrumpetare	14.
Artillerister	228.

hvarjemte 2 Kaptener i regementet torde få uppföras till yngre Kaptens lön;
att deremot följande beställningar måtte komma att indragas:

vid *Svea Artilleri-regemente.*

Major	1.
Underlöjtnanter	3.
Stabstrumpetare	2.

vid *Göta Artilleri-regemente.*

Major	1.
Underlöjtnanter	3.
Stabstrumpetare	2.

vid *Wendes Artilleri-regemente.*

Stabstrumpetare	1.
-----------------------	----

samt att de nuvarande Tygstatskompanierna må såsom sådana upphöra, och deras nuvarande personal jemte Marinregementets beräknas såsom tillgång vid de nya batteriernas uppsättning.

Från förslaget äro uteslutna 3 Bataljonspredikants- och 3 Regimentsskrifvarebeställningar, hvilka äro afsedda att vid nuvarande innehafvarnes afgang indragas, på sätt här nedan kommer att, i sammanhang med frågan om civilstaterna vid armén, i öfrigt föreslås.

Vidare får jag föreslå:

att 3 Kaptener, 6 Löjtnanter och 3 Styckjunkare vid hvarje artilleriregemente må kunna på half sold öfverflyttas enligt de grunder jag här nedan för sådan öfverflyttning går att framställa;

att vid de trenne artilleriregementena måtte årligen, bland konstaplar, trumpetare och artillerister, som uttjent sin kapitulation, utses tillsammans 84 man, hvilka förbinda sig att mot en årlig lön kvarstå i rullorna i 6 år, med tjenstgöringsskyldighet endast under krigstid, eller då Kongl. Maj:t finner nödigt uppbåda en eller flera beväringsskylar eller delar deraf;

att årliga lönen för detta reservmanskaps måtte bestämmas till 20 R:dr för Förste Konstapel och 15 R:dr för Andre Konstapel, Afdelningstrumpetare och Artillerist;

att hvarje åkande batteri måtte erhålla 20 och hvarje fotbatteri 10 hästar, hvarigenom ej allenast antalet af artilleriets nuvarande egna hästar kommer att ökas med 208, utan äfven och till följd jemväl af de ridande batteriernas föreslagna förändring till åkande, den legning af hästar, som nu årligen eger rum för batteriernas i Landskrona exercis, icke mera blifver behöflig.

Uti memorialet den 31 December 1868 har jag föreslagit att ur hvarje årsklass af beväringen borde 1,200 man tilldelas artilleriet, och enär denna

beväringstyrka, äfven för den organisation, som nu är i fråga, är enligt mobiliseringsplanen tillräcklig, torde någon annan förändring i detta hänseende ej vara af nöden, än att beväringsmanskapets fördelning på artilleriets olika stationer lämpas efter den förändring, som, i fråga om dessa stationer, är i det föregående ifrågasatt.

Uppsättningskostnaden för personal och hästar vid fältartilleriet uppgår till 276,554 R:dr 20 öre, men genom organisationens gradvisa genomförande bör denna kostnad kunna bestridas af den för öfvergångsåren beräknade underhållskostnad.

Denna sednare kostnad åter, eller den ökade årliga kostnad för aflöning och underhåll, hvartill artilleriets organisation på nu föreslaget sätt kommer att föranleda, är beräknad att utgöra: för år 1872, med iakttagande af de indragningar, som af organisationen jemväl blifva en följd, 172,799 R:dr 36 öre, och efter organisationens genomförande, år 1877 och framgent årligen 473,278 R:dr 92 öre (Bil. N:is 8 & 9).

Hvad slutligen angår kostnaden för erforderlig fältartillerimateriel, så uppgår denna summa till inalles 1,102,743 R:dr (Bil. N:is 10 & 11).

I anledning af det såhunda framställda förslaget till artilleriets organisation och de uppgjorda beräkningarne öfver deraf uppkommande kostnader, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att i sammanhang med beslutet om sjelfva organisationen äfven bevilja de för densammas genomförande erforderliga medel, utgörande, enligt hvad nyss nämndt är, för personal och hästar årligen 473,278 R:dr 92 öre, att i mån af behof utgå, och för materiel 1,102,743 R:dr; och torde i den Proposition om Statsverkets tillstånd och behof, som kommer att till den snart sammanträdande Riksdagen aflåtas, få upptagas dels den för år 1872 belöpande kostnaden för personal och hästar, dels ock hela den för materielen beräknade kostnadssumma.

Ingeniörväsendet.

Den uti mitt underdåniga memorial af den 31 December 1868 framställda plan för ingeniörväsendets organisation, finner jag så mycket nödvändigare att vidhålla, som erfarenheten från det nu pågående kriget, hvaruti fälttelegraf-, kommunikations- och befästningsväsendet spelat en så framstående rol, ytterligare visat vigten af att hafva någorlunda fullständiga och fullt utbildade ingenjörtrupper samt ett för dem tillräckligt befäl.

Jag torde derföre, med hänvisning till och med stöd af hvad jag uti nämnda underdåniga memorial anført rörande behovet af ingeniörväsendets utveckling samt styrkan af de för särskilda delar deraf erfor-

derliga trupper, endast böra särskildt omnämna de mindre förändringar, jag härutinnan funnit nödiga, hufvudsakligen rörande fältsignalväsendet, hvars skyndsamma ordnande jag anser vara af väsendtlig vikt och för hvilket Eders Kongl. Maj:t redan anvisat medel till anskaffning af större delen utaf den erforderliga materielen.

Beträffande uppsättningen af ett fältsignalkompani anser jag början dermed böra göras, om möjligt, redan under nästkommande år, och att detta kompani, ehuru tillhörande ingenjörtrupperna och, i likhet med hvad i andra länder eger rum, utgörande ett specialkompani af berörda trupper, likväl, såväl under fälttåg, som under de större fredsöfningarne, bör komma att ställas till Generalstabens omedelbara disposition samt erhålla en någorlunda själfständig organisation.

Fältsignalkompaniet bör således bland manskapet ega handtverks-soldater, samt förses med ett mindre antal egna hästar, hvarjemte särskilda medel böra anvisas för kompaniets fältöfningar och för fältsignalmaterielens underhåll. Dessutom erfordras för kompaniet en kasern- och förrädsbyggnad, hvarför plats finnes å den på Kungsholmen åt pontonierbataljonen för närvarande upplättna tomt.

Med afseende på den erforderliga skyndsammare uppsättningen af fältsignalkompaniet, måste särskild uppsättningskostnad härvid beräknas, hvilket icke är förhållandet med de öfriga föreslagna nya ingenjörtrupperna eller med hästarne, för hvilka första årets underhållskostnad beräknas betäcka uppsättningskostnaden.

Hvad angår lönerna för de nya beställningarne vid Fortifikationen, torde den föreslagna nya normalstaten för värfvade armén böra lända till efterrättelse, med iakttagande af deruti upptagne förhöjning i tjänstgöringspenningar för befälspersonalen vid trupperna, hvilken förhöjning betingas deraf, att detta befäl icke kommer i åtnjutande af semester.

Redan i mitt förenämnda underdåniga memorial af den 31 December 1868 har jag framställt behofvet af egna hästar äfven för Pontonierbataljonen, hvarvid till stallhyra beräknades ett belopp af 1,066 rdr 60 öre; men sedan numera en särskild stallbyggnad blifvit för nämnda bataljons räkning uppförd, har berörda stallhyrebelopp blifvit ur kostnadsberäkningarne uteslutet.

Med stöd af hvad jag här anført och i öfverenstämmelse för öfrigt med den plan, som uti mitt ofvannämnda underdåniga anförande blifvit närmare utvecklad, får jag således i afseende på ingenjörväsendet i underdånighet föreslå:

att ett värfvad kompani, benämndt fältsignalkompaniet och bestående af 4 officerare, 4 underofficerare och 120 man korporaler,

spel, handtverkare och soldater må uppsättas, samt att kompaniet erhåller 10 egna hästar;

att likaledes genom värfning må uppsättas en bataljon sappörer af 360 man, korporaler, spel, handtverkare och soldater samt erforderligt befäl;

att sappörbataljonen må förläggas å Carlsborg, men fältsignalkompaniet i Stockholm, samt att för detsamma må uppföras erforderlig kasern och förrådsbyggnad å den för Pontonierbataljonen upplätne tomt:

att befälspersonalen vid Fortifikationen må förökas med:

för fältsignalkompaniet

1 kapten af 1:sta klass, 1 löjtnant af 1:sta klass, 1 löjtnant af 2:dra klass, 1 underlöjtnant, 1 fanjunkare, 2 sergeanter af 1:sta klass och 1 sergeant af 2:dra klass;

för sappörbataljonen

1 major, 3 kaptener af 1:sta klass, 1 kapten af 2:dra klass, 3 löjtnanter af 1:sta klass, 4 löjtnanter af 2:dra klass, 3 underlöjtnanter, 3 fanjunkare, 4 sergeanter af 1:sta klass och 6 sergeanter af 2:dra klass;

för fortifikationsstaben och pontonierbataljonen

3 kaptener af 1:sta klass, 1 löjtnant af 1:sta klass, 1 löjtnant af 2:dra klass, 2 fanjunkare, 3 sergeanter af 1:sta klass och 6 sergeanter af 2:dra klass;

att civilstaten må förökas med: 1 auditör vid pontonierbataljon, tillika sekreterare vid Fortifikationen, 1 auditör vid sappörbataljonen, tillika fästningsauditör vid Carlsborg, 1 kassör och förrådsförvaltare med lön i 1:sta klass samt en regementspastor;

att deremot af Fortifikationens nuvarande civilpersonal må indragas: sekreteraren och kanslisten, 1 förrådsförvaltare af 2:dra klass samt, vid nuvarande innehafvares afgang eller förflyttning till annan befattning inom Fortifikationen, regementsskrifvaren, hvarefter regementsskrifvaregöromålen torde få af auditören vid Pontonierbataljonen öfvertagas;

att lönerna för här upptagna nya beställningar måtte inom de olika graderna få utgå i enlighet med den föreslagna normalstaten för värfvade armén;

att vid hvarje af ingeniörtruppernas kompanier måtte årligen bland det afgående manskapet utses tvänne man, hvilka förbinda sig att mot en årlig lön qvarstå i rullorna under fem år, med tjenstgörings-

ringsskyldighet endast under krigstid, eller då Kongl. Maj:t finner nödigt mobilisera armén eller delar deraf;

att årliga lönen för detta reservmanskaps må bestämmas till 15 R:dr per man;

att pontonierbataljonen må erhålla 20 egna hästar;

att, för sappörbataljonen, anslaget till ingenjörtruppernas praktiska öfningar må förhöjas;

att, till komplettering af fältsignalmaterielen, anskaffning må ega rum af materiel till en fälttelegrafafdelning samt af optisk fältsignalmateriel m. m.;

att, till kompletterande af felande krigsbryggemateriel, anskaffning må ega rum af 2:ne krigsbryggekipager;

att här föreslagna organisation må för fältsignalkompaniet taga sin början redan under år 1871 samt för öfrigt vidare fortgå under åren 1872—1877.

Den uppsättningskostnad, som här föreslagna organisation af ingenjörväsendet tager i anspråk, uppgår för fältsignalkompaniet till 39,556 R:dr 80 öre, samt för sappörbataljonen till 118,551 R:dr 60 öre, hvarjente för uppsättning af hästar erfordras 15,450 R:dr (Bil. N:o 12).

Såsom förut är nämnt, behöfver dock endast för fältsignalkompaniet, i anseende till vigten af dess skyndsamma organisation, särskilda medel för bestridande af uppsättningskostnaden anvisas; för sappörbataljonen och hästarne bör denna kostnad kunna betäckas genom de första årens underhållsanslag.

Enligt uppgjord approximativ beräkning, kommer årliga ökade kostnaden för ingenjörväsendets organisation att utgöra:

för år 1871 R:dr 34,935: 40;

» 1872 » 98,911: 70; samt

efter organisationens genomförande, år 1877, och framgent årligen 159,758 R:dr 7 öre, derest regimentsskrifvaretjensten då kunnat indragas, men i annat fall 260,758 R:dr 7 öre, intilldess sådan indragning kan ske.

Härförutan erfordras till anskaffning af två krigsbrygge-ekipager och fältsignalmateriel R:dr 140,000: —

och till kasern för fältsignalkompaniet » 60,000: —

eller tillhopa R:dr 200,000: —

Jag får på grund häraf i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder föreslå Riksdagen, att, i sammanhang med beslutet om ingenjörtruppernas organisation, äfven bevilja de därför erforderliga medel, nemligen: för personal och hästar årligen, att i mån af behof utgå och efter organisationens genomförande, uppgående till 259,758 R:dr

7 öre; samt för krigsbrygge-ekipagera, fältsignalmaterielen och kasernbyggnaden 200,000 R:dr; lärande i propositionen till nästa Riksdag om statsverkets tillstånd och behof få upptagas ej allenast de för personal och hästar under åren 1871 och 1872 erforderliga belopp af tillhopa 133,847 R:dr 10 öre utan ock hela den för krigsbrygge-materielen, fältsignal-materielen och kasernbyggnaden beräknade summa af 200,000 Rdr.

Halfsoldsbefäl.

I det föregående har jag till fyllande af befälsbristen vid kavalleriet och artilleriet, föreslagit att vid hvartdera af dessa vapen ett visst antal befäl må finnas på så kallad half sold anställda, och får jag, med hänvisning till hvad i sådant afseende är anfördt i mitt underdåniga memorial den 31 December 1868, såsom villkor för öfverflyttning å half sold föreslå:

att på stat anställd officer eller underofficer må, efter minst tio års tjenstgöring, kunna af Kongl. Maj:t. på derom gjord anmälan, förflyttas på half sold;

att halfsoldsbefäl i allmänhet under fredstid fritages från annan tjenstgöring än de årliga befäls-, regements- och beväringmötena vid indelta kavalleriet, och motsvarande öfningar vid det värfvade kavalleriet, äfvensom artilleriet; men deremot i krigstid, samt när Kongl. Maj:t finner godt uppbåda större eller mindre del af beväringen, vara underkastad samma tjenstgöring, som det ordinarie befälet;

att på half sold ställd officer bibehåller tur- och befodringsrätt vid regemente eller corps;

att halfsoldsbefäl, efter uppnådd pensionsålder, vid afskedstagandet erhåller den för graden bestämda pension ur Arméens Pensionskassa, såvida stadgade inbetalningar till nämnda kassa egt rum, eller, om pensionsväsendet annorlunda ordnas, den pension, som i sammanhang dermed kan komma att bestämmas; samt

att aflöningen för till half sold öfverflyttadt befäl måtte sålunda bestämmas:

För Kapten eller Ryttmästare 800 R:dr lön. 200 R:dr tjenstgöringspenningar,

» Löjtnant..... 350 » » 150 » d:o.

» Styckjunkare..... 300 » » 100 » d:o.

dock att tjenstgöringspenningar icke må utgå till dem, som af en eller annan anledning icke bevista föreskrifna vapenöfningar.

Civilstaten.

Rörande Civilstaten vid regementen och corpscr. torde jag i öfverensstämmelse med de i detta afseende i mitt underdåniga memorial den 31 December 1868 uttalade åsikter få föreslå:

att regimentsskrifvare- och auditörstjänsterna vid hvarje regemente och corps måtte i mån af inträffande ledigheter förenas till en tjänst under benämning: Auditor; dock med Eders Kongl. Maj:t förbehållen rätt att i afseende å dessa tjänstebefattningar vidtaga de förändrade anordningar, hvar till det förslag till nytt fältförvaltnings-reglemente, som från den för utarbetande af sådant förslag nedsatta komité är att förvänta, möjligen kan komma att föranleda;

att mönsterskrifvarebefattningarne, i mån af nuvarande innehafvares afgång, helt och hållet indragas; samt

att bataljonspredikantsbeställningar, der sådana finnas, jemväl måtte i samma ordning indragas.

Generalitetet och Generalstaben.

De åsikter, jag i fråga om Generalitetet och Generalstabens organisation tillåtit mig uttrycka i memorialet den 31 December 1868, har jag icke i något afseende funnit anledning frånträda, hvar för jag, under åberopande af de motiv, som i nämnda memorial blifvit anförda, i underdånighet föreslår:

att Generalitetet måtte på stat utgöras af 3 Armékorpschefer, 1 Chef för Generalstaben, 1 Generalfälttygmästare, 1 Inspektör för Kavalleriet och 1 Chef för Fortifikationen samt att, för hvar och en af dessa sju generalspersoner, lönen bestämmes till 9,000 R:dr, med rättighet tillika för dem att vid embetsresor erhålla, för sjelfva resekostnaden, godtgörelse enligt gällande författningar;

att Generalstaben måtte utgöra en fristående corps med egen lönestat;

att Topografiska corpsen måtte helt och hållet uppgå uti och förenas med Generalstaben;

att Generalstabens officerspersonal måtte, förutom Chefen, bestå af: 1 Öfverste, 2 Öfverstelöjtnanter, 10 Majorer, 16 Kaptener och 10 Löjtnanter;

att för de geodetiska arbetena en Professor måtte finnas vid Generalstaben anställd;

att Generalstabens aflönings- och öfriga utgiftsstat måtte bestämmas i enlighet med Bil. N:o 13; samt

att förslaget om Generalitetet, med afseende å dess samband med det om Generalstaben, måtte framställas endast under förutsättning och villkor af jemväl det sednares antagande.

Kostnaden för Generalstabens organisation i öfverensstämmelse med här afgifvet förslag uppgår enligt Bil. N:o 13 till..... R:dr 161.120: — och då härtill finnas att disponera:

nuvarande anslag till Landtförsvars-departementets Kommando-expedition, till Generalstabs-officerares bildande och till

Topografiska corpsen, tillhoppa utgörande R:dr 57,200: —

samt beloppet af de från generalitets-staten

utgående stabschefsarvoden. » 6,350: — 63,550: —

uppgår den ökade årliga kostnaden till R:dr 97,570: — hvilket belopp jag alltså i underdånighet anhåller, att Eders Kongl. Maj:t måtte tackas af Riksdagen begära, att i mån af behof utgå; och torde det belopp, som till organisationens påbörjande redan år 1872 erfordras och hvilket jag anser kunna beräknas till 15,000 R:dr, få i propositionen till nästa Riksdag, angående statsverkets tillstånd och behof, upptagas.

Krigsbildningen.

a) Vapenöfningarne.

Utan ändamålsenlig och i tillräcklig utsträckning anordnade vapenöfningar kan en försvarsorganisation, hvilken som helst, ej uppfylla sin bestämmeelse. Ööfvade massor, vore de än försedda med den bästa materiel, kunna föga uträdda. God ledning, sammanhållning och disciplin, hvilka endast genom öfning förvärfvas, kunna af intet annat ersättas. En skyldig omtanka bjuder alltså att åt denna del af försvarsväsendet, truppens och befälets utbildning, egna alla de åtgärder, som härens ändamål kräfver och landets tillgångar medgifva. På samma gång det derföre å ena sidan blir ett krigsstyrelsens oeftergiftiga åliggande att tillse det den militära utvecklingen, de krigsbildande öfningarne med urskiljning och i ändamålsenlig riktning ledas, blir det å andra sidan en statsmakternas uppgift, hvarpå i fosterlandets intresse kan ställas berättigade fordringar, att bereda tillräckliga medel för att åt dessa öfningar gifva den omfattning, som för ändamålets vinnande oundgängligen är af nöden.

För den värfvade i garnison förlagda stammen måste den tid, som för utbildning i teoretiskt och praktiskt hänseende är anvisad, anses vara fullt tillräcklig och de goda frukterna äro här blott beroende af det sätt, hvarpå tiden användes, hvarpå undervisningen meddelas.

Inom indelta arméen åter är förhållandet i detta hänseende icke lika tillfredsställande; ty med huru mycken urskiljning och sorgfällighet den för öfningarne hittills anslagna tiden än må användas, kan denna likväl icke blifva för sina ändamål i allo tillräcklig. Enär emellertid, hvad infanteriet beträffar, åtskilliga å sista tiden dels redan genomförda, dels i någon mån tillämpade och vidare afsedda anordningar, såsom ärligen återkommande skolor både å mötesplatserna och vid Carlsborgs fästning, målskjutningsöfningarnes förflyttning inom kompaniernas områden och en betydligare tillökning uti den till befäls-, rekryt- och beväringmötena kommenderade styrkan otvifvelaktigt skola gifva infanteriets öfningar inom dertill anslagna tider en mera än tillförene bildande förmåga, anser jag mig nu i fråga om öfningstiden för infanteriets stam icke böra ifrågasätta annan utsträckning, än den jag här nedan för tillvägabringande af gemensamma fälttjenstöfningar för alla vapen kommer att föreslå, särdeles som derest den här ofvan omförmälda tillökning i öfningstiden för beväringen blifver medgifven, äfven stammen derunder beredes tillfälle till egen vidare utbildning genom att undervisa och handleda yngre trupper.

Hvad deremot beträffar indelta kavalleriet, så och med afseende å den mångsidigare utbildning detta vapenslag kräfver, anser jag en tillökning i den bestämda mötestiden vara af högsta behovet påkallad.

Då kavalleriets användbarhet efter den nya tidens fordringar förnämligast synes kräfva icke blott ridkonstens vidare utveckling utan ock förtrolighet med fälttjenstgöringens särskilda detaljer, såsom förposttjenstgöring med patrullering och rekognoscering samt marcheöfningar och fältridning i olika mark, böra vapenöfningarne hufvudsakligast afse kavalleriets utbildning i dessa riktningar.

För sådant ändamål synes mig af nöden, dels att, på sätt jag redan i memorialet den 31 December 1868 framhållit, åt de så kallade exercissqvadronsmötena, vid hvilka rekryt- och remontbildningen försiggå och tillfälle till en omsorgsfullare undervisning i enskild ridning förefinnes, gifves en i afseende å den dertill kommenderade styrkan större omfattning än hittills och att såsom regel antages, att så väl rekryter som remonter skola till två på hvarandra följande exercissqvadronsmöten inställas; dels ock att åt regementsmötena, vid hvilka fälttjenstöfningarne hufvudsakligast förekomma och först kunna gifvas sin allmänna tillämpning, beredes en större utsträckning i tid. För att uppnå dessa viktiga ändamål, utan att alltför mycket öka kostnaderna för kavalleriets öfningar, har jag ansatt mig böra frångå mitt i memorialet af den 31 December 1868 gjorda förslag om särskilda sqvadronsmöten till fot och i stället förorda dessa möten sammanslående med regementsmötena, för hvilka jag vid sådant förhållande anser en förlängning till 26 dagar vara oundgängligen nödig. Derjemte och på det befälet må göras fullt förtroligt med fälttjenstgöringens mångfaldiga kraf, böra ej allenast befälsmötena till ti-

den utsträckas så, att öfningarne må kunna med tillbörlig följdriktighet ledas och utföras, utan äfven antalet af den till dessa möten kommenderade personal så ökas, att öfningarne må kunna göras tillfyllest åskådliga, och att — så stor del af truppen som möjligt — må blifva delaktig af den omsorgsfullare instruktion, som i vissa detaljer här bör kunna meddelas. Af dessa skäl synes mig den tid, hvarunder befälsmötena skola fortgå, böra från 10 dagar förlängas till 20 dagar med en nummerstyrka af minst 12 man per squadron.

Således och ehuru jag, enligt hvad förut är nämnt, anser den hittills bestämda ordinarie öfningstiden för indelta stammens infanteri icke för närvarande böra förlängas, får jag dock, på grund af det anförda, i afseende å det indelta kavalleriets vapenöfningar, såsom årligen återkommande sådana föreslå:

Befälsmöte i 20 dagar med allt befäl, volontärer och trumpetare, samt dessutom ryttare till det antal, att nummerstyrkan uppgår till 12 man per squadron.

Exercissquadron, på sätt hittills egt rum, i 90 dagar med 60 man per bataljon, hvarvid manskap och hästar få efter behof ombytas och i afseende hvarå för öfrigt bör såsom regel antagas, att rekryt och remont skall inställas till tvänne på hvarandra följande exercissquadroner; samt

Regementsmöte i 26 dagar;
in- och uttrykningsdagarne öfverallt oberäknade.

I afseende å beväringmanskapets öfningar har jag redan uttalat de skäl, som synas mig oeftergifligen fordra dessa öfningars jemförelsevis betydliga förökande. Jag har äfven föreslagit och redan i memorialet af den 31 December 1868 framhållit de skäl, som tala för öfningstidens fördelning på 3:ne år vid infanteriet och på 2:ne år vid specialvapnen; men då jag i nämnda memorial föreslog, att beväringens öfningstid under de två sista åren skulle utgöra endast 15 dagar hvarterdera året, finner jag mig nu föränlåtne ifrågasätta en utsträckning af samma öfningstid till 20 dagar, på sätt här ofvan vid behandlingen af frågan rörande den allmänna värneplikten redan blifvit föreslaget. Med denna anordning, framkallad i första hand af behovet utaf längre öfningstid, vinnes äfven den i militäriskt hänseende viktiga fördelen att beväringmanskapet, som härigenom kommer att vid uppbrottet till mötet med vederbörande stamkompanier infinna sig å de för dem bestämda samlingsplatserna och tillsammans med dem föras till och från mötena, skall känna sig införlifvadt med det kompani det tillhör och se sig utgöra medlemmar af den ordinarie krigsmakten och icke såsom nu en derifrån afsöndrad del.

Med anledning af det anförda får jag alltså föreslå:

att hvarje klass af de till infanteriet hörande värnepligtige må in-
kallas,

första året till 42 dagars rekrytmöte;

andra året till 20 dagars möte, dels för rekrytbildningens fullbordande, dels ock för samöfning med stammen; samt

tredje året likaledes till 20 dagars möte under fullkomligt införlifvande med stammen; — börande dessa begge senare års möten, till följd af förberörda med desamma afsedda ändamål, utgöras antingen i regementets mötesplats eller, med någon del af styrkan, annorstädes dit regementet kan kallas till öfning.

För det specialvapnen tillhörande beväringsskylldiga torde, med fästadt afseende å beskaffenheten af de öfningar, hvilka vid dessa vapen ega rum, öfningstiden, på sätt jag jemväl förut anført, lämpligare och med mera nytta böra fördelas på tvänne år och, på det första tiden af rekrytdaningen med beväringsskyldige af dessa vapen må kunna i så oafbruten följd som möjligt fortgå, synes mig det första möte, dessa värnepligtige hafva att genomgå, böra gifvas en jemförelsevis vida större utsträckning i tid, än det andra. Om än den öfnings- och tjänstgöringstid, jag nu för specialvapnens beväringsskyldige ifrågasatt, långt ifrån kan anses tillräcklig för att utbilda dem till fullt pålitliga och med tjänstens alla delar hemmastadda soldater, torde det likväl icke kunna förnekas, att de artilleriet och ingenjörtrupperna tillhörande beväringsskyldige böra å den ifrågasatta tiden kunna bibringas den skicklighet, som erfordras för att genast vid mobilisering kunna fullgöra de med vissa inom dessa vapen förekommande mindre viktiga platser förenade åligganden, äfvensom att kavalleribeväringen, hvars öfningstid af 90 dagar, derunder manskapet måste undervisas såväl i ridning som hästens vård och skötsel, visserligen icke heller kan vara tillräcklig för att göra den skicklig att genast taga plats i stammens leder. härigenom likväl erhållit en sådan utbildning att den efter en kort ytterligare beredelse tid må finnas tjenlig att ersätta afgången inom stammen.

På grund af hvad jag såhunda anført får jag föreslå,

att värnepligtig af specialvapnen må inkallas:

första året, om han tillhör artilleriet eller fortifikationen, till 52 dagars öfning och om han tillhör kavalleriet till 60 dagars; samt

andra året till 30 dagars öfning.

Förutom ofvannämnda, för de olika vapnen ifrågasatta särskilda öfningar, återstå sådana, som omfatta och till samöfning förena alla vapenslagen. Nyttan af dessa större, hos oss blott alltför mycket försummade, gemensamma öfningar, dessa tillämpningsskolor för arméns krigsbildning, der ej allenast högre befälhafvare och staber vänjas vid att leda större trupprörelser, utan äfven de olika vapnen ega tillfälle till öfning i samverkan och ömsesidigt understöd, har likväl ofta blifvit framhållen och är äfven af sednare års krigshändelser till fullo ådagalagd.

I mitt underdåniga memorial af den 31 December 1868, der jag framhöll den stora betydelsen af dessa för alla vapen gemensamma öfningsläger, har

jag ifrågasatt att de borde försiggå under den för indelta arméens regementsmöten anslagna tid, och att dessa möten, för de trupper som voro afsedda att i de gemensamma öfningslägren deltaga, borde för det året inställas.

I betraktande emellertid af den ringa öfningstid, som för den indelta arméen i allmänhet är tagen i anspråk, och vigten deraf att regementsmötena, hvilka hufvudsakligast äro egnade att åstadkomma en närmare samöfning och införlifning mellan stam och beväring, utan afbrott eller inskränkning fortgå, och med hänsyn slutligen dertill att de större, för samöfning de olika vapenlagen emellan, afsedda manövrerna skulle vinna uti åskädlighet och praktisk betydelse, om de kunde fortgå under en årstid, då fälten kunde så allmänt och till så stor utsträckning som möjligt beträdas, anser jag nödigt att, utom de vanliga regementsmötena och oberoende af dessa, särskilda fälttjenstöfningar, upptagande en tid af 14 dagar, årligen under hösten anställas och så anordnas, att hvarje regemente eller corps inom armén må kunna deri deltaga minst hvar 6:te år. För detta ändamål är emellertid nödigt, att en tillökning uti arméns mötesanslag eger rum, hvilken tillökning, derest ändamålet skall kunna vinnas, icke kan beräknas lägre än 200,000 R:dr, så framt ej för trupperna kan beredas kostnadsfri transport å statens jernvägar, derom jag ansett mig nu ej böra göra framställning; men då, vid truppsammandragningar af ifrågavarande slag, berörda kommunikationsanstalter, hvilkas användande dervid ingå såsom en vigtig öfning, otvifvelaktigt komma att i stor utsträckning anlitas, torde, derest fri trupptransport å jernvägarne frandeles varder medgifven, anslagssumman derigenom kunna i ej ringa mån nedsättas.

Enligt uppgjord approximativ beräkning komma de ökade kostnaderna för vapenöfningarna enligt här föreslagna plan att utgöra:

för indelta armén årligen (Bil. N:o 14).....	R:dr	206,824: 90.
» beväringsmanskapet (Bil. N:o 14) år 1872	»	725,825: 10.
samt år 1874, då två klasser värnepliktige första gången komma att samtidigt öfvas, och sedermera årligen.....	»	1,152.466: 60.
och får jag på grund häraf i underdånighet hemställa:		

det Eders Kongl. Maj:t måtte tackas i nåder föreslå Riksdagen att, i sammanhang med beslutet om förestående förslag rörande indelta arméns och allmänna beväringens vapenöfningar, äfven bevilja de därför, enligt hvad nyss blifvit angifvet, erforderliga årliga anslagssummor, att i mån af behof utgå; och torde de för år 1872 nödiga belopp, utgörande för stammen 206,824 R:dr 90 öre och för beväringen 725,825 R:dr 10 öre, i sistnämnda summa äfven inbegripet hvad för underhåll af manskapets materiel erfordras, få i propositionen till näst sammanträdande Riksdag, angående statsverkets tillstånd och behof, på behöriga ställen upptagas.

Uti

b) Skolorna.

Uti mitt underdåniga memorial af den 31 December 1868, angående landtförsvarets organisation, hade jag dels hemställt att, för underbefällets ändamålsenliga utbildning inom de olika vapnen vid indelta armén, årligen sammanträdande skolor måtte inrättas. såväl särskilda förberedande skolor å vederbörande regementens och corpsers mötesplatser, som ock gemensamma underbefälsskolor, upptagande för såväl kavalleri- som infanteri-vapnet medlemmar af indelta arméns samtliga regementen och corps, dels ock, med fastadt afseende derpå, att officersbildningen i närvarande tid kräver vida mångsidigare insigter, än förut i allmänhet varit af nöden, föreslagit såväl en fullständig ombildning af krigsskolan, som ock en högst väsendtlig förändring af krigshögskolan, åsyftande icke allenast att åstadkomma en fullständigare och mera ändamålsenlig officersbildning i allmänhet, utan jemväl att bereda officerare af Generalstaben. Artilleriet och Fortifikationen grundliga och tillräckligt omfattande kunskaper i alla de viktiga vetenskapliga ämnen och öfningar, hvilka stå i omedelbart samband med deras yrke.

Sedan Eders Kongl. Maj:t, med gillande af min förberörda underdåniga hemställan, angående underbefälsskolors inrättande, till den år 1869 församlade Riksdagen aflåtit nådig proposition i ämnet, och Riksdagen, med bifall dertill, anvisat nödiga medel för ifrågavarande undervisningsanstalters upprättande, hafva dels förberedande dels centrala sådana skolor under loppet af innevarande år för första gången kommit i verksamhet, och den deraf redan inhemtade, ehuru korta, erfarenheten synes gifva grundade anledningar till det antagande, att dermed åsyftade viktiga gagn för arméens utbildning skall vinnas. Utan att således nu ifrågasätta någon förändring i sjelfva organisationen af dessa underbefälsskolor, finner jag mig dock föranlåten att föreslå en förändrad förläggning utaf den ena af dem. Enär nemligen, om mitt afgifna underdåniga förslag i afseende på kavalleri-beväringens öfningar vinner tillämpning, den åt kavalleriets underbefälsskola hittills vid Lifgardet till häst upplättna lokal och materiel, äfvensom de af skolan begagnade hästar torde blifva för nämnda regementes beväringssmanskap behöfliga, alldenstund detta manskaps öfningstid skulle komma att sammanfalla med den tid, som kunnat anslås för kavalleriets underbefälsskola, får jag af sådan anledning föreslå, att nämnda skola må förflyttas från hufvudstaden till Carlsborg. Ehuru skolan genom denna förflyttning kommer i mistning af det hittills åtnjutna direkta inflytandet af högre befälhafvares inseende och ledning, vinner hon dock, till ersättning härför, en annan högst viktig fördel derigenom, att hon, ställd vid sidan af infanteriets underbefälsskola, kommer i tillfälle att med denna utföra gemensamma öfningar, egnade att gifva de särskilda vapnen en rätt uppfattning

af såväl hvarandras stridssätt som af egen användbarhet under olika förhållanden, hvilken fördel skulle erhålla ännu större vikt och betydelse, om mitt underdåniga förslag, rörande förläggning af tvänne fältbatterier ur Göta artilleriregemente till Carlsborg, komme till utförande.

Vidkommande härefter krigsskolan å Carlberg, har Eders Kongl. Maj:t, med gillande af de utaf mig i mitt ofvanberörda underdåniga memorial af den 31 December 1868 föreslagna grunder för skolans ombildning, genom nådigt bref af den 9 November 1869 anbefallt krigsundervisningskommissionen att, med tillämpning af berörda grunder, uppgöra förslag till förändrad organisation af nämnda skola samt tiden och sättet för den nya organisationens genomförande, äfvensom att afgifva underdånigt utlåtande, huruvida och i hvad mån den delen af skolans nuvarande personal, som efter förändringen icke vidare blifver derstädes behöflig, må böra med innehafvande aflöning på indragningsstat förflyttas, samt om de åtgärder och anordningar, hvilka i afseende å såväl krigsskolans särskilda lokaler som i öfrigt må af den förändrade organisationen förämlas: och har krigsundervisningskommissionen, till underdånigt åtlydande häraf, den 31 Mars innevarande år utlåtande i ämnet afgifvit. Då emellertid det vidare fullföljandet af krigsskolans sålunda till hufvudgrunderna bestämda och, enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga beslut af den 5 sistlidne Juli, äfven till någon del förberedda ombildning icke lämpligen bör ega rum, så länge en efter den nya organisationens införande obehöflig personal dels medtager en betydlig del af skolans medelstillgångar, dels upptager åtskilliga för hennes ändamål behöfliga lokaler, men de vid krigsskolan nu anställda lärare och tjenstemän, hvilka på grund af innehafvande fullmakter äro lagligen berättigade att fortfarande åtnjuta innehafvande löneförmåner, ej kunna utan motsvarande ersättning derifrån skiljas, torde, såsom ytterligare förberedande åtgärd, i berörda hänseende, nådig framställning till Riksdagen böra göras om pension eller annan godtgörelse åt dem, som dertill kunna finnas vid deras tjenstebefattningars indragning berättigade.

Angående denna fråga har krigsundervisningskommissionen i underdånighet anført:

att, på grund af innehafvande fullmakter, följande personer äro lagligen berättigade, att, derest deras tjenstebefattningar indragas, komma i åtnjutande af pension på allmänna indragningsstaten, motsvarande den med befattningarne förenade kontanta lön, nemligen:

Läraren i Historia, Geografi och Statistik	R:dr 3,000.
Do i Svenska språket	» 3,000.
Förste läraren i Matematik och Mekanik	» 3,000.
Läraren i Tyska språket	» 1,800.

samt nuvarande t. f. kamereraren vid skolan, för de med tillhopa 2,000 R:dr aflönade tjänster, hvilka han vid skolans senaste ombildning år 1866 innehade, och nuvarande Förste Läraren i ridning 825 R:dr, de två sistnämnde, så framt de ej kunna, vid skolans nu förestående förändrade organisation, derstädes erhålla fortfarande anställning;

att Läraren i sång, enligt nu gällande reglemente, redan är berättigad att vid afgång undfå pension å allmänna indragningsstaten med halfva beloppet af innehafvande lön, och att kommissionen anser enahanda förmån äfven böra tillkomma ene Läraren i Franska språket, hvilken tjänstgjort vid läroverket i nära 20 år och deraf såsom ordinarie Lärare i nära 11 år; kommande dessa två lärare härigenom att undfå, den förre 250 R:dr och den senare 750 R:dr årligen; samt

att, för öfrigt, kommissionen anser jemväl andre Läraren i Matematik och Mekanik samt den sednast antagne Läraren i Franska språket vara berättigade till någon ersättning för den aflöning, hvaraf de vid indragning af deras befattningar gå i mistning; hvadan kommissionen föreslagit, för den förre 600 R:dr och för den senare 400 R:dr.

I anledning af hvad krigsundervisningskommissionen sålunda anført, och enär, hvad särskildt angår sistnämnde Lärare i Franska språket, hvilken alltsedan i Juli månad 1862 innehaft ordinarie lärarebefattning vid läroverket, jag anser äfven honom billigtvis icke böra tilldelas lägre pension än med hälften af innehafvande lön, får jag i underdånighet hemställa, det Eders Kongl. Maj:t tacktes till näst sammanträdande Riksdag aflåta nådig framställning derom:

att nedannämnde vid krigsskolan med löner på stat enligt fullmakter anställde lärare och tjänstemän måtte, i mån som de blifva för skolan obehöfliga och från sina befattningar afgå, få öfverflyttas på allmänna indragningsstaten till åtnjutande under sin öfriga lifstid af mot innehafvande löner svarande pensioner med nedanstående belopp, nemligen:

Läraren i Svenska språket, Logik och ämnesskrifning med	R:dr 3,000.
Läraren i Historia och Geografi med	» 3,000.
Läraren i Synthetisk och Analytisk Matematik med	» 3,000.
Läraren i Tyska språket med	» 1,800.
Förste Läraren i ridning med	» 825,
samt nuvarande t. f. Kamereraren med	» 2,000,

de två sistnämnde dock endast under det af krigsundervisningskommissionen ifrågakämda villkor;

att följande Lärare åter måtte jemväl i nåder föreslås till pension å allmänna indragningsstaten, dock endast med halfva beloppet af innehafvande löner, nemligen:

Transport R:dr 13.625.

Transport R:dr 13,625.

bägge Lärarne i Franska språket, hvardera med 750	
R:dr, tillhopa.....	» 1,500,
samt Andre Läraren i Matematik och Mekanik med.....	» 600,
	tillhopa R:dr 15,725,

lärande, till följd af stadgandet i 79 § af Reglementet för Krigsskolan, någon framställning till Riksdagen, rörande pension för Läraren i sång icke vara af behof påkallad.

Vidkommande härefter Krigshögskolan, så ehuru den uti mitt ofvan åberopade underdåniga memorial af den 31 December 1868 jemväl ifrågakämda förändring af nämnda högskola icke står i omedelbart samband med, eller är beroende af Krigsskolans af mig föreslagna ombildning, och således skulle kunna till utförande företagas, innan Riksdagen meddelat sitt yttrande i afseende på förenämnda lärares vid Krigsskolan uppförande på allmänna indragningsstaten, får jag likväl, då jag anser lämpligt att bägge läroverken samtidigt erhålla förändrad organisation, i underdånighet hemställa,

att frågan om verkställandet af Krigshögskolans förändring måtte få underställas Eders Kongl. Maj:ts slutliga pröfning först sedan Riksdagen afgifvit svar på den nädiga framställningen i förberörda hänseende.

Intendenturväsendet.

I ändamål att i någon mån tillgodose intendenturens behof af tjenstemän, med erfarenhet i dithörande förvaltningsbestyr, får jag, med åberopande af de i detta hänseende uti underdåniga memorialet den 31 December 1868 uttalade åsikter, men med tillkännagifvande derjemte att de bestämmelser jag här ifrågasätter måste blifva föremål för granskning i sammanhang med det förslag till fältförvaltningsreglemente, som nyss omförmälda komité har att utarbета, nu föreslå:

att vid hvarje regemente eller corps af indelta arméen må anställas en tjensteman, benämnd: Regements-intendent, hvilken skall åligga att handhafva de till intendenturen vid samma regemente eller corps hörande göromål;

att dessutom vid hvarje indelt infanteriregemente eller corps anställas en Förrådsförvaltare och en Vaktmästare, men vid de indelta kavalleri-regementena endast en Vaktmästare; samt

att aflöningen för denna personal, på sätt i afseende å de vid indelta arméen nu anställda Regementskommissarier och Vaktmästare eger rum, må utgå af vapenöfningsanslaget, samt af Kongl. Maj:t uppå Arméförvaltningens förslag till beloppet bestämmas.

Ehuru den sålunda föreslagna intendenturpersonalen är afsedd endast för behovet under fred samt alltså vid inträffande krig blifver i hög grad otillräcklig, anser jag likväl, att, med anlitande af den utväg jag i memorialet af den 31 December 1868 föreslagit och af de tjenstemän, hvilka måste finnas att tillgå bland de värnepligtige, någon svårighet icke bör uppstå att fylla intendenturens behof i detta hänseende.

Trosshästers anskaffning.

I mitt underdåniga memorial af den 31 December 1868 har jag fästat Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet på den stora olägenhet, som förefinnes deri, att armén, i händelse af mobilisering, är i saknad af en lämplig och på förhand väl ordnad tillgång på hästar för fortskaffning af artilleriets och ingenjörtruppernas materiel samt af arméens proviant, ammunition och öfriga krigsförnödenheter.

För afhjelpande af denna högst betänkliga brist i vår arméorganisation får jag, på de i samma memorial anförda grunder, föreslå:

att hvarje kommun inom riket, såväl stads- som landskommun, må förklaras skyldig att, mot kontant ersättning från statsverket, vid inträffande krig genast anskaffa och på ort inom länet, som af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, i enlighet med requisition af vederbörande befäl, utsättes, tillhandahålla det antal hästar, för hvilket kommunen kan få sig ålagdt ansvara;

att grunden för beräkandet af det antal hästar hvarje kommun har att tillhandahålla skall utgöras af taxeringsvärdet för inom kommunen befintlig fast egendom;

att en mönstergill häst tillhandahålles för hvarje fullt 200,000-tal af kommunens sammanlagda fastighets-taxeringsvärde;

att kommun, hvars fastighets-taxeringsvärde öfverstiger ett eller flera jemna 200,000-tal, skall, derest öfverskottet utgör mer än 100,000, jemväl för sådant öfverskott aflemna en häst, hvaremot, om det öferskjutande beloppet icke uppgår till mer än 100,000 R:dr, kommunen är från tillhandahållande af häst för detta belopp fri;

att kommun, der sammanlagda fastighets-taxeringsvärdet öfverstiger 100,000 R:dr, skall, äfven om nämnda värde icke uppgår till fullt 200,000 R:dr, likväl aflemna en häst, men att kommun, hvars taxeringsvärde icke uppgår till mer än 100,000 R:dr, skall från skyldigheten att tillhandahålla häst vara helt och hållet befriad;

att häst, för att vara mönstergill, skall vara kraftig och hålla minst 4 fot 6 tum bakom sadeln samt vara försedd med grimma, täcke af ylle, ryktdon, en särskild omgång hästskor, samt foder för tre dygn;

att längder öfver det hästantal, som på sådant sätt kan inom vederbörande regementens och corpsers förläggingsområden påräknas, upprättas fögderivis, och genom Landshöfdinge-embetena tillställas vederbörande regements- och corpschefer, samt hvar 10:de år förnyas;

att hästarne skola sist tre månader efter deras aflemnande vederbörande kommuner med kontant af statsverket ersättas efter det pris, som vid markegångssättning inom hvarje distrikt blifvit bestämdt;

att mera än en sådan uppsättning af hästar icke må under samma krig kunna någon kommun åläggas;

att statsverket till de mottagna hästarne har full eganderätt; och

att, om genom sådan hästleverans förlust skulle någon kommun tillskyndas derigenom att de levererade hästarne betingat högre pris än markegångstaxan för sådan häst bestämmer, denna förlust skall, i likhet med hvarje annan kommunens gemensamma utgift, mellan kommunens alla skattskyldige, efter den inom kommunen gällande beskattningsgrund, fördelas.

Vid denna frågas tidigare behandling har jag ifrågasatt, att den extra rotering underkastade jorden, så vidt den icke kommer att effektiv rotering utgöra, måtte, i stället för skyldigheten att vid krigs utbrott uppsätta antingen manskap eller trosshäst, få sig ålagdt, att till statsverket, vid utbrott af krig, erlägga kontant afgift till lika belopp med den, som statsverket enligt då gällande markegångssättning har att, på sätt föreslaget är, för trosshäst utgifva; men då genom ifrågasatta förändrade anordningar i organisationen våra försvarskrafter vid mobilisering blifva i behof af ett icke obetydligt större antal hästar, än som genom kommunernas föranstaltande på ofvannämnda sätt kan vinnas, anser jag lämpligt och nödigt att den extra roterade jord, som nu har till förbindelse att vid utbrott af krig prestera trosshästar för ett antal af tillsammans 2,261 nummer, vid samma åliggande förblifver; hvaremot, och då genom extra roteringen uppsatt manskap icke kan vara till någon nytta för försvaret, jag får i afseende derå hemställa:

att den extra rotering nu underkastade jorden, som har sig ålagdt att vid utbrott af krig uppsätta och utrusta manskap, i stället måtte tillförbindas, att vid sådant tillfälle till staten erlägga ett mot detta deras åliggande svarande kontant belopp, hvilket bör vid markegångssättning till siffran bestämmas.

Sjukvården.

Den strid, som pågår i hjertat af Europa och de härjningar som sjukdomar och vapen derunder åstadkomma i de kämpande arméernas led, erinrar lifligare än någonsin om pligten och nödvändigheten att vidtaga sådana åtgärder, genom hvilka, i händelse af arméns försättande å krigsfot, sårades och sjukes vård måtte blifva på ett så tillfredsställande sätt som möjligt besörjd.

Att vidtaga anordningar i dylikt syfte till hela den vidt behofvet, vid arméens mobilisering, kommer att kräfa, torde emellertid, af lätt insedda skäl, icke låta sig göra, utan lærer man i detta hänseende nödgas inskränka sig till arméens förseende med så stort antal ordinarie och extra läkare, att, med biträde af ett talrikt, för ändamålet någorlunda möfvadt sjukvårdsmanskap och med den hjälp af civila läkare och den frivilliga sjukvården, som under sådana omständigheter torde kunna med visshet påräknas, arméns behof i förevarande afseende blifver, så vidt sig göra låter, temligen nöjaktigt tillgodosedt.

I mitt underdåniga memorial den 31 December 1868 har jag, till vinnande af detta mål, och på det att hvarje regemente eller corps åtminstone måtte blifva försedd med ett antal läkare, lika stort som en bataljon på krigsfot bör ega, föreslagit att alla indelta infanteriregementen och corpser skulle tilldelas ytterligare en Bataljonsläkare, och härtill anser jag mig äfven nu böra begränsa mitt förslag, i hvad det rör de ordinarie läkarne.

I nyssnämnda underdåniga memorial, der förslag framställdes om reduktion af hvartdera fotgardesregementet till en corps, kunde en förökning af läkareantalet derstädes ej ifrågakomma, men då en dylik reduktion nu icke är i fråga, torde ock berörda regementen, hvilka komma att vid sin nuvarande styrka bibehållas, böra, i likhet med de indelta, förses med ytterligare en Bataljonsläkare vid hvartdera regementet, och detta desto hellre som läkarnes vid gardesregementena tid och arbete torde mer än annorstädes komma att för undervisning åt sjukvårdsmanskap tagas i anspråk.

Läkarepersonalen vid kavalleriet, som för närvarande motsvarar hvad jag för infanteriet ifrågasätter, torde i betraktande af den ringa beväringstyrka som detta vapen tilldelas, icke med nödvändighet taga någon förökning af antalet i anspråk, hvaremot af den tillökning i artilleriets styrka, utöfver hvad jag i ofvannämnda underdåniga memorial föreslagit, äfvensom af den fördelning på flera stationer jag för detsamma i det föregående ifrågasatt, torde blifva en gifven följd, att Göta och Wendes Artilleriregementen förses med lika antal läkare, som för Svea Artilleriregemente finnes i nyssberörda underdåniga memorial föreslaget.

Rörande extra Fältläkare-corpsens förökning och bildande af sjukvårdsmanskap, samt i fråga om Fältläkare-corpsens ställande under en egen chef, i

hvilka afseenden jag anser mig böra vidhålla hvad jag i memorialet den 31 December 1868 föreslagit, får jag till berörda underdåniga memorial hänvisa; samt hemställer på grund af hvad ofvan är anfördt, och med åberopande i öfrigt af nyssnämnda underdåniga memorial:

att alla indelta infanteri-regementen måtte erhålla ytterligare en andre Bataljonsläkare;

att alla indelta infanteri-corpser måtte erhålla hvardera en förste Bataljonsläkare;

att Wester-Norrlands och Blekinge regementen, samt Hallands Fältjägarecorps måtte erhålla lika antal läkare, som för öfriga indelta regementen och corpser är föreslaget;

att hvardera Gardes-infanteri-regementet måtte erhålla ytterligare en andre Bataljonsläkare;

att, i sammanhang med Wermlands Fältjägare-regementes förändrade organisation, dervarande andre bataljonsläkare-beställning måtte uppflyttas till förste bataljonsläkare-befattning;

att Svea, Göta och Wendes Artilleri-regementen måtte ytterligare erhålla hvardera en andre Bataljonsläkare;

att, i sammanhang med förändrad organisation af Ingeniörtrupperna, Pontonierbataljonen måtte förses med en Regementsläkare och en andre Bataljonsläkare;

att, vid den till uppsättning föreslagna Sappörbataljonen, må anställas en förste Bataljonsläkare;

att extra Fältläkare-corpsen måtte ökas till ett antal af 80, hvilka benämnas reservläkare i Fältläkare-corpsen;

att dessa reservläkare indelas i tre klasser, af hvilka den första utgör 20 och de öfriga båda hvardera 30;

att reservläkare af första klassen bör vid antagandet hafva genomgått medicine kandidat-examen och kunna förete betyg öfver att å Serafimer lasarettet hafva afslutat sin tjenstgöring för licentiatexamen;

att sådan läkare af andra klassen bör vid antagande hafva genomgått medicine kandidat-examen, och kunna förete intyg öfver tjenstgöring under minst ett halft års tid vid garnisonssjukhuset eller annat sjukhus;

att reservläkare af tredje klassen bör vid antagandet hafva genomgått medico filosofisk examen samt kunna förete samma betyg om tjenstgöring å sjukhus, som för andra klassen blifvit föreslaget;

att vid infanteriet må utbildas till sjukvårdssoldater ett antal af sex på hvarje stamkompani, och att antalet vid specialvapnen bestämmes till trenne på hvarje squadron, batteri eller kompani;

att

att undervisning vid militärsjukhusen må åt dessa sjukvårdssoldater, så snart lämpligen ske kan, anordnas;

att den sålunda undergångna lärokurs må, vid de årliga mötena, af vederbörande läkare repeteras och vidare utsträckas i alla de ämnen, der sådant för sjukvårdssoldaternas duglighet och användbarhet är af nöden;

att för Fältläkare-corpsen må anställas en särskild Chef, hvilken, under benämning af *Generalfältläkare*, utses af Kongl. Maj:t, uppå Chefens för Landtförsvars-departementet föredragning;

att alla militärläkare ställas under Generalfältläkarens inseende och kontroll i allt som rör den egentliga sjukvården under deras tjenstgöring vid arméen;

att Generalfältläkaren må ega säte och stämman såväl i Sundhets-kollegium som i Arméförvaltningen, då ärendena beröra sådana frågor, som stå i sammanhang med den militära helso- och sjukvården;

att Generalfältläkaren, på derom gjord ansökan, för tillfället förordnar extra läkare vid arméen, samt att han till reservläkare i Fältläkare-corpsen utser behöriga personer;

att Generalfältläkaren under fred må årligen inspektera militärsjukhusen och ega öfverinseende öfver undervisningen och i sammanhang dermed stående praktiska öfningar med sjukvårdsmanskapet, samt vid större öfningsläger eller truppsammandragningar anordna hvad med helso- och sjukvården eger sammanhang;

att Generalfältläkaren må ega öfverinseende öfver nuvarande fältläkarekontoret med dess medicinal-, förbinderi-, instrumental- och öfriga utredning, samt öfver hela den militära helso- och sjukvården i allmänhet;

att såsom tjenstemän i Generalfältläkarens expedition må anställas: en sekreterare, som tillika är kamererare; en uppbördsman för fältläkarekontoret, hvilken dock torde böra blott på förordnande anställas; en reservläkare såsom adjutant och en vaktmästare; samt

att löner och arvoden må inom de särskilda graderna bestämmas i enlighet med de belopp Bil. N:o 15 upptager.

Beträffande de för Fältläkare-corpsens aflöning enligt nyssnämnda bilaga beräknade anslagsbehof och tillgångar, bland hvilka sednare förekommer äfven det till arvoden åt pensionärer och stipendiater i Fältläkare-corpsen nu utgående å Åttonde Hufvudtiteln uppförda och under anslaget till Sundhets-kollegium med medicinalstaten inbegripna belopp af 9,650 R:dr, får jag, efter öfverläggning rörande nyssnämnda anslagsbelopp med Chefen för Ecklesiastik-departementet, i underdånighet hemställa, att de i ofvan omförmälda bilaga såsom tillgångar för läkarevården vid arméen upptagna särskilda medelsbelopp, tillhopa utgörande 167,998 R:dr 24 öre må sammanföras och under särskild rubrik: *Fältläkare-*

corpsen, i Riksstaten under Fjerde Hufvudtiteln uppföras, samt att det till fyllnad i aflöningsstatens slutsumma ytterligare erforderliga belopp 63,901 R:dr 76 öre må hos Riksdagen i nåder begäras; men, enär genomförandet af Fältläkarecorpsens organisation torde kunna och böra fördelas på en tidrymd af fyra år, eller åren 1872—1875, samt den särskilda anslagstillökning, som under första året af öfvergångstiden eller år 1872 erfordras, enligt uppgjord beräkning kan antagas komma att utgöra 15,000 R:dr, torde alltså i förslaget till reglering af utgifterna under Riksstatsens Fjerde Hufvudtitel för år 1872 endast nämnda tillökningsbelopp 15,000 R:dr böra såsom nytt anslag upptagas; lärande, i följd af hvad nu föreslagits, det under Åttonde Hufvudtiteln uppförda anslag för Sundhetskollégium och medicinalstaten böra med 9,650 R:dr minskas, samt för öfrigt beträffande arméens reservläkare iakttagas, att desse under fredstid må kunna, der tjenstgöringen vid arméen det medgifver, få af Sundhetskollégium, efter samråd med Generalfältläkaren, för den civila sjukvården disponeras, helst pensionärerne och stipendiaterne för närvarande äro jemväl för den civila sjukvården att påräkna.

Löneregleringen.

a) Indelta arméen.

Uti underdåniga memorialen af den 31 December 1868 och samma dag 1869 har jag framställt förslag till en sådan reglering af indelta arméens aflöningsväsende, att lika aflöning för lika tjenstbefattningar derigenom beredes och att aflöningsbeloppen ställdes i ett riktigare förhållande till löntagarnes åligganden än hittills egt rum. Begge förslagen grundade sig på successiv indragning till statsverket af de för aflöningen nu anvisade indelta lönetillgångar och dessas utbyte mot kontant statsanslag, att till aflöningsens bestridande användas.

Enär likväl, till följd deraf, att de indelta tillgångarne inflyta först året efter aflöningsåret, dessa tillgångar, under det år det kontanta aflönings sättet skulle börja tillämpas, icke tillfölla statsverket utan arméen såsom aflöning för nästföregående året, komme härigenom de indelta tillgångarnes indragning att kräva ett förskott från statens sida, hvilket, vid det förhållande att boställshafvare vid indelta arméen icke kunde förvägras att vid afgang från de indelta lönerna tillgodonjuta laga fardag å innehavande boställen, måste komma att motsvara ej allenast indelta lönetillgångarnes sammanlagda belopp för ett år utan äfven två års afkastning af alla bostadsboställen samt alltså, på sätt i memorialet den 31 December 1869 visats, uppgå till ett sammanlagdt belopp af omkring 3,978,000 R:dr.

Om än detta förskott, på sätt i nyssnämnda underdåniga memorial äfven blifvit ifrågasatt, skulle kunna på flera år fördelas och derigenom blifva för staten mindre betungande, har jag likväl, i betraktande af förskottssummans storlek, trott mig böra uppsöka utvägar, hvarigenom förskottet kunde helt och hållet undvikas. I sådant afseende och ehuru jag fortfarande anser det i ofvanberörda memorial framställda löneregleringsförslag bäst motsvara det åsyftade ändamålet, har jag i underdånigt anförande till Statsrådsprotokollet den 23 sistlidne Mars, hvilket anförande blifvit, med nådig skrifvelse den 10 påföljande Maj, Riksdagen meddeladt, underställt Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning vissa allmänna grunder, genom hvilkas tillämpning en möjlighet vore beredd att, endast medelst anlåtande af de för indelta arméens aflöning redan anvisade tillgångar af boställen, indelta räntor, kronotionde, vakansafgifter och kontanta medel, åvägabringa en, om ock icke tillräcklig, så åtminstone jemnare fördelad aflöning än den nu utgående, och dessa grunder torde således böra utgöra utgångspunkten för den förnyade framställning i ämnet, jag nu går att för Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla.

Enligt berörda grunder, hvilka åsyftade att, så vidt sådant utan förnärmande af äldre löntagares genom fullmakter försäkrade rätt kunde ske, bereda lika aflöning för lika tjänstebefattningar, borde samtliga för aflöning åt indelta arméens befäl, underbefäl och öfrige tjänstemän anvisade tillgångar, i den mån de upphörde att af enskilde löntagare omedelbart disponeras, till Arméförvaltningen ingå och bilda en för denna del af arméen gemensam aflöningsfond, som af nämnda embetsverk borde förvaltas och till löntagarne enligt fastställd stat utdelas.

Enär likväl, på sätt i ofvanberörda underdåniga yttrande af den 23 sistlidne Mars visats, de för indelta arméens aflöning redan anvisade tillgångar med ett belopp af omkring 160,000 R:dr understege den summa, hvartill aflöningen, enligt nämnda anförande vidfogadt förslag till normalstat, komme att uppgå, borde under tiden intilldess, efter boställshafvarnes afgang och genom boställenas utarrendering på längre tid, samt deraf följande högre afkastning, löningsfonden vunnit för normalstatens tillämpning nödig tillväxt, aflöningen utgå enligt särskildt för sådant ändamål upprättad öfvergångsstat.

Denna sålunda föreslagna reglering afsåg emellertid hufvudsakligen endast det vid indelta arméen för närvarande anställda befäl.

Då jag nu deremot här ofvan ifrågaställt bildande af två nya regementen och en ny corps samt jemväl föreslagit tillökning af befälet vid alla förutvarande indelta regementen och corpser af infanteriet, äfvensom vid Jemtlands hästjägarecorps, har aflöningen för de nya beställningarne naturligen beräknats till samma belopp inom de olika graderna, som ofvan åberopade förslag till normalstat upptager och hvilka belopp äfven i den normalstat, som nu kommer

att föreslås, blifvit bibehållna. Enär likväl de nya löntagarne, under den öfvergångstid, som måste förflyta, innan redan befintliga löntagare komma att åtnjuta full aflöning enligt nyssnämnda stat, icke lämpligen torde böra tillgodonjuta högre aflöningsförmåner, än dessa sistnämnda, anser jag den för de nya beställningarna beräknade aflöningssumma böra ingå till den gemensamma aflöningsfonden, från hvilken sedermera alla löntagarne, såväl de redan befintlige som innehafvarne af de nya beställningarne, erhålla sina aflöningsbelopp enligt uppgjord och fastställd öfvergångsstat.

I det föregående har jag i förslaget till reglering af nummerstyrkan vid indelta infanteriet ifrågasatt, att det antal nummer, hvarmed styrkan öfverstiger 500 man per bataljon, eller sammanlagdt 1,892 borde hållas otillsatta och att vakansafgifterna från desamma skulle till löneregleringens verkställande användas. Af dessa 1,892 nummer äro dock redan nu 1,453 anslagna till aflöning åt underbefäl och gevärshandverkare och 3 nummer i Särna socken af Dalarne äro från vakansafgifter befriade, hvadan alltså vakansafgifter endast från 436 nummer äro såsom ny tillgång i detta afseende att betrakta.

Enär jag vid behandlingen af frågan om arméens sjukvård föreslagit, att Fältläkare-corpsen borde erhålla en egen, från arméens skiljd lönestat, följer deraf, att från indelta arméens aflöningstillgångar bör till det blifvande anslaget för Fältläkare-corpsen öfverföras ett belopp af 117,848 R:dr 24 öre, motsvarande hvad för närvarande till läkarepersonalen vid indelta arméen enligt stat utgår.

Med tillämpning af den normalstat, Bil. N:is 16 och 17 upptager, hvilken stat jag anser såsom det mål, som med ifrågavarande lönereglering ytterst afses, skulle aflöningssumman för indelta arméen, läkarecorpsen deri ej inberäknad, efter dess förändrade organisation komma att utgöra:

för infanteriet.....	R:dr 2,939,040,
» kavalleriet.....	» 636,730,

eller tillhopa R:dr 3,575,770.

På sätt i mitt förut åberopade underdåniga anförande af den 23 sistlidne Mars närmare visats kunna indelta arméens nuvarande aflöningstillgångar, inberäknadt det särskilda anslag af 100,000 R:dr, som under sednare åren varit till löneförbättring åt indelta arméen anvisadt, approximativt beräknas till sammanlagdt..... R:dr 2,956,841: 29.

och då härifrån afgår det belopp som, enligt hvad nyss nämndt är, bör till Fältläkare-corpsens stat öfverflyttas med..... » 117,848: 24.

återstår alltså för indelta arméen..... R:dr 2,838,993: 05.

Transport R:dr 2,838,993: 05.

Till denna summa bör dock läggas:

beloppet af aflöningen för föreslagna nya beställningar.....	»	636,340: —
samt vakansafgifter från 436 rotar à 109 R:dr 42 öre.....	»	47,707: 12.

Summa R:dr 3,523,040: 17.

hvertill samtliga aflöningstillgångarne för indelta arméen, läkare-corpsen deri ej inberäknad, härigenom komma att uppgå.

Enligt det föregående utgör den för indelta arméen erforderliga summa.....	»	3,575,770: —
och då härifrån afdrages beloppet af ofvan beräknade till- gångar.....	»	3,523,040: 17.
uppstår alltså en brist af.....	R:dr	52,729: 83.

Då likväl i afseende å de sålunda beräknade tillgångarne förekommer, såsom jag i mitt ofvanberörda anförande af den 23 nästlidne Mars jemväl erinrat, dels att vissa deri ingående belopp kunnat endast approximativt beräknas, dels att bland tillgångarne upptagna vakansafgifter icke genast blifva till det beräknade beloppet tillgängliga, dels att ersättning för mistad boställsafkastning bör utgå till dem, som under nästkommande år 1871, efter löneregleringens fastställande, utnämnas till beställning, hvarmed boställe hittills varit förenadt, dels att afkastningen af bostadsboställen, under det de af afträdande indelningshafvare under tjenste- och fardagsår innehafvas, går för löningsfonden förlorad, dels ock slutligen, att de före den 8 April 1862 utnämnda löntagare, så länge de i sina nuvarande beställningar kvarstå, äro berättigade att vid sina hittills åtnjutna aflöningsförmåner bibehållas, kommer berörda brist i aflönings-tillgångarne under många år efter det löneregleringen vunnit tillämpning att i verkligheten uppgå till vida högre belopp, än det nyss angifna, och kan endast småningom komma att minskas, i den mån vakansafgifterna till fulla beloppet blifva disponibla, och löntagare på gammal stat från innehafvande beställningar afgå, samt genom utarrendering på längre tid af samtliga bostadsboställen en ökad afkastning af dessa boställen kan beredas.

I afseende å den föreslagna normalstaten bör jag i öfrigt underdånigst anmäla:

att, i öfverensstämmelse med hvad vid föregående tillfällen i denna fråga anförts, jag fortfarande anser sqvadrons- och kompanichefer böra tillsättas medelst kommendering af dertill lämplige Ryttmästare och Kaptenen och att beloppet af skilnaden emellan ryttmästare- och sqvadronschefsaflöning vid kavalleriet samt emellan kaptens- och kompanichefsaflöning vid infanteriet enligt den uppgjorda normalstaten, alltså skall anses såsom godtgörelse för bestridande af sqvadrons- och kompanichefsbefattning.

På grund af hvad sålunda anförts och med hänvisning i öfrigt till mitt underdåniga anförande af den 23 sistlidne Mars, får jag, med hemställan att ofvanberörda förslag till normalstat för indelta arméen (Bil. N:is 16 och 17) måtte för Riksdagen till godkännande framläggas, derjemte, beträffande regleringen af sjelfva aflöningsväsendet, i underdånighet föreslå:

att för tiden från 1872 års början och intilldess annorlunda varder i nåder förordnad, Arméförvaltningen må öfvertaga och ombesörja värden och fördelningen af samtliga för aflöning åt indelta arméens befäl, underbefäl och öfriga tjenstemän afsedda tillgångar, hvilka för sådant ändamål, med undantag endast hvad angår afkastningen af bostadsboställen, så vidt de af indelningshafvare disponeras, skola för nämnde år och framgent till Arméförvaltningen ingå och under benämning: *allmän löningsfond för befäl med vederlikar vid indelta arméen*, utgöra en för nämnda del af arméen gemensam aflöningstillgång;

att såväl arrendemedel af de för allmänna löningsfonden utarrenderade boställen och ersättningsmedel för mistad boställsjord, som ock vakansafgifter af de till aflöning eller för löneregleringens befrämjande anslagna nummer, hvilka samtliga medel fortfarande böra af regementsskrifvarne eller, i den mån regementsskrifvarejtjensterna komma att med auditörsbefattningarne förenas, af de blifvande auditörerne uppbäras, skola för år 1872 och framgent så tidigt möjligen ske kan, i den mån de inflyta, men sednast innan Mars månads utgång året näst efter det, för hvilket de äro beräknade, genom vederbörande regements- och corpschefs-embeten till Arméförvaltningen inlevereras;

att Arméförvaltningen, med ledning af normalstaten och i öfrigt af de uppgifter, som kunna finnas behöfliga och hvilka Arméförvaltningen eger från vederbörande regementen och corpser infordra, skall upprätta och Kongl. Maj:ts pröfning underställa förslag till öfvergångsstat, att gälla till efterrättelse vid löneutdelningen, intill dess tillgångarne vunnit sådan tillväxt, att de medgifva 5 procents förhöjning för dem som å ny stat inträdt;

att, så snart aflöningstillgångarne medgifva nyssnämnda förhöjning, förnyad öfvergångsstat skall, på sätt ofvan sagdt är, upprättas och fastställas;

att vid uppgörandet af förslag till öfvergångsstat skall iakttagas:

- a) att alla med boställen försedda lönetagare, så länge de uti innehavande tjenst kvarstå, bibehålla sina boställen och erhålla derjemte ett kontant belopp, motsvarande medeltalet af den kontanta lön, som under sednast förflutna fem år för tjensten uppburits:

- b) att löntagare, som innehar indelning på gammal, före 1833 års löne-reglering gällande stat, eger, så länge han i beställningen kvarstår, att tillgodonjuta de enligt berörda stat honom tillförsäkrade förmåner;
- c) att alla före den 8 April 1862 utnämnda, med kontant lön försedda löntagare undfå, så länge de bibehålla innehafvande tjänst, ett kontant aflöningsbelopp, motsvarande medeltalet af uppuren lön under nästförflutna fem år;
- d) att alla efter den 8 April 1862 utnämnda, med kontant lön försedde löntagare, äfvensom de, hvilka år 1871 efter löneregleringens fastställande utnämnas till beställning, hvarmed boställe varit förenadt, inträda från och med år 1872 på ny stat, med rättighet för sistnämnde löntagare att, för tiden intill dess deras inträde på nya staten vidtager, tillgodonjuta ersättning för den förlorade boställsafkastningen;
- e) att värdet å den, till fyllnad i korporalernas aflöning och såsom ersättning för afskrifna räntor af mjöl- och sågqvarnar, anslagna oindelta spanmål beräknas enligt årets fastställda medelmarkegångspris, med bibehållen rätt för de före den 12 April 1853 antagna korporaler, att uppbära sin spanmål jemte försellön ersättning efter årsmarkegångspris;
- f) att för fältmusikanter aflönande och musikens underhåll vid infanteriet beräknas 3,000 R:dr per bataljon, och att för anskaffning af musikalier och musikinstrumenter m. m. vid kavalleriet afses ett belopp af 150 R:dr för hvarje squadron; samt
- g) att någon minskning icke må ega rum i de hittills utgående löner för korporaler eller för de före löneregleringens fastställande antagna fältmusikanter;

att Arméförvaltningen under löpande aflöningsåret kvartaliteter till hvarje regemente eller corps skall utbetala dess andel af de kontanta medel, förvaltningen under årets lopp för aflöningen disponerar, i hvilket afseende det bör åligga vederbörande chefsembeten att årligen före December månads utgång meddela Arméförvaltningen uppgift å de kontanta lönebelopp, som enligt nästföregående punkt litt. a) och c) tillkomma de löntagare, hvilka ej på ny stat ingått;

att afdrag å lönen för försummade vapenöfningar må för hvar och en, som kommit i åtnjutande af full lön enligt normalstat, ske till följande belopp, nemligen:

för Regements-chef med	R:dr 300.
» Corps-chef och öfrige regements-officerare	» 250.
» Kaptener och Ryttmästare	» 200.
» Löjtnanter	» 150.
» Underlöjtnanter	» 100.
» Fanjunkare	» 50.
» Öfrige underofficerare	» 30.

att besparingar, uppkomna såväl genom afdrag å lön för icke bevi-
stade vapenöfningar som genom tillfälliga vakanser, må till den gemen-
samma löningsfonden ingå;

att, så framt, sedan aflöningen blifvit i öfverensstämmelse med ofvan-
stående grunder utbetald, någon behållning å löningsfondens medelstill-
gång för aflöningsåret skulle förefinnas, densamma må reserveras och för
löningsfondens räkning å depositionsräkning i riksbanken insättas, samt
att på samma sätt må förfaras med möjligen inflytande rester å arrende-
medel eller vakansafgifter, intilldess medlen behöfva för aflöningens be-
stridande användas;

att med boställe försedd löntagare skall ega, vid förflyttning eller
afgång, tillgodonjuta tjänste- och fardagsår enligt lag, med skyldighet att
derunder afstå boställsräntan, hvilken af regementets eller corpsens upp-
bördsman uppbäres och med de öfriga aflöningsmedlen till Arméförvalt-
ningen insändes;

att hvarje af indelningshafvare afträdt boställe skall för tiden från
fardagsårets utgång för allmänna löningsfondens räkning af vederbörande
boställsdirektion utarrenderas på 20 år, och arrendemedlen jemte den
öfriga uppbörden till Arméförvaltningen ingå;

att på Kongl. Maj:ts pröfning må ankomma, huruvida med boställe
försedd löntagare må medgifvas att, om han sådant önskar, med frånträde
af sitt boställe, redan innan han från sin innehafvande beställning för-
flyttas, få på ny stat ingå;

att inqvarteringspenningar för saknad karaktershus å innehafvande
boställe må af löntagare, som sådana hittills uppburit, fortfarande åtnjutas,
dock ej för längre tid, än han i nuvarande tjänst qvarstår;

att den från regementets eller corps' löningsdirektion till Kammarrätten
ingående årsredogörelse för regementets eller corpsens aflöningsmedel skall
åtföljas af ett exemplar af den för året gällande stat;

att allmänna löningsfonden skall redovisas af Arméförvaltningen i dess
hufvudbok öfver fjerde hufvudtiteln och öfriga för landtförsvaret afsedda
anlag, under iakttagande, att fondens medel insättas å särskild för dem
öppnad bankoräkning; samt

att

att de medel, som till följd af Kongl. Maj:ts nådiga bref den 28 Januari 1862 och Krigskollegii derpå grundade cirkulär den 25 Februari samma år förvaltas af vissa boställsdirektioner vid indelta arméen må under dessa direktioners förvaltning förblifva.

Ehuru genom den sålunda föreslagna regleringen af aflöningsväsendet vid indelta arméen, de mest öfverklagade olägenheterna af det närvarande förhål-landet torde hafva blifvit afhjelpna, i det att aflöningen för framtiden, åtminstone så småningom, kommer att utgå med belopp, som äro lika för beställningar af samma tjänstegrad, samt derjemte något närmare än de nuvarande lönerna motsvara behovet inom hvarje grad, har jag dock icke kunnat förbise, att äfven den nya regleringen icke kan anses fullt tillfredsställande, så länge lönerna icke, på sätt för öfrige med kontant aflöning försedda löntagare eger rum, i sin helhet utfalla under aflöningsåret, utan till en ganska väsendtlig del först under nästpåföljande året; och anser jag därför nödigt att, till beredande, åtminstone i någon mån, af minskning i berörda olägenhet, det statsanslag, som till ersättning för de åt indelta arméen anvisade men för framtiden till statsverket ingående indelta räntor och kronotionde, kommer att i riksstaten uppföras, redan vid början af året näst efter hvarje aflöningsår blifver för aflöningsens bestridande tillgängligt.

På grund häraf får jag alltså i underdånighet föreslå:

att från och med det år, hvarunder det nya aflöningsättet kommer att tillämpas, ett mot de indelta räntorna och kronotionden svarande belopp af omkring 800,000 R:dr må i Januari månad näst efter hvarje aflöningsår af Statskontoret tillhandahållas Arméförvaltningen, för att till aflöningsens bestridande för föregående året användas.

En annan fråga, som med regleringen af indelta arméens aflöningsväsende eger nära samband, är den om amorteringen af arméens ackordsskuld, eller med andra ord frågan om den arméens befäl ålagda skyldigheten att genom betydande afdrag å sina löner afbetala den summa, hvilken år 1833 vid tjänsteackordens afskaffande upplånades, för att dermed ersätta de utbetalda ackordsbeloppen till alla dem som erlagt sådana. Ifrågavarande löneafdrag äro till sina belopp olika inom samma grader vid olika regementen; vissa regementen äro från afgifter till ackordsamorteringen helt och hållet fria och de till uppsättning nu föreslagna nya regementena kunna naturligen icke ifrågakomma att med sådana afgifter betungas. En följd häraf är, att ackordsamorteringen, hvilken för öfrigt i lika hög grad menligt inverkar på den värfvade som på den indelta arméens aflöningsförhållanden, skall, så länge det tillhör arméens befäl att bestrida densamma, komma att, om icke omöjliggöra, så åtminstone i hög grad försvåra, ett ändamålsenligt ordnande af arméens aflöningsväsende, alldenstund ett af de mål som med hvarje aflöningsreglering måste afses, nem-

ligen lika aflöning för befattningar af lika grad. i väsendtlig mån motverkas genom det olika belopp. hvarmed ackordsafgifterna för likartade beställningar utgå. Jag har ock vid alla de föregående tillfällen, då jag inför Eders Kongl. Maj:t framställt förslag rörande reglering af löneväsendet vid indelta arméen, tillåtit mig att fästa Eders Kongl. Maj:ts nädiga uppmärksamhet å frågan om ackordsamorteringen, och i memorialet af den 31 December 1868 har jag sökt framlägga en fullständig utredning rörande ackordens uppkomst, fortgång och slutliga afskaffande. I anledning af hvad dervid förekommit jemte hvad här ofvan nu blifvit anfördt, anser jag mig således nu böra förnya min framställning om befrielse för arméens befäl från skyldigheten att till ackordsamorteringen bidraga, helst lönebeloppen såväl i ofvannämnda förslag till normalstat för indelta armén som i det förslag till dylik stat för värfvade armén, som här nedan kommer att framställas, blifvit under förutsättning af en sådan befrielse beräknade.

Då likväl en ej ringa del af befälet såväl vid indelta som värfvade armén kommer att tills vidare vid sina nuvarande aflöningsförmåner bibehållas, torde vid sådant förhållande och på det icke ett alltför betydligt anslag må behöfva på en gång för ändamålet begäras, befrielse från ackordsafgifter böra ega rum endast i den mån befälet på ny stat inträder. Elhuru antalet af dem som redan med år 1872 komma att på den nya staten ingå ej kan på förhand tillförlitligt beräknas, torde dock kunna antagas, att sådant kommer att inträffa ej allenast med flertalet af dem, som äro med kontanta löner försedde, utan äfven med de löntagare, hvilka år 1871 efter löneregleringens fastställande utnämnas till beställning, hvarmed boställe hittills varit förenad; och då den på förstnämnde löntagare belöpande amorteringssumman utgör omkring 47,000 R:dr. anser jag det för ändamålet under år 1872 erforderliga anslag kunna bestämmas till 50,000 R:dr.

Jag får alltså i underdånighet föreslå:

att staten måtte från och med år 1872 öfvertaga den på arméns befäl nu hvilande skyldigheten att bestrida amorteringen af arméns ackordsskuld, dock endast i den mån samma befäl på ny stat inträder, samt att för sådant ändamål ett extra anslag af 50,000 R:dr må för nämnda år hos Riksdagen begäras.

Derjemte och i betraktande af de från den föreslagna nya löneregleringen oskiljaktiga olägenheter deraf, att en del af aflöningen först året efter aflöningsåret utfaller, samt att lönerna sannolikt först efter flera års förlopp kunna bringas till de i normalstaten upptagna belopp, hemställer jag i underdånighet,

att förslaget om aflöningsväsendets reglerande i öfverensstämmelse med nu framlagda grunder måtte i näder framställas endast under uttryckligt villkor: dels att samtliga för aflöningen här ofvan beräknade tillgångar

blifva för aflöningen disponibla, dels att det ofvan framställda förslaget om tillhandahållande i Januari månad året efter aflöningsåret af ett mot räntor och kronotionde svarande belopp varder af Riksdagen bifallet, dels ock slutligen, att amorteringen af arméns ackordsskuld för framtiden varder på det här ofvan ifrågakomna sätt ordnad.

B) Värfvade arméen.

a) *Passevolans-väsendet.*

I mitt underdåniga memorial af den 31 December 1868 har jag angifvit det nära sammanhang, frågan om lönernas reglering vid värfvade armén eger med det derstädes införda s. k. passevolansväsendet, eller den inrättning, hvarigenom kompani-, sqvadrons- och battericheferne åtagit sig att mot bestämd årlig ersättning ombesörja rekrytering samt anskaffning och underhåll af en del materiel m. m. för de till värfvade armén hörande regementen och corpser, äfvensom jag sökt fullständigt framlägga ej allenast de skäl, på grund hvaraf jag såväl i ekonomiskt som synnerligen i rent militäriskt och disciplinärt hänseende ansåg ifrågavarande inrättning såsom olämplig böra afskaffas, utan äfven förslag till ordnande direkte för kronans räkning af de anskaffnings- och underhållsbestyr, hvilka dittills varit på passevolans besörjda. Enär likväl denna fråga då icke kunde bringas till slutlig lösning och densamma icke heller sedermera kunnat i sin helhet definitivt regleras, torde det tillåtas mig att nu upptaga den till förnyad behandling.

Härvid bör jag till en början i underdånighet erinra: dels att passevolansen vid Wermlands Fältjägare-regemente, likasom ock vid det till öfverflyttning till landtförsvaret afsedda Marin-regementet, redan med innevarande år kommer, till följd af skedd uppsägning, att upphöra; dels att kontrakten med öfriga värfvade regementen och corpser blifvit för tiden till 1872 års utgång förnyade, hvadan derstädes något afskaffande af passevolansen före nyssnämnda tidpunkt icke kan ifrågakomma, dels ock att, enär någon förminskning af Lifgardes-regementenas till fot styrka, på sätt vid förra tillfället föreslogs, nu icke ifrågasättes, deraf föranledes förändring i beräkningen af den kostnadsbesparing, som genom passevolansens afskaffande ansetts böra uppkomma.

Hvad särskildt angår Svea Artilleriregemente, som fortfarande är i saknad af egen kasern med dertill hörande byggnader, synes mig, i betraktande af de svårigheter, hvarmed den ifrågavarande förändringens genomförande under sådant förhållande skulle, vid nyssnämnda regemente, vara förknippadt, passevolansinrättningen böra derstädes bibehållas, intilldess regementet kan blifva med ett fullständigt kasernetablissemment försedt. Och på det saknaden af ett sådant etablissement icke må komma att för en alltför lång tid utgöra hinder

ej allenast för passevolansens afskaffande vid sistberörda regemente utan äfven för tillvägabringande af den deraf i viss mån beroende organisationen af artilleriet i allmänhet, som i det föregående blifvit af mig föreslagen, torde jag, i sammanhang med framläggandet af förslag till reglering af utgifterna under Riksstatens Fjerde hufvudtitel för år 1872, äfven få ånyo upptaga den för lång tid tillbaka väckta, men i brist af erforderliga medelstillgångar under flera år hvilande frågan om ordnandet af ett fullständigt kasernetablissemment för Svea Artilleriregemente.

Enär likväl ett etablissement af ifrågavarande beskaffenhet först efter flera års förlopp torde kunna bringas till fullbordan, samt, på sätt nyss nämnt är, passevolansaftalen vid de regementen och corpsen, der sådana aftal ännu ega rum, fortfara att till 1872 års utgång vara gällande, läser frågan, så vidt den föranleder förändrad reglering af vissa för värfvade armén anvisade anslag, ej heller nu kunna slutligen afgöras; men, då denna för värfvade armén viktiga fråga synes mig böra komma under pröfning i sammanhang med ordnandet af försvarsväsendet till lands i allmänhet, emedan den i annat fall kunde komma att till en obestämd framtid uppskjutas, torde det tillåtas mig att samma fråga nu till behandling åter upptaga; hvarvid jag dock anser mig kunna inskränka min framställning till angifvandet af formerna för framtida handhavandet af de förvaltningsbestyr, som förut varit å passevolans besörjda; och då jag i detta hänseende icke funnit anledning till afvikelse från de i memorialet den 31 December 1868 uttalade åsigter, får jag, med hänvisning till hvad berörda memorial i ämnet innehåller, och under åberopande för öfrigt af hvad här ofvan nu anförts, underdånigst hemställa:

att de rörande rekrytering och remontering samt anskaffning och underhåll af beklädnads- m. fl. persedlar vid värfvade armén nu gällande passevolans-kontrakt, äfvensom reglementet angående rekrytering, beklädnad m. m. vid Pontonierbataljonen, för hvilka kontrakt och reglemente finnas stadgade olika uppsägningstider af tre, sex eller nio månader, måtte i behörig ordning varda uppsagda, så att de med 1872 års utgång upphöra att vara gällande; dock att uppsägningen af kontraktet med Svea Artilleri-regemente må blifva beroende af fortgången af kasernbyggnaden för nämnda regemente;

att, i den mån passevolansen sålunda kommer att upphöra, ej mindre rekrytering och remontering än ock ny anskaffning och underhåll af manskapets beklädnads-, rentygs-, och personela utrednings- m. fl. persedlar, äfvensom öfriga hit hörande förvaltningsärenden, som nu af särskilda redan befintliga direkttioner eller passevolantörer utöfvas, må för framtiden besörjas direkte för Kronans räkning; samt nyssberörda förvaltningsbestyr och ärenden vid hvarje regemente och corps må uppdragas åt en under Armé-

förvaltningens öfverinseende ställd förvaltningsdirektion, i enlighet med de föreskrifter, som framdeles torde af Eders Kongl. Maj:t i nåder meddelas.

Enligt hvad i memorialet den 31 December 1868 närmare omförmäles, beräknades passevolansens afskaffande då komma att medföra en minskning af 121,995 R:dr 71 öre i de för värfvade arméns beklädnad m. m. dittills utgående utgifter, hvarvid dock tillika anmärktes, hurusom berörda minskning i utgift komme till stor del att uppvägas af den aflöningstillökning, som billigtvis borde tilldelas ej allenast kompani-, sqvadrons- och batterichefer såsom ersättning för förlorad inkomst af passevolansen, utan äfven underofficerarne i följd af indragningen af deras förut åtnjutna beklädnadspenningar. Då derjemte i betraktande tages att någon nedsättning i Lifgardes-regementenas till fot styrka, på sätt vid förra tillfället föreslogs, nu icke ifrågasättes, måste af det anförda blifva en följd, att någon väsendtlig besparing i kostnad icke genom passevolansväsendets upphörande kommer att uppstå. Det är ock, på sätt i memorialet af den 31 December 1868 jemväl anmärktes, icke ur synpunkten af statsbesparing, som den ifrågavarande förändringens nytta och behöfighet bör företrädesvis bedömas, utan anser jag berörda förändring hufvudsakligen af de rent militära skäl, som i berörda memorial närmare utvecklats, och till beredande jemväl af mera enhet i förvaltningen, vara af behof högt påkallad.

Derest passevolansen vid värfvade armén skulle komma att på nu föreslaget sätt upphöra, böra, på grund af äldre bestämmelser, passevolantörerne, vid afleveringen till kronan af den förut å passevolans underhållna materielen, tillerkännas ersättning dels för utöfver stat befintliga, men nödiga persedlar, dels ock för det bättre skick, än hvad kontrakten stadga, hvaruti de reglementerade persedlarne kunna vid afmönstringen finnas. Ifrågavarande ersättning, hvilken, såsom beroende på värdering vid afmönstringstillfället, icke kan på förhand till siffran bestämmas, beräknades vid förra tillfället till omkring 400,000 R:dr; och ehuru denna summa, i anseende bland annat dertill, att Wermlands Fältjägare-regemente nu icke ingår i beräkningen, torde komma att i någon mån minskas, anser jag den dock icke böra beräknas lägre, än omkring 375,000 R:dr. Enär likväl kronan måste anses härför erhålla full valuta i den afmönstrade materielen, lär ett i någon mån större eller mindre belopp i detta hänseende icke kunna blifva af någon hufvudsaklig betydelse.

I öfrigt har, vid föregående behandlingen af frågan om passevolansens afskaffande, uppmärksamheten fästats dels å den svårighet, som under sednare åren mött, att åt permitteringen vid värfvade armén gifva den utsträckning, som enligt passevolanskontrakten varit afsedd, och hvilken svårighet, derest den äfven för framtiden komme att fortfara, skulle i väsendtlig mån öka kostnaderna för regementenas mathållning, beklädnadsunderhåll m. m., dels ock å behovet

af särskilda medels anvisande för att, medelst gratifikationer till värfvare och rekapitulanter, underlätta rekryteringen vid värfvade armén.

I anledning af dessa förhållanden och på grund af hvad derom i memorialet af den 31 December 1868 anförts, anser jag nödigt att, i den mån passevolansen kommer att upphöra, följande anslagsbelopp blifva att tillgå, nemligen:

till inlösande af materiel från passevolantörerna vid samtliga värfvade regementen och corpser, utom Wernlands Fältjägare-regemente, ett förslagsvis beräknadt belopp för en gång af R:dr 375,000;

till permitteringens befrämjande, årligen:

vid Svea Lifgarde	R:dr 1,000.
» Andra Lifgardet	» 1,000.
» Svea Artilleri-regemente, inberäknadt detachementet i Hernösand	» 3,000.
» Göta Artilleri-regemente	» 3,000.
» Wendes d:o	» 1,000.
» Pontonierbataljonen	» 800.

att, efter vederbörande förvaltnings-direktioners pröfning och enligt de närmare bestämmelser, som framdeles torde varda i nåder meddelade, användas såsom bidrag till permitterade soldaters uppehälle under vintermånaderna, der dylikt understöd för permitteringens upprätthållande finnes oundgängligen nödigt; samt

för hvarje värfvadt regemente och corps, ett belopp årligen, motsvarande 1 R:dr per man af regimentets och corpsens nummerstyrka, att användas till gratifikationer åt värfvare och rekapitulanter vid värfvade armén.

b) Löneväsendet.

Enligt hvad här ofvan blifvit antydt, är frågan om reglering af sjelfva lönerna vid värfvade armén så nära och omedelbart förbunden med den om passevolansväsendets afskaffande, att den förra af berörda frågor, efter mitt förmenande, endast i sammanhang med den sednare kan på ett tillfredsställande sätt ordnas.

Enär således, på sätt i det föregående blifvit visadt, passevolansen vid de värfvade regementen, der den ännu är bibehållen, först med utgången af år 1872 kan komma att upphöra, följer ock deraf, att en ny reglering af aflöningen vid dessa regementen icke heller kan förr än med början af år 1873 vidtaga.

Ett sådant förhållande bör dock desto mindre utgöra hinder för mig, att frågan om reglering af värfvade arméns löner nu till behandling ånyo upptaga, som nämnda fråga synes mig vara af beskaffenhet att lämpligen böra i

sammanhang med öfriga till försvarsväsendets ordnande hörande ämnen komma till afgörande. Vid Wermlands Fältjägare-regemente, hvarest, på sätt redan är i underdånighet erinradt, passevolansen kommer att med innevarande år upphöra, äfvensom vid Fortifikationen, der aflöningen icke i något hänseende är ställd i beroende af persedelunderhållet, skulle visserligen redan med 1872 års ingång aflöningen kunna ordnas efter de nya grunder, som för värfvade armén blifva bestämda, men då en allmänhet tillämpning af berörda grunder först med början af 1873 kan vidtaga, anser jag mig icke böra för tiden dessförinnan ifrågasätta äskandet af anslag till regleringens genomförande särskildt vid ifrågavarande två corpser; dock, alldenstund kompani-cheferne vid Fältjägare-regementet skäligen torde redan från 1871 års början böra komma i åtnjutande af ersättning för de inkomster, hvaraf de genom passevolansens upphörande gått i mistning, torde det tillåtas mig att i förslaget till reglering af utgifterna under Riksstatsens Fjerde Hufvudtitel för år 1872 få göra den framställning i detta ämne, som af omständigheterna påkallas.

Beträffande de i memorialet af den 31 December 1868 för aflöningen vid värfvade armén i allmänhet föreslagna grunder, har jag, i likhet med hvad vid behandlingen af indelta arméns aflöningsväsende egt rum, nu ansett mig äfven för värfvade armén böra frånträda det tillförene väckta förslaget om lönernas bestämmande att utgå i spanmål. Derjemte och enär, hvad angår Lifgardesregementena till fot, någon förminskning af dessa regementen, på sätt vid föregående tillfället föreslogs, nu icke ifrågasättes, anser jag ock så väl sekundchefs-, som förste majorsbefattningarne derstädes fortfarande böra åtföljas af lika aflöning som motsvarande befattningar vid andra regementen af värfvade armén, hvadan ock, i det uppgjorda förslaget till normalstat för nämnda del af armén, aflöningen för öfverste och sekundchef vid infanterigardesregemente äfvensom för öfverstelöjtnant och förste major derstädes upptagits till lika belopp som för öfverste och regementschef samt öfverstelöjtnant vid artilleriet finnas utförda. I öfriga till detta ämne hörande delar har jag deremot icke funnit anledning att afvika från de i ofvanberörda memorial uttalade åsigter. Sålunda anser jag fortfarande den vid värfvade armén nu utöfver lönerna utgående ständiga inqvartering för befäl och underbefäl med vederlikar, samt underbefälets beklädnadspenningar böra för framtiden upphöra, äfvensom att aflöningen bör bestämmas i fast lön och tjenstgöringspenningar.

Beträffande de för åtskilliga befattningar vid Artilleriet och Fortifikationen nu bestämda arvoden, anser jag likaledes sådana böra jemväl framgent utgå i öfverensstämmelse med hvad i förenämnda memorial föreslagits, dock med iakttagande att, i anseende till den nu föreslagna förändrade organisationen af Artilleriet, arvodena vid Wendes Artilleriregemente måtte bestämmas lika med

hvad vid Göta Artilleriregemente för närvarande eger rum och alltså utgå med följande belopp, nemligen:

för Informations-kaptenen.....	R:dr	800.
» Informations-officern.....	»	400.
» undervisning i gymnastik.....	»	700.
» två Informations-underofficerare à 75 R:dr.....	»	150.
» två d:o à 50 »	»	100.
» två Tygskrifvare, uppbördsarvoden.....	»	420.

Summa R:dr 2,570.

I anledning af hvad sålunda nu i underdånighet yttrats och med hänvisning i öfrigt till innehållet af memorialet den 31 December 1868, äfvensom, beträffande de särskilda regementenas och corpsernas sammansättning, till hvad derom här ofvan blifvit i förslaget rörande sjelfva vapnens organisation anfördt, får jag i underdånighet föreslå:

att aflöningen till värfvade arméns befäl och underbefäl samt vederlikar må, för tiden från 1873 års början, i den mån passevolansen derstädes kommer att upphöra, få utgå i öfverensstämmelse med det förslag till normalstat för värfvade armén, som Bil. N:o 18 innehåller:

att, såsom följd häraf, den af ifrågavarande befäl och underbefäl med vederlikar hittills åtnjutna inqvarteringsförmån samt de af underbefälet uppburna beklädnadspenningar, i mån som den nya staten vinner tillämpning, icke vidare må komma löntagarne till godo;

att det tillkomna nya befälet må, under tiden intilldess den nya staten kan komma att vid de regementen och corpser hvartill samma befäl hörer vinna tillämpning, ega uppbära aflöning till de belopp, som för motsvarande beställningar enligt nu gällande stater utgå;

att de från Stockholms stad till en del regementen utgående inqvarterings- och servismedel, äfvensom dylika medel, der sådana utgå från öfriga städer, hvarest garnison af värfvade armén är förlagd, må fortfarande utgöras, men, i samma mån som den nya normalstaten vinner tillämpning, till statsverket ingå, intill dess öfverenskommelse om aflösning af berörda åliggande kan med vederbörande städer varda träffad; samt

att tjänstgöringspenningarne må beräknas endast för 9 månader om året, eller Januari—Mars, samt Juli—December, med undantag endast för de vid fortifikationstrupperna tjänstgörande officerare, hvilka, när de hela året äro i tjänsteutöfning, böra få tillgodonjuta tjänstgöringspenningar för årets alla tolf månader.

Hvad angår kostnaderna för värfvade arméns aflöning på grund af den nu föreslagna staten, får jag i underdånighet anmäla, att, enligt uppgjord beräkning, berörda aflöning kommer att utgöra:

A) Löner.

A) Löner.

Vid Infanteriet.....	R:dr 344,160: —	
» Kavalleriet.....	» 244,900: —	
» Artilleriet med Fyrverkare-corpsen.....	» 871,225: —	
» Fortifikationen.....	» 218,684: —	1,678,969: —

B) Arvoden.

Vid Artilleriet med Fyrverkare-corpsen.....	R:dr 10,935: —	
» Fortifikationen.....	» 4,450: —	15,385: —
Summa R:dr		1,694,354: —

Till motsvarande utgifter finnas nu, inberäknadt inqvarteringsersättning och beklädnadspenningar för underofficerare, anvisade:

A) Löner.

Vid Infanteriet.....	R:dr 305,149: 74.	
» Kavalleriet.....	» 209,323: —	
» Artilleriet med Fyrverkare-corpsen.....	» 627,152: 50.	
» Fortifikationen.....	» 118,047: —	1,259,672: 24.

B) Arvoden.

Vid Artilleriet och Fyrverkare-corpsen.....	R:dr 14,232: 66.	
» Fortifikationen.....	» 16,560: —	30,792: 66.
		1,290,464: 90.

Skilnaden emellan de utförda beloppen visar en årlig ökad kostnad af..... R:dr 403,889: 10.

I denna summa ingår aflöning för tillkomna nya beställningar:

Vid Artilleriet.....	R:dr 195,750: —	
» Fortifikationen.....	» 98,526: —	
Summa R:dr		294,276: —

Transport R:dr 294,276: — 403,889: 10.

Transport R:dr 294,276: — 403,889: 60,

Häriifrån afgår:

för indragna beställningar:

Vid Artilleriet..... R:dr 11,990: —

» Fortifikationen..... » 3,925: —

» Kavalleriet..... » 4,050: — 19,965: —

om återstående beloppet..... R:dr 274,311: —

frånräknas ofvan utförda kostnaden för löneregleringen, så

utvisar återstoden..... R:dr 129,578: 10,

den ökade årliga kostnad, som löneregleringen, oberoende af den föreslagna nya organisationen, skulle komma att förorsaka.

Försvarsväsendet å Gotland.

I afseende å försvarsväsendet på Gotland anser jag mig icke ega anledning afvika från hvad memorialet af den 31 December 1868 innehåller, och får jag således, med åberopande deraf, i underdånighet föreslå:

A. Säsom allmänna grunder.

1:o. att värneplikten på Gotland skall vara *allmän* och utan rätt till lega eller friköp, utsträckt till hvarje man, endast med följande undantag, nemligen:

A) Från all beväringsspligt:

- a) De till krigstjänst genom lyte, sjukdom eller kroppslig svaghet oförmögna eller alldeles otjenliga;
- b) de som äro i krigstjänst vid armén eller sjövapnet anställde;
- c) Lotsåldermän och lotsar;
- d) ende sonen af gamla orkeslösa föräldrar, så länge de med sonen äro sammanboende och af dennes arbete för sitt uppehälle beroende; hvarjemte
- e) läkare, som aflagt medicine-kandidat-examen, och prester icke böra åläggas annan tjenstgöring. än den som tillhör deras yrke.

B) *Från vapentjänst i krig:*

a) Fyrmästare, Fyrvaktare och Fyrbiträden;

b) till artilleriets tyg- eller handtverksstater hörande personer; samt för öfrigt de i allmän tjänst anställda, som Kongl. Maj:t, med afseende på rikets sannskyldiga nytta och behof, kan finna skäligt att från krigstjensten frikalla.

2:o. att värnepligten inträder med året näst efter fyllda 18 år och fortfar till och med det år, hvarunder 50 lefnadsår uppnås, under hvilken tid värnepliktig skall vara skyldig underkasta sig föreskrifna vapenöfningar;

3:o. att värnepligtige åligger att, efter 50:de lefnadsåret och intill fyllda 60 år, efter uppbad, biträda såsom arbetsmanskap vid fältarbeten, som förekomma under försvar af Gotland;

4:o. att det värnepligtiga manskapet indelas i 32 åldersklasser, af hvilka de 5 yngsta utgöra rekrytklasserna och de återstående 27 klasserna den allmänna beväringen;

5:o. att de värnepligtige delas på både infanteriet och artilleriet, och att det till sednare vapnet erforderliga antal utses inom därför bestämda kretsar, företrädesvis bland dem, som sig frivilligt dertill anmäla;

6:o. att de värnepligtige undergå approbations- och kassationsmönstringar, hvilka tillika äro att såsom generalmönstringar anse, och hvarvid de approberade, hvad infanteriet angår, enrolleras på det kompani, inom hvars område de äro kyrkskrifne, och hvad det till artilleriet hörande manskap beträffar, på det batteri, med hvars stamtrupp det skall inför-lifvas; dock att till artilleriet inmönstrad värnepliktig må mönstras i den ort der han är kyrkskrifven;

7:o. att värnepliktig, som vid approbations- och kassations-mönstring befinnes lida af sjuklighet eller svaghet af tillfällig art, ställes på ett års förbättring och må vara skyldig att vid nästföljande års mönstring sig ånyo inställa;

8:o. att det manskap, som öfverskridit värnepligtsåldern, skall vid berörda mönstringar ur rullorna afföras;

9:o. att, efter skedd enrollering, de värnepligtige skola vara underkastade krigslagarna, såväl när de äro samlade i trupp och under befäl, som i fråga om åttlydnad af de uppbad, hvarigenom de till tjänstgöring inkallas;

10:o. att de nationalbeväringen tillhörande korporaler skola, så länge de i sådan egenskap qvarstå, oafbrutet vara underkastade krigslagarne:

11:o. att alla kallelser till samling, af hvad beskaffenhet det vara må, vapenöfning eller uppbrott må ske genom militärbefälet, under hvars ledning de värnepligtige föras från samlingsplatserna till bestämmelse-orterna och åter;

12:o. att värnepliktig, som under hela sin tjenstetid skall tillhöra det vapen, som vid inmönstringen bestämdes, må, hvad infanteriet beträffar, alltid tillhöra det kompani, inom hvars område han är kyrkskrifven, och hvad artilleriet angår, det stambatteri, hvarå inmönstring skett;

13:o. att värnepliktig må vara skyldig att till vederbörande kompanichef, hvilken har sig ålagdt att föra rullor öfver och redovisa alla inom hans kompani boende värnepligtige, såväl de kompaniet tillhörande som de å artilleriet enrollerade, anmäla, ej allenast då han inom kompaniets område flyttar från en till annan ort, utan ock då flyttningen sker till annat kompanis område, i hvilket sednare fall det ock tillhör den värnepligtige att, inom 14 dagar efter inflyttningen, anmäla förhållandet hos chefen för det kompani, inom hvars område han fått sin nya hostad;

14:o. att från vapenöfning i fredstid befrias: till handelsflottan hörande sjömän, som å sjömanshuset i Wisby äro inskrifne; sjökaptener och styrmän, hvilka aflagt de för befälhafvare och styrmän å svenskt handelsfartyg föreskrifna kunskapsprof, samt maskinister å ångfartyg, tillhörande enskilda personer eller bolag: dock endast så vidt verklig sjöfart idkas, och med förpligtelse att, så vida sjöfarten upphör före 40 års ålder, underkasta sig de vapenöfningar, som nedan i detta afseende föreslås;

15:o. att, med undantag af de i 1:sta punkten mom. d) uppräknade, alla från värnepligten till större eller mindre del frikallade, må, i gengäld för sin befrielse, under hela den tid de i värnepligtsåldern qvarstå, erlägga en årlig så kallad värneskatt, och för sådant ändamål indelas i tvänne kategorier, omfattande den första dem, som äro från värnepligtens personliga utgörande helt och hållet befriade, och den andra dem, som endast äro fria från vapenöfningar under fred;

16:o. att första kategorien må sönderfalla i 2:ne klasser, omfattande: första klassen dem, hvilka äro emellan 18—30 år och den andra, alla inom öfrige åldersklasser skattskyldige;

17:o. att värneskatten må för hvar och en till första kategoriens första klass hörande utgå med minst 1, högst 25 R:dr, men inom dessa gränser bestämmas för en hvar, som erlägger bevillning enligt 2:dra artikeln, till

fjerdelen af bevillingens belopp, och för de till andra klassen hörande, med hälften af det belopp, som skolat i första klassen erläggas;

18:o. att värneskatten för andra kategorien beräknas till samma belopp, som i första kategoriens andra klass erlägges;

19:o. att nedsättning i, eller fullständig befrielse från värneskatten, må till följe af ömmande omständigheter, såsom stor fattigdom, svårare lyte eller sjukdom, efter anmälan af vederbörande bevillningsberedning, kunna af taxeringskomitén medgifvas;

20:o. att, då omtanken om Gotlands säkerhet sådant påkallar, Kongl. Maj:t må ega, genom högste befälhafvaren derstädes, uppbåda antingen alla åldersklasserna, eller ock större eller mindre delar af den eller de klasser, som befinnes nödigt, vare sig öfver hela ön, eller endast från vissa delar deraf; och

21:o. att Gotlands värnepliktige aldrig må till tjänstgöring utom öns gränser kommanderas.

B) Såsom speciela grunder:

att Gotlands försvarsstyrka skall organiseras: dels såsom *infanteri* och dels såsom *artilleri*;

att infanteriet skall utgöras af *stam* och *bevärning* samt artilleriet af dels *värfvad*, dels *indelt* *stam*, och, i mån af behof, utaf *bevärning*;

att stammen vid infanteriet skall bestå af underbefäl i alla grader, af spel, trumslagare, sjukvårdsmanskap och timmermän, samt bestämmas till ett sammanlagdt antal af 1,200 man;

att stammen vid artilleriet må, förutom redan befintlige värfvade 74 man, bestå af de 2:ne å Gotland förlagda indelta kompanier, hvilka för sådant ändamål från sjö- till landförsvaret öfverflyttas;

att de värnepliktige, hvar inom sitt kompani, må ega att inom sig välja till lägsta underbefälsgraden eller vice korporaler;

att valdt eller befordradt underbefäl och öfrige beställningspersoner skola ega skyldighet att i denna egenskap tjänstgöra i minst fem på hvarandra följande år, och derunder deltaga i förekommande vapenöfningar, såväl befålets som manskapets.

C) Rörande organisationen utaf

a) Infanteriet:

att Gotlands nationalbevärning indelas i 2:ne regementen, hvaraf det ena kallas Gotlands norra och det andra Gotlands södra regemente, hvartdera bestående af 4 bataljoner och 16 kompanier;

att, af de nuvarande kompanierna, de två till numerären största fördelas hvartdera i 2:ne, hvarigenom antalet kompanier kommer att uppgå till 32;

att, i sammanhang med nämnda delning, en reglering af samtliga kompaniers områden må ega rum, med syfte att till hvarje kompani indela ungefärligen lika stort antal värnepligtige, dock med iakttagande att samma sockens manskap, såvidt möjligt, icke splittras till olika kompanier;

att allt befäl af officers grad må vara fast aflönadt, men att allt underbefäl förses med arvoden;

att nya löner måtte å nationalbeväringens stat uppföras för 2:ne Regementschefer, 2:ne Öfverstelöjtnanter, 2:ne Majorer, 2:ne Regementsqvartermästare, 8 Regementsadjutanter och 15 Löjtnanter;

att nya arvoden måtte anvisas för 8 Bataljonsadjutanter, 2 Regementsväblar, 1 Regimentstrumslagare, 10 Fältmusikanter och 8 Gevärshandverkare;

att å hvarje kompani må finnas 4 1:ste Korporaler, 8 Korporaler, 12 vice Korporaler, 2 Trumslagare, 2 Spel, 2 Timmermän och 2 Sjukvårdssoldater; och å hvarje bataljon en sjukvårdskorporal, samt att arvoden må åt här nämnda personer anvisas;

att civilstaten må vid hvartdera regementet bestå af: 1 Regementsauditör med fast lön och 1 Regements-intendent, till hvars biträde en vaktmästare anställles, båda med arvoden, utgående från mötesanslagen;

att arvoden må anvisas åt 2:ne prestmän, för upprätthållande af gudstjensten under vapenöfningarne;

att en Kaptens- och sex Underlöjtnants-löner samt fem Underofficersarvoden måtte indragas;

att, i mån af inträffande ledighet, jemväl måtte indragas nuvarande Sekreterare- och Auditörstjenst, samt Fältkamererare, Kanslist- och Kontorskrifvare-tjensterna;

b) Artilleriet:

att artilleristyrkan å Gotland bestämmes till fem fotbatterier å sex kanoner, eller tillsammans 30 kanoner;

att dessa batterier måtte organiseras såsom en särskild, med eget befäl försedd, corps, benämnd: *Gotlands artilleri-corps*;

att, med fästadt afseende å befintlig materiel, tvenne af nämnda batterier erhålla 3''²⁴ kanoner och de trenne öfrige 2''²⁵ kanoner;

att de tvenne 3''²⁴ batterierna erhålla hvartdera 74 och de trenne 2''²⁵ batterierna hvartdera 62 man stamtrupp;

att det ena 3²⁴ batteriet må bildas af manskapet från nuvarande artilleri-corpsens stamtrupp och de öfriga batterierna af den indelta stamtruppen;

att bland de värnepligtige må, under benämning *beväring-artillerister*, utses ett antal af 480, på det sätt, att ett antal af 40 hvarje år inskrifvas i fältartilleriet och qvarstå der i 12 år, efter hvilken tids förlopp de öfvergå till fästningsartilleriet;

att å Gotlands artilleri-corps stab må uppföras beställningar för en chef af Öfverstelöjtnants grad, 1 Major, 7 Kaptener — hvaraf 5 äro batteri-chefer — 10 Löjtnanter och 8 Underlöjtnanter;

att till artilleri-corpsens stat, från nationalbeväringens, må öfverföras: 2:ne Styckjunkare, 1 Sergeant, 1 förste och 4 andre Konstaplar, samt att nya beställningar må uppföras för 8 Styckjunkare, 14 Sergeant, 5 Batteritruumpetare, 19 förste och 31 andre Konstaplar, men att deremot nu utgående arvoden till 5 Sergeant, 11 förste och 20 andre Konstaplar samt 4 Trumpetare må indragas;

att å hvarje batteri må anställas en handtverkare, samt bland truppen utses och inöfvas 2:ne sjukvårdssoldater;

att civilstaten vid artilleri-corpsen må bestå af: 1 Regements-pastor och 1 Regements-auditör, bägge med fast lön, samt 1 Regements-intendent med arvode utaf mötesanslaget;

att enahanda kompetens må erfordras vid Gotlands artilleri-corps, som vid det öfriga artilleriet, för vinnande af befordran till löjtnantsgraden,

D) *I fråga om behovet af hästar, såväl ständigt underhållna, som under exercistiderna hyrda sådana och jemväl vid mobilisering behöfliga:*

att för artilleriet å Gotland må uppställas och framgent underhållas ett stall af 25 hästar, hvilket stall förlägges vid depôten i Wisby;

att Konungens Befallningshafvande å Gotland må berättigas afsluta kontrakt med hästegare derstädes om tillhandahållande under exercistiderna af hästar för artilleriet;

att antalet af dessa hästar må bestämmas så stort, som enligt utredningsplanen för 2:ne batterier erfordras, och att dessa hästars utfodring och skötsel under exercistiden bestrides genom kronans försorg;

att samma bestämmelser, som blifvit för fastlandet föreslagna i fråga om anskaffning af hästar vid arméns mobilisering, äfven må blifva för Gotland gällande, fastän med den skillnad, att, inom denna provins, hvarje

kommun förpligtas leverera en häst för hvarje fullt 50,000 riksdalerstal af kommunens sammanlagda taxeringsvärde, och att ringare anspråk ställas på dessa hästars storlek än hvad för fastlandet är ifrågasatt, samt att de icke få föras utom öns gränser.

E) *beträffande vapenöfningarne,*

a) för Infanteriet:

att de värnepligtige, som tillhöra de båda yngsta åldersklasserna, skola vara skyldige undergå förberedande militäröfningar i sin hemort, en eftermiddag i veckan under Juli och Augusti månader;

att dessa öfningar anordnas kompanivis och ställas under ledning af från kompaniet beordradt befäl;

att de dernäst följande 3:ne årsklasserna skola sammandragas till rekrytskola under tillsammans 60 dagar, sålunda fördelade: att första årets skola omfattar 30 dagar och hvartera af de 2:ne följande årens 15 dagar;

att beväringen under de 6 år, som förflyta närmast efter slutad rekrytskola, sammandrages till vapenöfning hvar annat år, och under den i värnepligtsåldern återstående tiden hvart fjärde år;

att öfningarne under hvarje af de sålunda bestämda åren fortgå under 6 dagar;

att befälsmöten, till hvilka allt befäl, trumslagare, spel, timmermän och sjukvårdssoldater kommenderas, årligen skola hållas i 12 dagar;

in och utryckningsdagar i alla här nämnda öfningar oberäknade;

att sjöfarts-idkande värnepliktig, som på denna grund blifvit från vapenöfningarne under fred befriad, skall, om han med sjöfart upphör före fyllda 35 år, vara skyldig genomgå fullständig rekrytskola, i öfverensstämmelse med hvad i fråga om sådan är stadgadt, samt derefter under 4 nästföljande år deltaga i påbudna öfningsmöten;

att den, som med sjöfart upphör emellan 35 och 40 års ålder, jemväl må, intill dess sistnämnda ålder uppnås, vara förpligtad att dylik rekrytskola undergå;

att, efter fyllda 40 år, befrielse från rekrytskola eger rum, fastän med skyldighet att deltaga i förekommande öfningsmöten med den åldersklass, till hvilken den värnepligtige hör;

att värnepliktig, som, efter fullgjord beväringsexercis vid indelta eller värfvade trupper å fasta landet, öfverflyttar till Gotland, må vara skyldig deltaga i vapenöfningarne med den åldersklass, till hvilken han efter de Gotländska förhållandena hör;

att

att en hvar värnepliktig inom Gotland, som af en eller annan orsak icke genomgått fullständig rekryt-skola å ön, eller alla årens exercis med beväringen på fasta landet, skall, intill fyllda 40 år, vara pliktig att, så framt ej laga hinder fortfarande möter, underkasta sig den för rekrytklasserna fastställda öfning, samt derefter deltaga i öfningarne med den åldersklass, han tillhör;

att den, som utan laga förfall undanhåller sig från någon af de för rekrytklasserna föreskrifna 3:ne årens vapenöfningar, skall qvarstå i rekrytklass, intilldess sagda öfningar blifvit författningsenligt genomgångna;

att den, som tillhör allmänna beväringen och förfallolöst undanhåller sig från vapenöfning med den åldersklass, till hvilken han rätteligen hör, skall fullgöra den försummade vapenöfningen med andra åldersklasser;

att, såsom laga förfall vid uppbåd till samling, mönstring, vapenöfning eller krig, må anses de bestämmelser, hvilka i sådana hänseenden varda för fastlandets beväring gällande;

b) för Artilleriet:

att såsom årliga öfningar för indelta Artilleriet må bestämmas:

Befälsmöte i 12 dagar med allt befäl, underbefäl, trumpetare och handtverkare;

Rekrytmöte i 62 dagar med 12 procent af verkliga nummerstyrkan, tillfälliga vakanser ej beräknade, och hvarunder manskapet får efter behof ombytas; samt

Regementsmöte i 30 dagar, in- och uttryckningsdagar öfverallt oberäknade;

att de å Artilleriet enrollerade värnepliktige må undergå vapenöfning under lika lång tid, som för de värnepliktige å fasta landet blifvit föreslaget, dock med den skilnad att, efter avslutade förberedande öfningar i hemorten, första årets öfning omfattar 30 dagar och andra årets jemväl 30, hvaremot under tredje året ingen öfning eger rum;

att öfningarne derefter, intill fyllda 30 år, skola, samtidigt med motsvarande års-klasser af infanteriet, fullgöras vid fältartilleriet, och sedermera vid fästningsartilleriet under samma tider, som blifvit föreslagna för den del af infanteriets beväring, hvilken tillhör de 20 sista årsklasserna;

F) *hvad angår nationalbeväringens förseende under mötestiderna med portion in natura och slätningersättning för begagnande af egna kläder:*

att nationalbeväringens exercerande styrka må under de årliga vapenöfningarne åtnjuta portion in natura och portionsskilling, i likhet med hvad för indelta armén bestås;

att nationalbeväringens korporaler, manskap och spel må, för begagnande under vapenöfningarne af egna beklädnadspersedlar, ega uppbära slitningsersättning, motsvarande klädespersedlarnes förbrukning under mötestiden;

G) *rörande sjukvården:*

att den nu på nationalbeväringens stat upptagna regementsläkarebeställning må å Artilleri-corpsens stat öfverflyttas, med skyldighet för innehavaren att förena inseeendet öfver den militära sjukvården på ön med vården om all utlemnad medicinal- och instrumental-attiralj, samt att lemna den undervisning åt sjukvårdsmanskapet, som lämpligen kan åstadkommas;

att å infanteriets stat må uppföras arvoden för 8 tillförordnade Bataljonsläkare, hvilkas tjänstgöringsskyldighet i fredstid inskränkes till de årliga vapenöfningarne och till skyldighet att turvis tjänstgöra vid sjukhuset i Wisby under de tider, då undervisning åt sjukvårdsmanskap derstädes meddelas;

att militärläkarne på Gotland, ställes under Generalfältläkarens inseeende och kontroll i allt hvad som rör den egentliga sjukvården under deras militära tjänstgöring.

I fråga om löner och arvoden för befäl och tjänstemän vid nationalbeväringens infanteri samt Artilleri-corpsen, torde jag äfven få i allt hufvudsakligt hänvisa till hvad i sådant afseende finnes anfördt i mitt underdåniga memorial den 31 December 1868.

I berörda underdåniga memorial har jag emellertid ifrågasatt att, i likhet med hvad för indelta armén i detta hänseende jemväl föreslagits, lönerna skulle beräknas i viss quantitet spannemål, äfvensom att af de föreslagna lönebeloppen till en början blott skulle utbetalas vissa procent, hvilka procent småningom under loppet af 6 år skulle ökas, tills lönens fulla belopp omsider utginge; men då jag i förslag till reglering af indelta arméns löner, på skäl som i memorialet den 31 December 1869 äro utvecklade, frångått nämnda grunder för lönernas beräkning i spannemål och deras successiva höjande till normalbeloppet, och samma skäl äro i allt gällande äfven hvad angår Gotlands nationalbeväring, så torde de anförda grunderna ej heller böra å nationalbeväringens löner vinna tillämpning, utan får jag således blott föreslå,

H) *i fråga om löner och arvoden*

att dessa må bestämmas i enlighet med det förslag till normal-stat, som bil. N:o 19 upptager.

Då likväl innevånarne å Gotland hittills alltid lemnats tillfälle att yttra sig rörande väckta förslag till ändringar i de angående krigstjenstskyldigheten derstädes särskildt gällande bestämmelser, och en dylik förmån äfven i förevarande fall torde böra dem medgifvas, anser jag mig i detta hänseende nu endast böra hemställa, att ofvannämnda förslag, måtte innevånarne på Gotland delgifvas, med förståndigande att angående den deri ifrågasatta ökade tjänstgöring med yttrande inkomma.

Efter att i det föregående hafva framställt förslag rörande sjelfva organisationen af landets försvarskrafter, återstår mig nu att inför Eders Kongl. Maj:t angifva de hjälpmedel jag anser af nöden, för så vidt dessa krafter skola kunna bringas till sin rätta användning, äfvensom ock att redogöra för de kostnader, som dermed äro förknippade och hvartill särskilda medel böra anvisas.

Till sådana hjälpmedel höra: den för truppernas utrustning erforderliga materiel af vapen, ammunition, beklädnad och utredning; befästade platser, hvilka afse, dels att skydda våra förnämsta militära etablissementer samt andra i strategiskt och politiskt hänseende viktiga punkter, dels att försvåra fiendtliga men underlätta egna truppers rörelser; vidare sådana i olika delar af landet på förhand uppförda förrådsbyggnader för krigsmateriel, sjukvårdspersedlar och proviantartiklar som för fältarméns derstädes möjligen inträffande operationer kunna vara af nöden; samt slutligen kommunikationsleder, som beröra någon företrädesvis viktig eller genom sitt läge blottställd punkt, dit trupper måste kunna hastigt och till större antal förflyttas, eller som i öfrigt, t. ex. för upprätthållande af förbindelserna mellan armén och dess hufvudsakligaste depåer, må anses ega någon framstående strategisk betydelse.

Då omfattningen af behofven i ena eller andra riktningen måste vara beroende af försvarskrafternas blifvande storlek, sammansättning och indelning, har jag, vid bedömande häraf, ansett mig böra utgå från den förutsättning, att den organisationsplan jag i sistnämnda hänseende framlagt vinner såväl Eders Kongl. Maj:ts som Riksdagens bifall och sålunda

blifvit till slutligt genomförande antagen, samt att alltså förrberörda behof böra afse att kunna möjliggöra en mobilisering till den utsträckning, att ej allenast fältarmén, bestående af stammen och fyra klasser beväring, samt ännu en klass af denna senare såsom ersättningstrupper sammandragen i depöterna, utan äfven landstormens begge uppbåd måtte, om så erfordras, kunna träda under vapen.

Om till en början det under sådana förhållanden uppstående gevärsbehovet toges i betraktande och man såsom beräkningsgrund därför uppställer, antingen den af tre gevär för hvarje man Infanteri af den aktiva armén, eller ock den mera vanliga, — hvilket jag anser närmare ange ifrågavarande behof — att med nya tidsenliga gevär böra förses hela den aktiva armén, en klass ersättningstrupper samt landstormens båda uppbåd, och att 50 procent derutöfver finnas i reserv, så skulle anskaffningen på det hela i runda tal komma att omfatta en slutsiffra af, i förra fallet 252,000, och i det sednare 360,000 st. Då jag emellertid håller före att till beväpning af landstormens andra uppbåd böra tillsvärdare kunna användas i förråd befintliga refflade mynningsladdningsgevär, skulle det behof af gevär enligt senast fastställda modell, som i första hand borde fyllas, kunna inskränkas till hvad som erfordras för att dermed förse fältarmén (84,000 man infanteri), en klass ersättningstrupper (18,000 man) samt landstormens första uppbåd (56,000 man infanteri), eller, enligt sistnämnda beräkningsgrund, till sammanlagdt omkring 237,000 st. gevär. Detta antal är dock det minsta som måste finnas att tillgå, så framt ej i farans stund fosterlandets försvar skall äfventyras. Det bör i sådant hänseende bemärkas, att redan i närvarande stund hela stående armén finnes försedd med gevär af ny modell samt att, efter det dylika gevär, enligt derom meddelad nådig föreskrift, hunnit utdelas jemväl för en klass af beväringsmanskapet, förråden derutöfver ändock, enligt hvad t. f. Generalfälttygmästaren anmält, innehålla omkring 20,000 st. hvadan alltså antalet på det hela af ifrågavarande slags gevär uppgår till 76,000 st. Då härtill kommer att ytterligare 20,000 st. kunna med redan anvisade medel åstadkommas, skulle, för uppnående af nyssberörda minimisiffra, endast erfordras att med nya tillgångar anskaffa 141,000 st., hvilket belopp jag emellertid, för betäckande af tid efter annan skeende afgang, anser böra höjas till i rundt tal 150,000 st., som, efter beräkning af 30 R:dr per gevär, komma att medföra en kostnad af 4,500,000 R:dr.

Öfvergår jag härefter till det icke mindre viktiga behovet af den erforderliga gevärsammunitonen, så förekommer härvid att, enligt hvad t. f. Generalfälttygmästaren upplyst, behållningen af kopparpatroner bör

för närvarande utgöra omkring $8\frac{1}{2}$ millioner; samt att således, för fyllandet af det antal, som enligt den hittills följda planen för anskaffningen ständigt borde i förråden finnas, ytterligare erfordrades $1\frac{1}{2}$ milion. Då emellertid i följd af förändrade förhållanden jag anser oundgängligen nödigt att öka reservtillgången af berörda ammunition till 12,000,000 st., men det anslag för tillverkning af kopparpatroner, hvarom Generalfälttygmästaren hos Eders Kongl. Maj:t gjort underdånig hemställan, endast afser förrberörda $1\frac{1}{2}$ million, jemte hvad som till betäckande af den under åren 1871 och 1872 förväntade förbrukningen af dylik ammunition erfordras, så återstår alltså att med nya tillgångar fylla de i nyssnämnda normalbelopp felande 2 millioner; hvarföre således det af t. f. Generalfälttygmästaren ifrågakända anslagsbelopp 134,000 R:dr, torde böra ökas med för sistnämnda ändamål beräknade 70,000 R:dr, och hvarigenom medelsbehofvet på det hela således för ifrågavarande ändamål uppgår till inalles 204,000 R:dr. Det reservförråd af 12 millioner patroner, som härigenom skulle komma att finnas, utgörande omkring 90 patroner per man för fältarmén och krigsreserven, företer för visso ingalunda något synnerligen fördelaktigt förhållande, men då härvid i betraktande tages dels att två fabriker för patronstillverkning finnas inom landet inrättade, hvilka, i händelse af behof, kunna medgifva en ganska högt uppdrifven produktion, dels att ett reservupplag af patronmetall finnes att tillgå, för den händelse förhållandena skulle påkalla en betydligt ökad tillverkning, så torde emellertid det förslag jag i förevarande hänseende framställt kunna befinnas tillfredsställande.

I fråga åter om materielen vid specialvapnen, der den icke redan är till behöflig myckenhet tillgodosedd, anser jag mig hufvudsakligen böra hänvisa till hvad härom i sammanhang med förslagen rörande vapnens organisation blifvit af mig här ofvan yttradt. Hvad särskildt artilleriet beträffar, bör jag dock, — jemte det jag i minnet återkallar att, enligt planen för artilleriets organisation, medelsbehofvet för uppsättning af erforderlig fältartilleriemateriel utgör sammanlagdt 1,102,743 R:dr, — i underdånighet tillkännagifva att, enär härigenom erhålles endast hvad till komplettering af materielen för de föreslagna fält- och reservbatterierna erfordras, jag anser en skyndsam anskaffning af berörda materiel vara desto angelägnare, som, enligt hvad t. f. Generalfälttygmästaren anmält, en ej ringa del af den nu befintliga fältartilleriematerielen, i anseende till ålder, torde inom en ej särdeles aflägsen tid behöfva mot ny utbytas. I öfrigt erfordras till anskaffning af fästnings- och positionskanoner med ammunition och lavetter enligt uppgjord beräkning 551,000 R:dr; och anser jag mig, för att visa angelägenheten af denna anskaffning, endast behöfva påpeka,

att berörda kanoner äro afsedda till bestyckning ej allenast af en del utaf de till hufvudstadens skydd i dess skärgård uppförda befästningar, utan äfven af landets hufvuddepôt-fästning Carlsborg, samt af den för Norrlands försvar afsedda befästade depôt, om hvars anläggande jag här nedan kommer att framställa förslag.

Hvad angår behovet af materiel för Fortifikationen, hvilken jag, enligt hvad ofvan blifvit yttradt, ansett kunna för närvarande inskränkas till anskaffande af två krigsbryggeekipager samt så kallad fältsignaleringsmateriel för det till uppsättning föreslagna fältsignalkompaniet, torde jag böra här endast i underdånighet erinra, att för fyllandet deraf erfordras ett belopp af tillsammans 140,000 R:dr.

Bland de vid organisationens genomförande uppstående behof torde anskaffandet af beklädnad och personel utredning icke vara det minst angelägna. Riktigast vore visserligen, om fyllandet af nämnda behof kunde ske till den omfattning att de fyra beväringsskasser, som, jemte stammen, bilda fältarmén, samt en klass af det ersättningsmanskap, som bör i depôtorna sammandragas, blefve med allt hvad härtill hörer fullständigt utrustade. Men då största delen af den materiel, som här är i fråga, dels är i hög grad underkastad tidens åverkan samt kräfver en omsorgsfull och dyrbar vård, dels, i händelse af behof, inom icke allt för lång tid torde kunna kompletteras, har jag ansett att endast för tre beväringsskasser fullständiga munderingar behöfva finnas jemte requisita i förråd till munderingar för en fjerdde klass; men att deremot personel utredning, deri inbegripet skyddstält, remtygs- och utredningspersedlar m. m. dylikt böra anskaffas för fyra klasser, eller den största styrka som kan ifrågakomma, att i första hand inträda i den aktiva armén. Om denna plan för tillgodoseende af ifrågavarande behof följes, skulle, enär med redan för ändamålet anvisade medel tvänne klasser beväring jemte stammen kunna blifva fullt utrustade samt beklädnads-requisita i förråden derutöfver finnas för en tredje klass, alltså återstå att med nya tillgångar bestrida följande utgifter nemligen:

för förfärdigandet af beklädnadspersedlar samt ny anskaffning af personela utrednings m. fl. persedlar för en tredje klass beväringssmanskap	719,000 R:dr.
» beklädnads-requisita för en fjerdde klass	1,179,000 »
» personela utredningspersedlar jemte skyddstält och öfriga trosseffekter till samma klass.....	847,000 »
» kokkittlar och proviantsäckar m. m. dylikt till 2:ne klasser	26,640 »

Summa 2,771,640 R:dr.

Om jag, oaktadt långt större behof ifrågakomma när en gång krigsfara på allvar hotar, likväl anser mig kunna stadna vid detta förslag, så sker det, dels derföre att jag, med hänsyn till våra begränsade tillgångar, har velat i detta som i andra fall inskränka mig till det oundgängligen nödvändiga samt alltså afsett endast det väsendtligaste af hvad som erfordras för att utan synnerligt dröjsmål kunna mobilisera stammen jemte fyra klasser beväringsmanskaf, dels ock derföre att i nödfall och i behof af största skyndsamhet en beväringssklass skulle kunna utrustas med den indelta armén tillhörande mundering, som af denna vid uppbrottet icke medtages.

I afseende å det för armén vid mobilisering erforderliga antal trossfordon får jag i underdånighet anmäla:

att för närvarande finnes att tillgå inalles 738 trossfordon af olika slag;

att medel blifvit anvisade för anskaffning af ytterligare 831 trossfordon, bestående af stabsvagnar, packvagnar, timmermanstrossvagnar, lätta bataljonsförbinderivagnar, packvagnar för flyttande sjukhus och ambulanser, intendentur- och expeditivagnar, ekonomitredningsvagnar, apoteksvagnar och fältbagerivagnar;

att, vid dessa förhållanden och då, hvad angår de för transport af proviant och fourage erforderliga fordon, dessa torde i behofvets stund kunna påräknas utaf krigsortens egen tillgång å fordon, jag anser några särskilda åtgärder för anskaffning af ytterligare trossfordon för armén icke för närvarande af behof påkallade.

En vigtig del af intendenturväsendet utgöres af den för armén behöfliga sjukvårdsmateriel. Utom den vid regementenas mötesfält för den årligen exercerande styrkan af stam och beväringsmanskaf befintliga sjukvårdsmateriel finnes för närvarande, enligt hvad Arméförvaltningens Intendents-departement anmält, sjukhuspersedlar för 3,500 sängar, eller hvad som erfordras för arméns flyttande sjukhus och ambulanser, dock med undantag af åtskilliga yllepersedlar jemte andra skrymmande artiklar af ringare värde, hvilka snart och utan svårighet kunna erhållas.

Dessutom har Eders Kongl. Maj:t under den 21 sistlidne Oktober anbefallt anskaffning af materiel för ytterligare 500 sjuksängar att användas för stående sjukhus, och ehuru den sjukvårdsmateriel, som enligt det nu anförda är att påräkna, icke kan anses i allo tillräcklig i händelse af arméns mobilisering, torde dock, enär hithörande effekter böra vid behof kunna utan synnerlig svårighet eller tidsutdrägt anskaffas, några vidare åtgärder i detta hänseende för närvarande icke finnas af nöden.

Hvad slutligen angår den under Sundhets-kollegii vård ställda sjukvårdsmateriel af instrumenter m. fl. effekter, har Eders Kongl. Maj:t under den 18 sistlidne November meddelat bemälda kollegium föreskrift om anskaffning af hvad till komplettering af ifrågavarande materiel enligt af kollegium lemnad uppgift erfordrades; och lärer alltså för närvarande, äfven i detta hänseende, någon vidare åtgärd icke vara behöflig.

Om undersökningen af ifrågakommande behof härefter rigtas till de hjälpmedel som befästade platser erbjuda, så möter först och främst frågan om hufvudstadens befästande. Den för hela landet stora politiska vikt denna plats eger såsom administrationens medelpunkt samt en af pulsådrorna för dess commercialiella och industriella lif, hvartill äfven kommer dess utomordentliga betydelse i strategiskt hänseende, har redan länge gjort frågan om Stockholms befästande till föremål för nationens uppmärksamhet, och flerfaldiga gånger föranlett dess öfverlemnande till utredning af särskildt tillsatta kommitéer, hvilka fått sig uppdraget att behandla förslagen om Stockholms befästande å såväl sjö- som landsidan. Ett hinder för genomförande af hvarje framlagdt förslag har dock alltid mött i de mycket stora kostnader, hvartill äfven en i mindre skala anlagd plan uppgår. Så t. ex. sluta de beräkningar den år 1861 tillsatta Landtförsvarskomité uppgjorde på omkring 15 millioner Riksmünt, och de förslag, som framlades af den för denna fråga år 1864 särskildt tillsatta komité, upptaga en kostnadssumma af öfver 18 millioner samma münt. Ehuru synnerligen efter den erfarenhet senare tider lemnat, jag icke kan annat än till fullo erkänna den vikt Stockholms befästande åt landsidan eger, samt den trygghet och kraft, som åt landets försvar i sin helhet dermed skulle gifvas, anser jag mig emellertid, i betraktande af de mångfaldiga andra behof, som i alla riktningar förekomma, ej kunna böra ifrågasätta att äfven härför taga nationens offervillighet i anspråk, helst de med hvarje år ökade jernvägsförbindelserna emellan hufvudstaden och landsorterna, jemte den af mig föreslagna nya organisation af de lefvande försvarskrafterna, synas mig gifva grundade förhoppningar att en vida större truppstyrka än förr skall kunna hastigt sammandragas till hufvudstadens skydd. Då dessutom genom befästningar åt sjösidan en anfallande fiende måste se sig tvungen till de omfattande mått och steg, som med en landstigning äro förenade, och härigenom äfven försvaret vunne tid att ordna sig och förstärka sig genom tillfälliga befästningar, så har jag ansett mig i förevarande fall böra inskränka mig till att föreslå, att de pågående befästningsarbetena uti inloppen till Stockholm

holm måtte till sin snara fullbordan med största skyndsamhet bedrivas. Genom de sednast förliden sommar vidtagna anordningar till försvarets förstärkande i nämnda skärgård har ett viktigt steg framåt till inloppens försvar blifvit taget. För vinnande af fullständig trygghet från detta håll, återstår emellertid fullbordandet af befästningarne vid Fredriksborgsundet, jemte dessas bestyckande; och det är således det medelsbehof, som för utförande häraf uppstår, uppgående till ett sammanlagdt belopp af 1,133,760 R:dr R:mt, jag nu anser mig böra anmäla.

Fullbordandet af Carlsborg, landets hufvudförrädsfästning, utgör tvifvelsutan en angelägenhet af högsta vikt. Dess egenskap att utgöra en central-hufvuddepôt för alla slags militäriska förråder, jemte den icke mindre viktiga uppgiften, att, i händelse af behof, emottaga och skydda Rikets Bank m. m. göra äfven nödvändigt att dess fulländning icke till en alltför aflägsen framtid undanskjutes. Då emellertid hvarje härför uppgjord plan är beräknad för en längre följd af år samt slutar på jemförelsevis högst betydliga belopp, och jag uti förevarande underdåniga framställning rörande behofven för vårt försvarsväsendes ordnande till ett nöjaktigt skick, i hvad beträffar de hjälpmedel som den nyorganiserade armén erfordrar för att blifva ett hållfast och kraftigt vapen, endast ansett mig böra upptaga det angelägnaste och det som inom en beräknad kortare tidrymd kan och bör anskaffas, så har jag trott mig äfven i förevarande fall böra så tillvägagå. I detta hänseende och hvad Carlsborg angår, framstår för mig såsom ett oundgängligt behof först och främst att förrädsbyggnader uppföras för inrymmande af arméns reservmateriel samt för intendentur- och artilleribehof i öfrigt. Häraf är för närvarande under byggnad det för intendenturen afsedda persedelförrådet. Sedan detsamma blifvit fullbordadt, återstår ännu ett förrådshus för intendenturens och fortifikationens gemensamma behof samt ett för artilleridepartementets räkning. Samtidigt med uppförandet af dessa de nödvändigaste förråden, hvilket bör på trenne år kunna verkställas, borde den nu under arbete varande så kallade hufvudvallen fullbordas. Så länge detta icke skett, torde platsen knappast förtjena ens namnet af fästning, och om äfven derefter mycket återstår innan den får anses vara i nöjaktigt försvarbart skick mot en verklig belägring, så blir dock fästningen derigenom sluten, och kan, med tillhjälp af fältforskansningar, afhålla ett tillfälligt angrepp. Första villkoret för dess användbarhet blir således härigenom uppfyllt, hvilket otvifvelaktigt är ett stort mål, hvars uppnående synes mig böra påskyndas med alla möjliga medel. De härtill beräknade kostnaderna uppgå till 1,520,000 R:dr R:mt.

Carlskronas befästande är likaledes en fråga som sedan länge förvarit vid våra riksdagar; och tvifvelsutan är hon af den art, att ingen för landets försvar nitälskande krigsstyrelse kan undgå att ånyo upptaga den, för att bringa den under statsmakternas ompröfning och afgörande. Angelägenheten att skydda Svenska flottans hufvudstation, att kunna lemna en allierad flotta en säker tillflygtsort, samt att förhindra en fiendtlig magt att sätta sig i besittning af vår förnämsta örlogshamn, äro skäl redan ofta hörda, och som måhända af senare tidens händelser hafva erhållit en än djupare betydelse. Hvad gestalt Sveriges sjöförsvar än må komma att få, så lär Carlskrona dock fortfarande förblifva den ort der nybyggnad och reparation af våra krigsfartyg företrädesvis komma att ske. Härtill behövas förräder, dockor, verkstäder och anläggningar af flerfaldiga slag och uppgående till högst betydliga värden. Att en ort, afsedd till sådant ändamål, ej bör bli oförsvarad, är, synes det mig, alldeles obestriddigt. Det värde Carlskrona hamn och anläggningar kunna komma att ega för en allierad flotta, som uppträder i Östersjön, har ock ofta blifvit framhållet och förtjenar tvifvelsutan allt afseende. Slutligen må ej förbises behofvet af att äfven för landtförsvarets räkning i södra Sverige hafva en sluten fast plats till förrädsort, i händelse af en fiendtlig landstigning å våra sydliga trakter.

På samma gång jag af nu i korthet anförda m. fl. skäl, och icke minst med hänseende till den stora strategiska betydelse äfven för landtförsvaret ifrågavarande plats eger, måste fästa en utomordentlig vikt vid att detta hittills så försummade befästningsarbete utan uppskof företages, har jag trött mig böra uppmärksammas, att de hinder som hittills deremot rest sig hufvudsakligen synes hafva legat, dels deruti att man ej velat dela de begränsade summor, som årligen kunnat anvisas till fästningsbyggnaderna på flera orter, dels deri, att de uppgjorda planerna ansetts allt för vidlyftiga, samt såsom sådana komma att medföra allt för stora kostnader. Med afseende på dessa sednare invändningar får jag i underdånighet anmäla, att Befälhafvaren för fortifikationen har fått i uppdrag, att med görligaste första inkomma med fullständiga ritningar och kostnadsförslag till en befästningsplan, som, utan att vara allt för omfattande, kunde uppfylla de förnämsta fordringarne på en sådan, och ehuru jag icke nu kan framlägga några närmare detaljer härom, är jag dock i tillfälle upplysa att kostnaden för den befästning, som är i fråga, enligt approximativ beräkning icke bör öfverstiga 3,750,000 R:dr, äfvensom att för densamma kräfves mindre besättning än det af 1867 års komité framställda; skolande jag inom kort underställa samma förslag, fullständigt utarbetadt, Eders Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning, för att se-

dermera Riksdagen till kännedom meddelas. Hvad åter den förra invändningen angår, förfaller den naturligtvis, om det af mig framställda förslag att med tillräckliga medel bedriva alla tre fästningsbyggnaderna vinner bifall.

Förutom att jag sålunda ansett mig böra påyrka de verksammaste mått och steg för att till ett någorlunda afslutadt helt skyndsammeligén bringa ofvannämnde trenne, redan sedan lång tid tillbaka påbörjade befästningsarbeten, hvarigenom det lefvande försvaret skulle vinna stödjepunkter, som i hög grad skulle öka dess kraft, har jag slutligen trott mig böra fästa uppmärksamheten derpå, att man icke utan våda längre kan uppskjuta att på fullt allvar taga under öfverläggning den frågan, huruvida icke något bör i förevarande hänseende äfven göras för försvaret af rikets nordligare provinser. En och hvar, som söker göra sig förtrogen med de förhållanden, hvilka vid ett fiendtligt anfall på vårt land kunna uppstå, lär inse, att samtidigt med ett angrepp på mellersta Sverige ett sådant äfven kan komma att riktas emot Norrland. Denna landsdel, med sin glesa befolkning, sina jemförelsevis små resurser, sin brist på jernvägsförbindelser inom sig och med det öfriga landet, skulle då, när härtill äfven kommer det med kriget följande afbrottet i dess sjökommunikationer, snart nog kunna befinna sig i en ställning, der dess öfverlemnande åt egna krafter icke längre hörde till omöjligheterna. Att i tid föreslå erforderliga åtgärder såväl för att förekomma ett dylikt förhållande, som ock för att möjliggöra ett kraftigt försvar äfven uti denna del af landet måste vara en af krigsstyrelsens allvarligaste uppgifter. En af de angelägnaste åtgärder i denna syftning vore, vill det synas mig — förutom öppnandet af de kommunikationer om hvilka jag längre ned ämnar tala — att i Norrland anlägga *en befästad hufvud-depôt*, som komme att utgöra den plats, på hvilken den i Norrland opererande försvarsstyrkan kunde repliera och hvarifrån den under krigets fortgång efter behof förseddades med redan i fredstid derstädes upplagda vapen och krigsförnödenheter af alla slag, samt der truppernas ersättningsmanskap kunde samlas, öfvas och utrustas. Den naturligaste utvägen uti detta hänseende vore visserligen anläggningen af en centralfästning någorstädes i Norrland, såsom redan förr blifvit ifrågasatt, om man än ej varit ense om den lämpligaste platsen för en dylik.

Då emellertid en sådan fästning skulle medföra så stora kostnader samt så sent visa sig för sina ändamål användbar, att tvifvelaktigt är om nödiga medel dertill nu kunna beviljas, så anser jag en annan, mindre kostsam och dock, såsom mig synes, till målet ledande utväg böra väljas, bestående deri, att någorstädes i Jemtland, helst måhända på Frösön, uppföra de byggnader, som äro behöfliga, för att bilda ofvan omförmälda

hufvuddepôt för den truppstyrka, som kan ifrågakomma att i Norrland operera, samt att, till betryggande af de derstädes upplagda förråden, till stärkande af ett från Jemtland utgående centralförsvär, samt till beherrskande af förbindelsevägarne mellan kusten vid Bottniska viken och Trondhjemstrakten i Norge, å lämpliga ställen, isynnerhet vid vissa flodöfvergångar, anlägga åtskilliga mindre befästningar, för hvilket allt kostnaderna anses kunna begränsas inom en summa af 750,000 R:dr. Saken synes mig af så stor vikt, att noggranna undersökningar med kartläggning af de viktigaste positionerna inom kort böra till företagande anbefallas, hvar-efter jag torde blifva i tillfälle, att närmare uttala mig i den viktiga fråga jag nu blott antydningssvis och utan att derom hafva velat uttrycka någon bestämd mening tillåtit mig vidröra.

Då jag härmed afslutar framställningen af de befästningsarbeten, hvilka, såsom de oundgängligaste och af beskaffenhet att icke utan våda kunna åsidosättas, böra i försvarsplanen ingå, så har jag visserligen icke kunnat förbise, att äfven derefter ännu mycket återstår att göra, för så vidt i detta hänseende landets försvar skall kunna anses så starkt, så kompletterande organisationen i öfrigt, som det borde vara. Af sådana återstående arbeten må det tillåtas mig att särskildt nämna: befästande af Stockholm äfven åt landsidan; fulländandet af Carlsborg; anläggande af en depôt på Gotland, samt uppförandet af batterier vid Göta elfs mynning äfvensom å andra viktiga positioner dels vid våra kuster och dels inuti landet.

Bland de många lärdomar från den senaste tidens händelser är tvifvelsutan den icke minst viktig, som visat oss olägenheten för att icke säga faran af att ensamt på några få platser hopa de förnödenheter och förråd af alla slag, som för ett fälttåg äro behöfliga. Wapen, ammunition, beklädnad, utredning, med ett ord, allt hvad till manskapets utrustning vid uppbrott hör, måste finnas inom truppersnas förläggningsområden, så framt, i farans stund, armén skall kunna mobiliseras med den skyndsamhet som för uppnående af dess ändamål erfordras. Härigenom underkännes dock ingalunda, hvad reservförråden angår, behovet eller nödvändigheten af deras förläggande till några få befästade platser, från hvilka de allt efter behovet utspridas å arméns operationslinier, men den ena åtgärden utesluter icke den andra, och i afseende å den för ett fälttågs första behof nödvändiga materiel och utredning anser jag, af nu anförda skäl, en så vidt möjligt fullständig decentralisation böra med alla medel befordras.

Till befrämjande af nyss angifna ändamål erfordras för bevaringsmanskapets och landstormens räkning anordnande af ett betydligare antal förräds-

lokaler, dels genom inredning af redan befintliga lägenheter, dels ock genom uppförande af nya byggnader, der äldre sådana af lämplig beskaffenhet saknas. Dessutom påkallas för specialvapnen uppförandet af åtskilliga kasern- m. fl. byggnader, hvaraf behofvet till en del redan länge gjort sig gällande och till en del uppstått i och med den nu föreslagna förändrade organisationen af artilleriet och fortifikationstrupperna samt i följd af förändrad förläggning af vissa värfvade trupper. Och anhåller jag här nedan få vidare yttra mig öfver hvart och ett af de sålunda nu antydda behof.

Bland dessa möter, såsom det närmaste och måhända allmännast insedda, frågan om uppförande afsärskildt kasernetablissemment för Svea Artilleriregemente, hvarföre ock, samt med hänseende till de omständigheter, som härmed äro förknippade, jag för densamma torde böra något utförligare redogöra. Redan för mer än tretio år sedan väcktes förslag i denna syftning och frågan om en sådan kasern har sedermera vid flera tillfällen utgjort föremål för behandling såväl hos Eders Kongl. Maj:t som hos Representationen. Sednast vid 1865—1866 års riksdag fann Eders Kongl. Maj:t skäl, att i den nådiga propositionen om statsverkets tillstånd och behof af Rikets Ständer äska ett anslagsbelopp för 1867 af 250,000 R:dr till påbörjande af ett kasernetablissemment för ifrågavarande regemente vid artillerigården här i staden, hufvudsakligen genom påbyggnad och utvidgning af derstädes redan befintliga byggnader, hvarjemte, i det vid den Kongl. propositionen fogade statsrådsprotokoll för den 13 Oktober 1865 tillkännagafs, att i sammanhang med förslaget om berörda kasernbyggnad fråga äfven uppstått om åtskilliga artillerivapnets gemensamma etablissemmenters förflyttning. De härom uppgjorda förslag jemte ritningar hade dock då ännu ej hunnit undergå slutlig granskning, men blefvo sedermera under riksdagens lopp från Landtförvars-departementet till Rikets Ständer öfverlemnade.

I sitt svar å denna nådiga framställning tillkännagåfvo Rikets Ständer, hurusom hos dem jemväl blifvit väckta särskilda förslag, hvilka afsågo att vid beviljande af den i Kongl. propositionen till påbörjande af en kasernbyggnad för år 1867 begärda summa fästa det vilkor, att byggnaden måtte förläggas å den höjdsträckning, som är belägen ofvanföre och emellan Svea lifgardes och Lifgardets till häst kaserner; och hade jemväl till Rikets Ständer ritningar och kostnadsförslag i ämnet, upptagande äfven behöfliga stall och ridhus, blifvit öfverlemnade, slutande nämnda kostnadsförslag på en summa af 867,171 R:dr 80 öre.

Med förmälan vidare, att, då ofvanberörda till Eders Kongl. Maj:t ingifna och derefter till Rikets Ständer öfverlemnade ritningar och förslag då ännu ej varit föremål för Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, hvadan

det icke heller kunde antagas för visst, att någotdera af dem komme att af Eders Kongl. Maj:t godkännas, Rikets Ständer, som alltså saknade tillförlitlig ledning för bedömande af de kostnader, som af bifall till Eders Kongl. Maj:ts framställning kunde föranledas, ansett sig icke kunna samma framställning bifalla — anhöllo Rikets Ständer i underdånighet, med öfverlemnande tillika af ofvanberörda, hos Rikets Ständer framlagda ritningar och kostnadsförslag, att samma förslag måtte underkastas Eder Kongl. Maj:ts pröfning, och att Eders Kongl. Maj:t måtte till nästföljande riksdag afgifva nådig proposition, med tillhörande kostnadsförslag och ritningar, till ett kasern-etablissemment för Svea Artilleriregemente, förlagdt på höjdsträckningen emellan Fredrikshof och Lifgardets till häst kaserner eller å någon annan lämplig och i närheten af exercisfältet belägen plats.

Sedan, i anledning af detta Rikets Ständers svar och deras dervid framställda nyssberörda anhållan, Eders Kongl. Maj:t under den 4 Juli 1866 åt Arméförvaltningen i nåder uppdragit, bland annat hvarom nu ej är fråga, att låta undersöka den hos Rikets Ständer föreslagna eller annan för anläggningen af det ifrågavarande artilleri-etablissemmentet i närheten af exercisfältet mera lämplig plats samt låta häröfver upprätta fullständiga ritningar med dertill hörande kostnadsförslag — så har nämnda embetsverk uti underdånig skrifvelse den 3 Januari 1867, till fullgörande af berörda nådiga uppdrag, öfverlemnadt ritningar och kostnadsförslag till ett fullständigt kasern-etablissemment å den midt framför den numera fullbordade genomspängningen af Tyskbagarebergen belägna delen af Djurgården.

I afseende härå inhemtas af Arméförvaltningens underdåniga skrifvelse: att, sedan, på föransaltande af Generalfälttygmästaren och Chefen för Artilleriet, flera för etablissemmentets anläggning ifrågakomna platser blifvit genom en derför särskildt tillsatt komité undersökta, hvarvid den ofvan nämnda, midt för genomspängningen af Tyskbagarebergen belägna platsen befunnits för ändamålet mest lämplig, så hade, genom nämnda komités försorg, ofvanberörda af Arméförvaltningen insända ritningar och kostnadsförslag blifvit uppgjorda; att Arméförvaltningen funnit det genom berörda ritningar föreslagna artilleri-etablissemmentet anordnad på ett ändamålsenligt och fullt tillfredsställande sätt; att den enda betänkligheten mot förslaget utgjordes af kostnaden, hvilken uppginge till det betydliga beloppet af 1,314,546 R:dr; — men att denna vore en naturlig följd af föreskriften om etablissemmentets förläggande i närheten af exercisfältet.

Ehuru ifrågavarande ritningar och kostnadsförslag, på sätt nämnt är, redan i början af år 1867 till Eders Kongl. Maj:t inkommit, har förslaget likväl, i anseende till de dermed förenade betydliga kostnader, hittills icke kunnat bringas till utförande; men om ock de för ändamålet erforderliga

medlen icke heller nu kunna inom Statsverkets vanliga tillgångar vara att påräkna, har jag dock ansett mig icke kunna längre uppskjuta att söka bringa denna fråga till slutlig lösning, helst det redan af Rikets Ständer erkända behovet af ett fullständigt etablissement för Svea Artilleri-regemente numera synes mig desto mer oafvisligt, som saknaden deraf i icke ringa mån lägger hinder i vägen för genomförandet af en lämplig organisation af artillerivapnet i dess helhet, samt för öfrigt vid hvarje år allt större svårigheter möta att kunna mot hyra anskaffa för nämnda regemente nödiga kasernlägenheter, och jag dessutom har anledning antaga, att den nyssberörda af Arméförvaltningen i dess ofvan omförmälda skrifvelse uppgifna kostnadssumma skall, utan ändamålets åsidosättande, kunna i icke ringa mån nedsättas. För utrönande häraf har jag gått i författning om företagande af nya undersökningar i ämnet, och torde jag, så snart härpå grundade ritningar och kostnadsförslag hunnit upprättas samt till mig inkommit, få detta ärende ånyo hos Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla, på det de införfäntade ritningarne och kostnadsförslagen må blifva till Riksdagen öfverlemnade. Emellertid anser jag mig kunna förslagsvis beräkna kostnaden för det ifrågavarande etablissementet till i rundt tal 1,000,000 R:dr.

Härefter torde jag i underdånighet få framhålla behovet af en kasernbyggnad i Wisby för Gotlands nationalbeväringss Artilleri-corps' stamtrupp, hvilken fråga ej heller nu blifvit för första gången väckt eller statsmakternas pröfning underställd. Sedan militärbefälet på Gotland, uti underdånig skrifvelse af den 28 Juli 1865, jemte andra framställningar i åtskilliga det Gotländska försvaret rörande ämnen, framhållit den bristfälliga beskaffenheten af den utaf staden Wisby upplåtna kasern för berörda stamtrupp samt de i såväl sanitärt som militäriskt hänseende mångfaldiga olägenheter som deraf vore en följd, samt Eders Kongl. Maj:t med anledning häraf vid den samma år infallande Riksdagen till Rikets Ständer aflåtit nådig proposition om anvisande af medel till uppförande af en ny kasern i Wisby, förklarade Rikets Ständer, uti en till svar härå den 6 Juni 1866 aflåten underdånig skrifvelse, att hinder mött för bifall till nyssberörda nådiga proposition, dervid Rikets Ständer, utan att bestrida befohgenheten af den mot kasernens mindre lämplighet gjorda erinran, likväl, vid det förhållande att det ålåde staden Wisby, att ombesörja den ifrågavarande stamtruppens inqvartering, och nämnda stad icke i frågan meddelat hufvudsakligt yttrande, på dessa sednare omständigheter synas hafva grundat sitt förenämnda afslag.

Efter det Eders Kongl. Maj:t i anledning af Rikets Ständers nyssberörda skrifvelse anbefallt militärbefälet på Gotland att efter Stadsfullmäktiges i Wisby hörande sig ånyo i ämnet utlåta, inkom militärbefälet, till åtlydnad

här af, under den 6 Oktober 1866 med ett af bemälde Stadsfullmäktige afgifvet yttrande i ämnet, dervid Stadsfullmäktige medelst utredning öfver stadens i ekonomiskt hänseende betryckta ställning sökt ådagalägga omöjligheten för staden att på egen bekostnad uppföra den erforderliga kasernen, men med förklarande likväl att, derest staten åtog sig att bygga och underhålla ny kasern, staden Wisby vore villig att till staten afstå det nu till kasern använda, staden tillhöriga hus; — och förmälte sig militärbefälet, med upplysning tillika att berörda till kasern begagnade, staden tillhöriga byggnad, ehuru brandförsäkrad till 5,000 R:dr, knappast kunde vid försäljning anses komma att inbringa så högt belopp, böra Stadsfullmäktiges förrberörda uppgifter vitsorda; vidhållande militärbefälet för öfrigt sina förut uttalade åsikter rörande nödvändigheten af ny kasernbyggnads uppförande.

Härefter har Arméförvaltningen, enligt nådig befallning, under den 28 Mars 1867 afgifvit underdånigt utlåtande i ämnet samt dervid tillika öfverlemnadt ritning och kostnadsförslag till den ifrågakämda nybyggnaden.

Oaktadt det ådagalagda behövet af den föreslagna nya kasernbyggnaden har likväl frågan derom sedan nämnda tid måst, med anledning af de många andra angelägna behof som tagit Statsverkets tillgångar i anspråk, hittills förblifva hvilande; men efter det militärbefälet på Gotland, uti ett den 29 Oktober innevarande år i ämnet afgifvet nytt memorial, dels fästat uppmärksamheten derpå, att den hittills varande kasernbyggnaden snart nog kunde såsom nära nog bofällig betraktas, samt att frågan om ny kasernbyggnads uppförande således blefve alltmera trängande, dels ock framhållit billigheten deraf, att det i ekonomiskt hänseende betryckta samhället, Wisby stad, icke betungades med en jemförelsevis så betydande utgift som den för ifrågavarande ändamål erforderliga, — har jag ansett mig böra, i denna min framställning rörande åtskilliga för landtförsvaret erforderliga hus och byggnader, äfven upptaga frågan om uppförande af ny kasernbyggnad åt Gotlands nationalbeväringss Artilleri-corps stamtrupp, för hvilket ändamål jag i underdånighet anhåller, att medel till det härför enligt uppgjorda kostnadsförslag upptagna belopp 42,875 R:dr, deruti kostnaden för anskaffning af kasernservis m. m. jemväl finnes inräknad, måtte i sammanhang med öfriga byggnadsbehof af Riksdagen begäras.

Öfriga för specialvapnen erforderliga byggnader, å hvilka jag anser arbetena med görligaste första böra påbörjas och hvarföre medel således böra i sammanhang med förestående begäras, äro:

Kasern för det föreslagna nya Fältsignal-kompaniet;

Stall och ridhus för de fyra batterier af Wendes Artilleri-regemente, som äro ifrågasatta att förläggas till Carlskrona:

Stall

Stall för ett ökad antal hästar till de i Göteborg förlagda batterier af Göta Artilleri-regemente;

Stall för de batterier af samma regemente, som enligt plan böra förläggas å Carlsborg;

Ridhus och stall å Carlsborgs fästning med afseende å kavalleri-underbefälsskolans förläggande dit, i sammanhang hvarmed kasernservis torde för samma skolas räkning böra anskaffas; samt slutligen

Stall och ridhus i Landskrona för 3:ne sqvadroner af Husar-regementet Konung Carl XV.

I afseende å sistnämnda byggnader, hvilka erfordras för de i Engelholm, Helsingborg och Ystad nu förlagda sqvadroner af nämnda Husar-regemente, derest de, enligt derom väckt förslag, komma att förläggas till Landskrona, får jag i underdånighet anföra, att, sedan den kronan tillhöriga, i godt skick befintliga kasernbyggnaden i Landskrona, hvilken hittills varit åt Wendes Artilleri-regementes derstädes nu förlagda batterier till begagnande upplåten, genom nyssnämnda Artilleri-regementes ofvan föreslagna förändrade organisation och förläggning blifver ledig, alla såväl ekonomiska som militära skäl synas tala för omförmälda tre husar-sqvadroners förflyttning till och sammanförande i Landskrona, helst, hvad den ekonomiska sidan angår, husaretablisementen i Engelholm och Helsingborg äro af den bristfälliga beskaffenhet, att, derest de i nämnda städer stationerade sqvadroner skola derstädes kvarblifva, nya etablissementer måste för dem innan kort uppföras, och kostnaderna derfor sannolikt komma att ej obetydligt öfverstiga dem, som för ordnandet af ett gemensamt etablisement i Landskrona komma att uppstå.

Då jag härefter öfvergår att omnämna det redan tillföre vid flera tillfällen anmälda behovet af baracker för beväringsmanskapet å mötesplatserna, torde jag knappast behöfva fästa uppmärksamheten derpå, att de förändrade förhållanden, som med den nu ifrågasatta ombildning af landtförsvaret i sin helhet äfven inom denna del af organisationen uppstå, gifva än mera ökad kraft åt de skäl, som mången gång förut ur såväl sanitär som militärisk synpunkt härför blifvit anförda. De ökade öfningar, hvilka beväringssynglingarne hädanefter skulle underkastas, hafva naturligtvis till följd att samling till första beväringsmötet hädanefter måste ske tidigare på våren än hittills, samt att till följd deraf skydd emot en oblid väderleks för helsan menliga verkningar mera än förr blifver behöfligt; men till dessa med flera skäl, som för sådana anordningar ur förevarande synpunkt kunna anföras, torde jemväl böra läggas, att kronans och dermed också det allmännas bästa skulle äfven direkt härigenom befordras, i det att den noggrannare och omsorgsfullare persedelvård,

som af lätt insedda skäl är så önskvärd, härmed i icke ringa mån skulle möjliggöras och befrämjas.

Slutligen må jag såsom icke minst angeläget bland det som i förvarande riktning bör åtgöras anmäla anordnandet af vapenförrådslokaler för landstormen samt utvidgade gevärs- och persedelförrådshus å mötesplatserna, hvarigenom den utspridning och fördelning af vapen och utredningspersedlar, jag ofvan angifvit såsom ett oeftergifligt vilkor för en snabb mobilisering, skulle komma till stånd.

Mähända skall, i fråga om den summa af 150,000 R:dr jag ifrågasätter för inrättande af vapenförrådslokaler åt landstormen, den anmärkning framställas att densamma synes vara allt för lågt tilltagen; men jag torde få bemöta denna anmärkning med den erinran, att, endast några få slags persedlar behöfva i dessa förråd förvaras samt att i de flesta fall tjenliga förrådslokaler torde med jemförelsevis ringa kostnad kunna anordnas i länsresidensen eller andra inom residensstäderna befintliga, kronan tillhörande hus, hvarför jag också vågar antaga, att omförmälda summa skall för ändamålet befinnas fullt tillräcklig.

De kostnader, som af försvarsverkets ordnande enligt den af mig nu framlagda plan föranledas, utvisa sammanlagda ett efter våra förhållanden tvifvelsutan ganska stort belopp. Den tanken torde emellertid vara temligen allmän, att det här icke är fråga om annat, än sådana förberedelser, som sätta oss i stånd att uthärda en fiendes första anfall, äfvensom att hvad som i sådant hänseende i fredlig tid försummas knappast, ens genom långt vidsträcktare upppoffringar, kan, om kriget står för dörren, till fullo ersättas. I den förhoppning derföre att Eders Kongl. Maj:t skall hos nationen finna den offervillighet, som en vaken fosterlandskänsla framkallar, får jag nu framlägga en sammanfattning af de utgifter som, i händelse af bifall till mina sålunda framställda förslag, statsverket skulle komma att vidkännas. Dessa äro nemligen för:

I:o. Artilleribehof:

- a) Fältartilleriet, enligt uppgjord plan R:dr 1,402,743: —
deruti inbegripna 70,000 R:dr, om hvilkas användande särskildt förslag blifvit af t. f. Generalfälttygmästaren under den 25 sistlidne Oktober afgifvet;
- b) Fästnings- och positionskanoner med tillhörande lavetter och projektiler..... 554,000: —

Transport R:dr 1,653,743: —

	Transport R:dr	1,653,743: —	
c)	Infanterigevär, 150,000 st. à 30 R:dr	4,500,000: —	
	varande häruti innefattade 923,000 R:dr, angående hvilka t. f. Generalfälttygmästaren jemväl under nyssnämnda dag afgifvit förslag:		
d)	Kopparpatroner	204,000: —	6,357,743: —
	hvaraf 134,0000 R:dr ingått i t. f. General- fälttygmästarens beräkning.		

2.9. Fortifikationsbehof:

Carlsborg:

a)	HufvudvalLEN	R:dr 600,000: —	
b)	Förrådsbyggnader	920,000: —	1,520,000: —
	hvaraf 374,300 R:dr varit af Befälhafvaren för Fortifikationen beräknade att användas före slutet af år 1872.		

Waxholm:

a)	Fredriksborgssundets befästning enligt plan	458,680: —	
b)	Fullbordande af försänkningarna	188,400: —	
c)	Jerntornen	616,680: —	
d)	Bepansringarna	470,000: —	1,133,760: —
	varande derutaf i Befälhafvarens för Forti- fikationen förslag 364,200 R:dr upptagna för arbeten till 1872 års slut.		

Carlskrona:

Befästningar vid hamnen och vid Hvita Krog	3,750,000: —
--	--------------

Norrland:

Depôt och befästningar derstädes	750,000: —
----------------------------------	------------

Ingeniörtrupperna:

Fortifikationsmateriel	440,000: —	7,293,760: —
Transport R:dr	13,651,503: —	

Transport R:dr 13,654,503: —

3:o. Intendenturbehof:

För utrustning med full beklädnad åt tre klasser beväring och requisita i förråd för en fjerde, samt full uppsättning af personel utredning åt fyra klasser, allt inberäknadt redan befintlig och till anskaffning anbefalld materiel 2,774,640: —

4:o. Byggnadsbehof:

a) Svea Artilleriregementes etablissement	1,000,000: —	
b) Fältsignalkompaniets kasern	60,000: —	
c) Stall och ridhus i Carlskrona	65,000: —	
d) Stall i Göteborg	36,400: —	
e) D:o vid Carlsborg för batterier af Göta Artilleriregemente	28,000: —	
f) D:o och ridhus jemte kaseraservis för kavalleriuaderbefälsskolans förflyttning till Carlsborg	23,000: —	
g) D:o och ridhus för Husarregementet Konung Carl XV i Landskrona	438,000: —	
h) Baracker för beväringsmanskapet å mötesplatserna	350,000: —	
i) Kasern i Wisby	42,875: —	
k) Anordnande af vapenförråd för iandstormen	150,000: —	
l) Utvidgning af gevärs- och persedelförråden å mötesplatserna	150,000: —	2,042,975: —
hvaraf t.f. Generalfälttygmästaren i sitt förslag upptagit 25,000 R:dr för år 1872.		

Summa R:dr 18,466,418: —

Af denna summa anser jag sex millioner kunna med fördel och på fullt ändamålsenligt sätt användas före slutet af år 1872, samt deraf två millioner redan under loppet af innevarande år.

Då i ofvanstående utgifter innefattas sådana, till hvilkas bestridande vissa bland de under Arméförvaltningens vård ställda kassor och fonder böra lemna bidrag, får jag i underdånighet

Transport R:dr 18,466,418: —

Transport R:dr 18,466,418: —

föreslå, det Eders Kongl. Maj:t, under förutsättning och villkor, att de, för genomförande af förslaget rörande landtförsvarets organisation och i sammanhang dermed stående, här ofvan omnämnda byggnadsföretag samt anskaffningar af materiel, erforderliga medel varda af Riksdagen beviljade, tacktes i nåder föreslå Riksdagen att såsom bidrag dertill må användas:

a) Behållningen å allmänna bevärfingsfonden, utgörande vid innevarande års slut omkring.....	R:dr 230,000: —	
b) Af de hos Beklädnads- och Bevärfingsbeklädnadsdirektionerna innestående behållningar.....	400,000: —	
c) Behållning i Norrbottens Hästjägaesqvadrons fond.....	218,000: —	
d) D:o i Volontärvakansmedelsfonden.....	340,000: —	
e) D:o i »En per mille fonden».....	70,000: —	1,258,000: —

hvarigenom den summa, som för ändamålet bör af Riksdagen anvisas, kommer att utgöra R:dr 17,208,418: —

De anordningar, som med ifrågavarande utgift åsyftas, synes mig vara af den beskaffenhet, att de böra så skyndsamt som möjligt bedrivas, hvadan ock jag anser det synnerligen önskvärdt, om de härför behöfliga medelstillgångar kunde ställas till krigsstyrelsens disposition under loppet af en jemförelsevis kortare tid, exempelvis 4 år. Visserligen skulle en stor del af den ifrågasatta materielen kunna redan detta år anskaffas; men då jag såväl af statsekonomiska, som förnämligast af militära skäl anser att industrien för krigsmateriel inom landet bör gifvas en sådan utvidgning, att vi, i händelse af behof, må kunna trygga oss uteslutande till densamma samt göra oss oberoende af utlandets tillverkningar, så skulle jag endast för högst trängande fall vilja i strid med denna åsigt handla; och att målet i detta fall utan synnerlig svårighet skall kunna uppnås, derom hyser jag numera, sedan jag erfarit att äfven mekanismer och band till grofva kanoner kunna förfärdigas inom landet, en till visshet gränsande förhoppning. Priserna uti förestående förslagssummor äro ock derefter beräknade och skulle vid annat tillvägagående i vissa fall ställa sig vida högre. Då emellertid kostnadsförslagen äro uppgjorda efter approximativa beräkningar och i ett och annat hänseende fullständiga undersökningar icke medhunnits, torde det befinnas nödvändigt, att de medel som kunna komma att beviljas ställas till Eders Kongl. Maj:ts disposition med rättighet för Eders Kongl. Maj:t, att, der öfverskott å en

utgiftstitel förekomme, detsamma använda till fyllande af möjligen uppstående brist å en annan.

Förutom ofvannämnda för en gång erforderliga kostnader, torde jag, med hänvisande till hvad ofvan rörande de särskilda vapnens organisation är yttradt, äfven härstädes böra i ett sammanhang redogöra för de ökade årliga kostnader, hvartill sjelfva organisationen föranleder.

Dessa äro för

Infanteriet	689,849: 80.
Kavalleriet	31,600: —
Artilleriet.....	472,218: 92.
Ingeniörväsendet.....	259,758: 07.
Generalitetet och Generalstaben	93,820: —

Vapenöfningarne:

Indelta arméns	206,824: 90.	
Beväringsmanskapets	4,152,466: 60.	1,359,294: 50.
Sjukvården	63,901: 76.	
Värfvade arméns lönereglering omkring	129,000: —	
Försvarsväsendet å Gotland.....	313,487: 46.	
Summa R:dr		3,442,927: 51.

Härifrån böra afräknas:

Inkomst af värneskatten förslagsvis.....	300,000: —	
Besparing genom marinregementets indragning	248,228: 42.	
Besparing af beklädnadsanslaget af de till landt- försvaret öfverflyttade båtsmän.....	56,465: 93.	604,394: 35.
Återstår årlig ökad kostnad		2,808,533: 16.

hvilken kostnad dock först efter organisationens fullständiga genomförande kommer att i sin helhet drabba statsverket.

Innan jag afslutar denna inför Eders Kongl. Maj:t framlagda redogörelse för de åtgärder som synas mig nödvändigt böra vidtagas för afhjelpande af de väsendtligaste bristerna i våra försvarsanstalter, torde det tillåtas mig fästa Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet å en omständighet, som på försvaret af vårt land eger ett högst väsendtligt inflytande.

De senaste krigshändelserna hafva gifvit de mest talande bevis för riktigheten af den gamla satsen, att lämpliga och på förhand beredda kommunikationer utgöra nödvändiga lifstrådar i en opererande armés taktiska och strategiska rörelse, och sålunda i icke ringa mån bestämma öfver krigförande staters öden. Väsentliga luckor i detta hänseende förefinnas dock ännu, hvilkas fyllande synes desto heldre böra utgöra föremål för statsmakternas allvarliga bemödanden som derförutan våra försvarsanstalter, huru de än ordnas, icke kunna fullgöra sin bestämmelse.

Största möjliga snabbhet ej mindre i försvarskrafternas försättande på krigsfot, än i deras förflyttning, utgör under alla förhållanden en högst väsentlig faktor i krigförandet och måste blifva af ökad betydelse i samma mån som landet, hvilket skall försvaras, är vidsträckt och kan på vidt skilda punkter blifva föremål för angrepp. De på förhand ordnade kommunikationsmedlen böra följaktligen vara af beskaffenhet att befrämja denna hastighet och sålunda, så vidt ske kan, utgöras af jernvägar.

Att dessa, nutidens yppersta kommunikationsanstalter, äfven der de inrättas med uteslutande hänsyn till landets industriella behof, måste för försvaret blifva af stor betydelse, låter icke förneka sig; men om man än i allmänhet måste medgifva att, då kriget är ett undantagsförhållande, nämnda dyrbara anläggningar, som för landets fredliga utveckling erfordras, icke böra för militära ändamål förryckas ur sina af hufvudändamålet betingade riktvägar, synes dock, åtminstone när dessa ändamål vid jernbansanläggningar låta sig förena, dessas inflytande på landets försvar ej böra lemnas ur sigte. Några särskilda jernvägsanläggningar, endast äsyftande försvaret, torde icke heller, med ett enda undantag, hvartill jag i det följande vill återkomma, hos oss nu kunna ifrågasättas. Och ehuru jag således vågar antaga, att någon uteslutande hänsyn till försvaret i allmänhet icke behöfver inrymmas i besluten om jernvägarnes läge, helst redan de ekonomiska synpunkterna med de strategiska sammanfalla derutinnan, att jernvägarne böra underlätta samfärdseln mellan landets skilda delar och i allmänhet anläggas i det inre af landet, hvarigenom de undvika faran att af en på våra kuster landstigande fiende lätt uppnås och tagas i besittning, tror jag mig likväl ur rent strategisk synpunkt böra framhålla vigten af vissa jernvägars snara utförande.

Till dessa räknar jag en jernväg norr om Mälaren, förbindande hufvudstaden ej mindre med de betydliga områden, hvilka omfatta Upland, Westmanland, Dalarne och de norrländska landskapen, än ock med det jernvägsnät, som, fullbordadt till Köping, erbjuder lätt kommunikation äfven i denna riktning med vestra och södra orterna. Visserligen eger hufvudstaden redan nu, genom vestra stambanan, en dylik förbindelse med sistnämnda orter; men hufvudstadens betydelse både såsom sådan och såsom en ytterst vigtig strategisk

punkt samt dess mot öster långt framskjutna läge kräfva utom allt tvifvel denna dubbla jernvägsförbindelse, helst vestra stambanan på flera ställen i trakten af Södertelge är synnerligen blottställd för en der landstigande fiende, som ej skulle uraktlåta att afskära eller sätta sig i besittning af densamma och sålunda afbryta den enda nu befintliga jernvägsförbindelsen med mellersta och södra delarne af vårt land. Utan att underkänna betydelsen äfven för försvar-
ret af Mälarens och Hjelmarens segelbara och djupt i landet inskärande vat-
tendrag, hvilka vid Köping, Arboga och Örebro hafva anknytningspunkter med
det redan befintliga vestra jernvägssystemet, måste dock anmärkas, att denna
vattenväg hvarken är tillräcklig eller under vissa årstider ens användbar för
strategiska rörelser af sådan omfattning och skyndsamhet, som vid ett krigs-
tillfälle må behöfva tagas i anspråk. Så länge frågan om norra stambanans
riktning nära var oafgjord, underlät jag icke heller att, i hvad på mig kunde
ankomma, förfäktat den bansträckning, som enligt min öfvertygelse bäst skulle
hafva tillfredsställt landets militära behof; men då Riksdagen funnit dessa syf-
ten böra tillmätas ett underordnad inflytande på sitt beslut, återstår för mig
att i detta hänseende endast framhålla vigten deraf, att en bana norr om Mä-
laren bringas till utförande och, så skyndsamt omständigheterna möjligen med-
gifva, sättes i förbindelse med den redan på Mälarens norra strand, befintliga
jernväg. Härigenom bildas en andra från hufvudstaden utgående militärväg,
hvarigenom det blir möjligt att underhålla snabb kommunikation med de vestra
och södra orterna och med arméens under krigföring så ytterst viktiga hufvud-
depôt på Carlsborg.

Sistnämnda angelägenhet, hvars stora betydelse icke lärers kunna jäfvas,
förer ovillkorligen tanken på vigten af en visserligen endast strategisk, men
lyckligtvis icke heller särdeles dyrbar jernvägsanläggning mellan Carlsborg och
vestra stambanan.

De vattenvägar, genom hvilka denna hufvuddepôt ensamt står i samband
med landets jernvägsnät, kunna icke under kritiska tider tillfredsställa behof-
vet. Både i och för sig otillräckliga och under en del af året oanvändbara,
kunna dessa vattenvägar hvarken i skyndsamhet eller omfattning underhålla
den jemna förbindelse, som för krigsmaterielens obehindrade försändning till
olika delar af landet under krigföring ifrågakommer och som jemväl kan be-
höfva tagas i anspråk för förflyttning till det centrala och befästade Carlsborg,
så väl af vissa delar af administrationen som af landets dyrbaraste i hufvud-
staden förvarade rörliga egendom.

Vigten att medelst jernväg förbinda Carlskrona med det stora jernvägs-
nätet är ej mindre ögonskenlig. Uti en tid, då endast några dagar ligga mel-
lan den djupaste fred och fiendtligheternas utbrott, skulle Carlskrona — hvars
egenskap af den förträffligaste örlogshamn och en högst viktig strategisk punkt
samt

samt sålunda äfven af ett afundsvärdt och eftersträfvadt pris, tvifvelsutan skulle göra det till första föremålet för de fiendtliga operationerna — svårligen kunna, utan jernvägskommunikationer med det inre landet, förses vare sig med de trupper eller de förnödenheter, som voro behöfliga för någon tids försvar, och sålunda måhända icke kunna undgå att öfvergifvas för att icke mera återvinnas.

I det föregående har jag fäst af Eders Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet på vigten för vårt försvar utaf en depôt i Norrland. Det är likväl påtagligt att denna först genom lättade förbindelser kan få sitt rätta värde. En jernvägsförbindelse mellan Norrland och det mellersta Sverige skulle ej allenast, till fördel för det förra, möjliggöra att förstärkningar af trupper, materiel och lifsförnödenheter kunde med tillbörlig skyndsamhet, der så behöfdes, sändas till dessa med relativt ringa försvarskrafter försedda trakter, utan äfven i väsendtlig grad stärka försvarsanstalterna i sin helhet. Till de högst viktiga anstalterna för Norrlands försvar och särskildt för de ändamål jag med den ifrågasatta depôten åsyftat, hörer dock i främsta rummet en jernvägsförbindelse mellan Nordsjön och Bottniska viken. Det lider nemligen intet tvifvel, att ju, intill dess en direkt jernvägsförbindelse mellan Norrland och det öfriga Sverige kommer till stånd och äfven sedermera, då denna förbindelse antagligen kommer att sträcka sig ej särdeles långt från kusten och således blifva blottställd för fiendtliga afbrott, all ersättning af lidna förluster i manskap samt alla transporter af vapen, materiel och lifsmedel, som under krigets gång fordras, komma att gå öfver Norge. En förbindelse, som sålunda möjliggör transporten öfver Norge till de inre delarne af Norrland, synes mig lämpligen böra utgå från Trondhjem öfver Östersund till Bottenhafvet. Vare sig nu att den i sin fortsättning från Östersund kommer att gå öfver Jemt-skogen utefter Ljungans floddal direkte till Sundsvall eller öfver Indalselven till Sollefteå — om hvilka båda förbindelser varit fråga — och derifrån till Sundsvall, synes mig dock i hvarje fall angeläget att en depôt för Norrland anläggas i det inre af Jemtland, i närheten af Östersund, emedan den der, i följd af det betydliga afståndet från kusten och af gynsamma terrängförhållanden, bör kunna utan synnerligt dyrbara befestningar skyddas emot fiendtligt öfverfall, på samma gång, som man, genom jernvägsförbindelse med kusten, bör från en sådan depôt kunna förse våra i Norrland opererande stridskrafter med deras förnödenheter.

Dessa äro de jernvägsförbindelser, hvilka jag vågar anse vara för vårt försvar af den framstående vikt, att en antydning derom i sammanhang med redogörelsen för förslaget till ordnandet af våra försvarsanstalter icke bort af mig underlåtas.

Slutligen och ehuru jag väl inser och villigt erkänner, att, om vid uppgörandet af förslag till vårt försvarsväsendes organisation, man finge lemna ur

sigte ett sorgfälligt afvägande af landets förmåga att under fortgående fredlig utveckling bära de ökade bördor, som åstadkommandet af högsta möjliga försvarskraft skulle kräfva, en vida kraftigare organisation af försvaret nog kunde framläggas, vågar jag likväl uttala den bestämda öfvertygelsen, att ett sådant ordnande af vårt försvarsväsende, som det jag nu tillåtit mig föreslå, skall, om det genomföres med allvar samt omfattas och vårdas af en sann fosterländsk anda, fullkomligt uppfylla sin höga bestämmelse, att värna landets frihet och sjelfbestänningsrätt samt kraftigt tillbakavisa den öfvermodets eller modlöshetens föreställning, som aldrig skall slå rot i svenska sinnen, att vårt fosterland vore för svagt att försvara sig sjelft.

Stockholm den 29 December 1870.

R. Abelin.

Rättelser.

Sid. 38, 6:te rad. uppiifrån:

Står: Uppsättningskostnaden för personal och hästar vid fältartilleriet uppgår till

Läs: Uppsättningskostnaden för personal och hästar vid fältartilleriet, hvilket bör med 1874 års utgång vara komplett organiseradt, uppgår till

Sid. 41, 12 rad. nedifrån:

Står: R:dr 159,758

Läs: » 259,758

Sid. 47, 6:te rad. uppiifrån:

Står: med någon del af styrkan

Läs: med hela eller någon del af styrkan

Bil. N:o 2, Not. ⁴):

Står: i Södra Möre påräknade 405

Läs: » » » » 415

Bil. n:o 1.

Approximativ beräkning öfver Landstormens styrka inom de olika länen.

	1:sta uppbådet.							2:dra uppbådet.		
	Infanteri.			Kavalleri.	Artilleri.	Pontonier- och sappörtrupper.	Summa.	Infanteri.		
	Antal bataljoner.	Bataljons styrka.	Summa.					Antal bataljoner.	Bataljons styrka.	Summa.
Stockholms stad	2	570	1,140	130	520	195	1,985	4	650	2,600
Stockholms län	2	613	1,226	—	520	195	1,941	4	645	2,580
Upsala d:o	2	661	1,322	170	—	—	1,492	3	655	1,965
Södermanlands d:o	3	682	2,046	—	—	—	2,046	4	675	2,700
Östergötlands d:o	5	774	3,870	—	—	—	3,870	7	730	5,110
Jönköpings d:o	4	675	2,700	85	—	—	2,785	5	736	3,680
Kronobergs d:o	4	617	2,468	—	—	—	2,468	5	654	3,270
Kalmar d:o	5	696	3,480	85	—	—	3,565	6	786	4,716
Blekinge d:o	2	638	1,276	—	520	—	1,926	4	640	2,560
Kristianstads d:o	4	632	2,528	190	780	—	3,368	6	744	4,464
Malmöhus d:o	6	677	4,062	650	—	—	4,712	8	780	6,240
Hallands d:o	3	642	1,926	—	—	—	1,926	4	640	2,560
Göteborgs d:o	4	702	2,808	—	650	—	3,458	6	760	4,560
Elfsborgs d:o	5	774	3,870	—	390	—	4,260	8	705	5,640
Skaraborgs d:o	4	756	3,024	—	260	390	3,674	7	690	4,830
Wernlands d:o	5	795	3,975	—	—	—	3,975	7	750	5,250
Örebro d:o	3	780	2,340	170	—	—	2,510	5	664	3,320
Westmanlands d:o	3	563	1,689	—	—	—	1,689	3	750	2,250
Kopparbergs d:o	4	662	2,648	—	—	—	2,648	5	700	3,500
Gefleborgs d:o	3	732	2,196	—	—	—	2,196	4	730	2,920
Wester-Norrlands d:o	3	570	1,710	—	260	—	1,970	4	650	2,600
Jemtlands d:o	2	476	952	100	—	—	1,052	2	700	1,400
Westerbottens d:o	2	670	1,340	—	—	—	1,340	3	595	1,785
Norrbottens d:o	2	572	1,144	—	—	—	1,144	2	750	1,500
Summa	82	—	55,740 ¹⁾	1,580 ²⁾	3,900 ³⁾	780	62,000	116	—	82,000

¹⁾ Härigenom erhålles manskap till 10 à 15 squadroner.

²⁾ Häraf böra 1,500 man beräknas afgå till Artilleriets fästningskompanier, hvarefter det återstående manskapet är tillräckligt för upprättande af 12 batterier.

³⁾ Härigenom erhålles manskap för 4 ingenjörkompanier

F ö r-

till förändrad indelning af Regimenten och Corpser, be-

Blifvande Regimenten sammansättas af	Kontant.	Lif-regementets Grenadier-corps.	1:sta Lifgrenadier- Regementet.	2:dra Lifgrenadier- Regementet.	Westgöta Regimente.	Smålands Grenadier- bataljon.	Uplands Regimente.	Skaraborgs Regemente.	Södermanlands Regemente.	Kronobergs Regemente.	Jönköpings Regemente.	Dal-Regementet.	Helsinges Regimente.
Lif-regtets Grenad.-corps	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1:sta Lif-Grenadier-regem.	—	—	1,244	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2:dra Lif-Grenadier-regem.	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Westgöta Regimente.....	—	—	—	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—
Smålands Grenadier-corps	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—
Uplands Regimente...	—	—	—	—	—	—	1,200	—	—	—	—	—	—
Skaraborgs d:o	—	—	—	—	—	—	—	1,123	—	—	—	—	—
Södermanlands d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	1,050	—	—	—	—
Kronobergs d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,100	—	—	—
Jönköpings d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,100	—	—
Dal- d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,137	—
Helsinges d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	63	750
Elfsborgs d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Westgöta-Dals d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bohus läns d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Westmanlands d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norrbottnens Fältjäg.-corps	116	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Westerbottens d:o	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kalmar Regimente.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nerikes d:o	—	—	—	—	—	—	—	77	150	—	—	—	—
Wernlands d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Jemtlands Fältjägare-corps	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Norra Skånska Infant.-reg.	18	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Södra Skånska Infant.-reg.	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hallands Fältjägare-corps	136	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wester-Norrlands Regem.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	450
Blekinge Regimente.....	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	300	500	1,244	1,000	1,000	500	1,200	1,200	1,200	1,100	1,100	1,120	1,200

1) Här af 3 vakanta rotar i Särna.

2) Brutne rotar 2.

3) Brutne rotar 5.

4) Summan af båtsmän 2,322.
 erhålles af de i 1868 års förslag upptagne 1,407
 i Södra Møre påräknade 405.
 samt i Blekinge 500. 2,322

s l a g

gränsad inom Indelningsverkets nu befintliga tillgångar.

Återslä.	Indragas.	Summa.	Ny rotering i Örebro län.	Göteborgs stadsvaktskompani.	Båtsmän.	Södra Skånska Infanteriregementet.	Norra Skånska Infanteriregementet.	Jemtlands Fältjägare-corps.	Värmlands Regemente.	Nerikes Regemente.	Kalmar Regemente.	Vesterbottens Fältjägare-corps.	Norrbottens Fältjägare-corps.	Vestmanlands Regemente.	Bohus läns Regemente.	Västgöta-Dals Regemente.	Elfsborgs Regemente.
500	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	438	1,438	—	—	194	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
500	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	200	1,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	123	1,123	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	50	1,050	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	100	1,100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	100	1,100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	¹⁾ 137	1,137	—	—	99	—	—	—	—	—	—	—	—	88	—	—	—
1,000	—	1,000	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,200
1,000	200	1,200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	287	1,287	—	—	87	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,200	—
1,000	48	1,048	—	44	100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	904	—	—
1,000	57	1,057	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,057	—	—	—
500	99	599	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
500	—	500	—	—	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	15	1,015	—	—	—	—	—	—	—	—	1,015	—	—	—	—	—	—
1,000	—	1,000	50	—	—	—	—	—	—	668	—	—	—	55	—	—	—
1,000	6	1,006	—	—	—	—	—	—	908	—	—	—	—	—	—	—	—
500	25	525	—	—	—	—	—	525	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	²⁾ 2	1,002	—	—	—	—	²⁾ 984	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	³⁾ 5	1,005	—	—	—	³⁾ 1,002	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
500	—	500	—	—	364	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	—	1,000	—	—	550	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1,000	—	1,000	—	—	915	—	—	—	—	—	85	—	—	—	—	—	—
24,000	1,892	25,892	50	44	⁴⁾ 2,322	³⁾ 1,102	²⁾ 984	525	908	766	1,100	460	483	1,200	904	1,200	1,200

Beräkning

öfver den kostnad, hvartill befälets tillökning vid indelta Arméen,
i enlighet med framställt förslag, föranleder.

Infanteriet.	Afönings- enligt normal- stat.	Ökad af- öningsbelopp för de särskilda graderna	Ökad af- önings- belopp för regemente eller corps.	Summa ökad afönings- belopp
<i>Lif-regementets Grenadier-corps.</i>				
9 Kaptener	1,800	5,400		
1 2:e Löjtnant	750	750		
2 1:e Sergeant	600	1,200		
2 2:e d:o	500	1,000		
4 2:e d:o (som uppflyttas från furirer)	100	400		
12 1:e Korporaler	100	1,200		
36 vice Korporaler	30	1,080		11,030
<i>1:a Lif-Grenadier-regementet.</i>				
2 Kaptener	1,800	3,600		
2 2:e Löjtnanter	750	1,500		
4 1:e Sergeant	600	2,400		
8 2:e d:o (som uppflyttas från furirer)	100	800		
24 1:e Korporaler	100	2,400		
72 vice Korporaler	30	2,160		12,860
<i>2:a Lif-Grenadier-regementet.</i>				
2 Kaptener	1,800	3,600		
6 2:e Löjtnanter	750	4,500		
4 1:e Sergeant	600	2,400		
4 2:e d:o	500	2,000		
8 2:e d:o (som uppflyttas från furirer)	100	800		
24 1:e Korporaler	100	2,400		
72 vice Korporaler	30	2,160		17,860
<i>Westgöta Regemente, lika med 2:a Lif-Grenadier-reg.</i>	—	—		17,860
<i>Smålands Grenadier-corps.</i>				
1 Kapten	1,800	1,800		
1 2:e Löjtnant	750	750		
2 1:e Sergeant	600	1,200		
2 2:e Sergeant	500	1 000		
Transport	—	4,750		59,610

	Afföring enligt normal- stat.	Ökradt af- fönings- belopp för de särskilda graderna.	Summa ökradt afförings- belopp för regemente eller corps.
Transport	—	4,750	59,610
4 2:e Sergeanten (som uppflyttas från furirer)	100	400	
12 1:e Korporaler	100	1,200	
36 vice Korporaler	30	1,080	7,430
<i>Uplands Regemente</i> , lika med 1:a Lif-Grenadier-reg.	—	—	12,860
<i>Skaraborgs d:o, d:o d:o</i>	—	—	12,860
<i>Södermanlands d:o, d:o d:o</i>	—	—	12,860
<i>Kronobergs d:o, d:o d:o</i>	—	—	12,860
<i>Jönköpings d:o, d:o d:o</i>	—	—	12,860
<i>Dal- d:o, d:o d:o</i>	—	—	12,860
<i>Helsinge d:o, d:o d:o</i>	—	—	12,860
<i>Elfsborgs d:o, d:o d:o</i>	—	—	12,860
<i>Westgöta Dals d:o, d:o d:o</i>	—	—	12,860
<i>Bohusläns d:o, lika med 2:a Lif-Grenadier-reg.</i>	—	—	17,860
<i>Westmanlands d:o, lika med 1:a Lif-Grenadier-reg.</i>	—	—	12,860
<i>Norrbottens Fältjägare-corps.</i>			
1 Regements-pastor	600	600	
1 Regements-väbel	600	600	
1 Kapten	1,800	800	
1 2:e Löjtnant	750	750	
2 1:e Sergeanten	600	1,200	
2 2:e d:o	500	1,000	
4 2:e d:o (som uppflyttas från furirer)	100	400	
12 1:e Korporaler	100	1,200	
36 vice Korporaler	30	1,080	8,630
<i>Westerbottens Fältjägare-corps</i> , lika med Norrbottens Fältjägare-corps	—	—	8,630
<i>Kalmar Regemente</i> , lika med 1:a Lif-Grenadier-reg.	—	—	12,860
<i>Nerikes d:o, lika med 2:a Lif-Grenadier-reg.</i>	—	—	17,860
<i>Wernlands d:o, d:o d:o</i>	—	—	17,860
<i>Jemtlands Fältjägare-corps.</i>			
1 Regements-väbel	600	600	
1 Kapten	1,800	1,800	
1 2:e Löjtnant	750	750	
2 1:e Sergeanten	600	1,200	
2 2:e d:o	500	1,000	
4 2:e d:o (som uppflyttas från furirer)	100	400	
12 1:e Korporaler	100	1,200	
36 vice Korporaler	30	1,080	8,030
Transport	—	—	287,370

				Afföring en- ligt normal- stat	Okadt afför- ningsbelopp för de särskilda graderna.	Summa ökadt afförings- belopp för regemente eller corps.
Transport				—	—	287,370
Norra Skånska Regem., lika med 2:a Lif-Grenadier-reg.				—	—	17,860
Södra	d:o	d:o	d:o	—	—	17,860
Hallands Fältjägar-corps, enl. normalstat bil. N:o 16.				—	—	63,680
Wester-Norrlands Regemente d:o bil. N:o 16.				—	—	121,760
Blekinge d:o bil. N:o 16.				—	—	121,760
Summa				—	—	630,290
Kavalleriet.						
Jemtlands Hästjägare-corps.						
1	Ryttmästare	2,800	—	2,800	—	
1	2:e Löjtnant	1,550	—	1,550	—	
1	Underlöjtnant	1,300	—	1,300	—	
2	1:e Trumpetare	200	—	400	—	6,050
Summa summarum				—	—	636,340

Bil. n:o 4.

Approximativ beräkning

öfver den ökade kostnad, som uppstår genom Infanteriets organisation på föreslaget sätt.

1:o. Indelta Infanteriet.				
a) <i>Underhåll:</i>				
Aflöning för 300 man kontant aflönadt mansk. à 110 R:dr	—	—	33,000	—
b) <i>Beklädnad och utredning:</i>				
Underhåll af beklädnads-, remtys- m. fl. persedlar för 2,568 man ¹⁾ à 19,85	—	—	50,974	80
c) <i>Aflöning:</i>				
Löner för det tillökade befälet och underbef. (bil. N:o 3)	—	—	630,290	—
d) <i>Vapenöfning:</i>				
Inbegripen i ökade kostnaden för indelta Arméens vapenöfning (bil. N:o 14)	—	—	—	714,264 80
2:o. Värfvade Infanteriet.				
<i>Wermlands Fältjägare-corps.</i>				
a) <i>Aflöning:</i>				
Beloppet utaf aflöning enligt ny normalstat för befäl, underbefäl och manskap, uppgår till	79,280	—	—	—
och då nuvarande stat i motsvarande utgifter upptager	63,063	—	—	—
uppstår en ökad aflöningskostnad af	—	—	16 217	—
b) <i>Underhåll:</i>				
Genom reduktion af nummerstyrkan, samt genom passelansens upphörande, uppstår följande besparingar:				
Beklädnads-, remtys- och utredningspersedlar	11,870	—	—	—
Gevärs- och rekryteringspersedlar	1,062	—	12,932	—
Genom reduktion af nummerstyrkan, samt genom passelansens upphörande, uppstår följande besparingar:				
Beklädnads-, remtys- och utredningspersedlar	11,870	—	—	—
Gevärs- och rekryteringspersedlar	1,062	—	12,932	—
Summa	—	—	—	717,549 80
Denna summa minskas dock genom besparing af nu utgående anslag till Wester-Norrlands- och Hallands Beväringbataljoner	—	—	—	27,700 —
och ökade kostnaden utgör således	—	—	—	689,849 80

¹⁾ Enligt förslaget kommer effektiva nummerstyrkan att blifva 24,000,
och då den för närvarande är 21,432,

är den föreslagna effektiva tillökningen 2,568.

Approximativ beräkning

öfver den ökade kostnad, som uppstår genom Kavalleriets organisation.

a) <i>Aflöning:</i>				
Löner för föreslagna nya beställningar vid Jemtlands Hästjägare-				
corps (bil. N:o 3)	6,050	—		
Aflöning för halfsoldsbefäl	18,500	—	24,550	—
b) <i>Underhåll:</i>				
För 470 reserv-kavallerister				
		à 15 R:dr	—	7,050
		Summa R:dr R:mt	—	31,600

F ö r- öfver Artilleriets personal

	S t a b e n.																	Bat-			
																		Officerare.			
	Öfverstar.	Öfverste-löjtnanter.	Majorer.	Kaptener.	Löjtnanter.	Under-löjtnanter.	Regements-stallmastare.	Regements-pastorer.	Bataljons-predikanter.	Auditorer.	Regements-läkare.	1:e Bataljonsläkare.	2:e Bataljonsläkare.	Regementsskrifvare.	Häsläkare.	Styckjunkare.	Sergeanter.	Regementstrumpetare.	Divisionsstrumpetare.	Stabsstrumpetare.	Summa.
<i>Enligt nuvarande stat:</i>																					
Svea Artilleri-regemente.	1	1	5	7	7	7	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—	—	1	3	—	42
Göta D:o	1	1	5	7	7	7	1	1	1	1	1	1	2	1	1	—	—	1	3	—	42
Wendes D:o	1	1	3	5	5	5	1	1	1	1	1	1	2	1	1	1	—	1	2	—	34
Fyrverkare-corpsen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	3	3	13	19	19	19	3	3	3	3	3	3	6	3	3	1	—	3	8	—	118
<i>Enligt föreslagna staten:</i>																					
Svea Artilleri-regemente.	1	2	4	6	3	6	1	1	—	1	1	1	2	—	1	3	6	—	—	2	41
Göta D:o	1	2	4	6	3	6	1	1	—	1	1	1	2	—	1	3	6	—	—	2	41
Wendes D:o	1	2	4	6	3	6	1	1	—	1	1	1	2	—	1	3	6	—	—	2	41
Fyrverkare-corpsen	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Summa	3	6	12	18	9	18	3	3	—	3	3	3	6	—	3	9	18	—	—	6	123

Anmärknningar: 1) 3ne Kaptensplatser, som hållas vakante äro ej beräknade.

2) 12 Kaptener uppbara löjtnants lön.

3) Den nuvarande staten jemförd med den föreslagna visar

Öfverskott.

Major.	1.
Underlöjtnanter	5.
Bataljonspredikanter	3.
Regementsskrifvare	3.
Regementstrumpetare	3.
Divisions D:o	8.
	11.
Afgår: Stabs- D:o	6...
	5.
Summa	17.

Brist.

Öfverste-löjtnanter	3.
Kaptener	14.
Löjtnanter	28.
Styckjunkare	27.
Sergeanter	41.
Batteritrumpetare	14.
1:e Konstaplar	39.
2:e Konstaplar	65.
Afdelningstrumpetare	25.
Artillerister och Sjukvårdssoldater	557.

Summa 813.

Hästar 208.

Bil. n:o 6.

s l a g

och hästar på fredsfot.

terierna och Fästningskompanierna.												Tygstaten.												Fyrverkare- corpsen.					Hästar			
Under-officerare.			Nummerstyrka.									Summa.		Summa.												Summa.					Summa summarum.	
Styckjunkare.	Sergeanter.	Batteritruupetare.	Summa.	1:e Konstaplar.	2:e Konstaplar.	Ardelningstruupetare.	Truupetare.	Handverkare.	Sjukvårdssoldater.	Artillerister.	Summa.	Summa.	Förrädsförvaltare.	Styckjunkare.	Tygskrifvare.	Verkmästare.	Besigtningsrustmästare.	Handverksmästare.	Handverksgejeller.	Rustkamrarsmeder.	Stockmakare.	Tunnbindare.	Summa.	1:e Öfverfyrverkare.	2:e Öfverfyrverkare.	Fyrverkare.	Verkmästare.	Handverkare.	Summa.			
17	28	6	51	37	62	25	—	12	14	821	971	1,066	2	3	6	1	4	9	10	8	3	1	47	—	—	—	—	—	—	1,155	130	
18	27	6	51	34	63	24	—	12	12	830	975	1,071	4	2	4	—	2	5	7	8	4	—	36	—	—	—	—	—	—	1,149	118	
12	24	4	40	28	44	16	—	10	12	640	750	820	2	2	4	—	1	4	7	5	2	—	27	—	—	—	—	—	—	881	124	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	22	1	4	30	30	—	
47	79	16	142	99	169	65	—	34	38	2,291	2,696	2,957 ^{*)}	8	7	14	1	7	18	24	21	9	1	110	1	2	22	1	4	30	3,215	372	
23	36	10	69	47	82	24	3	12	30	946	1,144	1,272	2	3	6	1	4	9	10	8	3	1	47	—	—	—	—	—	—	1,360	180	
23	36	10	69	47	82	30	3	12	30	1,000	1,204	1,332	4	2	4	—	2	5	7	8	4	—	36	—	—	—	—	—	—	1,409	200	
20	30	10	60	44	70	30	—	10	30	850	1,034	1,144	2	2	4	—	1	4	7	5	2	—	27	—	—	—	—	—	—	1,212	200	
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	22	1	4	30	30	—
66	102	30	198	138	234	84	6	34	90	2,796	3,382	3,748	8	7	14	1	7	18	24	21	9	1	110	1	2	22	1	4	30	4,011	580	

*) Vid öfvergång till krigsfot bör den föreslagna staten ökas med:

Läkare.....	6.
Häsläkare.....	36.
Handverkare.....	53.
Hofsmeder.....	48.
Redogörare.....	39.
Beväringsmanskap.....	2,672.
Hästar.....	4,664.

*) Tygstatskompanierna häri inberäknade.

Förslag

till personalens och hästars fördelning i regementen på fredsfoot.

	Öfverstar.	Öfverste-löjtnanter.	Majorer.	Kaptener.	Löjtnanter.	Under-löjtnanter.	Styckjunkare.	Serganter.	Stabs-trumpetare.	Batteri-trumpetare.	Förste Konstablar.	Andre Konstablar.	Afdelings-trumpetare.	Stamartillerister.	Batteri-handverkare.	Hästslåkare.	Hästar.
Svea Artilleri-regemente.																	
Staben.....	1	2	4	6	3	6	3	6	2	—	—	—	—	—	—	3	—
Fyra 3'', ₂₄ batterier.....	—	—	—	8	8	4	8	12	—	4	20	28	12	352	8	4	80
Fyra 2'', ₅₈ d:o.....	—	—	—	8	8	4	8	12	—	4	16	28	12	352	8	4	80
Två 2'', ₂₅ d:o.....	—	—	—	4	4	2	4	6	—	2	8	14	—	122	4	2	20
Tre fästningskompanier.....	—	—	—	3	3	3	3	6	—	—	3	12	3	150	—	—	—
Summa.....	1	2	4	29	26	19	26	42	2	10	47	82	27	976	20	13	180
Tillgång.....	1	1	5	26	17	22	17	28	4	6	37	62	25	835	12	1	130
Brist.....	—	1	—	3	9	—	9	14	—	4	10	20	2	141	8	12	50
Göta Artilleri-regemente.																	
Staben.....	1	2	4	6	3	6	3	6	2	—	—	—	—	—	—	3	—
Fyra 3'', ₂₄ batterier.....	—	—	—	8	8	4	8	12	—	4	20	28	12	352	8	4	80
Sex 2'', ₅₈ d:o.....	—	—	—	12	12	6	12	18	—	6	24	42	18	528	12	6	120
Tre fästningskompanier.....	—	—	—	3	3	3	3	6	—	—	3	12	3	150	—	—	—
Summa.....	1	2	4	29	26	19	26	42	2	10	47	82	33	1,030	20	13	200
Tillgång.....	1	1	5	27	17	22	18	27	4	6	34	63	24	842	12	1	118
Brist.....	—	1	—	2	9	—	8	15	—	4	13	19	9	188	8	12	82
Wendes Artilleri-regem.																	
Staben.....	1	2	4	6	3	6	3	6	2	—	—	—	—	—	—	3	—
Fyra 3'', ₂₄ batterier.....	—	—	—	8	8	4	8	12	—	4	20	28	12	352	8	4	80
Sex 2'', ₅₈ d:o.....	—	—	—	12	12	6	12	18	—	6	24	42	18	528	12	6	120
Summa.....	1	2	4	26	23	16	23	36	2	10	44	70	30	880	20	13	200
Tillgång.....	1	1	3	17	13	15	13	24	3	4	28	44	16	652	10	1	124
Brist.....	—	1	1	9	10	1	10	12	—	6	16	26	14	228	10	12	76
Summa summarum.....	3	6	12	84	75	54	75	120	6	30	138	234	90	2,886	—	39	580
Summa tillgång.....	3	3	13	70	47	59	48	79	11	16	99	169	65	2,329	34	3	372
Summa brist.....	—	3	—	14	28	—	27	41	—	14	39	65	25	557 *)	26 *)	36	208

*) Hållas vakanta för kronans räkning.

Bil. n:o 8.

Beräkning

af kostnaden för fyllandet af den enligt bil. N:o 6 uppkommande brist
i personal och hästar för fredsfot.

Uppsättningskostnad.					
A. Personal.					
Rekryteringspenningar för 686 man.....	å 51 R:dr	34,986	—		
Beklädnads-, remtys- och utredningspersedlar.....	å 201,70	138,366	20		
Beväpningspersedlar.....	å 13 R:dr	8,918	—		
Sjukvårdspersedlar för ständigt tjänstgörande 228 man å 3 "		684	—	182,954	20
B. Hästar.					
Remonteringspenningar för 208 hästar.....	å 450 R:dr	—	—	93,600	—
				276,554	20
Underhållskostnad.					
A. Personal.					
Löner för 3 Öfverste-löjtnanter.....	å 5,400 R:dr	16,200	—		
D:o för 5 äldre Kaptener.....	å 3,500 "	17,500	—		
D:o för 9 yngre Kaptener.....	å 2,300 "	20,700	—		
12 Kaptener i regementet, uppföras till yngre Kaptens lön.....	å 800 "	9,600	—		
Löner för 28 Löjtnanter.....	å 1,500 "	42,000	—		
D:o för 27 Styckjunkare.....	å 1,100 "	29,700	—		
D:o för 41 Sergeanter.....	å 900 "	36,900	—		
D:o för 14 Batteri-trumpetare.....	å 700 "	9,800	—		
D:o för 39 1:e Konstaplar:					
lön.....	å 150,00	5,850,00			
underhåll.....	å 374,25	14,595,75	20,445	75	
D:o för 65 2:e Konstaplar:					
lön.....	å 100,00	6,500,00			
underhåll.....	å 363,19	23,607,35	30,107	35	
D:o för 25 Afdelnings-trumpetare:					
lön.....	å 40,00	1,000,00			
underhåll.....	å 363,76	9,094,00	10,094	—	
Underhåll för 557 artillerister i medeltal (med beräknad 33 % permittering mellan exercistiderna).	å 238,26	132,710	82	375,757	92
Häriifrån afgår:					
1 Majorslön.....	å 4,740 R:dr	4,740	—		
5 Under-löjtnantslöner.....	å 800 "	4,000	—		
5 Divisions-trumpetarelöner.....	å 650 "	3,250	—	11,990	—
				363,767	92
B. Hästar.					
Fouragering, skoning m. m. för 208 hästar.....	å 410,75	—	—	85,436	—
Häriifrån afgår:					
Lega och underhåll för 60 hästar i Landskrona..	å 90 R:dr	—	—	5,400	—
				80,036	—
Summa		—	—	—	443,803 92

Fördelning

af Reserv-artilleriets personal å regementen (fredsfot).

	På half sold.			Afskedade med årlig lön.			
	Kaptener.	Löjtnanter.	Styckjunkare.	Förste Konstaplar.	Andre Konstaplar.	Afdelnings-trumpetare.	Stam-Artillerister.
<i>Svea Artilleri-regementē.</i>							
Ett 3'',24:s fotbatteri	1	2	1	7	7	1	33
Två 2'',58:s åkande batteri	2	4	2	14	14	8	84
Summa	3	6	3	21	21	9	117
				168			
<i>Göta Artilleri-regemente.</i>							
Ett 3'',24:s fotbatteri	1	2	1	7	7	1	33
Två 2'',58:s åkande batterier	2	4	2	14	14	8	84
Summa	3	6	3	21	21	9	117
				168			
<i>Wendes Artilleri-regemente.</i>							
Ett 3'',24:s fotbatteri	1	2	1	7	7	1	33
Två 2'',58:s åkande batterier	2	4	2	14	14	8	84
Summa	3	6	3	21	21	9	117
				168			
Summa summarum	9	18	9	63	63	27	351
504							

Underhållskostnaden för reserv-artilleriet uppgår till:

9 halfsolds-Kaptener å 1,000 rdr.....	9,000.
18 d:o Löjtnanter å 500 rdr.....	9,000.
9 d:o Styckjunkare å 400 rdr	3,600.
63 Förste Konstaplar å 20 rdr.....	1,260.
441 Andre Konstaplar, Afdelningsstrumpetare och Artillerister å 15 rdr.....	6,615.

Summa rdr 29,475.

	Erfordras.	F i n n e s.							Behof.	
		artilleri-regemente. Vid Svea	Vid Göta artilleri-regemente.	Vid Wendes artilleri-regemente.	I Stockholms tygföråd.	I Kristiansstads tygföråd.	I Hernösand.	Å Karlsborg.		Summa.
<i>Till 6 st. 2",58:s batterier.</i>										
Kanoner.....	36	—	—	—	6	—	—	—	6	30
Lavetter med föreställare.....	36	—	—	—	6	—	—	—	6	30
Ammunitionsvagnar.....	36	—	—	—	17	—	—	—	17	19
Reservlavetter.....	6	—	—	—	3	—	—	—	3	3
<i>Till Reserv-artilleriets 9 batterier.</i>										
Fältsmedjor.....	9	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Packvagnar.....	36	—	—	—	—	—	—	—	—	36
<i>Till Armé-corpsernas och Fördelningarnes staber, parker och tross.</i>										
Ammunitionsvagnar till 3",24:s batt..	36	—	—	—	—	—	—	—	—	36
D:o till 2",58:s d:o ..	48	—	—	—	—	—	—	—	—	48
D:o till 2",25:s d:o ..	6	—	—	—	—	—	—	—	—	6
D:o till infanteriammunition	144	—	—	—	—	—	—	—	—	144
Reservlavetter till 3",24:s batterier..	6	—	—	—	—	—	—	—	—	6
D:o till 2",58:s d:o ..	6	—	—	—	—	—	—	—	—	6
D:o till 2",25:s d:o ..	1	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Fältsmedjor.....	12	—	—	—	—	—	—	—	—	12
Packvagnar.....	90	—	—	—	—	—	—	—	—	90

Redskapspersedlar finnas för 6 st. 3",24:s batterier, 17 st. 2",58:s batterier samt 2 st. 2",25:s batterier. Dylika persedlar återstå således att anskaffa för 9 st. 3",24:s och 5 st. 2",58:s batterier.

Rid- och anspanns- samt stall-persedlar finnas att tillgå för 8 st. 3",24:s batterier, 17 st. 2",58:s batterier och 2 st. 2",25:s batterier. Af sådana persedlar böra således anskaffas till 7 st. 3",24:s batterier, 5 st. 2",58:s batterier samt till Armé-corpsernas och Fördelningarnes trossfordon.

Ammunitionspersedlar finnas uti förråden till ett antal beräknadt till trenne omgångar till 6 st. 3",24:s, 17 st. 2",58:s och 2 st. 2",25:s batterier. Behovet af dylika persedlar för de återstående 14 batterierna och trenne omgångar per batteri utgöres af:

För de 9 st. 3",24:s batterierna:

Granater	à	648	per omgång.....	17,496.
Brandgranater	à	48	d:o	1,296.
Granatkartesch	à	234	d:o	6,318.
Kartesch	à	186	d:o	5,022.

Perkussionsrör	à	723	per omgång	19,521.
Antändningsrör	à	1,550	d:o	41,850.
Tidsrör	à	309	d:o	8,343.
Laddningar à 3 F	à	1,240	d:o	33,480.
D:o à 0,30 F	à	1,550	d:o	41,850.

För de 5 st. 2",58:s batterierna:

Granater	à	882	per omgång	13,230.
Brandgranater	à	18	d:o	270.
Granatkartescher	à	248	d:o	3,720.
Kartescher	à	256	d:o	3,840.
Perkussionsrör	à	942	d:o	14,130.
Antändningsrör	à	1,900	d:o	28,500.
Tidsrör	à	308	d:o	4,620.
Laddningar à 1,80 F	à	1,480	d:o	22,200.
D:o à 0,20 F	à	567	d:o	8,505.

Kostnadsförslag

för anskaffning af den Artilleri-materiel, som utöfver nu befintlig
erfordras för mobilisering af artilleriet.

Kanoner och fordon.			
Kanoner 3", ₂₄ :s 14 st. à 375 R:dr	5,250		
D:o 2", ₅₈ :s 30 st. à 275 "	8,250		
Lavetter och föreställare 3", ₂₄ :s 18 st. à 1,350 R:dr	24,300		
D:o " d:o 2", ₅₈ :s 30 st. à 1,250 "	37,500		
Ammunitionsvagnar 3", ₂₄ :s 79 st. à 1,000 R:dr	79,000		
D:o 2", ₅₈ :s 67 st. à 1,000 "	67,000		
D:o 2", ₂₅ :s 6 st. à 900 "	5,400		
Reservlavetter 3", ₂₄ :s 12 st. à 1,420 R:dr	17,040		
D:o 2", ₅₈ :s 9 st. à 1,320 "	11,880		
D:o 2", ₂₅ :s 1 st. à 1,120 "	1,120		
Fältsmedjor 33 st. à 1,500 R:dr	49,500		
Packvagnar 144 st. à 650 "	93,600		
Infanteri-ammunitionsvagnar 144 st. à 650 R:dr	93,600	493,440	
Redskap			
till 3", ₂₄ :s batterier 9 st. à 7,460 R:dr	67,140		
" 2", ₅₈ :s d:o 5 st. à 6,777 "	33,885	101,025	
Rid-, Anspanns- och Stallpersedlar			
till 3", ₂₄ :s batterier 7 st. à 25,636 R:dr	179,452		
" 2", ₅₈ :s d:o 5 st. à 21,717 "	108,585		
" parkernas och stabernas fordon, förslagsvis	100,000	388,037	
Ammunitionspersedlar.			
Granater 3", ₂₄ :s 17,500 st. à 1,75 R:dr	30,625		
D:o 2", ₅₈ :s 13,300 st. à 1,30 "	17,290		
Brandgranater 3", ₂₄ :s 1,300 st. à 3,00 R:dr	3,900		
D:o 2", ₅₈ :s 300 st. à 2,10 "	630		
Granatkartescher 3", ₂₄ :s 6,400 st. à 2,35 R:dr	15,040		
D:o 2", ₅₈ :s 3,800 st. à 1,55 "	5,890		
Kartescher 3", ₂₄ :s 5,100 st. à 1,50 R:dr	7,650		
D:o 2", ₅₈ :s 3,900 st. à 1,10 "	4,290		
Perkussionsrör 33,700 st. à 0,50 "	16,850		
Tidsrör 13,000 st. à 0,50 "	6,500		
Antändningsrör 70,400 st.	3,000		
Kardustyg 26,800 fot à 0,32 R:dr	8,576	120,241	
Summa R:mt R:dr		1,102,743	

Bil. n:o 12.

Beräkning

af den tillökning i kostnaden för Fortifikationen, som uppstår genom föreslagen organisation af Ingeniör-väsendet.

Kostnad för en gång.						
A. Personal.						
Uppsättning af ett fältsignal-kompani (se bil. Ser. E. N:o 6 af mem. den 31 December 1868).....	—	—	39,556 80			
Uppsättning af en sappör-bataljon (d:o N:o 5 d:o) ..	—	—	118,551 60	158,108 40		
B. Hästar.						
Remonteringspenningar för 30 hästar..... à 450	—	—	13,500 —			
Stallinventarier d:o à 65	—	—	1,950 —	15,450 —	173,558 40	
Årlig kostnad.						
A. Fortifikations-staben.						
Löner för:						
3 Kaptener af 1:a klass..... à 3,500	—	—	10,500 —			
1 Löjtnant af 1:a klass.....	—	—	1,500 —			
1 Fanjunkare,	—	—	1,100 —			
3 Sergeanter af 1:a klass..... à 900	—	—	2,700 —			
4 Sergeanter af 1:a klass (öfverflyttas från pontonier-bataljonen).						
1 Auditör och Sekreterare.....	—	—	3,000 —			
Förhöjning i arfvode för lärare.....	—	—	130 —			
D:o d:o elever vid krigshögskolan.....	—	—	600 —			
D:o i anslag för skrifmaterialier och kartor....	—	—	208 57	19,738 57		
B. Pontonier-bataljonen.						
Löner för:						
1 Löjtnant af 2:a klass.....	—	—	1,370 —			
1 Fanjunkare.....	—	—	1,100 —			
6 Sergeanter af 2:a klass..... à 800	—	—	4,800 —			
1 Regementspastor.....	—	—	1,000 —			
1 Kassör och Förrådsförvaltare af 1:a klass.....	—	—	1,200 —			
Förhöjning i tjenstgöringspenningar för befäl, som öfverflyttas från Fortifikations-staben:						
1 Kapten af 2:a klass.....	180	—				
1 Löjtnant af 2:a klass.....	120	—				
1 Under-löjtnant.....	90	—	390 —			
Transport	—	—	9,860 —	19,738 57		

	Transport	—	—	9,860	—	19,738	57		
Arfvode för:									
1 Tygkapten		—	—	500	—				
1 Ridlärare		—	—	300	—				
1 Informations-underofficer		—	—	50	—				
Löner för 30 reserv-soldater	à 15	—	—	450	—				
Underhåll af 20 hästar	à 410,75	—	—	8,215	—	19,375	—		
<i>C. Fältsignal-kompaniet.</i>									
Löner för:									
1 Kapten af 1:a klass				3,680	—				
1 Löjtnant af 1:a klass				1,620	—				
1 Löjtnant af 2:a klass				1,370	—				
1 Under-löjtnant				1,090	—				
1 Fanjunkare				1,100	—				
2 Sergeanter af 1:a klass	à 900			1,800	—				
1 d:o af 2:a klass				800	—				
4 1:e Korporaler (jemte natura underhåll)	à 150			600	—				
10 Korporaler d:o d:o	à 100			1,000	—				
10 vice Korporaler d:o d:o	à 50			500	—				
2 Hornblåsare d:o d:o	à 36			72	—				
18 Handtverkssoldater d:o d:o	à 30			540	—	14,172	—		
Underhåll för 120 man i medeltal	à 298,74			—	—	35,848	80		
Löner för 10 reserv-soldater	à 15			—	—	150	—		
Underhåll af 10 hästar	à 410,75			—	—	4,107	50		
Underhåll af materielen				—	—	3,000	—		
Anslag för kompaniets fältöfningar				—	—	3,500	—	60,778	30
<i>D. Sappör-bataljonen.</i>									
Löner för:									
1 Major				5,040	—				
3 Kaptener af 1:a klass	à 3,680			11,040	—				
1 Kapten af 2:a klass				2,480	—				
3 Löjtnanter af 1:a klass	à 1,620			4,860	—				
1 d:o af 2:a klass (regementsadjutant)				1,770	—				
3 Löjtnanter af 2:a klass	à 1,370			4,110	—				
3 Under-löjtnanter	à 1,090			3,270	—				
3 Fanjunkare	à 1,100			3,300	—				
4 Sergeanter af 1:a klass	à 900			3,600	—				
6 d:o af 2:a klass	à 800			4,800	—				
6 1:e Korporaler (jemte natura underhåll)	à 150			900	—				
12 Korporaler d:o d:o	à 100			1,200	—				
18 vice Korporaler d:o d:o	à 50			900	—				
6 Hornblåsare d:o d:o	à 36			216	—				
54 Handtverkssoldater d:o d:o	à 30			1,620	—				
1 Auditör				3,000	—	52,106	—		
Transport		—	—	52,106	—	99,891	87		

	Transport	—	—	52,106	—	99,891	—	
Underhåll för 360 man, i medeltal	à 298,57	—	—	107,485	20			
Löner för 30 reserv-soldater	à 15	—	—	450	—			
Arfvode för:								
1 Park-kapten		500	—					
1 Informations-underofficer		50	—					
De presterliga göromålens bestridande		200	—	750	—			
Förhöjning i anslaget till Ingeniör-truppersnas praktiska öfningar		—	—	3,000	—	163,791	20	263,683 07
<i>Härifrån afgår:</i>								
Löner för:								
1 Förrådsförvaltare af 1:a klass		900	—					
1 Sekreterare		1,275	—					
1 Kanslist		630	—					
Arfvode för:								
Bestridande af de presterliga göromålen vid pontonier-bataljonen		120	—					2,925 —
	Återstår årlig tillökning	—	—	—	—	—	—	260,758 07
hvilken summa vid nuvarande Regementsskrifvarens afgång minskas med		—	—	—	—	—	—	1,000 —
	hvarför den årliga tillökningen blott utgör	—	—	—	—	—	—	259,758 07

Förslag

till aflöningsstat för Generalstaben.

	Fast lön.		Tjenstgörings- penningar.	Arvoden m. m.	Summa.
	Egentlig lön.	Hast- och furegemedel.			
1 Chef (uppförd å Generalitetets stat)	—	—	—	—	—
1 Öfverste	4,920	400	1,440	—	6,760
1 Öfverstelöjtnant	3,880	400	960	—	5,240
1 D:o	3,880	400	960	—	5,240
1 Major	3,280	400	960	—	4,640
9 D:o	29,520	3,600	8,640	—	41,760
1 Kapten med lön i 1:a klass	2,960	400	720	—	4,080
7 D:o d:o	20,720	2,800	5,040	—	28,560
1 D:o med lön i 2:a klass	1,760	400	720	—	2,880
7 D:o d:o	12,320	2,800	5,040	—	20,160
1 Löjtnant	1,140	400	480	—	2,020
9 D:o	10,260	3,600	4,320	—	18,180
1 Professor	4,500	—	—	—	4,500
1 Vaktmästare	600	—	—	—	600
1 D:o	600	—	—	—	600
1 D:o	500	—	—	—	500
Till Generalstabs-aspiranternes aflönande	—	—	—	2,400	2,400
» Generalstabens fältöfningar	—	—	—	4,000	4,000
» utrikes resor	—	—	—	3,000	3,000
» krigsarkivet och biblioteket	—	—	—	3,000	3,000
» expenser	—	—	—	3,000	3,000
Summa	100,840	15,600	29,280	15,400	161,120

Bil. n:o 14.

Approximativ beräkning

öfver årliga kostnaden för indelta arméens, Wermlands Fältjägare-corps' och beväringssmanskapets vapenöfningar, enligt föreslagen plan.

Indelta Arméen och Wermlands Fältjägare-corps.					
A. Vapenöfning å mötesplatserna.					
1:mo Indelta infanteriet.					
a) Kostnad för manskapet.					
Marsch-kostnad:					
För hvarje man beräknas i medeltal 4 marschdagar fram och åter mellan kompanisamlingsplatsen och regementsmötesplatsen; således för 24,000 man 96,000 portioner å 65 öre (portionsskilling inberäknad).		—	62,400	—	
Mötes-kostnad:					
Befälsmöte, 10 dagar med 5,760 man (30 per kompani) 57,600 portioner					
Rekrytmöte, 42 dagar med 2,400 man (10 proc. af nummerstyrkan) 100,800 »					
Skarpskyttemöte, 8 dagar med 1,536 man (8 per kompani) 12,288 »					
Regementsmöte, 20 dagar med 24,000 man 480,000 »					
Summa 650,688 portioner					
å 56 öre (portionsskilling inberäknad).		—	364,385	28	
b) Kostnad för befälet.					
Aflöning under:					
Rekrytmötet, 42 dagar, för 21 kaptener å 4 R:dr 3,528 —					
96 sub.-officerare å 3 » 12,096 —					
27 fanjunkare å 2,50 » 2,835 —					
96 underofficerare å 2 » 8,064 —					
			26,523	—	
Skarpskyttemötet, 8 dagar, för 48 sub.-officerare å 3 » 1,152 —					
48 underoffic. å 2 » 768 —					
			1,920	—	
Transport		—	455,228	28	

	Transport	—	—	455,228	28	
Vidare tillkommer:						
Transportkostnader		3,000	—			
Sjukvårdskostnader		8,000	—			
Inventariopersedlars underhåll		6,000	—			
Förvaltningskostnader, mötesanslagets del deraf för infanteriet		38,000	—			
Diverse kostnader, såsom lägerhalm, kokstänger m. m.		6,000	—	61,000	—	516,228 28
2:o Indelta kavalleriet.						
a) <i>Kostnaden för manskapet och nummerhästarne.</i>						
Marsch-kostnad:						
För hvarje man beräknas i medeltal 5 marschdagar fram och åter mellan squadronsamlingsplatsen och regementsmötesplatsen; således						
för 3,374 man (3,300 + 74) 16,870 portioner à 65 öre		10,965	50			
» 3,559 hästar (3,300 + 111 + 148) 17,795 rationer à 1,20		21,354	—	32,319	50	
Mötes-kostnad:						
Befälsmöte, 20 dagar						
med 444 man 8,880 portioner.						
» 629 hästar (444 + 37 + 148) 12,580 rationer.						
Exercissquadron, 90 dagar						
med 450 man 40,500 »						
» 508 hästar 45,720 »						
Regementsmöte, 26 dagar						
med 3,374 man 87,724 »						
» 3,559 hästar 92,534 »						
Summa 137,104 portioner à 56 öre		76,778	24			
» 150,834 rationer à 1 R:dr		150,834	—	227,612	24	
b) <i>Kostnad för befälet.</i>						
Aflöning under:						
Exercissquadron, 90 dagar, för 7 ryttmästare... à 4 R:dr		2,520	—			
» 22 sub.-offic. à 3 »		5,940	—			
» 7 fanjunkare... à 2,50 »		1,575	—			
» 22 underoffic. à 2 »		3,960	—	13,995	—	
Vidare tillkommer:						
Transportkostnader		3,000	—			
Sjukvårdskostnader		4,000	—			
Inventariopersedlars underhåll		3,000	—			
Förvaltningskostnader, mötesanslagets del deraf för kavalleriet		8,000	—			
Diverse kostnader, såsom lägerhalm, kokstänger, ved och ljus vid exercissquadronerna m. m.		7,000	—	25,000	—	298,926 74
Transport		—	—	—	—	815,155 02

Beväringsmanskapet.

Af beväringsmanskapet öfvas blott de 3:ne yngsta årsklasserna, af hvilka den första beräknas utgöra omkring 19,000, och de båda sednare hvardera omkring 18,500 man. 2,000 man tilldelas specialvapnen och öfvas 2:ne år; de kavalleriet tillhörande 480 man, 60 dagar första och 30 dagar andra året, samt de öfrige 52 dagar första och 30 dagar andra året. Allt öfrigt beväringsmanskap tillhör infanteriet och undergår vapenöfning, första året 42 dagar, samt andra och tredje åren hvardera 20 dagar.

A. Vapenöfningen.

a) *Kostnad för manskapet.*

Mönstringskostnad	—	—	20,000	—
Marsch-kostnad:				
För 37,500 man, eller sammanlagda beräknade styrkan af första och andra klasserna, jemte 16,500 man af tredje klassen, tillhopa 54,000 man. För hvarje man beräknas i medeltal 5 marschdagar, fram och åter mellan samlingsplatsen i hemorten och mötesplatsen; således för 54,000 man, 270,000 portioner à 65 öre (portionsskilling inberäknad)	—	—	175,500	—
Möteskostnad:				
Första klassen:				
Infanteri 17,000 man i 42 dagar 714,000 portioner				
Kavalleri 480 » 60 » 28,800 »				
Artilleri och Ingeniörtrupp 1,520 man i 52 dagar			79,040	»
Andra klassen:				
Infanteri 16,500 man i 20 dagar 330,000 »				
Kavalleri 480 » 30 » 14,400 »				
Artilleri och Ingeniörtrupp 1,520 man i 30 dagar			45,600	»
Tredje klassen:				
Infanteri 16,500 man i 20 dagar 330,000 »				
Summa 1,541,840 portioner				
à 56 öre (portionsskilling inberäknad).....	—	—	863,430	40
Underbefäl och spel:				
1,696 man 71,232 portioner..... à 60 öre	—	—	42,739	20
Transport	—	—	1,101,669	60

Transport		—	1,101,669 60	
b) <i>Kostnad för bevälet.</i>				
Rese- och traktamentsersättning för beväringsskaps- pets (första klassens) afhemtning och återföring till samlingsplatserna i hemorten		—	8,000	—
Aflöning under 42 dagar:				
För 30 majorer	à 5 R:dr	6,300		
» 136 kaptener och regementspastorer	à 4 »	22,848		
» 318 subalternofficerare	à 3 »	40,068		
» 136 fanjunkare och bataljonsadjutanter	à 2,50 »	14,280		
» 348 underofficerare och regementsväbblar	à 2 »	29,232		
» 30 läkare	à 3 »	3,780	²⁾ 116,508	—
Aflöning under 82 dagar:				
För 12 kaptener	à 4 »	3,936		
» 37 subalternofficerare	à 3 »	9,102		
» 12 fanjunkare	à 2,50 »	2,460		
» 21 underofficerare	à 2 »	3,444		
» 9 läkare	à 3 »	2,214	³⁾ 21,156	—
Aflöning under 90 dagar:				
För 7 rytmästare	à 4 »	2,520		
» 27 subalternofficerare	à 3 »	7,290		
» 7 fanjunkare	à 2,50 »	1,575		
» 20 underofficerare	à 2 »	3,600		
» 8 läkare	à 3 »	2,160	³⁾ 17,145	—
Härtill kommer:				
Rationer för kavalleribeväringsens hästar: 500 hästar under 90 dagar, 45,000 rationer à 1 R:dr		—	45,000	—
Vidare tillkommer:				
Underhåll af mötesfält och byggnader.		20,000		
Transportkostnader		6,000		
Sjukvårdskostnader		16,000		
Inventariépersedlars underhåll		10,000		
Förvaltningskostnader, som från beväringsskaps- anslaget böra utgå		35,000		
Diverse kostnader, såsom lägerhalm, kokstänger m. m.		10,000	97,000	—
Kostnad för reservbefälets utbildning		—	75,000	—
			1,481,478 60	
Då kostnaden för vapenöfningarne för närvarande i medeltal utgör omkring		—	700,000	—
uppgår den ökade kostnaden för vapenöfningen såle- des till		—	781,478 60	

B. Materielen.				
Underhåll af bevärmanskapets beklädnad och utredning m. m. under 1,541,840 slitningsdagar, å 45 öre per dag.....	—	—	693,828	—
Underhåll af hästutredningspersedlar under 43,200 slitningsdagar å 5 öre per dag.....	—	—	2,160	695,988 —
Kostnaden för bevärmanskapets beklädnad och utredning utgör nu.....	—	—	—	325,000 —
hvarföre den ökade kostnaden för materielen uppgår till.....	—	—	—	370,988 —
Enär ökade kostnaden för vapenöfningen beräknats till.....	—	—	—	781,478 60
kommer således sammanlagda ökade kostnaden för bevärmanskapets vapenöfning äfvensom för underhåll af dess materiel att uppgå till.....	—	—	—	1,152,466 60

- ¹⁾ Antalet befäl under rekryt- och skarpskyttemötena är beräknadt i öfverensstämmelse med den tabell, som i sådant afseende är anbefald till efterrättelse genom nåd. Generalordres den 23 November 1869.
- ²⁾ Bevärmanskapet af infanteriet formaras vid hvarje regemente på 4 och vid hvarje corps på 2 kompanier. Vid hvarje regemente eller corps beräknas: 1 bataljonschef, 1 regementspastor, 1 läkare, 1 regementsväbel och 1 bataljonsadjutant. Vid hvarje kompani beräknas: 1 kapten, 3 subalternofficerare, 1 fanjunkare, 3 underofficerare, 14 korporaler och 2 spel.
- ³⁾ Vid specialvapnen beräknas:
 Kavalleriet: 7 ryttmästare, 27 subalternofficerare, 7 fanjunkare och 20 underofficerare.
 Artilleriet: 9 kaptener, 27 subalternofficerare, 9 styckjunkare och 18 underofficerare.
 Ingeniörtrupperna: 3 kaptener, 10 subalternofficerare, 3 fanjunkare och 3 underofficerare.

Bil n:o 15.

Beräkning

öfver kostnaden för Fältläkare-corpsen, enligt föreslagen organisation.

Staben.							
1	Generalfältläkare		lön	6,000	—		
1	Öfverfältläkare för Stockholms garnison		arvode	1,800	—		
3	Fältläkare	 à 300 R:dr	d:o	900	—		
1	Garnisonsläkare å Carlsborg		d:o	500	—		
1	D:o å Carlsten		d:o	500	—		
1	Sekreterare i Generalfältläkare-expeditionen.		lön	2,500	—		
1	Adjutant i		d:o	900	—		
1	Uppbördsman i Fältläkare-kontoret.		d:o	1,200	—		
1	Vaktmästare		lön	500	—	14,800	—
Läkare vid regementen och corpser.							
41	Regementsläkare	 à 2,500 R:dr	lön	102,500	—		
42	1:ste Bataljonsläkare	 à 1,200	» d:o	50,400	—		
39	2:dre D:o	1:sta klass à 900	» d:o	35,100	—		
21	» D:o	2:dra » à 600	» d:o	12,600	—	200,600	—
Extra Fältläkare-corpsen.							
20	Reservläkare af 1:sta klass	 à 300 R:dr	arvode	6,000	—		
30	D:o » 2:dra »	 à 200	» d:o	6,000	—		
30	D:o » 3:dje »	 à 150	» d:o	4,500	—	16,500	—
						231,900	—
Nu anvisade tillgångar för läkarevården vid Arméen äro:							
a)	å indelta Arméens stat			—	—	117,848	24
b)	» värfvade d:o			37,950	—		
c)	» Generalitetets d:o			750	—		
d)	nu utgående arvoden till pensionärer och stipendiater			9,650	—		
e)	å garnisonssjukhusets stat			1,800	—	50,150	—
						167,998	24
hvilket belopp bör å Fältläkare-corpsens stat uppföras, hvarefter återstår att med nya tillgångar bestrida				—	—	—	63,901 76

Förslag

till normalstat för aflöningen vid indelta infanteriet.

	Aflöning för embete eller tjenst.						Summa aflöning för regemente eller corps.	
	Fast lön.		Arvoden.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.	Aflöningsbelopp för hvarje särskild grad.		
	Egentlig lön.	Häst- och fouragemedel.						
Lif-regementets Grenadier-corps.								
Staben:								
1 Öfverstelöjtnant, Corpschef	4,500	400	—	400	5,300	5,300		
1 Major	3,200	400	—	200	3,800	3,800		
1 Regementsqvartermästare	900	400	—	300	1,600	1,600		
1 1:ste Regementsadjutant.	600	400	—	200	1,200	1,200		
1 Regementsauditör	3,000	—	—	—	3,000	3,000		
1 Regementspastor	600	—	—	—	600	600		
1 Bataljonsadjutant	600	—	—	—	600	600		
1 Regementsväbel	600	—	—	—	600	600		
1 Regementstrumslagare	600	—	—	—	600	600		
1 Gevärshandtverkare (jemte nummerlön)	150	—	—	—	150	150		
Kompani-staten:								
7 Kaptener	1,800	—	—	—	1,800	12,600		}
För 4 till Kompanichefs-tjenstgöring beordrade Kaptener	—	—	700	450	1,150	4,600		
4 1:ste Löjtnanter	1,000	—	—	—	1,000	4,000		
5 2:dre D:o	750	—	—	—	750	3,750		
4 Underlöjtnanter	500	—	—	—	500	2,000		
4 Fanjunkare	700	—	—	300	1,000	4,000		
6 1:ste Sergeanter	600	—	—	—	600	3,600		
6 2:dre D:o	500	—	—	—	500	3,000		
4 Furirer	400	—	—	—	400	1,600		
12 1:ste Korporaler (jemte nummerlön)	100	—	—	—	100	1,200		
24 Korporaler (d:o)	75	—	—	—	75	1,800		
36 vice Korporaler (d:o)	30	—	—	—	30	1,080		
5 Fältmusikanter och musikens underhåll	—	—	—	—	—	3,000		
Transport	—	—	—	—	—	—	63,680	

	Aflöning för embete eller tjänst.					Aflöningsbelopp för hvarje särskild grad.	Summa aflöning för regemente eller corps.
	Fast lön.		Arvoden.	Tjänstgörings- penningar.	Summa.		
	Egentlig lön.	Hast- och fouragemedel.					
Transport	—	—	—	—	—	—	63,680
1:sta Lifgrenadier-regementet.							
Staben:							
1 Öfverste, Regementschef	6,000	800	—	900	7,700	7,700	
1 Öfverstelöjtnant, 1:ste Major.. ..	4,000	400	—	200	4,600	4,600	
1 2:dre Major	3,200	400	—	200	3,800	3,800	
1 3:dje D:o	2,700	400	—	200	3,300	3,300	
1 Regementsqvartermästare	900	400	—	300	1,600	1,600	
1 1:ste Regementsadjutant	600	400	—	200	1,200	1,200	
1 2:dre D:o	400	400	—	100	900	900	
1 Regementsauditör	3,000	—	—	—	3,000	3,000	
1 Regementspastor	600	—	—	—	600	600	
1 1:ste Bataljonsadjutant	600	—	—	—	600	600	
1 2:dre D:o	500	—	—	—	500	500	
1 Regementsväbel	600	—	—	—	600	600	
1 Regementsstrumslagare	600	—	—	—	600	600	
2 Gevärshandverkare (jemte nummerlön) ..	150	—	—	—	150	300	
Kompani-staten:							
14 Kaptener	1,800	—	—	—	1,800	25,200	}
För 8 till Kompanichefs-tjänstgöring beor- drade Kaptener	—	—	700	450	1,150	9,200	
8 1:ste Löjtnanter	1,000	—	—	—	1,000	8,000	
10 2:dre D:o	750	—	—	—	750	7,500	
8 Underlöjtnanter	500	—	—	—	500	4,000	
8 Fanjunkare	700	—	—	300	1,000	8,000	
12 1:ste Sergeanter	600	—	—	—	600	7,200	
12 2:dre D:o	500	—	—	—	500	6,000	
8 Furirer	400	—	—	—	400	3,200	
24 1:ste Korporaler (jemte nummerlön)	100	—	—	—	100	2,400	
48 Korporaler	75	—	—	—	75	3,600	
72 vice Korporaler	30	—	—	—	30	2,160	
10 Fältmusikanter och musikens underhåll ..	—	—	—	—	—	6,000	121,760
Transport	—	—	—	—	—	—	185,440

				Summa aflöning för regemente eller corps.
			Transport	185,440
2:dra Lifgrenadier-regementet, lika med 1:sta Lifgrenadier-regementet				121,760
Westgöta regemente,	d:o	d:o		121,760
Smålands Grenadier-corps, lika med Lif-regementets Grenadier-corps.				63,680
Uplands regemente, lika med 1:sta Lifgrenadier-regementet				121,760
Skaraborgs	d:o,	d:o	d:o	121,760
Södermanlands	d:o,	d:o	d:o	121,760
Kronobergs	d:o,	d:o	d:o	121,760
Jönköpings	d:o,	d:o	d:o	121,760
Dal-	d:o,	d:o	d:o	121,760
Helsinge	d:o,	d:o	d:o	121,760
Elfsborgs	d:o,	d:o	d:o	121,760
Westgöta-Dals	d:o,	d:o	d:o	121,760
Bohus läns	d:o,	d:o	d:o	121,760
Westmanlands	d:o,	d:o	d:o	121,760
Norrbottnens Fältjägare-corps, lika med Lif-regementets Grenadier-corps.				63,680
Westerbottens	d:o,	d:o	d:o	63,680
Kalmar regemente, lika med 1:sta Lifgrenadier-regementet				121,760
Nerikes	d:o,	d:o	d:o	121,760
Wermlands	d:o,	d:o	d:o	121,760
Jemtlands Fältjägare-corps, lika med Lif-regementets Grenadier-corps.				63,680
Norra Skånska regementet, lika med 1:sta Lifgrenadier-regementet				121,760
Södra	d:o,	d:o	d:o	121,760
Hallands Fältjägare-corps, lika med Lif-regementets Grenadier-corps.				63,680
Wester-norrlands regemente, lika med 1:sta Lifgrenadier-regementet.				121,760
Blekinge	d:o,	d:o	d:o	121,760
Summa Riksdaler Riksmünt				2,939,040

Bil. n:o 17.

Förslag

till normalstat för aflöningen vid indelta Kavalleriet.

	Aflöning för embete eller tjänst.				Aflöningsbelopp för hvarje särskild grad.	Summa aflöning för regemente eller corps.	
	Fast lön.		Arvoden.	Tjenstgörings- penningar.			
	Egentlig lön.	Kavallerifällags samt häst- och färdmedel.			Summa.		
Lif-regementets Dragon-corps.							
<i>Staben:</i>							
1 Öfverste, Corpschef.....	6,000	1,800	—	900	8,700	8,700	
1 Öfverstelöjtnant, 1:ste Major.....	4,000	1,400	—	400	5,800	5,800	
1 2:dre Major.....	3,200	1,400	—	200	4,800	4,800	
1 Regementsqvartermästare.....	900	800	—	300	2,000	2,000	
1 1:ste Regementsadjutant.....	600	800	—	200	1,600	1,600	
1 2dre D:o 	400	800	—	100	1,300	1,300	
1 Regementsauditor.....	3,000	—	—	—	3,000	3,000	
1 Regementspastor.....	600	—	—	—	600	600	
1 Regementsstallmästare.....	700	800	—	—	1,500	1,500	
1 Regementshästläkare.....	—	—	250	—	250	250	
1 Sadelmakare.....	250	—	—	—	250	250	
1 Pistolsmed.....	250	—	—	—	250	250	
<i>Squadrons-staten:</i>							
6 Ryttmästare.....	1,800	1,000	—	—	2,800	16,800	
För 5 till Squadronschefs-tjenstgöring be- ordrade Ryttmästare.....	—	—	700	450	1,150	5,750	
5 1:ste Löjtnanter.....	1,000	800	—	—	1,800	9,000	
2 2:dre d:o 	750	800	—	—	1,550	3,100	
5 Underlöjtnanter.....	500	800	—	—	1,300	6,500	
5 Fanjunkare	700	200	—	300	1,200	6,000	
5 1:ste Sergeanter.....	600	200	—	—	800	4,000	
5 2:dre d:o 	500	200	—	—	700	3,500	
5 3:dje d:o 	400	200	—	—	600	3,000	
5 Squadronsästläkare.....	700	—	—	—	700	3,500	
5 1:ste Korporaler (jemte nummerlön).....	80	—	—	—	80	400	
10 Korporaler d:o 	50	—	—	—	50	500	
15 vice Korporaler d:o 	20	—	—	—	20	300	
5 1:ste Trumpetare d:o 	200	—	—	—	200	1,000	
Till musikens underhåll.....	—	—	—	—	—	750	
Transport	—	—	—	—	—	94,150	
						94,150	

	Aflöning för embete eller tjänst.					Aflöningsbelopp för hvarje särskild grad	Summa aflöning för regemente eller corps
	Fast lön.		Arvoden.	Tjenstgörings- penningar.	Summa.		
	Egentlig lön.	Kavalerifällings samt häst- och furage-medel.					
Transport	—	—	—	—	—	—	94,150
Lif-regementets Hussar-corps.							
Lika med Lif-regementets Dragon-corps...	—	—	—	—	—	—	94,150
Smålands Hussar-regemente.							
Lika med Lif-regementets Dragon-corps....	—	—	—	—	—	—	94,150
Skånska Hussar-regementet.							
<i>Staben:</i>							
1 Öfverste, Regementschef	6,000	1,800	—	900	8,700	8,700	
1 Öfverstelöjtnant, 1:ste Major	4,000	1,400	—	400	5,800	5,800	
1 2:dre Major.....	3,200	1,400	—	200	4,800	4,800	
1 Regementsqvartermästare..	900	800	—	300	2,000	2,000	
1 1:ste Regementsadjutant...	600	800	—	200	1,600	1,600	
1 2:dre d:o	400	800	—	100	1,300	1,300	
1 Regementsauditör.....	3,000	—	—	—	3,000	3,000	
1 Regementspastor.....	600	—	—	—	600	600	
1 Regementsstallmästare.....	700	800	—	—	1,500	1,500	
1 Regementshästläkare...	900	—	—	—	900	900	
1 Sadelmakare	250	—	—	—	250	250	
1 Pistolsmed.....	250	—	—	—	250	250	
<i>Squadrons-staten:</i>							
12 Ryttmästare	1,800	1,000	—	—	2,800	33,600	}
För 10 till Squadronschefts-tjenstgöring be- ordrade Ryttmästare	—	—	700	450	1,150	11,500	
10 1:ste Löjtnanter.....	1,000	800	—	—	1,800	18,000	
4 2:dre d:o	750	800	—	—	1,550	6,200	
10 Underlöjtnanter	500	800	—	—	1,300	13,000	
10 Fanjunkare.....	700	200	—	300	1,200	12,000	
10 1:ste Sergeant	600	200	—	—	800	8,000	
10 2:dre d:o	500	200	—	—	700	7,000	
10 3:dje d:o	400	200	—	—	600	6,000	
10 Squadronshästläkare	700	—	—	—	700	7,000	
Transport	—	—	—	—	—	153,000	282,450

		Aflöning för embete eller tjänst.					Aflöningsbelopp för hvarje särskild grad.	Summa aflöning för regemente eller corps.
		Fast lön.		Arvoden.	Tjänstgörings- penningar.	Summa.		
		Egentlig lön.	Kavallerifälläg samt häst- och färdige-medel.					
Transport		—	—	—	—	—	153,000	282,450
10 1:ste Korporaler (jemte nummerlön)		80	—	—	—	80	800	
20 Korporaler	d:o	50	—	—	—	50	1,000	
30 vice Korporaler	d:o	20	—	—	—	20	600	
10 1:ste Trumpetare	d:o	200	—	—	—	200	2,000	
Till musikens underhåll.		—	—	—	—	—	1,500	158,900
Skånska Dragon-regementet.								
Lika med Skånska Hussar-regementet		—	—	—	—	—	—	158,900
Jemtlands Hästjägare-corps.								
Staben:								
1 Major, Corpschef		2,800	1,400	—	600	4,800	4,800	
1 Regementsquarttermästare		900	800	—	300	2,000	2,000	
1 Beridare		—	—	500	—	500	500	
1 Sadelmakare		250	—	—	—	250	250	
Squadrons-staten:								
3 Ryttmästare		1,800	1,000	—	—	2,800	8,400	
För 2 till SquadronscheFs-tjänstgöring be- ordrade Ryttmästare		—	—	700	450	1,150	2,300	
2 1:ste Löjtnanter		1,000	800	—	—	1,800	3,600	
1 2:dre d:o		750	800	—	—	1,550	1,550	
3 Underlöjtnanter		500	800	—	—	1,300	3,900	
2 Fanjunkare		700	200	—	300	1,200	2,400	
2 1:ste Sergeanter		600	200	—	—	800	1,600	
2 2:dre d:o		500	200	—	—	700	1,400	
2 3:dje d:o		400	200	—	—	600	1,200	
2 Squadronsästläkare		700	—	—	—	700	1,400	
2 1:ste Korporaler (jemte nummerlön)		80	—	—	—	80	160	
4 Korporaler	d:o	50	—	—	—	50	200	
6 vice Korporaler	d:o	20	—	—	—	20	120	
2 1:ste Trumpetare	d:o	200	—	—	—	200	400	
Till musikens underhåll.		—	—	—	—	—	300	36,480
Summa R:dr		—	—	—	—	—	—	636,730

Uppgift på mantal eller, der sådana finnas, hyttor i en extra soldatrote inom en hvar af nedanskrifna privilegierade tackjernsbergslager i riket samt uträkning af värdet dels efter medeltalet af 1865—1869 årens och dels efter 1870 års markegångspris å den rotefrihet, samma orter, enligt Kongl. Kammar- och Kommers-kollegiernas underdåniga Utlåtande den 31 December 1867, i och för bergsbruk åtnjuta.

I en rote.				S u m m a.						Summa Summan rotar.		Värden å roterings- skyldigheten efter			
Mantal.		Hyttor.		Hemman.	Hyttor.	Rotar å			medeltalet af 1865—1869 årens marke- gångspris.			1870 års marke- gångspris.			
Från och med till och med	i me- deltal.	Från och med till och med	i me- deltal.			Hemman.	Hyttor.	Bergstorp och andra lägenheter.	R-dr.			öre.	R-dr.	öre.	
				Mantal.	Antal.										
1,75—4,90	3,76	—	—	210,95	—	56,06	—	0,16	56,22	Nora bergslag. Vid Kongl. Nerikes regemente	5,055	86	4,167	03	
1,75—5,21	2,96	—	—	27,91	—	9,44	—	—	9,44	Hjulsjö bergslag. Vid Kongl. Nerikes regemente	848	94	699	69	
3,42—6,50	4,72	—	—	171,29	—	36,33	—	—	36,33	Lindes bergslag. Vid Kongl. Nerikes regemente	3,267	16	2,692	78	
1,25—6,04	3,82	—	—	67,69	—	17,73	—	0,05	17,78	Ramsbergs bergslag. Vid Kongl. Nerikes regemente	1,598	96	1,317	85	
1,78—3,12	2,54	—	—	29,96	2,00	11,81	2,33	1,81	15,95	Grythytte bergslag. Vid Kongl. Nerikes regemente	1,434	38	1,182	21	
2,25—5,16	3,28	—	—	29,28	0,5	8,92	0,75	—	9,67	Hellefors bergslag. Vid Kongl. Nerikes regemente	869	62	716	74	
1,08—2,75	2,01	—	—	65,11	—	32,31	—	0,74	33,05	Carlskoga bergslag. Vid Kongl. Nerikes regemente	2,972	19	2,449	67	
1—4,25	3,29	—	—	104,33	—	31,69	—	1,07	32,76	Lekebergs bergslag. Vid Kongl. Nerikes regemente	2,833	41	2,373	46	
1—2,83	2,12	—	—	119,92	—	56,68	—	—	56,68	Lerbäcks bergslag. Vid Kongl. Nerikes regemente	4,902	25	4,106	47	
1,05—2,91	1,69	—	—	39,85	—	23,55	—	0,07	23,62	Nya Kopparbergs bergslag. Vid Kongl. Nerikes regemente	2,124	15	1,750	71	
—	—	—	—	0,13	—	0,05	—	—	0,05	Vid Kongl. Westmanlands regemente . . .	4	50	3	71	
—	—	—	—	39,98	—	23,60	—	0,07	23,67	Säger	2,128	65	1,754	42	
—	1,85	1—2,50	1,44	14,83	27,94	8,00	19,47	8,58	36,05	Filipstads bergslag. Vid Kongl. Wermlands regemente	4,455	78	4,380	80	
0,37—1,75	1,00	—	—	29,00	—	29,60	—	0,06	29,66	Nyeds bergslag. Vid Kongl. Wermlands regemente	3,665	98	3,604	28	
1,33—2,25	1,84	—	—	41,75	—	22,74	—	—	22,74	Tabergs bergslag.	1,874	—	1,812	61	
—	—	—	—	952	30,44	344,91	22,55	12,54	380	Summa	35,907	18	31,258	01	

An m. Att det här förekommande mantalet äfvensom antalet af hyttor i allmänhet är lägre än det i det underdåniga Utlåtandet till redovisning upptagna, härleder sig deraf, att i det sednare mantalet och hytteantalet ingå ej blott ecklesiastik- och militie-boställen, säterier, rå- och rörshemman, samt delvis äfven gästgifverier och posthemman, hvilka till följd af dessa sina egenskaper äro blott extra roterade, utan ock de inom Filipstads bergslag varande ordinarie roterade rekognitionshemman, hvilka alla, med undantag af prestgårdar och stommar inom Filipstads bergslag, om hvilka tillförlitlig upplysning icke kan i jordeboken eller roteringslängden erhållas, härstädes äro uteslutne; och att åter mantalet inom Lerbäcks bergslag öferskjuter det i det underdåniga Utlåtandet antecknade, förorsakas deraf, att af anledning som i Utlåtandet, pag. 68 och 69, närmare angifves, här tillkomma hemman från Sundbo och Grimstens härader, hvilka för sin belägenhet i bergslag njuta rotefrihet, men ingen annan förmån.
Stockholm och Kongl. Kammar-kollegii Första och Andra Provinskontor den 23 December 1870.

F ö r s l a g

till Normalstat för aflöningen vid värfvade Arméen.

	Infanteriet.								Kavalleriet.					Artilleriet.					Fortifikationen.								
	Gardet.				Wermlands Fältjägare-corps.				Fast lön.		Arvode.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	Fast lön.		Arvode.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	Fast lön.		Arvode.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.				
	Fast lön.		Tjenstgöringspenningar.	Summa.	Fast lön.		Tjenstgöringspenningar.	Summa.	Fast lön.					Arvode.	Tjenstgöringspenningar.				Summa.	Fast lön.				Arvode.	Tjenstgöringspenningar.	Summa.	
	Egentlig lön.	Häst- och fourage-medel.			Egentlig lön.	Häst- och fourage-medel.			Egentlig lön.	Kavaleri-tillägg samt häst- och fourage-medel.										Egentlig lön.							Häst- och fourage-medel.
Staben.																											
Öfverste: Regementschef, Sekundchef; Öfverste vid Fortifikationen	6,120	800	—	1,080	8,000	—	—	—	—	—	6,120	1,800	—	1,080	9,000	6,120	800	—	1,080	8,000	4,920	—	—	1,080	6,000		
Öfverstelöjtnant, Corpschef.	—	—	—	—	—	4,500	400	—	400	5,300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
D:o , 1:e Major	3,880	800	—	720	5,400	—	—	—	—	—	3,880	1,400	—	720	6,000	3,880	800	—	720	5,400	3,880	—	—	720	4,600		
Major, Chef för Pontonier- och Sappör-bataljonerna.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
D:o	3,280	800	—	720	4 800	3,200	400	—	200	3,800	3,280	1,400	—	720	5,400	3,280	800	—	720	4,800	3,280	800	—	960	5,040		
Kapten, 1:a klass.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
D:o , 2:a d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Regementsqvartermästare.	1,260	400	—	540	2,200	900	400	—	300	1,600	1,260	800	—	540	2,600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Löjtnant, 1:a klass.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
D:o , 2:a d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
1:e Regementsadjutant	940	400	—	360	1,700	600	400	—	200	1,200	940	800	—	360	2,100	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
2:e d:o	730	400	—	270	1,400	—	—	—	—	—	730	800	—	270	1,800	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Underlöjtnant.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Regementsstallmästare...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	730	800	—	270	1,800	730	800	—	270	1,800	—	—	—	—	—		
Regementspastor...	1,000	—	—	—	1,000	600	—	—	—	600	1,000	—	—	—	1,000	1,000	—	—	1,000	1,000	1,000	—	—	—	1,000		
Regementsauditör...	3,000	—	—	—	3,000	2,500	—	—	—	2,500	3,000	—	—	—	3,000	3,000	—	—	—	3,000	—	—	—	—	—		
Auditör och Sekreterare...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,000	—	—	—	3,000		
D:o och Förrädsförvaltare	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3,000	—	—	—	3,000		
Kassör och Förrädsförvaltare, 1:a klass.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,200	—	—	—	1,200		
D:o d:o , 2:a d:o	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	900	—	—	—	900		
Regementshästläkare ..	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1,000	—	—	—	1,000	800	—	—	—	800	—	—	—	—	—		
Bataljonsadjutant	800	—	—	—	800	500	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Regementsväbel...	800	—	—	—	800	500	—	—	—	500	800	100	—	900	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Regementsstrumslagare.....	800	—	—	—	800	500	—	—	—	500	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Hautboist; 1:e trumpetare; Stabstrumpetare.	700	—	—	—	700	—	—	—	—	—	700	100	—	800	700	—	—	—	700	—	—	—	—	—	—		
Gevärshandverkare (jemte natura underhåll).	150	—	—	—	150	150	—	—	—	150	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Sadelmakare; Pistolsmed; Sadelbomsskärare.	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	200	—	—	200	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Vaktmästare (vid Fortifikationen)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	500	—	—	—	—	500		
Kompani-, Sqvadrons- och Batteri-staten.																											
Kapten; Ryttmästare...	1,760	—	—	540	2,300	1,800	—	—	—	1,800	1,760	1,000	—	540	3,300	1,760	—	—	540	2,300	1,760	—	—	720	2,480		
För bestridande af Kompani-, Sqvadrons- eller Batteri-chefs- beställning	—	—	1,200	—	1,200	—	—	700	450	1,150	—	—	1,200	—	—	1,200	—	—	—	1,200	—	—	1,200	—	1,200		
1:e Löjtnant; Löjtnant, 1:a klass	1,140	—	—	360	1,500	1,000	—	—	—	1,000	1,140	800	—	360	2,300	1,140	—	1,200	360	1,500	1,140	—	—	480	1,620		
2:e d:o d:o , 2:a d:o	890	—	—	360	1,250	750	—	—	—	750	890	800	—	360	2,050	—	—	—	—	—	890	—	—	480	1,370		
Underlöjtnant.	730	—	—	270	1,000	500	—	—	—	500	730	800	—	270	1,800	730	—	—	270	1,000	730	—	—	360	1,090		
Fanjunkare; Styckjunkare	1,100	—	—	—	1,100	800	—	—	—	800	1,100	100	—	—	1,200	1,100	—	—	—	1,100	1,100	—	—	—	1,100		
1:e Sergeant; Sergeant, 1:a klass.	900	—	—	—	900	500	—	—	—	500	900	100	—	—	1,000	900	—	—	—	900	—	—	—	—	900		
2:e d:o ; d:o , 2:a d:o	800	—	—	—	800	400	—	—	—	400	800	100	—	—	900	—	—	—	—	800	—	—	—	—	800		
Furir	700	—	—	—	700	300	—	—	—	300	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Sqvadronshästläkare...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	600	—	—	—	600	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Batteritrumpetare...	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—		
Trumslagare; Afdelningstrumpetare; Hornblåsare (jemte natura underhåll).	36	—	—	—	36	40	—	—	—	40	40	—	—	—	40	40	—	—	—</								

Bil. n:o 19.

Förslag

till normalstat för Gotlands national-beväring.

	Infanteriet.				Artilleriet.			
	Fast lön (arvode).		Tjenstgörings- penningar.	Summa.	Fast lön (arvode).		Tjenstgörings- penningar.	Summa.
	Egentlig lön (arvode).	Häst- och fouragemedel.			Egentlig lön (arvode).	Häst- och fouragemedel.		
A. Löner.								
Staben:								
Regementschef.....	5,300	800	900	7,000	—	—	—	—
Öfverstelöjtnant, Corpschef.....	3,900	400	200	4,500	4,200	800	600	5,600
Major.....	3,000	400	200	3,600	4,000	400	—	4,400
Regementsqvartermästare.....	800	400	300	1,500	—	—	—	—
Regementsadjutant.....	500	400	100	1,000	—	—	—	—
Regementspastor.....	—	—	—	—	600	—	—	600
Regementsläkare.....	—	—	—	—	2,500	—	—	2,500
Regementsauditör.....	2,000	—	—	2,000	2,000	—	—	2,000
Vaktmästare.....	—	—	—	—	150	—	—	150
Kompani- och Batteri-staten:								
Kompanichef, Batterichef.....	2,000	—	450	2,450	2,750	—	450	3,200
Kapten.....	—	—	—	—	2,000	—	—	2,000
1:ste Löjtnant.....	900	—	—	900	1,200	—	—	1,200
2:dre D:o.....	700	—	—	700	—	—	—	—
Underlöjtnant.....	500	—	—	500	700	—	—	700
Styckjunkare.....	—	—	—	—	900	—	—	900
Sergeant.....	—	—	—	—	700	—	—	700
Batteritrumpetare.....	—	—	—	—	500	—	—	500
1:ste Konstapel (jemte nummerlön).....	—	—	—	—	100	—	—	100
2:dre D:o (d:o).....	—	—	—	—	75	—	—	75
Batterihandtverkare (d:o).....	—	—	—	—	30	—	—	30
Tygstaten:								
Tyggofficer.....	—	—	—	—	1,000	—	—	1,000
Tygförvaltare.....	—	—	—	—	1,200	—	—	1,200
Pistolsmed (jemte 17,520 kub.fot span- nemål).....	—	—	—	—	350	—	—	350
Stockmakare.....	—	—	—	—	350	—	—	350

	Infanteriet.				Artilleriet.			
	Fast lön (arvode).		Tjenstgörings- penningar.	Summa	Fast lön (arvode).		Tjenstgörings- penningar	Summa.
	Egentlig lön (arvode).	Häst- och fouragemedel.			Egentlig lön (arvode).	Häst- och fouragemedel.		
B. Arvoden.								
Staben:								
Militärbefälhafvare	1,200	800	—	2,000	—	—	—	—
Stabsadjutant	300	400	—	700	—	—	—	—
Regementsqvartermästare	—	—	—	—	750	—	—	750
Regementspastor	300	—	—	300	—	—	—	—
Bataljonsläkare	500	—	—	500	—	—	—	—
Stallmästare	—	—	—	—	500	—	—	500
Hästläkare	—	—	—	—	200	—	—	200
Regementstrumslagare; Regementsväl- bel; Bataljonsadjutant	200	—	—	200	—	—	—	—
Kompani- och Batteri-staten:								
Batterichef (tjenstgörande på värfvade batteriet)	—	—	—	—	540	—	—	540
Kapten (d:o)	—	—	—	—	540	—	—	540
Löjtnant (d:o)	—	—	—	—	360	—	—	360
Underlöjtnant (d:o)	—	—	—	—	270	—	—	270
Fanjunkare; Styckjunkare (d:o)	300	—	—	300	200	—	—	200
1:ste Sergeant; Sergeant (d:o)	200	—	—	200	200	—	—	200
2:dre D:o Batteritrumpetare (d:o)	150	—	—	150	200	—	—	200
Furir; Fältmusikant (d:o)	100	—	—	100	—	—	—	—
Gevärshandverkare (d:o)	75	—	—	75	—	—	—	—
1:ste Korporal; 1:ste Konstapel (d:o)	75	—	—	75	50	—	—	50
Korporal; Sjukvårdskorporal; 2:dre Konstapel (d:o)	50	—	—	50	25	—	—	25
Batterihandtverkare (d:o)	—	—	—	—	15	—	—	15
Sjukvårdssoldat; Timmerman; vice Kor- poral	25	—	—	25	—	—	—	—
Trumslagare; Spel	25	—	—	25	—	—	—	—
Tygstaten:								
Tygmästare	—	—	—	—	750	—	—	750
Informationsverket:								
Informations-officer	—	—	—	—	500	—	—	500
D:o	—	—	—	—	400	—	—	400
Informations-underofficer	—	—	—	—	150	—	—	150
D:o	—	—	—	—	75	—	—	75
D:o	—	—	—	—	50	—	—	50

Förslag

till Kungörelse angående den allmänna värnepligten.

Med upphäfvande af Kongl. Kungörelsen den 13 November 1860 angående den allmänna beväringen, Kongl. Förordningen den 4 Februari 1862 angående beväringsseliter och Kongl. Kungörelsen den 11 Augusti 1863 angående tillägg i 15 § af förstnämnda författning stadgas, som följer:

Art. I.

Om värnepligten och tiden för dess fullgörande.

§ 1.

Mom. 1. Hvarje svensk man skall vara skyldig att från och med året näst efter det, då han fyllt tjugo år, deltaga i allmänna beväringen till och med det år, då han uppnår tjugosju års ålder, samt i landstormen till och med det, under hvilket han fyller fyratio år. Dessa skyldigheter, sådana de här nedan närmare bestämmas, utgöra den allmänna värnepligten.

Mom. 2. Undantag derifrån ega rum endast i de fall, som i §§ 2, 4 och 21 af denna författning omförmälas.

§ 2.

Allt det till rikets handelsflotta hörande sjöfolk, som är å sjömanshusen eller i magistraternas rullor inskrifvet; så ock sjökaptener och styrmän, hvilka aflagt de för befälhafvare eller styrmän å svenskt handelsfartyg i författningarne föreskrifna kunskapsprof; äfvensom maskinister på ångfartyg, tillhörande enskilda personer eller bolag, skola, emot det att de äro befriade

från all vapenöfning eller tjenstgöringsskyldighet med beväringsskicket i fredstid samt i öfrigt åtnjuta de i §§ 22 och 29 bestämda förmåner, vara pligtiga att under krig tjenstgöra å Kongl. Flottan eller i Skärgårdsartilleriet från och med året näst efter fyllda tjugo år till och med det år, då trettiofem års ålder uppnås, samt tillhöra derefter landstormen intill värnepligtsålderns slut.

Art. II.

Om den allmänna beväringen och dem som äro derifrån undantagne.

§ 3.

Mom. 1. Beväringsskicket, med undantag af det uti § 2 omförmälda, indelas årligen i sju mot beväringssåren svarande åldersklasser, som alla tillhöra arméens linie.

Mom. 2. Sedan skicket blifvit enligt §§ 7 och 13 fördeladt mellan infanteri, kavalleri, artilleri och ingenjörtrupp, skola vid infanteriet första klassen utgöra arméens rekrytklass, andra och tredje klasserna arméens ersättningstrupper, fjärde och femte klasserna innefattas i dess första uppbåd, samt sjette och sjunde klasserna i andra uppbådet; men inom kavalleriet, artilleriet och ingenjörtruppen utgöra de två första rekrytklasser samt de fem öfriga dessa vapens förstärkningstrupper.

Mom. 3. Öfverflyttning från en åldersklass till en annan kan ske af den anledning som i § 24 sägs.

§ 4.

Från skyldigheten att deltaga i allmänna beväringen undantagas:

- 1:o de, som äro i krigstjenst vid arméen eller sjövapnet anställda;
- 2:o lotsåldermän och lotsar;
- 3:o de, som till följd af lyte, sjukdom eller kroppslig svaghet äro till krigstjenst oförmögne eller alldeles oduglige;
- 4:o ende sonen af gamla och orkeslösa föräldrar, så länge dessa äro med sonen sammanboende och af hans arbete för sitt uppehälle beroende.

§ 5.

Mom. 1. Den, som på grund af stadgande i § 4 under 2:o eller 3:o undgår att i allmänna beväringen deltaga, skall i stället därför under hvarje

af de sju beväringssåren erlægga till Staten en skatt under benämning värnsskatt, hvilken icke må understiga 3 R:dr, men i öfrigt för en hvar, som enligt andra artikeln i Bevillningsstadgan erlägger bevillning, uppgår till hälften af dess belopp.

Mom. 2. Från denna skatt, som i sammanhang med allmänna bevillningen påføres och uppbäres, eger vederbörande taxeringskomité att, efter anmälan af Bevillningsberedningen frikalla dem, hvilka lida af svårare lyte eller sjukdom, eller af stor fattigdom.

§ 6.

Skulle någon, hvars beväringsskyldighet ännu fortfar, önska att blifva från deusamma fri för att kunna till främmande land utflytta, vill Kongl. Maj:t, på derom gjord underdånig anmälan, för hvarje fall meddela beslut, dock skall ingen, som eger tillgång, erhålla sådan befrielse, med mindre han erlägger den i § 5 omförmälda skatt, som på hvarje återstående beväringssår belöper.

Art. III.

Om beväringsmanskapets mönstring och tjenstefördelning m. m.

§ 7.

Efter bestämmande i hvilka orter beväringsmanskap skall uttagas till kavalleri, artilleri eller ingenjörtrupp, vill Kongl. Maj:t till hvarje regemente eller korps af infanteriet anslå visst beväringssområde, hvilket derefter mellan regementets eller korpsens särskilda kompanier fördelas med iakttagande, så vidt lämpligen ske kan, att ungefärligen lika antal beväringsskyldige anslås till hvarje kompani, men att samma kommuns beväring icke tilldelas olika kompanier.

§ 8.

Vederbörande mantals- och skattskrifningsförrättare åligger att, genast efter det mantalsskrifningarne blifvit afslutade, med ledning af mantalslängderna och i enlighet med det formulär, som finnes vid denna förfatning fogadt, upprätta fullständiga listor på alla i hvarje stad och socken, hvilka genom sin ålder eller eljest tillhöra de sju beväringssklasserna, med uppgift å deras hemvist samt dop- och faders- eller tillnamn utan förkortning. Dessa

listor skola, inom den 15 påföljande Januari, för granskning öfversändas till vederbörande pastorsembeten, hvilka genom anteckning å dem böra upplysa, dels om någon af deruti upptagne beväringsskyldige affidit eller afflyttat till annan ort, som, då den är känd, bör uppgifvas, dels om och hvilka beväringsskyldige, utom de å listorna upptagne, efter mantalsskrifningen inflyttat i församlingen; hvarefter listorna, bekräftade med vederbörande pastorers underskrift, skola af dem inom Januari månads slut till skattskrifningsförrättaren återsändas. Före den 15 Februari skall skattskrifningsförrättaren till Kongl. Maj:ts Befallningshafvande insända icke allenast dessa listor, transporterade och summerade, utan ock ett för hvarje fögderi eller stad uppgjort sammandrag af dem.

§ 9.

Mom. 1. Kongl. Maj:ts Befallningshafvande låte, på sätt Kongl. Maj:t vill derom närmare bestämma, upprätta fullständiga mönstringsrullor öfver länets beväringsskyldige.

Mom. 2. För Stockholm skall Öfverståthållare-embetet och för öfriga sjöstäder vederbörande magistrat inom den 1 Februari hvarje år till Sjöförsvars-departementet insända specifik uppgift å antalet af de i staden skattskrifne eller för öfrigt i dess sjömansrullor inskrifne beväringsskyldige sjökaptener, styrmän och sjöfolk af handelsflottan samt maskinister på enskilde personers eller bolags ångfartyg.

Dessa maskinister åligge det fördenskull att låta sig å sjömanshus eller i magistratens rullor öfver sjöfolket inskrifvas och dessutom, så vida de finnas inom riket och fortfarande utöfva sitt yrke, att en gång hvarje år till sjömanshuset eller magistraten anmäla sin vistelseort och den sjöfart, de för året eller tillfället antagit.

§ 10.

Hvarje år skola mönstringar förrättas med första klassens beväring samt de till äldre årsklasser hörande beväringsskyldige, hvilka förut, af en eller annan anledning, ej undergått mönstring eller vapenöfning. I afseende på dessa mönstringar, äfvensom de beväringsskyldiges besigtning till utrönande af deras duglighet till krigstjänst, gälle hvad derom särskildt är eller framdeles kan varda af Kongl. Maj:t förordnadt.

§ 11.

Beväringsyngling, som vid mönstring befinnes lida af sjuklighet eller svaghet af tillfällig art, ställes på ett års förbättring; och den, som icke upp-

nått en längd af 5 fot 4 decimaltum, men är frisk och färdig, må ställas på ett års tillväxt; varande den sålunda på förbättring eller tillväxt ställdeskyldig att vid nästföljande års mönstring sig ånyo inställa, hvarvid han, allt efter omständigheterna, approberas, kasseras, eller i egenskap af trainsoldat vid regemente eller korps antages.

§ 12.

Mom. 1. Till mönstring skola vederbörande tjenstemän införskaffa de beväringsskyldiges prestbetyg.

Mom. 2. Vill beväringsskyldig, som efter det prestbetygen blifvit från någon ort afsända, dit ankommer, med den ortens beväringsskyldige undergå mönstring, åligger det honom att sjelf medhafva sitt prestbetyg, vid det äfventyr § 24 mom. 3 utsätter.

§ 13.

Mom. 1. I område, inom hvilket beväring dels till infanteri, dels ock till kavalleri, artilleri eller ingenjörtrupp, skall uttagas, bör vid mönstringen utses och bestämmas, hvilka beväringsskyldige skola tillhöra kavalleriet, artilleriet eller ingenjörtruppen, hvarvid afseende, så vidt ske kan, fästes å de beväringsskyldiges egen önskan; och varda de, som till dessa vapen uttagas, genast tilldelade visst regemente eller viss korps.

Mom. 2. I den beväringsskulle, som härefter upprättas för hvarje infanterikompanis enligt § 7 bestämda område, skola äfven de, som blifvit de andra vapnen tilldelade eller till trainsoldater antagne, införas, med anteckning om sådant förhållande.

Mom. 3. I ort, der infanteri icke finnes, skall beväringen, likaledes med särskild anteckning för trainsoldater, uppföras i rulla för den trupp, som derstädes är förlagd.

§ 14.

Till beväringen hörande läkare, som aflagt medicine-kandidat examen, och prester åläggas hvarken i freds- eller krigstid annan tjenstgöring, än den, som tillhör deras yrken.

§ 15.

Efter verkställd mönstring och inskrifning i rulla är hvarje beväringsskyldig underkastad de i krigslag gifna bestämmelser, så väl under all tjenst-

göring i linien samt under marscher till och från mötesplatserna, som ock i fråga om ålydnad af de uppbåd, hvarigenom han till tjänstgöring inkallas.

§ 16.

Mönstringsförrättningen tillkommer slutligen att förordna om manskapets öfverföring, vid behörig tid, från beväringen till landstormen.

§ 17.

Sedan årets mönstringar och möten äro afslutade, skola för hvarje kompani, sqvadron eller batteri förslag öfver dithörande beväringsmanskap af alla sju klasserna upprättas af befälet och genom vederbörande chefsembeten insändas till Landtförsvars-departementet, senast inom den 15 Augusti.

Art. IV.

Om beväringsmanskapets vapenöfning i fred.

§ 18.

Mom. 1. I fredstid må, när det här nedan i § 20 omförmälda förhållande icke inträffar, beväringsmanskapet uppbådas till vapentjänst endast sålunda, att öfningen för hvarje beväringsskyldig upptager:

vid infanteriet, artilleriet och ingenjörtrupperna högst åttatvå, dagars tid, fördelad vid infanteriet på de tre, men vid öfriga vapen på de två första beväringsåren, jemte högst två dagars målskjutning, vid skottbana inom orten, under hvarje af de påföljande år manskapet qvarstår i linien; men vid kavalleriet högst nittio dagar, fördelade på de två första beväringsåren.

Mom. 2. Den af beväringen, hvilken önskar att i egenskap af befäl eller underbefäl fullgöra sin värnepligt, må, efter uppfyllandet af de i detta hänseende, enligt hvad särskildt stadgas, gällande behörighetsvilkor och derest han, sednast samma år han inträder i beväringssåldern, hos vederbörande regements- eller korpschef gjort ansökning om dylik anställning samt funnits dertill lämplig, kommenderas till genomgående af 42 dagars rekrytskola tillsammans med stammens rekryter, 75 till 90 dagars befälsskola samt 20 dagars regementsmöte, eller deremot svarande öfningar med stammen.

Mom. 5. Den, som, efter sålunda genomgångna öfningar, varder an-
tingen af Chefen för Landtförsvars-departementet, på regements- eller korps-

chefens förslag, till reserv-officer, eller ock af sistnämnde chef till reserv-underofficer befordrad, åligger att i den sålunda vunna befälsgrad tjenstgöra under återstående vapenöfningarna med den åldersklass af beväringen, hvilken han tillhör, med rätt för honom, så vida han dertill sig anmäler och lämplig finnes, att äfven sedermera, under den tid han i beväringensåldern qvarstår, varda såsom befäl vid beväringsofningarna använd, allt under enahanda tjensteförpligtelser, som åligga hans vederlikar bland ordinarie befälet.

Mom. 4. Från vapenöfning i fred frikallas de, som tillföre innehaft officers- eller underofficersanställning vid värfvade eller indelta arméen, eller blifvit såsom soldater derstädes approberade, men erhållit afsked före beväringensålderns slut; samt de, hvilka på grund af § 11 blifvit i egenskap af trainsoldater antagne; skolande dock desse sistnämnde, i stället för hvarje af de tre första beväringensåren, till staten erlägga värnskatt; och gäller härvid, i fråga om skattens belopp, påförande och uppbörd samt frihet derifrån på grund af stor fattigdom, hvad i § 5 sägs.

§ 19.

Finnas bland beväringsmanskapet vanfrejdade personer, må de kunna uteslutas ur led med de öfriga och antingen särskildt vapenöfvas eller till andra lämpliga arbeten användas.

Art. V.

Om beväringsmanskaps åligganden i krig eller vid fara för krig.

§ 20.

Mom. 1. När krig eller fara för krig är för handen, vill Kongl. Maj:t till vapentjenst uppbåda antingen alla de till arméens första och andra uppbåd samt förstärkning hörande beväringsskatterna, eller ock den större eller mindre del af dem, som Kongl. Maj:t finner nödig, vare sig från hela Riket eller endast från vissa landsorter, eller af vissa vapenslag, utan afseende derpå, huruvida eller till huru stor del den öfriga beväringen kallas till vapen.

Mom. 2. På enahanda sätt må under fortgående krig jemväl de beväringsskatterna, som utgöra arméens ersättningstrupper, äfvensom rekrytsskatterna uppbådas till vapentjenst.

Mom. 3. Den, som blifvit uppbådad, vare skyldig att tjenstgöra till krigets slut.

§ 21.

Från den i nästföregående § omförmälda vapentjenst skola undantag ega rum för dem, hvilka vid uppbåds utfärdande innehafva anställning såsom:

1:o) fyrmästare, fyrvaktare eller fyrbiträden;

2:o) mästare eller underbefäl, gesäller eller timmermän med aflöning på artilleriets fyrverkare-, tyg- och beväringssamt sjövapnets timmermans-, maskinist- och handtverksstater;

3:o) gevärsfaktoriers, ammunitionsfabrikers och krutbruks arbetare, så vidt de finnas derstädes behöflige;

4:o) vid svafvelbruk skattskrifne och i svafvelberedning inlärde arbetare, till antal af högst fem vid hvarje bruk;

allt så länge dylik anställning fortfar;

hvarförutan jemväl andra personer, med afseende på Rikets sannskyldiga nytta och behof, kunna af Kongl. Maj:t på derom för tillfället gjord underdånig framställning, undantagas från krigstjensten.

§ 22.

Mom. 1. Beväringsskyldig, som tillföre haft anställning i egenskap af officer eller underofficer vid värfvade eller indelta arméen, eller som tillhör reservbefälet, skall, då i anseende till krig eller krigsfara någon del af arméen försättes på krigsfot, vara pliktig att derstädes inträda i den tjenstgöring, som, med iakttagande af den befälsgrad han vid arméen innehaft eller inom reservbefälet tillhör, kan varda honom anbefalld.

Mom. 2. Sjökaptenen och styrmännen vid handelsflottan samt maskinister på ångfartyg, hvilka under krigstid såsom beväring tjenstgöra vid sjöförsvaret, skola der användas, de förre såsom befäl eller underbefäl och maskinisterna i maskinistbefattning eller, om de anses lämplige och skicklige till maskinist-officerare, såsom sådane.

§ 23.

Beväringsskyldig, som, i afsigt att undandraga sig beväringsskyldigheten, afstympar sig någon lem, skall i krigstid på sin bekostnad sätta duglig karl i sitt ställe.

Art. VI.

Om påföljd för beväringskyldigs uteblifvande från mönstring eller
tjenstgöring, och om laga förfall.

§ 24.

Mom. 1. Uteblifver beväringskyldig från mönstring, böte första gången tio R:dr och, om han ånyo dermed beträdes, tjugo R:dr; vare ock underkastad äfventyret att blifva på egen bekostnad hemtad. Undandrager han sig, sedan han blifvit inmönstrad, den honom åliggande tjenstgöring, straffes efter krigslag.

Mom. 2. Beväringskyldig, som förfallolöst uteblifvit från mönstring eller eljest afhållit sig från anbefaldt öfningsmöte, skall utom den bestraffning, hvartill han därför gjort sig förfallen, tillika, för hvarje år det sker, kvarstadna i beväringen ett år utöfver den tid honom eljest ålegat och varde förthy öfverflyttad, om han tillhör första klassen, till nästa års första klass, och om han tillhör andra eller vid infanteriet tredje klassen till motsvarande klass för nästa år, samt fullgöra med den klass, till hvilken öfverflyttning sålunda skett, sin återstående beväringsskyldighet; dock må han ej, på grund af sådan försummelse nu sagd är, kunna i beväringen kvarhållas längre än till slutet af det år, då han uppnår fyratio års ålder.

Mom. 3. Har beväringskyldig, hvilken, efter hvad i § 12 stadgas, det ålegat att till mönstring sjelf medhafva sitt prestbetyg, sådant försummat och till följd deraf icke kunnat inmönstras, vare lag som om uteblifvande från mönstring här ofvan stadgadt är.

§ 25.

Mom. 4. Beväringskyldig, som af laga förfall varit hindrad att till mönstring sig inställa eller vid mönstring, på grund af stadgandet i § 11, blifvit ställd på förbättring eller tillväxt, skall, om han vid ett års senare mönstring approberas, med det årets första klass deltaga i dennas vapenöfningar så väl då som framdeles. Lag samma vare för den som, ehuru inmönstrad, förhindrats att bevista första årets öfningsmöte, eller blifvit enligt 4 § 4:o befriad från beväringsskyldighet, men, till följd af förändring i de nämnda förhållanden, sedermera i beväringen inmönstras.

Mom. 2. Är beväringsskyldig, som tillhör andra eller vid infanteriet tredje klassen, af laga förfall hindrad att bevista för den klassen anbefaldt öfningsmöte, fullgöra han med motsvarande klass för nästa år den vapenöfningskyldighet, som för denna återstår.

Mom. 3. På grund af stadgande i denna paragraf må dock beväringsskyldig, som der afses, icke, utom i krig eller vid krigsfara, underkastas vapenöfning efter utgången af det år, då han uppnått tjugusju års ålder. Intill nämnda tid vare han, i fråga om uppbåd till krig eller annan tjenstgöring, utan afseende på ålder, räknad till den klass, med hvilken han, enligt mom. 1 eller 2 skall i vapen öfvas.

§ 26.

Mom. 1. Vid uppbåd till mönstring, vapenöfning eller krig skall såsom laga förfall anses: om man är sjuk; om man är i Kongl. Maj:ts och Rikets tjenst uppbådad eller faren; eller om man sitter i häkte; vederbörande dock obetaget att, då andra än nu sagda förfall förebaras, pröfva, om de äro af den vikt, att de såsom ursäkt må gälla.

Mom. 2. Utom de i föregående moment uppräknade omständigheter skall, såvidt angår den i § 2 omnämnda sjöbeväringen, såsom laga förfall för inställelse till sjökrigstjenst räknas: att vara på utrikes sjöresa stadd eller på inrikes sjöresa för tillfället aflägsnad från sin hemort; att före den dag, sjöbeväringen eller någon del deraf blifvit genom allmän kungörelse kallad till krigstjenstgöring, vara å fartyg inmönstrad till förestående sjöresa; eller ock att genom kontrakt eller annan laglig öfverenskommelse redan tillförene hafva förbundit sig att någon viss, ännu ej tilländalupen tid tjena enskild man eller bolag å dess fartyg; inträdande dock skyldigheten till sjökrigstjenst i de tre första fallen den dag efter resans slut, då sjölagen medgifver befrielse från den innehafda enskilda sjötjensten, och i sista fallet trettio dagar efter det fartyget första gången kommit i svensk hamn, sedan sjöbeväringens kallande till krigstjenst blifvit kungjort eller krigsförklaring utfärdad.

§ 27.

Är någon till följd af lyte, sjukdom eller kroppslig svaghet icke allenast till krigstjenst oförmögen, utan ock ur stånd att vid den mönstringen föregående läkarebesigtning sig inställa, skall sådant vid mönstringen styrkas med behörig läkares betyg, hvilket den beväringsskyldige sjelf låter anskaffa. — Kan han ej skaffa läkarebetyg, vare honom tillåtet att styrka förfallet med intyg af pastor i församlingen och ordföranden i kommunalstämma eller kommunalnämnd.

Art. VII.

Om beväringssmanskåpets underhåll och förmåner.

§ 28.

Mom. 1. Då beväringssmanskåpet till vapenöfning eller till rikets försvar uppbådas, skall dess underhåll besörjas af Kronan, äfvensom ock manskåpet på Kronans bekostnad förses med erforderlig beklädnad, beväpning och annan utrustning, allt på sätt i gällande författningar är derom bestämdt.

Mom. 2. Dock är beväringsskårl, som det önskar, berättigad att, efter derom vid mönstringsförrättningen gjord anmälan, sjelf anskaffa sin beklädnad eller densamma ur Kronans förråd sig tillösa mot det pris, som derför varder bestämdt, och att för begagnandet under vapenöfningarne åtnjuta slitningsersättning i förhållande till statsverkets kostnader för enahanda ändamål.

Mom. 3. Det i § 2 omförmälda sjöfolk af handelsflottan erhåller under tjenstgöringstiden af Kronan underhåll och, med undantag af beklädningen, äfven nödig utredning samt derjemte den månadshyra, som i enrolleringsorten är gångbar.

§ 29.

Mom. 1. De af beväringen, hvilka, för vinnande af behörighet att i egenskap af befäl eller underbefäl fullgöra sin beväringsskyldighet, genomgå de i § 18 mom. 2 omförmälda öfningar, ega att derunder åtnjuta underofficers aflöning jemte beklädnadsbidrag i förhållande till de med munderingens uppsättande förenade kostnader, och de, som derefter, enligt mom. 3. i samma §, vunnit befordran till reservbefäl, erhålla vid befälstjenstgöring enahanda aflöning och förmåner, som tillkomma ordinarie befålet i motsvarande grad.

Mom. 2. Beväringsskyldige sjökaptener och styrmän af handelsflottan, hvilka under krigstid användas såsom befäl eller underbefäl vid flottan eller skärgårdsartilleriet, äfvensom till maskinistofficerare befordrade maskinister, skola under tjenstgöringstiden erhålla lön och dagtraktamente i likhet med sina vederlikar å sjövapnets ordinarie stat, samt dessutom, till anskaffande af uniformspersedlar m. m., i ekiperingspenningar ett belopp motsvarande tre månaders lön.

Mom. 3. Öfrige såsom sjöbeväring anställde maskinister skola erhålla sjöaflöning och månadslön; öfvermaskinisterna såsom flaggunderofficerare och undermaskinisterna såsom underofficerare af lägsta grad, så vida de icke hellre

önska tjenstgöra för månadshyra, i hvilken händelse de erhålla aflöningsförmåner till lika belopp med hvad de på enskildes ångfartyg senast bevisligen åtnjutit.

§ 30.

Mom. 1. Allt beväringsskicket befrias i krigstid från erläggande af personalbeväring och mantalspenningar för det år, hvarunder det gör minst tre månaders garnisons- eller fälttjänst, äfvensom detta skicket skall ega lika rätt till gratial och pensioner, som ordinarie soldater och sjömän i lika belägenhet.

Mom. 2. De af landt- och sjöbeväringen, som varit i egenskap af befäl eller underbefäl använde, skola jemväl i anseende till gratial och pensioner åtnjuta samma förmåner, som tillkomma arméens eller sjövapnets eget befäl och underbefäl inom motsvarande grader.

§ 31.

Beväringsskicket skall under sin tjenstgöring vara befriadt från alla arbetskommenderingar af hvad beskaffenhet som helst; sådana arbeten och handräckningar likväl undantagna, som under vapenöfning eller tjenstgöring i krigstid förefalla.

§ 32.

Beväringsskicket skall åtnjuta den sorgfälligaste omvårdnad till bibehållande af helsa och krafter; äfvensom de, hvilka utmärka sig genom håg och fallenhet för krigareyrket, ordentlig lefnad och god vandel under tjenstgöringen, skola, under de vilkor, som för öfrigt gälla, ihågkommas till lämplig vidare befordran inom krigareståndet.

Art. VIII.

Allmänna bestämmelser rörande beväringen.

§ 33.

Mom. 1. Den, som är till deltagande i allmänna beväringen förbunden, skall, utan hinder från husbondes eller mästaress sida, om han är i tjenst eller lära antagen, inställa sig i behörig tid till mönstring, vapen-

öfning eller annan tjenstgöring; men blifver han icke nyttjad i verklig krigstjenst, utan från tjenstgöringen hemförlofvad under den tid, städselaftal eller arbetskontrakt omfattar, bör han, för fullgörande af sin förbindelse, ofördröjligen anmäla sig hos husbonden eller mästaren.

Mom. 2. Har han för vapenöfningen eller tjenstgöringen varit frånvarande endast en kortare tid, högst åtta veckor, vare han berättigad att i tjensten återgå, men i annat fall må det på husbonden eller mästaren ankomma att honom i tjensten återtaga eller icke.

§ 34

Mom. 1. Beväringsskyldig skall under hela sin tjenstetid förblifva vid samma vapen, som vid inmönstringen bestämdes. — Den, som varit värfvad soldat, men lemnat denna tjenst före beväringssölderns slut, fullgöre, i händelse af krig eller krigsfara, sin beväringsskyldighet vid samma regemente eller korps, som han tillföre varit tillhört.

Mom. 2. Vid flyttning från en till annan kommun skall beväringsskyldig derom göra anmälan hos närmast boende befäl, tillhörande det kompani af infanteriet, inom hvars område han är bosatt, eller, der i någon ort intet infanteri finnes förlagdt, hos befälet vid den trupp, som den beväringsskyldige tillhör.

Mom. 3. Beväringsskyldig skall tillika, när flyttningen sker utom kompaniets område, inom fjorton dagar efter ankomsten till sin nya boningsort, anmäla sig hos närmast derintill boende befäl af infanteriet, eller, derest sådant i orten icke finnes, af det vapen, som är derstädes förlagdt.

Mom. 4. Önskar beväringsskyldig, som tillföre varit värfvad soldat eller vid inmönstring blifvit tilldelad kavalleri-, artilleri- eller ingenjörtrupp, att, till följd af förändrad vistelseort, öfverföras från ett till annat regemente eller korps af samma vapen, må ansökning derom göras hos chefen för det regemente eller den korps, som han dittills tillhört.

Mom. 5. Underlåter beväringsskyldig i de fall, som ofvan äro sagda, att i föreskrifven ordning anmäla inträffad flyttning, böte Fem Riksdaler.

§ 35.

Mom. 1. Beväringskallas till möten, målskjutningsöfningar eller uppbrott af militärbefälet vare sig genom ordres eller genom kungörelse, som i kyrkorna uppläses två gånger, sednare gången minst fjorton dagar före inställelsen vid kompaniets, squadronens eller batteriets samlingsplats, hvarifrån manskapet under ledning af samma befäl föres till bestämmelseorten.

Mom. 2. I fråga om hvad mera vid beväringens uppådande bör iakttagas, gälle hvad derom särskildt är eller framdeles kan varda af Kongl. Maj:t stadgadt.

§ 36.

Mom. 1. Den stående arméens rättighet att värfva och rekrytera äfven bland de beväringsskyldige fortfar; och anses den beväringsskyldige, som tjänar för nummer i stående arméen, derigenom uppfylla sin beväringsskyldighet.

Mom. 2. Vill delegare i båtsmans-, ryttare- eller ständigt rotehåll, hvilken är beväringsskyldig, sjelf utgå för ledig rote- eller rusthållsnummer, och har han bevisligen blifvit dertill antagen, vare honom förbehållet att, i likhet med beväringssmannskapet, afgå från tjensten vid slutet af det år, med hvilket hans beväringsskyldighet skulle tilländalöpa.

§ 37.

Af alla de viten och böter, som enligt värnepliktsförfattningarne ådömas, skall ena hälften tillfalla åklagaren, men den andra afsättas till bildande af en invalid- eller pensionsfond för dem af beväringssmannskapet, som under tjenstgöring erhållit sådan skada, att de derigenom blifvit i större eller mindre mån oförmögne att sig med arbete försörja, samt för i krig aflidne beväringsskarlars enkor och barn; dock utan att sådant för närvarande medför någon rubbning af den beväringssmannskapet i § 30 tillförsäkrade rätt till understöd från Krigssmannshuskassan eller Amiralitetskrigssmannskassan.

Art. IX.

Allmänna bestämmelser rörande landstormen.

§ 38.

Alla vapenföre svenske män af den för värneplikten här ofvan i § 1 bestämda ålder, hvilka icke, i beväringen eller eljest, tillhöra linien, utgöra landstorm, som kan till fäderneslandets försvar inom dess egna gränser uppådas, på sätt här nedan närmare sägs, och hvars medlemmar, när de blifvit sålunda uppådade, äro underkastade de i krigslag gifna bestämmelser.

§ 39.

De fem yngsta åldersklasserna af det manskap, som, efter uttjent beväringstid i linien, blifvit till landstormen öfverfördt, bilda dess första uppbåd, och allt öfrigt till landstormen hörande manskap andra uppbådet.

§ 40.

Mom. 1. Enligt de föreskrifter, som Kongl. Maj:t eger meddela, skall hvarje län, i förhållande till sin vidsträckthet, utgöra ett eller flera landstormsområden, samt manskapet för mönstringar och vapentjenst fördelas på bataljoner och kompanier, med dervid fästadt hufvudsakligt afseende på landets indelning i kyrkosocknar.

Mom. 2. Den, som tillföre varit officer eller underofficer vid värfvade eller indelta arméen eller under sin beväringssålder innehaft anställning i reservbefålet, intager i landstormen, när han med sin åldersklass dit öfverföres, den plats, hvilken, icke understigande hans förra befälsgrad, varder för officer af Chefen för Landtförsvars-departementet, men för underofficer af vederbörande bataljonschef bestämd.

§ 41.

Efter Kongl. Maj:ts i Stats-Rådet fattade beslut tillkommer det Kongl. Maj:ts Befallningshafvande, hvar inom sitt län, att genom kungörelse, som i kyrkorna uppläses, till vapentjenst uppbåda landstormen, hvilken, när den efter sålunda skedt uppbåd samlas, träder under militärbefäl.

§ 42.

Under krig tillbandahåller Staten gevär och ammunition åt de landstormsmän, som icke sjelfve ega sådana.

§ 43.

Landstormsman har samma behörighet att för visad tapperhet erhålla krigsbelöning och enahanda rätt att, derest han blifver svårt sårad, åtnjuta pension, som för andra krigsmän är eller kan varda stadgad.

Art. X.**Om landstormens första uppbåd eller krigsreserven.**

§ 44.

Landstormens första uppbåd är krigsreserv, afsedd att vid hotande krigsfara kunna till större eller mindre del kallas till vapentjänst inom rikets gränser.

§ 45.

Mönstring med detta manskap, bataljons- eller kompanivis, förrättas årligen å tid och ställe, hvarom kungörelse af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande utfärdas samt i kyrkorna uppläses två gånger, senare gången minst fjorton dagar före mönstringen; och skall den af manskapet, som från sådan mönstring förfallolöst uteblifver, böta Tio riksdaler.

§ 46.

Mom. 1. Sedan krig utbrutit, skall första uppbådet åligga icke allenast att i särskilda korpser uppträda, hvarhelst det inom landet kan erfordras, utan ock att, sedan arméens ersättningstrupper utgått, fylla afgangen inom fältarméen så länge kriget föres inom rikets gränser.

Mom. 2. Under sådan vapentjänst underhålles manskapet på Kongl. Maj:ts och Kronans bekostnad, men är skyldigt att, derest Kronan icke tillhandahåller mundering, sjelft sig dermed förse, mot slitningserättning i förhållande till munderingens värde.

Art. XI.**Om landstormens andra uppbåd.**

§ 47.

När Kongl. Maj:t kan, med afseende på särskilda förhållanden, finna skäligt att anbefalla mönstring med landstormens andra uppbåd, gäller derom hvad för första uppbådet är i § 45 här ofvan stadgadt.

§ 48.

Mom. 1. Sedan krig utbrutit, kan andra uppbådet kallas till vapentjänst för hemortens försvar, dock endast inom dess bestämda landstormsområde.

Mom. 2. Under sådan tjenstgöring är manskapet förbundet att sjelft, utan ersättning af staten, förse sig med kläder och föda.

§ 49.

De beväringsskyltar eller delar deraf, hvilka icke äro till armén inkallade, utgå med andra landstomsuppbådet inom sin ort och hafva med detta vid sådant tillfälle lika förbindelser.

Denna författnings föreskrifter, hvilka icke medföra någon rubbning af nationalbeväringen på Gotland, sådan densamma nu är eller framdeles kan blifva ordnad, skola i öfrigt från och med år 1872 tillämpas på alla inom värnepligtsåldern varande svenske män; dock att beväringsskyldig, hvilken redan, enligt hittills gällande stadganden, blifvit i vapen öfvad, icke, med undantag af de för hans åldersklass påbudna målskjutningar, må, såvida krigsfara ej hotar, underkastas vidare vapenöfning i fredstid, än nämnda stadganden föreskrifva; äfvensom den, hvilken genom erlagd afgift förvärfvat befrielse från vapenöfning i fred, må, med nyssnämnda undantag, njuta sådan befrielse tillgodo.

till Namnrulla öfver alla beväringsskyldige inom N. N. stad (Fögderi) år 18

[illegible]

Utdrag af protokollet öfver Landtförsvares-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott den 13 Oktober 1870.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes ärendena Grefve *Wachtmeister*,
Statsråden: *Bredberg*,
Abelin,
Berg,
Friherre *Leijonhufvud*,
Wærn,
Wennerberg,
Bergström,
Friherre *Alströmer*.

Chefen för Landtförsvares-departementet, Statsrådet *Abelin* föredrog underdånighet:

Departementschefen, Statsrådet *Abelin* anförde:

11:o.

"Då jag redan tillförene framställt behovet att bringa Rikets försvars-väsende till lands i ett mera tillfredsställande och för framtiden betryggande skick, än det nu företer, finner jag mig af inträffade förhållanden och särskildt af de erfarenheter, som äro att hemta från det pågående kriget mellan Frankrike och Tyskland, uppfordrad att ånyo väcka denna fråga. En omorganisation af Sveriges landtförsvär har länge erkänts vara högst ange-

lägen och måste, enligt min tanke, bringas till utförande med så litet dröjsmål som möjligt. Då förnyadt förslag i ämnet således torde böra framläggas för den vid början af nästa år sammanträdande Riksdagen, vore det önskligt att förslaget ofördröjligen blefve till sina hufvudgrunder bestämdt, för att derefter hinna fullständigt utarbetas under den till Riksdagen återstående tid."

"Mina åsikter i hithörande frågor och de skäl, hvarpå dessa åsikter hvilat, har jag haft tillfälle att den 31 December 1868 inför Eders Kongl. Maj:t i Stats-Rådet framlägga uti ett underdånigt memorial, som jemväl till Riksdagen åtföljde den nådiga Propositionen den 19 Januari 1869, angående landtförsvarets organisation. Utan att nu upprepa eller vidare utveckla hvad jag sålunda redan underställt Eders Kongl. Maj:ts nådiga pröfning, får jag förklara, att mina då uttalade åsikter icke genom förhållanden, som sedermera inträffat, blifvit något väsendtligt förändrade, om än jag skulle vilja i en eller annan underordnad del vidtaga någon jemkning. Med afseende särskildt på de olika meningar, som både vid Riksdagen och eljest gifvit sig tillkänna i den synnerligt viktiga frågan om lämpligheten att bibehålla indelningsverket såsom stam för en utvecklad beväringsinrättning eller folkbevapning, har jag ansett en sida af saken, nemligen de uppostringar, som försvarsväsendets ordnande på detta eller annat sätt ådrager landet, förtjena att tagas i betraktande, och därför låtit inom Departementet utarbeta en beräkning öfver kostnaderna för de armé-organisationer, hvilka ega rum i grannriket Danmark efter dess senaste krig samt i den nu så segerrika preussiska monarkien, och enligt denna, här vid protokollet fogade, beräkning visar sig, att Sveriges landtförsvär, ordnad efter samma grunder som landtförsvaret inom Danmark, skulle kräfvat en kostnad af 21,297,000 R:dr och ett användande af 7,900,000 öfningsdagar; och att det, organiseradt efter det preussiska försvarssystemet, skulle fördraga en kostnad af 25,000,000 R:dr och ett användande af 16,000,000 öfningsdagar, hvarförutom hvarterdera af dessa system skulle medföra en kostnad för en gång af omkring 17,000,000 R:dr, för uppförande af nödiga kasernbyggnader, då deremot en försvarsorganisation, i öfverensstämmelse med det af mig senast afgifna fullständiga förslag, skulle kräfvat en kostnad, om indelningsverkets alla omkostnader tagas i beräkning, af omkring 17,000,000 R:dr och ett användande af omkring 4,000,000 öfningsdagar."

Stats-Rådets öfriga ledamöter förklarade sig vara med Departementschefen ense om de grunder, på hvilka förslag till landtförsvarets ordnande borde uppgöras för framställning till nästa Riksdag; och Statsrådet, Friherre

Alströmer anhöll att härvid, i fråga om indelningsverkets bibehållande, få tillägga det skäl, att anlitan af denna redan befintliga och ordnade styrka vore ett oundgängligt vilkor för att under öfvergångstiden kunna, i händelse af behof, med erforderlig skyndsamhet och sammanhållning uppställa en krigsmakt.

Hans Maj:t Konungen behagade härefter yttra:

"Efter de förberedande arbeten, som under flera år egnats åt den viktiga frågan om ett bättre ordnande af vårt landförsvar, finner Jag tiden nu vara inne och icke kunna utan våda förspillas att bringa denna fråga till slutligt afgörande. Jag är derföre sinnad att derom framlägga förslag redan till nästa riksmöte."

"På rikssalen vid öppnandet af 1868 års riksdag och vid flera andra tillfällen, offentligen och enskildt, har Jag uttalat Min öfvertygelse om vigten och ändamålsenligheten deraf, att vårt ur inhemska, egendomliga förhållanden uppvuxna indelningsverk, hvars helgd är genom grundlagen befastad, bibehålles till sina hufvudgrunder orubbadt. Denna min öfvertygelse står fast, och Jag anser följaktligen det nya organisationsförslaget böra, i väsentlig likhet med det, som förlidet år förelades den då församlade representationen, byggas på samma nationela grundval. Derigenom undvikes ock den alltid, och synnerligen under en tid af oro, betänkliga olägenhet, som skulle åtfölja antagandet af ett helt nytt organisationssystem, att nemligen försvarsverket under öfvergången, innan det hunne ordna sig i nya former, kunde råka i ett tillstånd af osäkerhet och slapphet."

"Jag vill derföre hafva det förslag till landtförsvarets ordnande, som bör med afseende på framställning till nästa riksdag utarbetas, byggt på följande grunder:

Svenska Armén skall bestå af *Stam*, innefattande befäl och trupp, samt af *Beväring*;

Stammen skall utgöras af vår värfvade och indelta armé;

Den för sjöförsvaret obehöfliga del af båtsmanshållet öfverflyttas till landtförsvaret för förstärkande af dess stamtrupper;

Marinregementet öfverföres till landtförsvaret, der det efter omständigheterna och efter fordringarna af den organisation, som kan blifva antagen, reduceras eller indrages, hvarigenom äfven bör beredas medel till bestridande af åtskilliga med reorganisationen af landtförsvaret förenade kostnader;

Beväringssinrättningen, grundad på allmän värnepligt utan rätt till lega eller friköpning, gifves en fastare organisation och större utveckling, hvar-

jemte manskapet meddelas en, så långt våra förhållanden och tillgångar medgifva, efter fordringarne på disciplin och krigsduglighet lämpad öfning;

Ur beväringen danas befäl till förstärkning af infanteriets fasta kadrer;

Åt de särskilda vapenslagen gifves en, med fästadt afseende å såväl militära som ekonomiska förhållanden, lämplig organisation;

Generalstaben omorganiseras i syfte att blifva en fristående korps;

Förutom de vanliga vapenöfningarna böra för alla vapenslag gemensamma höst-fälttjenste-öfningar hvar eller hvar annat år anordnas;

Organisationen af sjukvården och Intendenturen samt försvaret af Gotland utvecklas på ett efter våra förhållanden lämpadt sätt; hvarjemte

Löneregleringen för indelta arméns befäl bör syfta derhän, att lönerna utgå i kontant och till lika belopp inom lika grader af armén."

På tillstyrkande af Stats-Rådet täcktes Hans Maj:t Konungen i Nåder anbefalla Departements-chefen, Statsrådet Abelin, att på de nu angifna grunder utarbета samt, så vidt sig göra låter, före nästa riksdag underställa Kongl. Maj:t underdånigt förslag till den förändrade organisation af rikets landtförsvär, som borde göras till föremål för Riksdagens pröfning.

Ex protocollo

J. H. E. von Knorring.

P. M.

från Landtförsvars-departementets Kommando-expeditioners statistiska afdelning, utvisande svenska landtförsvarets styrka i krigstid samt dess kostnad och behöfligt antal öfningsdagar i fredstid, om det skulle ordnas efter samma grunder, som följas uti Nordtyska förbundet eller uti Danmark.

		Sveriges landtförsvär, ordnad efter samma grunder som landtförsvaret uti:			
		Danmark		Nordtyska Förbundet	
		Underofficerare och manskap.	Kanoner.	Underofficerare och manskap.	Kanoner.
<i>Fälttrupper:</i>					
Infanteri	Linie 46,800	68,600	—	52,800	—
	Reserv 21,800				
Rytteri	Linie 3,700	5,500	—	6,860	—
	Reserv 1,800				
Artilleri	Linie 4,300	5,800	184 64 } 248	7,520	180
	Reserv 1,500				
Ingeniörtrupper . . .	Linie *) 1,200	3,000	—	1,700	—
	Reserv 1,800				
Förvaltningstrupper . .		9,600	—	5,760	—
Besättningstrupper . .	Förstärkningsmanskap och	32,900	—	29,720	32
	Fästningsartilleri.				
Ersättningstrupper . . .		37,100	—	25,640	36
Summa		162,500	248	130,000	248

*) Utgöras af infanteri-pionierer och fortifikationsmanskap till arbetskolonner.

Sveriges landtförsvar, ordnad efter danskt mönster, kräfver en kostnad af 21,297,000 riksdaler och ett användande af 7,900,000 öfningsdagar om året; under det detsamma, ordnad efter nordtyskt mönster, skulle fordra en årlig kostnad af 25,000,000 riksdaler och ett användande af omkring 16,000,000 öfningsdagar.

Härvid är dock att iakttaga:

att den nordtyska arméorganisationen såväl under 1866 års som nuvarande krig visat sig kunna åstadkomma åtminstone 25 proc. mera trupper än den här anställda beräkningen utvisar, hvilken dock är i öfverensstämmelse med organisationsplanen; under det att förstärkningsbataljonerna, enligt den danska organisationen, endast med svårighet torde kunna sättas på krigsfot;

att till den danska organisationen höra 16 klasser värnepliktigt manskap; till den nordtyska deremot endast 12;

att enligt den nordtyska organisationen hvarje soldat vapenöfvas under 2 till 3 års garnisonstjänst, under det i Danmark den värnepliktige inkallas till omkring 6 månaders rekrytbildning, hvarefter en mindre del, hufvudsakligast efter befälets godtfinnande, qvarhållas till ytterligare 9 till 12 månaders tjänstgöring; — till båda organisationerna höra repetitionsöfningar;

att till en organisation såväl efter nordtyskt som danskt mönster omkring 3,250 officerare behöfvas vid arméns försättande på krigsfot; att utaf dessa, enligt den nordtyska organisationen, omkring 1,800 fast aflönade och ständigt tjänstgörande officerare skulle finnas vid armén i fredstid, men enligt den danska knappast 1,400, hvaremot enligt den senare 368 värnepliktige officerare beräknats vara i tjänstgöring året om;

att enligt den nordtyska organisationen alla underofficerare och korporaler äro fast aflönade och hafva gjort ständig garnisonstjänst från och med 3 till och med 12 år, under det att nästan allt underbefäl enligt den danska organisationen består af värnepliktige, som blifvit utbildade under loppet af 15 till högst 20 månader; samt slutligen

att kostnaden för en organisation enligt nordtyskt mönster är beräknad — alldeles såsom i nordtyska förbundet — till 225 preussiska thaler eller 600 riksdaler för hvarje man af fredsstyrkan — en procent af befolkningen = 41,587 — under det att kostnaden för en organisation enligt danskt mönster är upptagen efter en inom statistiska afdelningen uppgjord "*Beräkning af kostnaden för Sveriges landtförsvar, ordnad efter samma grunder som i Danmark*"; och torde härvid böra anmärkas, att utgifterna för en organisation enligt nordtyskt mönster blifva betydligt högre än här angifna 25,000,000 R:dr, om vid beräkningen af kostnaderna för en sådan organisation, utgifterna för underhåll, beklädnad m. m. äfvenledes skola upptagas enligt nuvarande kostnader därför inom svenska armén, såsom förhållandet

är uti den ofvannämnda beräkningen enligt danskt mönster. Tager man endast hänsyn till den olika folkmängden uti Sverige och Danmark, och på grund deraf vill beräkna kostnaden för det svenska landtförsvaret enligt danskt mönster med ledning af de belopp, som i Danmark blifvit beviljade från och med den 1 April 1867 till och med den 31 Mars 1871 (deruti äfven inberäknad den föreslagna, men ännu ej beviljade tilläggsbevillningen för året 18¹/₄70 till 18³¹/₃71), eller 43,586,446 R:dr 10 öre, så möter dervid den svårigheten, att uti denna summa flera poster äro tvänne gånger upptagna, i det en utgiftspost, som en gång blifvit beviljad för ett år, men under detta år ej blifvit använd, måste ånyo upptagas till bevillning, om den ett kommande år skall få användas för det afsedda ändamålet. Om emellertid 2,586,446 R:dr 10 öre afdragas för sådana tvänne gånger beviljade utgiftsposter, hvilket icke torde vara för lågt räknadt, så visar det sig, att införandet af den nya organisationen i Danmark kostat omkring 41,000,000 R:dr under loppet af de 4 första åren af dess tillvaro, eller omkring 10,250,000 R:dr årligen, hvilket i förhållande till folkmängden skulle för Sverige komma att motsvaras af en årlig kostnad af 25 millioner riksdaler.

Stockholm den 10 Oktober 1870.

HUGO RAAB.

Major, generalstabs-officer.

*Utdrag af protokollet öfver Landtförsvars-ärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott
den 29 December 1870.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes ärendena, Grefve *Wachtmeister*,
Statsråden: *Bredberg*,
Abelin,
Friherre *Leijonhufvud*,
Wærn,
Wennerberg,
Bergström,
Friherre *Alströmer*.

Statsrådet *Berg* anmälde vara af sjukdom hindrad att vara närvarande.

5:o.

Departements-chefen anmälde härefter, att han, till åtlydnad af Kongl. Maj:ts under den 13 sistlidne Oktober honom meddelta nådiga befallning och i öfverensstämmelse med de af Kongl. Maj:t dervid bestämda grunder, utarbetat förslag till ordnande af försvarsväsendet till lands, och redogjorde Departements-chefen för de särskilda delarne af samma förslag, hvilket finnes detta protokoll bilagdt, samt hemställde derefter i underdånighet, att, derest förslaget i nåder gillades, Kongl. Maj:t måtte tackas föreslå Riksdagen till antagande såväl ifrågavarande organisation som en dermed öfverensstämmande författning om den allmänna värneplikten, enligt bilaga vid detta protokoll,

att bringas till verkställighet på sätt och i den ordning, som i organisationsförslaget funnes angifvet, dock med undantag hvad anginge försvarsväsendet å Gotland, i afseende hvarå Departements-chefen, i enlighet med hvad sjelfva organisations-memorialet derom innehölle, i underdånighet hemställde, att förslaget måtte innevånarne på Gotland delgifvas, med förståndigande att angående den för dem ifrågasatta ökade tjenstgöring med underdånigt yttrande inkomma.

Vidkommande den i sammanhang med organisationsförslaget gjorda framställning i fråga om de hjälpmedel af olika slag, som för framgången af krigsmaktens verksamhet vore af nöden, anhöll Departements-chefen i underdånighet, att framställning om anvisande af dertill erforderliga medel måtte få ingå i den proposition om statsverkets tillstånd och behof, som till den snart sammanträdande Riksdagen komme att aflåtas.

Denna underdåniga hemställan, som Stats-Rådets öfrige ledamöter biträdde, behagade Hans Maj:t Konungen i Nåder gilla; hvadan proposition till Riksdagen angående landtförsvarets ordnande skulle i öfverensstämmelse dermed affattas.

Ex protocollo

K. E. Kindblad.

*Utdrag af protokollet öfver Landtförsvars-ärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott
den 26 Januari 1871.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-statsministern *Adlercreutz*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes ärendena, Grefve *Wachtmeister*,
Statsråden: *Bredberg*,
Abelin,
Berg,
Friherre *Leijonhufvud*,
Wærn,
Wennerberg,
Bergström,
Friherre *Alströmer*.

Chefen för Landtförsvars-departementet, Statsrådet *Abelin*, uppläste till justering: ett, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts, uppå Stats-Rådets enhälliga tillstyrkan, förut fattade nådiga beslut, uppsatt förslag till Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående landtförsvarets ordnande; Och tacktes Kongl. Maj:t, uppå Stats-Rådets underdåniga tillstyrkan, i nåder gilla nämnda förslag, sådant det finnes detta protokoll bilagdt, samt förordna att, i enlighet dermed, nådig proposition skulle till Riksdagen aflätas; — hvarvid borde åtfölja utdrag af statsråds-protokollen för den 13 Oktober och 29 December sistlidna år, i hvad de omfatta förevarande ämne.

Ex protocollo

F. H. E. von Knorring.